Knopfler Bernát, Kőművessegéd,

1792. Pozsony.

Presburger Zeitung

1792.,

Knor Jacob

1554. ÖTVÖS

IROD. Te

Knorr Hugó MDK

Bajor felföld, olf.

Mücsarnok 1879. dec. 14.

Knorr Hugo

Münchner 1904. 410

Gassel Lucas: Sens Gjörge i
(613), 1339 (88).

Knorr János

órás Loretto

lásd

Csatóráscéh

43. l.

francia köztársasági elnök és gróf Khuen-Héderváry Sándor meghatalmazott miniszter, magyar követ látogatásuk alkalmával elismerésüket fejezték ki kiküldöttünknek. Szépen emlékezett meg társulatunkról a párizsi sajtó és rádió is.

d) Belgrádi mintavásár. Társulatunk a Külkereskedelmi Hivatal felkérésére szép iparművészeti és háziipari mintakollekciót állított össze a belgrádi vásár hivatalos magyar pavillonja számára, amelyet a látogató közönség nagy érdeklődéssel szemlélt.

V. Társulati kiadványok. A tárgyalt évnegyedben a Magyar Iparművészetnek és a Muskátlinak 2. és 3. száma jelent meg.

A Háziipari Értesítőnek 13 száma jelent meg a tárgyalt évnegyedben.

VI. Véleményes jelentés, szakmai értekezlet és ügyiratforgalom. A II. évnegyedben 25 esetben adtunk a különböző minisztériumoknak véleményes jelentést háziipari vállalatoknak vagy iparművészeknek kérvényeire.

1938. május 12.-én igen nagy érdeklődés mellett szakmai értekezletet tartottunk, amelyen megbeszélésre kerültek azok az intézkedések, amelyek egyrészt az export további fejlesztését célozzák, másrészt pedig az osztrák politikai helyzet megváltozása következtében váltak szükségessé.

Az ügyiratforgalom 2187 darab volt.

KNOSTER / KNOPLER

M. D. L.

Knoth alias Pénzverő Boldizsár

1664. Nagybánya

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művért. 1953. 1–2. sz.

Kmoth Lipót

1879/80 – 1880/81 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

102, l.

Knoth Lipót

1879/80. I. vendéglátóipari tanuló, Budapesten 1861 aug. 6. rk. 4 elem, egy kereskedelmi, 1875 óta kőműves, művezető-vendék.

1879/80. II. vendéglát.

Csáklya h. n. II. 132

Knott Lipót

Kir. Budapesten 1861 aug. 6.

1880/81 I. vendéglát.

1880/81 II. " "

1882/83 I. " "

Rimnacht

Hippologiai múzeum IV. 47

M.D.K.

Knoth Lőrinc, cegi könnüves

1754. dec. 2-án iratkozik be a bécsi Akadémia építeszeti szakosztályába. Ennél, több adat egyelőre nincs róla.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Dercsényi Dezső. szerk.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 350-351. old.

Knoth Lőrinc

egri kőműves

1754-ben iratkozott az

építészeti szakosztályba.

Knoth Lőrinc, egri kőműves, **1754** dec. 2-án iratkozott be az építészeti szakosztályba.

lás a

Fleischer Bács. 58. l.

T. 897.

holdas lobogókkal felékesitett vá-
atok ágyutüzét viszonozzák, a kapu-
lem élénk, az előtérben a Temes
az innenső parton két lovas áll, a
az iránytüt jelezték. Felirata:

NG TEMESWAR VOM FVRSTE AVS SIEBEN-
NO. 1596. Mense Juny

. Das Schlos Temeswar és befejezése:
der Statt.

6.2 : 26.9 cm.

KNOTH Lőrinc egri kőmüves. 1754 december 2-án iratkozik be a bécsi Képzőmüvészeti Akadémia épitészeti szakosztályába /Fleischer 58./. Ez adaton kivül Egerben semmiféle nyom nincs személyére vonatkozóan.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Knotik Mária [ ]

l.: Zoltán Éva

K. A.: Restaurátorok — 7,

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 3.

Knotik Rezső

Knotik Rezső virágkertészet, és faiskola tulajdonos, Pécs. 1884-ben szül. Plezoljében. Családja gömörmegyei származásu. A középiskolát Sárospatakon végezte, azután tanitóképzős lett. A kertészetet Windisgrätz herceg uradalmában tanulta ki, majd budapesti és németországi kertészeti intézeteket végzett, majd a magyaróvári gazd. akadémián tanult. 1908-ban telepedett le Pécsett és tulajdonosa lett Kött-féle nagy kertészetnek. Ő megalapította a Kertészeti Közlönyt, szakkönyvet is irt. A világháboruban az orosz fronton sebesülten fogságba került. 1921 végén tért vissza. Neje: néhai Werhovnik Julia volt.

Kött Jenő-féle virágkertészet és faiskola, Pécs. Kött Ferenc alapította 1860-ban 9 kat. holdon. A vállalatot az ő halála után 1898—1908-ig fia, Kött Jenő vezette. 1908-tól Knotik Rezső a cégtulajdonos. Jelenleg 16 embert foglalkoztat. 12 üvegháza, saját öntözőműve van. Üzletköre külföldre is kiterjed.

Szeghalmy Gyula

Dunántuli vár-megyék. Bp. 1938.

207. l.

Knott Enikő textilt

Pályázattal megmenekült épületek

Könnyítéseket terveznek a városrehabilitációra szánt pénzek odaítélésénél

Budapest építészeti értékeinek megóvására a fővárosi önkormányzat évekkel ezelőtt több pénzalapot is létrehozott. Pályázni lehet a műemléki alaphoz, a települési értékvédelmi támogatás és a városrehabilitációs keret pénzeinek elnyeréséért. Számos épület ezeknek köszönheti megmenekülését. Könnyítés várható a városrehabilitációra szánt pénzek odaítélésének feltételeiben is.

A városrehabilitációs pályázat feltételei túlságosan szigorúnak bizonyultak, ezért a kerületi önkormányzatok és társasházak nem tudták kihasználni az abban rejlő lehetőséget. A pénz egy része így ott maradt a fővárosnál. A várostervezési és városképvédelmi bizottság legutóbbi ülésén elhangzott: azért folyamodtak kevesen a támogatásért, mert saját forrásaik szűkösnek bizonyultak. Az előterjesztő kérte: tíz százalékkal növeljék a kereten belül a vissza nem térítendő támogatás arányát. Emellett adjanak lehetőséget arra is, hogy bárki saját forrás nélkül is belekezdhessen épületfelújításba. Vagyis kamatmentes kölcsönként akár az építkezés árának száz százalékát megkaphassa, párhuzamosan a munkálatok folytatásával. Eddig ugyanis csak utólag, minden oldalról leigazolt számlák benyújtása után juthatott hozzá a pénzhez a szerencsés pályázó.

A keret a főváros és a kerületek befizetéseiből áll össze. A kerületek egyikemásika azonban gyakran megfeledkezik erről a kötelezettségéről, így társasházaik a jogszabály szerint nem is juthatnak támogatáshoz. Ezen pedig a jövőben sem szeretnének változtatni. Indítványozták viszont, hogy emeljék a lakásvásárlásra fordítható összeg arányát. Azok a kerületi önkormányzatok ugyanis, amelyek saját ingatlanjaik rehabilitációja mellett döntenek, kötelesek a munkálatok idejére elhelyezni a lakókat. Ehhez újabb lakásokat kell vásárolniuk vagy építeniük. Ha nem tudják teljesíteni ezt a feltételt, el sem kezdődhet a rehabilitáció. Az előterjesztő indítványa: az elnyerhető, vissza nem térítendő támogatás összege négyzetméterenként az eddigi húszezer helyett negyvenezer forint legyen. Lakásfelújításnál pedig a tízezer forintos arányt emeljék húszezerre.

Nem ért ezzel egyet *Ráday Mihály* (SZDSZ), a bizottság tagja, a főváros városképvédelmi tanácsnoka. Szerinte a vásárlás helyett a felújításnak kellene előtérbe kerülnie a keret arányainak meghatározásánál. A bizottság elnöke, *Cselovszki Zoltán* (Fidesz) a városrehabilitáció térségi szemléletét hiányolta, mondván: a pénz szétforgácsolása miatt a városban nem tudnak teljes tömböket felújítani.

1996-ban a kerületek összesen 1,3 milliárd forintos befizetéseiből hat önkormányzat összesen 1,2 milliárd forintot nyert el városrehabilitációra. A következő évben társasház-felújításra a Fővárosi Közgyűlés több mint hétszázmillió forintot különített el saját költségvetéséből. Ebből 54-en kaptak 45 millió forint értékű támogatást, amelyből 26 millió volt a vissza nem térítendő. A kerületek 1,4 milliárdot fizettek be, ebből heten kaptak összesen 951 ezer forintot. A rehabilitáció során megszűnő lakások pótlására öt önkormányzat összesen 203,5 milliót kapott, ebből 141,5 milliót nem kellett visszafizetniük.

Tavaly a kerületi befizetésekből 1,1 milliárd forint gyűlt össze, ebből öt önkormányzat kapott összesen 524 milliót. A fővárosi saját forrás 1,4 milliárdra emelkedett, 330 társasház jutott 249 millió forinthoz, a vissza nem térítendő támogatás csaknem 142 millió volt. Ezenkívül három kerületi önkormányzat nyert pályázatával összesen 33,5 millió forint vissza nem térítendő támogatást.

Sikertörténetnek is nevezhető a másik két támogatási forma működése. Csak tavaly hatvan pályázó kezdhetett bele önkormányzati segítséggel műemlék-felújításba, s hatvanegy nyertes foghatott hozzá értékes épületek csinosításához.

A bizottság változtatást javasol a műemléki alap idei pályázatának kiírásánál. Korábban kifejezetten a műemléki védettségű és műemléki jelentőségű területen lévő értékek felújítása volt a cél. Most tágul a kör: minden fővárosi építészeti, városképi érték megóvása, felújítása, restaurálása bekerül a támogatandó pályázati célok közé. Az alapra hetvenmillió forintot különítettek el, s a javaslat szerint a pályázatokat május 15-ig lehet benyújtani a fővárosi önkormányzat Károly körúti ügyfélszolgálati irodájában.

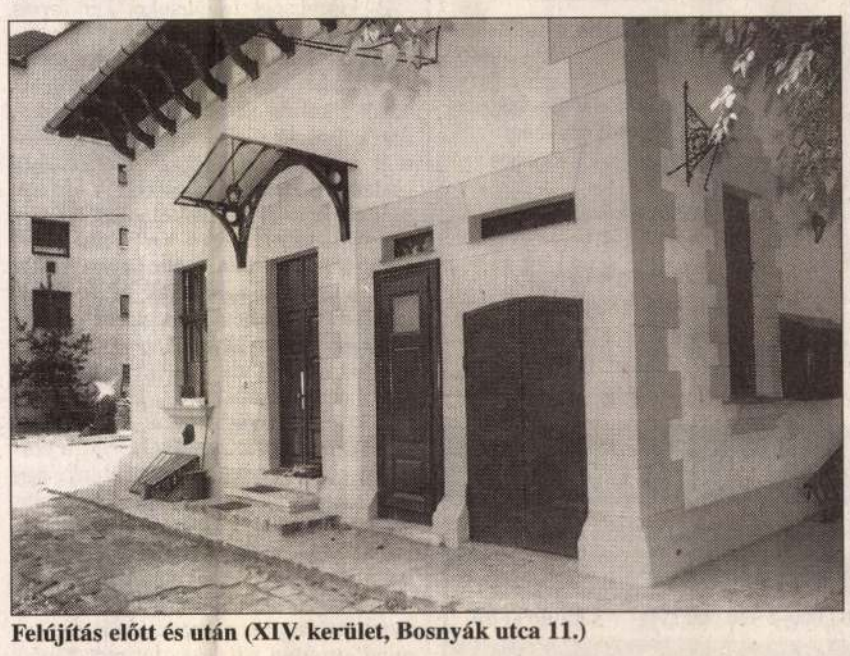

Felújítás előtt és után (XIV. kerület, Bosnyák utca 11.)

A település értékvédelmi támogatási kerete az idén 134 millió forint lesz. A cél olyan munkák elvégzésének segítése, amelynek során az épületek fővárosi védettséget élvező eredeti részeit újítják fel, állítják vissza eredeti állapotukat. Ennek a pályázatnak a határideje június 30.

A módosításokról és a feltételek meghatározásáról még állást kell foglalniuk az illetékes bizottságoknak és a Fővárosi Közgyűlésnek.

Németh Era

Új közösségi szolgáltatás: Teleház Klub a Pallas Páholyban

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Magyar Teleház Szövetség ma hozza létre budapesti Teleház Klubját a Pallas Páholyban (V. kerület, Alkotmány utca 15.) A délután egy órakor kezdődő összejövetel, majd a havonkénti rendszeres találkozók célja, hogy a szakemberek és a teleházak munkatársai megvitassák az új közösségi információs szolgáltatás lehetőségeit az állampolgárok érdekeinek hatékonyabb érdekérvényesítésében.

A budapestiek még nemigen találkozhattak teleházakkal. A néhány éve indult teleházprogram elsősorban a magukra hagyott kistelepülések felzárkózását segítő kísérlet. Lényege, hogy a hátrányos helyzetben levő településeket a korszerű technika segítségével bekapcsolja azokba az információs rendszerekbe, amelyek nélkülözhetetlenek a helyi önkormányzat, a településen működő vállalkozások vagy az ott élő emberek mindennapi életében, működésében. Az internet útján zajló adótanácsadás, egészségügyi felvilágosítás, továbbtanulási, munkavállalási eligazítás, távoktatás csak néhány lehetőség a teleházak szolgáltatásaiból. Egyébként számtalan lehetőséget kínálnak a közigazgatás reformjához és az emberbarát, bürokráciamentes ügyintézés megismeréséhez. Emellett a teleházak a települések kisközösségeinek, polgárainak találkozó- és közvélemény-formáló helyei is.

Egyetemisták fesztiválja

MUNKATÁRSUNKTÓL

Ködbenéző fesztivál címmel mától minden szerdán új programot kínál a Puskin mozi. A műsort a másodéves joghallgató *Gosztonyi Gergely* ötletei alapján állították össze.

Az egyetemes és magyar filmművészet nagy alkotásait és új darabokat vetítenek, az alkotókkal beszélgetéseket szerveznek, illetve fiatal zeneművészek, képzőművészek és színművészek mutatkoznak be az egyetemisták által gyakran csak Puskin-tanszék néven emlegetett moziban.

Ma délután négykor Buster Keaton burleszkfilmjeit, hatkor főiskolások Valaki kopog című vizsgafilmjét láthatja a közönség. Nyolckor a film hét alkotójával lehet beszélgetni, kilenckor pedig a Storno együttes blueskoncertje lesz az Odeon kávézóban.

MIKROKAMATOK!
A PEUGEOT City
EZT KÍNÁLJA ÖNNEK!
Kivételes finanszírozási lehetőség.
PEUGEOT Boutique utalvány ajándékba!

306
PEUGEOT
PEUGEOT City
1134 Budapest, Dózsa Gy. út 61.
Tel.: 239-3940/130 Tel./fax: 350-6204

Sértő az átvilágítási jelentés

A főjegyző szerint sok a téves és abszurd adat benne

Megszületett a főváros főjegyzőjének viszonválasza a múlt héten nyilvánosságra hozott korrupcióellenes átvilágításról szóló Transparenty International-jelentésről. A civil szervezet anyagát a hivatal jó szándékú kísérletnek minősítette, amely azonban Tiba Zsolt szerint megkérdőjelezi a teljes közigazgatás és a politikai közélet alkalmasságát és tisztességét.

A Transparenty International (TI) jelentése nem valósítja meg eredeti célját, amelyre a szervezet a felkérést kapta – állítja *Tiba Zsolt* főjegyző. Többsége más anyagokból átemelt, sokszor ellenőrizetlen szöveg, így a fejezetek rengeteg téves és jogi szempontból abszurd információt tartalmaznak. Tiba megjegyzi: a hivatal nem tartott volna igényt jogerős ítélettel le nem zárt büntetőügyek felszínes összefoglalására, és a vizsgálat céljához konkrétan nem kapcsolódó politikai, politológiai és szociológiai eszmefuttatásokra. Véleményük szerint a vagyongazdálkodásról úgy tettek súlyos megállapításokat az átvilágítók, hogy vélhetően nem ismerték a Fővárosi Közgyűlés erre vonatkozó rendeleteit.

A Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ (BFVK) Rt. elmaradt átvilágításáról a főjegyző leszögezi: ezt ő támogatta, ám a tulajdonosi bizottság ülésén a TI munkatársai nem tudtak garanciát vállalni arra, hogy az üzleti titkok (például a még nem értékesített részvények üzleti értéke) nem szivárognak ki. (Bár így is, ha felkeresik a vállalkozási és vagyonkezelési ügyosztályt, részletes tájékoztatást kaphattak volna.) A vizsgálódók nem voltak tekintettel a nemzetközi ellenőrzési normákra, illetve gyakorlatra sem, hiszen nem adtak észrevételezési lehetőséget az érintettek számára – írja Tiba. Sajnálatosnak tartja és határozottan visszautasítja, hogy a hibásan közalkalmazottinak nevezett köztisztviselői kart méltóságában megsértette a jelentés.

A viszonválasz oldalakon át sorolja a jelentés hibáit. A TI például nem vette figyelembe az 1998. évi választások eredményét. Téves és elhamarkodott állításnak minősíti a viszonválasz, hogy bármely párt felügyelné bármely ügyosztály munkáját. Az, hogy a főpolgármester-helyettesek – mint minden képviselő – pártlistán kerültek a közgyűlésbe, nem jelenti az ügyosztály pártirányítását – írja a főjegyző. Ellenkező esetben igen hamar összeütközésbe kerültek volna a hivatal egészével, a főjegyzővel, a szakszervezettel és az ügyészséggel.

A főpolgármesteri kabinet működésének kritikájára a következő választ fogalmazta Tiba Zsolt: a kabinet a főpolgármester konzultatív testülete. Ülésén a választott tisztségviselők kompetenciájába tartozó kérdésekben születnek döntések. Az üléseken nemcsak az adott előterjesztést kidolgozó ügyosztály képviselője vesz részt, hanem valamennyi, a munkaterülete szempontjából érintett szervezeti egység képviselője, sőt esetenként külső szakértő is. A meghívottak észrevételeire is figyelemmel születnek a döntések. A jelentés állításaival ellentétben a kabinet intézményét a hivatal ügyrendje szabályozza, amelyhez mint nyilvános adathoz bárki hozzáférhet. Erről a kérdésről azonban nem rendelkezhet jogszabály, mert olyan hivatali belső ügyről van szó, amelyre nem terjed ki semmilyen jogalkotói hatáskör. A szervezeti és működési szabályzat sem rendelkezhet róla, mert működtetése, esetleges felszámolása a főpolgármester szuverén döntésétől függ.

Abszurdnak és valótlannak minősíti a főjegyző azt az állítást, hogy egyes ügyosztályvezetők kiválasztásában több személy esetében már a pályázat kiírása előtt megtörtént a döntés, és több esetben észlelhető, hogy a szakmai feladatok elvégzésére való képesség háttérbe szorul a politikai megbízhatóság mögé. Hasonlóan minősíti azt a kitételt, amely szerint a politikai pártokhoz vagy egyes politikusokhoz kötődő ügyosztályvezetők tevékenységükben nem a közérdeket tartják szem előtt, hanem személyes egzisztenciájuk érdekében a kinevezőknek való megfelelést.

Ezek az állítások – írja Tiba Zsolt – az egész hivatali állományt sértik és megalázzák. A főjegyző végül megállapítja: a hivatal a jelentést csak munkaanyagnak tekinti, s annak jelentős átdolgozását kéri.

Németh Era

MARGÓ

Vízhiány a Józsefvárosi lakótelepen

A VIII. kerületi Józsefvárosi lakótelepen a vízhálózaton végzett gépészeti munkák miatt március 18-án, csütörtök délelőtt kilenc és déli tizenkét óra között nyomáscsökkenés, a magasabb emeleteken pedig vízhiány várható – tájékoztatta lapunkat a Fővárosi Vízművek Rt. *(Munkatársunktól)*

Költözik a munkaügyi kirendeltség

Március 23-tól új helyen, a XVI., Vívó utca 2. szám alatt fogadja ügyfeleit a Fővárosi Munkaügyi Központ XVI–XVII. kerületi hatáskörű kirendeltsége. (Ez most a Pesti úton működik.) Az intézmény ügyfélszolgálati ideje a költözés után sem változik. A Vívó utcai kirendeltség telefonszáma 403-0002. *(Munkatársunktól)*

Rovarfogó növények és ásványok

Hüllő-, dísznövény-, kisállat-, valamint madárkiállítás és -vásár nyílik holnap a Corvin Művelődési Házban. Az érdeklődők többek között szoba- és rovarfogó növényeket, kaktuszokat, halakat, pókokat, lepkéket és díszmadarakat láthatnak és vásárolhatnak meg a XVI., Thököly út 13. szám alatt. A program holnap és péntek délelőtt tíz és este hat, szombaton pedig délelőtt kilenc és délután négy óra között várja az egzotikus élőlények barátait. (V. M. P.)

Idén is lesz Újpest gyermekeiért-díj

A IV. kerületi önkormányzat az idén is meghirdeti az 1992-ben alapított Újpest Gyermekeiért díjra vonatkozó pályázatát. A képviselő-testület ezzel a kitüntetéssel ismeri el azoknak a pedagógusoknak, közművelődési szakembereknek, illetve más, a gyermekeket érintő területeken dolgozókat, akik e korosztály ellátásában, nevelésében, oktatásában, közösségeik segítésében, szabadidejük hasznos eltöltésében folyamatosan kiemelkedő munkát végeznek. A kerületi önkormányzat várja a városrész civil szervezeteinek, intézményeinek, gazdálkodó szervezeteinek javaslatait a díj odaítélésére. Az ehhez szükséges adatlapokat a kerületi önkormányzat ügyfélszolgálati irodáján (IV., István út 14.) vagy Káposztásmegyeren, a Galopp utca 10-es szám alatt lehet beszerezni. A jelöléseket április 2-ig Hock Zoltán kulturális alpolgármester titkárságára (IV., István út 14.) lehet eljuttatni. Az Újpest Gyermekeiért díjak ünnepélyes átadása május végén lesz. *(K. A. I.)*

Adótanfolyam vállalkozóknak

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara negyvenórás tanfolyamot szervez az egyéni vállalkozók adózásáról és könyvvezetéséről a köztestület székházában. A kurzus hétfőnként és szerdánként délután fél ötkor kezdődik, és öt hétig tart majd. A tanfolyamon – melynek díja 2500 forint – a rendezett tagsági viszonyú vállalkozók vehetnek részt, jelentkezni a (06-80) 464-646-os számon lehet – adta hírül az Üzleti 7 című hetilap.

Lemezborítók a Széchenyiben

Varga Győző grafikusművész utóbbi harminc évben rajzolt lemezborítóiból nyílik kiállítás ma az Országos Széchenyi Könyvtár Corvina termeiben, Bartók és Kodály tiszteletére. *(Cs. L.)*

Textilkiállítás

Megnyílt Knott Enikő erdélyi textilművész kiállítása a Csokonai Művelődési Házban (XV., Eötvös utca 64–66.) A gyűjtemény megtekinthető április 2-ig naponta délelőtt kilenctől este kilenc óráig, hétvégén a művelődési ház programjától függő nyitvatartási időben. *(Cs. K. É.)*

Tétény-Promontor Kulturális Napok

Nehéz helyzetben van, akinek az a feladat jutott, hogy a huszonötödik alkalommal megrendezett budafok-tétényi kulturális programsorozat rendezvényei között válogasson. A teljesség igénye nélkül álljon itt néhány program a gazdag kínálatból: március 20-án, szombaton rendezik meg a budapesti zeneiskolák egész napos fesztiválját a Városháza dísztermében. Aznap nyílik Sugár Ibolya iparművész szecessziós üvegablakait bemutató kiállítása a Radnóczy Mária Galériában. Az év könnyűzenei előadóinak szóló eMeRTon-díjakat március 26-án, 19 órakor adják át a Budafok-Tétény Művelődési Házban. A VIII. Budafoki Fúvószenekari Találkozó március 27-én, szombaton öt órakor kezdődik ugyanitt. A 25. Tétény-Promontor Kulturális Napok koordinátora a Budafok-Tétény Művelődési Ház Kht. Cím: Budapest Nagytétényi út 35. Telefon: 226-0559, 226-5317 *(Ty. K.)*

HBW EXPRESS
TAKARÉKSZÖVETKEZET

Fiókjaink:

Budapest, V. Balassi B. u. 9-11.	Tel: 06- 1-302-2244
Kispesti Centrum Áruház	Tel: 06- 1-281-1940
Budakeszi, Átrium Üzletház	Tel: 06-23-452-066
Cegléd, Kossuth tér 10/a	Tel: 06-53-311-147
Dunakeszi, Fő út 41.	Tel: 06-27-391-804
Érd, Diósdi út 4.	Tel: 06-23-362-520
Gödöllő, Dózsa Gy. út 1-3.	Tel: 06-28-528-789
Solymár, Várhegy Üzletház	Tel: 06-26-363-467
Szigetszentmiklós, Fortuna Üzletház	Tel: 06-24-443-851

Nyitva tartás
munkanapokon: 8"-18"

Ha van egy jó csapatod...
akkor **nálunk a helyed!**
A LAKÁSKASSZA
most induló képviseleteihez
LAKÁSKASSZA

TAPASZTALT VEZETŐKET KERES

Fizetés: fix fizetés megegyezés szerint + magas jutalék

Fényképpel ellátott önéletrajzát „LKK K. Gy." jeligére a következő címre várjuk:

LAKÁSKASSZA RT., 1930 Budapest

A Fővárosi Kertészeti Rt. felvételre keres

1 FŐ „B" KAT. GÉPKOCSIVEZETŐT,
továbbá
KERTÉSZ SZAK- ÉS BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT.

Jelentkezés:
Kertészeti Igazgatóság (Bp. VII., Dob u. 90.)
Erdősné Györffy Márta
parkfenntartási főmérnöknél
Tel.: 342-1720/112

zepter INTERNATIONAL

Nagy múltú, multinacionális cég állást hirdet

LEVELEZÉSI ÜGYINTÉZŐI

munkakörbe.

Feltételek:
- minimum középiskolai végzettség
- levelezési és ügyviteli gyakorlat
- felhasználói szintű számítógépes ismeretek
- jó kommunikációs készség
- gépírástudás

Önéletrajzokat a következő címre kérjük küldeni:
1087 Budapest,
Asztalos Sándor u. 9–12.

BAUMAG ÉRTÉKPAPÍROK

A BAUMAG Általános Befektetési Szövetkezet ajánlata tagjainak

NETTÓ ÉVES HOZAM

Lekötési idő	10 000–490 000 Ft-ig	500 000–2 990 000 Ft-ig	3 millió Ft-tól
1 hónap	évi 17%	évi 17%	évi 17%
	(1.416%)	(1.416%)	(1.416%)
3 hónap	évi 18%	évi 18.5%	évi 19%
	(4.5%)	(4.624%)	(4.75%)
6 hónap	évi 18%	évi 18.5%	évi 19%
	(9%)	(9.25%)	(9.5%)
12 hónap	évi 19+1%	évi 19.5+1%	évi 20+1%
	prémium	prémium	prémium
24 hónap	–	36%	37%
		(évi 16.629%)	(évi 17.047%)

BELÉPÉS ÉS INFORMÁCIÓ A BAUMAG IRODÁKBAN:
1075 Bp., Madách I. tér 4. Telefon: 327-8430, 327-8420 • 1173 Bp., Rákoskeresztúr, Pesti út 8-12. Tel.: 256-9739 • 1202 Bp., Pesterzsébet, Nagysándor József u. 143. Telefon: 283-3282 • 1123 Bp., Ugocsa u. 6/b. Telefon: 214-0890 • 1113 Bp., Bocskai út 37. Telefon: 386-8239 • 1035 Bp., Szentendrei út 4. Telefon: 388-6715 • 1151 Bp., Régi Fóti út 2/a. Telefon: 308-0090 • 2040 Budaörs, Kamaraerdei út 11. Telefon: 06 (23) 430-335 • 2011 Budakalász, József A. u. 73. Telefon: 06 (30) 948-1293 • 2030 Érd, Tolmács u. 2. Telefon: 06 (23) 365-508 • 2600 Vác, Csányi László krt. 54. Tel.: 06 (27) 300-885

LÉPJEN BE ÖN IS, MEGÉRI!

Kóstolóval egybekötött francia tejtermék-napok

a Sopexa MAGYARORSZÁG szervezésében, az alábbi

Csemege Julius Meinl üzletekben:

Duna Plaza, Lurdy-Ház,
Mammut Bevásárlóközpont,
Sugár Üzletközpont
1999. március 18-21.

Résztvevő partnerek:

candia
Candia csokoládés tej 0,5 l
Candia epres tejital 0,5 l
Candia barackos tejital 0,5 l
Candia trópusi tejital 0,5 l

PRÉSIDENT
Bleu d'Auvergne 100 g
Président Camembert 250 g
Président Brie 1 kg

FRANCIA TEJTERMÉKEK

Alig jut pénz programokra

Kisebbségi dilemma: működni vagy dolgozni?

Mindegyik kerületben kiderült már, mennyit szánnak a kisebbségi önkormányzatokra. A támogatás azonban csekély, s ennek nagy részét is felemésztik a testületek működési költségei, így kevés jut programokra. Az önkormányzatok nem tolerálják a nemzetiségek terveit, igyekeznek minél kevesebbet adni. Néhány közülük nem teljesíti törvényben előírt kötelezettségeit.

1994-ben hatvannégy kisebbségi önkormányzat alakult a fővárosban, 1998-ban száznegyvenkilenc. A korábbi ciklusban az egyenlősdi elve uralkodott az elosztásban: a kerületi önkormányzatok azonos összeget adtak a területükön működő valamennyi kisebbségi testületnek. Az idei költségvetések arról tanúskodnak, hogy ennek vége, a helyhatóságok jogukkal élve különböző mértékben támogatják kisebbségi önkormányzataikat.

A kisebbségi testületeket két forrás táplálja: az állami és a kerületi költségvetés. Előbbiből ötszázhatvanezer forintot kapnak évente. Ennek a többszörösét adják a kerületek, amelyeknek a működési költségek fedezése mellett a kisebbségi törvény értelmében kötelességük irodát is biztosítani részükre. A kisebbségi önkormányzatok elnökei szerint egy-egy tenni vágyó testületnek évi nyolc-kilencmillióra lenne szüksége ahhoz, hogy a tiszteletdíjak és az iroda fenntartása mellett változatos programokra is jusson. Ehhez képest – egy-két kerülettől eltekintve – évi két-hárommillióból gazdálkodhatnak.

A kispesti önkormányzat nem tartozik a bőkezűek közé. *Zlatár György,* a horvát kisebbségi önkormányzat elnöke úgy fogalmazott: elégedetlen a támogatás mértékével, bár belátja: az önkormányzatnak saját gazdasági érdeke diktálja, hogy minél kevesebbet adjon. Elmondta: mértéktartó, 5,5 milliós költségvetést nyújtottak be, ám működési költségeikre mindössze évi 830 ezer forintot kaptak az önkormányzattól, amely létrehozott egy 2,2 milliós alapot is. Erre programterveivel mind az öt kispesti kisebbségi önkormányzat pályázhat. Az elnök ugyanakkor kedvezőnek tartja, hogy a kispesti önkormányzat a jövő fél évben a nemzetiségi testületek rendelkezésére bocsát több helyiséget, ahol mindegyiknek saját irodája lesz. A fenntartási költséget és a telefonszámlát a kerület fizeti.

Mikor megtudták, hogy a kerület csak 1,3 millió forintot szán rájuk, úgy határoztak, tiszteletdíjukat a rendeletben előírt legalacsonyabb összegben állapítják meg, az elnök havi 24 ezer bruttót, a testület tagjai hatezret (nettó 3600) kapjanak. A tiszteletdíj, közterheivel együtt, kilencszázezret tesz ki, ami azt jelenti, hogy az 1,3 milliónyi önkormányzati pénzt és az állami támogatás maradékát – plusz a 2,2 milliós alapból pályázataikra elnyert pénzt – fordíthatják programokra. Zlatár György szerint ellensúlyozná a nemzetiségi testületek kiszolgáltatottságát, ha a kisebbségi törvényben rögzítenék, hogy évi néhány millió forint erejéig a központi költségvetés finanszírozza a testületek működését.

Timár Béla, Kispest polgármestere úgy gondolja, nagyobb állami támogatás esetében is szükség lenne az önkormányzat elosztó szerepére, mert ők tudják megítélni, mekkora a kisebbségi testületek teljesítménye. Éppen ennek jegyében választottak a múlt ciklusbelitől eltérő finanszírozási módot: az összes pénznek csak egy részét adják oda, a többire pályázni kell. A megítélt támogatás felhasználásának korrektsége pedig befolyásolja, hogy a hivatal a következő alkalommal kedvezően bírálja-e el az újabb igényt – mondta.

Timár Béla hozzátette: az önkormányzat büdzséje ekkora hozzájárulást tett lehetővé. Eddig egy kisebbségi testület volt, most viszont öt alakult, a helyiségcsoport kialakításával együtt a tavalyi kétmillióval szemben idén tizenöt-tizenhatmilliót fordítanak a kisebbségekre.

A szerzett jogok elvesztése különösen fájdalmas. Ezért váltott ki hatalmas felháborodást az V. kerület kisebbségi testületeiben, hogy az 1997-ben még évi tizennégymilliós, 1998-ban kilencmilliós költségvetésüket kétmillióra akarja csökkenteni az önkormányzat. Bár kiderült, a kétmillió „bemondása" csak a tárgyalások taktikájához tartozott, de a régi testületek – német, cigány, örmény – négymilliót, a három új kétmilliót kapott.

A cigánytestület elnöke, *Kozma Blanka* megalázónak, eddigi szakmai tevékenysége leértékelésének tartja a négymilliót. Elmondta: ha a felére csökkentenék eddigi tiszteletdíjukat, és kifizetnék az iroda fenntartásának költségeit, kétmillió maradna a programokra, ebből pedig nem futja az elmúlt években megszokott tevékenységük finanszírozására. Nagy csalódás lesz a kerületi cigány családoknak, ha az idén nem tudják megrendezni a nyári, balatoni családi tábort, mely a kerületi roma gyerekek egyetlen lehetősége volt, hogy megismerkedjenek népük történetével, kultúrájával – hangsúlyozta.

Az elnök sérelmezte, hogy a kerületi vezetéssel folytatott megbeszélésen végig sem hallgatták, mire kérne kilencmilliót. Kérdésesnek véli: fontos-e egyáltalán az önkormányzatnak, hogy a nemzetiségi érdekérvényesítésében eljáró, erős kisebbségi testületek működjenek?

Az elnök kijelentette, hogy – néhány másik kisebbségi testülethez hasonlóan – lemond tiszteletdíjáról a programok javára; bár szerinte, ami első látásra nemes gesztusnak tűnik, annak valójában negatív üzenete van: „A többségi társadalomnak nem fontos a munkátok, csak az érdekli őket, hogy minél olcsóbban megússzák az egész kisebbségi önkormányzatosdit." Kozma Blanka szerint „politikai áldozat" is a kisebbségi ügy, hiszen a gyakorlat azt mutatja: az önkormányzatokban – csakúgy, mint a parlamentben – a kisebbségi bizottság vezetését mindig az ellenzék kapja, a többség pedig előszeretettel szavazza le ennek – ab ovo „irreális" – javaslatait. Ez történt az V. kerületben is.

Kozma Blanka hangsúlyozza: nem sok értelme van alulfinanszírozott kisebbségi testületek létének. Ha programokra nem jut, ha a költségvetés nagy részét felemésztik a tiszteletdíjak, az iroda rezsije, akkor nem történik más, mint hogy közpénzen fenntartanak helyiségeket, ahová néhányan bejárhatnak telefonálni. Veszélyes tendencia, hogy az ilyen kisebbségi testületek „magukba fordulnak", megszokják, hogy a kisebbségi önkormányzat csak magára költ, gyér az ügyfélforgalom, egyszóval nem él az egész – mondja. Az alacsony tiszteletdíjak következménye, hogy nem válik vonzóvá ez a munka, nem alakul ki verseny a kisebbségi önkormányzati helyekért, a képviselők kiválasztódási elve a kontraszelekció lesz.

Az V. kerület polgármestere, *Karsai Károly* rámutatott, hogy tavaly hét kisebbségi testület alakult – eddig három volt –, és ha az eddigi mértékben támogatják őket, az csaknem hetvenmilliójába került volna a kerületnek, erre azonban most nincs lehetőség; az új testületek helyiségcsoportjának kialakításával együtt így is harmincötmilliót áldoz e célra a Belváros. Egyébként a többi kerülethez képest még mindig ők adják a legtöbbet.

A Józsefvárosban eddig csak roma önkormányzat működött. Tavaly még másik négy is alakult. *Richter Aranka,* a német testület elnöke felháborítónak, az esélyegyenlőség megcsúfolásának tekinti, hogy az önkormányzat tizenhatmillióval támogatja az irodával már rendelkező roma testületet, miközben a négy új testületnek csak három-hárommilliót szavazott meg, s önálló irodára még ígéretet sem tett.

A VIII. kerületi önkormányzat pénzügyi és költségvetési bizottságának elnöke, *Kékesi József* úgy érvel: a nagyobb támogatás oka, hogy a roma önkormányzat kezelésébe kerültek olyan szociális feladatokat ellátó, családsegítéssel, oktatási és szociális feladatokkal felruházott intézmények, mint például a Roma Szolgálat, a Segítő Szolgálat – ezek fenntartási költségeit is tartalmazza a támogatás. Leszögezte: más-más feladatokat kell teljesítenie a több mint tizenötezer józsefvárosi roma lakos ügyeiben munkálkodó cigány önkormányzatnak, mint mondjuk a ruszinnak. Az új kisebbségi testületek helyiségigényéről szólva elmondta: távlati terveik között egy többhelyiséges kisebbségi ház szerepel, de ha májusig nem sikerül az idei 2,3 milliárdos költségvetési hiányt lefaragniuk, előfordulhat, hogy az önkormányzat nem lesz képes teljesíteni törvényben előírt kötelezettségét, irodát biztosítani az új testületeknek.

Fuzik Ildikó a XII. kerületi önkormányzat nyolc kisebbsége nevében kijelentette: megalázónak és törvénysértőnek tartják, hogy a nyolc kisebbségnek tízmillió forintos – csak programokra fordítható – alapot hozott létre a képviselő-testület. Szerinte az effajta pályáztatás kiszolgáltatja a kisebbségi önkormányzatokat a képviselő-testület kényekedvének, és mellérendelt viszony helyett alárendeltséget hoz létre. – Az egy kisebbségre jutó összeg alacsony volta még hagyján – mondta –, az igazi gond, hogy nem költhetnek ebből a testület működtetésére. Különösen sértőnek találja, hogy a nyolcból hét testület – a németeknek már van irodájuk – egy tizenkét négyzetméteres helyiséget kapott közös használatra. Szerinte ez a támogatási mód nem számol azzal, hogy a kisebbségi önkormányzat testületi működéséhez normális körülmények – például külön helyiségek – szükségesek. A nemzetiségi törvény egyébként előírja: az önkormányzatnak biztosítania kell a működés feltételeit.

Csobánczy Gábor, a XII. kerület nemzeti és etnikai kisebbségekkel foglalkozó bizottságának elnöke szerint az önkormányzat biztosította a testület működéséhez szükséges alapvető feltételeket, bár – elismeri – nem ideális megoldás, hogy hét kisebbség használjon egy irodát. Bizottságuk azonban tervbe vette: a jövőben megoldja ezt a gondot – ha a kerületnek lesz rá módja. Az önkormányzat azért döntött úgy, hogy a nemzetiségeknek pályázniuk kell a tízmilliós alapból, mert szeretnék tudni, milyen elképzeléseket támogat.

Mohos Nádor Tamás

KERÜLETI KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK

Kerület	1998. Testületek száma	1998. Támogatás millió forint	1999. Testületek száma	1999. Támogatás millió forint
I.	0	0	6	n. a.
II.	3	4,2	6	9
III.	n. a.	n. a.	n. a.	n. a.
IV.	4	10	8	20
V.	3	27	7	24
VI.	3	10,2	5	15
VII.	3	12	6	n. a.
VIII.	1	10,3	5	28
IX.	3	17	8	21
X.	3	9,3	7	22,8
XI.	4	15	8	16
XII.	4	12	8	10
XIII.	3	12	9	27
XIV.	9	12	11	17
XV.	3	3,6	8	9,6
XVI.	3	7	6	9,6
XVII.	3	12,9	5	17,5
XVIII.	3	21,7	10	35,4
XIX.	1	2	5	6,4
XX.	2	11	3	7,6
XXI.	3	7,9	4	11,5
XXII.	3	6	3	6
XXIII.	2	3	2	n. a.

n. a.: nincs adat – lapzártánkig nem kaptuk meg. Megjegyzés: az idei támogatás összege nem tartalmazza sem az új irodák létesítésére betervezett költségeket, sem az állami hozzájárulást.

Precedensértékű pert indít a XVI. kerületi roma kisebbségi önkormányzat a kerület ellen – tudtuk meg *Szénási Sándortól,* a testület elnökétől –, mert szerintük az önkormányzat nem felelt meg törvényben előírt kötelezettségének, azaz nem biztosította a megfelelő anyagi eszközöket a kisebbségi önkormányzat működéséhez. Szénási elmondta: azt akarják elérni, hogy a bíróság határozza meg: pontosan mit kell érteni „a működéshez szükséges feltételek biztosítása" alatt.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapesti Kamaraszínház Kisszínpad: Haramiák (7). **Budapest Bábszínház:** Marcipáncica (3). **Budapest Bábszínház Játszó-tér:** Párnamesék (10). **Budapesti Operettszínház:** Bob herceg (7 – Székesfehérvári Vörösmarty Színház ea.). **Buda Stage:** Brazil filmhét (8). **József Attila Színház:** Villon és a többiek (7). **Játékszín:** Rejtélyes viszonyok (7). **Karinthy Színház:** Ciklámen (7). **Katona József Színház:** Művészet (7). **Kamra:** Mauzóleum (7). **Kolibri Színház:** A szebeni fiúk (10). **Kolibri Fészek:** Jeremiás, a hóember (fél 11). **Komédium Kávézó Szalon:** Párizs, Piaf (7). **Lézer Színház:** Beatles (fél 8). **Madách Színház a Thália Stúdióban:** Mario és a varázsló (fél 8). **Madách Kamaraszínház:** Az utolsó hősszerelmes (7). **Merlin Kamaraterem:** Szólt az ember... (7 – Jordán Tamás és Sebő Ferenc József Attila-estje). **Mikroszkóp Színpad:** Zsarukabaré (fél 8). **Nemzeti Színház:** Balkáni gerle (7). **Várszínház:** Iphigenia auf Tauris (fél 8 – német nyelvű ea.). **Operaház:** Nurejev-balettgála (7). **Erkel Színház:** Pillangókisasszony (7). **Radnóti Színház:** Anconai szerelmesek (7). **Stúdió K Színház:** Élve boncolás: A 2000 (fél 8). **Térszínház:** Karnyóné (7). **Thália Színház:** Rohanók (7 – Budapest Táncszínház ea.). **Új Színház:** Szószátyárok (7). **Vígszínház:** Szent István krt. 14. (7 – Heltai-bérl., 3. ea.). **Pesti Színház:** Itt, ott, amott... (7 – Kozák-bérl., 2. ea.). **Zeneakadémia:** Egri–Pertis duó hangversenye (fél 8).

Knotz Sam

ép itesz

1881. Budapest

Ami és lakyepsér Franklin

Knott József, kőművesmester
Lugos

az orsovai áll. elemi iskola épületének építését a Lugoson megtartott árlejtés alapján K.J. nyerte el.

Iskolaépítés Orsován.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1907. márc. 20. 6. l.

Knotik Márta

Magyar Iparművészet az

ezredfoRdulón 200

204.l.

Knotz Sándor

életének és munkásságának időrendi adattára mesterfel
vételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III. köt. 4. sz. 379-418. l.

404. l.

KNÖPEL JÁNOS, asztalossegéd

Budai asztalossegéd volt 1828-ban.- Tabáni lakos.- Helyrajzi szám: 449.- Összeirási szám: 784.- 49.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old

Az Iparmüv.Hopp Ferenc Múz.Evkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Knotz Sándor

Kőmivesmester

1870. Pesten

PKc. 217. 1

Fokos II. 207.

MDK

Knöbl Gáspár,ötvös

/Caspar Knöbl/. 164o.

A czéhkönyvben az elhalt mesterek sorában a 32-ik.

1641-ben nincs az élök sorában,mert ez évi aug. 17-én szegödteti fiát 4 évre inasul Mathias Knöbl-t mostohaapja: Martin Feistl.

Mihalik Sándor: Beszterczebányai ötvösök a XV.-XIX.sz.-ban. Knz.és Kvt.Ért. 1918. 41-53.l.

M. D. K.

KNÖBL Ignác szobrász

Az újlaki plébániatemplom budavári Nagyboldogasszony templomból származó Szt. Anna mellékoltárának átalakítója

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 165. e.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ... 153 l.

Név: Knöbl Joannes

Foglalkozás: rézöntő (Gelbgiesser)

Szárm. hely: Vratislav a (B) s

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: hóros

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1794 Ü 23

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

K

MDK

Mathias Knöbl, ötvösinas

Knöbl Gáspár fia, ki 1641-ben nincs már az élök sorában. Mostohaapja Martin Feistl 1641 aug. 17-én szegödteti 4 évre inasul.

Mikalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV.-XIX. sz.-ban
Muz. és Kvt. Ert. 1918. 41-53.1.

KNÖPFLER, Bernhard, pozsonyi könüves-
segéd

B. K. Maurergesell, 2 napos lánya meghalt. (1792,
999 l)

Pressburger Zeitung
(Gesitten)

MDK

Knöpfler Gyula,

1905-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 81.l.

Knöfler Henrik

fametszö

1865 ben Pesten ält

erod

Szabó József: A

szinnyomásról. Haránk

s a Külföld 1865, 771 l

Knöfler Henrik

Janetszö

Dobozi. 1526.

Hiroh Bartalan jest
mege utan faba
metszette pusti.
Hines jonatban
jontatta Ennich
Gusztav Pest 1865.

MDK

Z.Knöpler Gyula, rajztanár

oklevelét 1908-ban nyerte.

Rajztanárok nyilvántartása. "Ki tud róla?"
Rajzoktatás. Fel.szerk.:Bán Tibor. 1941 jan.15.
II./XLIII./ évf. 1. sz.

KNÖPFER OTTO

Bogáncsok olaj 70x65 cm

XX. Századi Művészet
Szépműv. Múz. 1975.

K.D.K.

KNÖPFFLER Gyula festő

1905-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Rébi Bp. 1954. 326. l.

Z. Knöpler Gyula

1908

Ki tud róla?

A Rajztanarok
Egyesülete!

Igen tiszt

A Magyar M

cember hó 8.-án d.e. 1/2 1

disztermében tartandó disz

hatvanadik évfordulóját.

Egyletünk

igen tisztelt Elnökség vez

kérve, hogy képviseletét ut

kedjék.

A kiküldet

KNÖPFLER Márk festő

Mikola, Ziell. 1923

OMIKE 1909-1944

157

Knöpfler Gyula

1903/4 II – 1907/8

Ferképzomfoiskövk

102 l.

782

Knöpfler Paula

Nagybányai kiállítás
1912
81

Trí csontból, római VI. 280

Knäpffler Gyula

mintarajz iskola, rendkív. hallg. I évf.

Értesítő 1903/4. 14 l.

Daniel Bulkesch

nagyszebeni ötvös XVI. sz

A medgyesiek tulajdonában van egy kancsója 1589-ből, mely a nürnbergi 1885-ki nemzetközi ötvös kiállításon kiállítva volt

Arch. Ért. 1885. 390-l.

MDK

Knöpfmacher Gizella
1896. Közremük. érem

Az Iparm. Társ. kiállitásainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 153.l.

MDK

Knöpfmacher Gizella

1896-ban, jó munkaért közreműködési érmet kapott.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 153.l.

Andreas Knörly. Latratos MDK

A miskolci korona szálló átalakításán dolgozott. 1748. 421 Rhftert 52 old

Komáromy József: Az első miskolci vendégfogadók. 48.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közleményei. Borsodmegyei Nyomdaipari Váll. Miskolc. 1956. jún.

KNÖR, Christian festő

1646-ban a Pálffy-családnak
dolgozik

An 1996/1-3. 228.

körfalakkal, a sziklafokán levő főrészében szab
körülzáró egyemeletes épületszárnyakkal. A
vezető lépcsőn csúcsíves ajtó. A kápolna lap
északkeletre kiugró háromoldalú apsissal. Szőlő
oszlopos oltára primitív képpel 1692-ből való. Ez
1. két nagyobb s két kisebb öntött ré
oroszlánlábakon nyugvó háromszögletes talpán
baluszter alakú szárán vésett díszítéssel ékes s
együtt 50 cm illetve 36 cm magas.
2. Harang. 50 cm m. repedt. Felirata Pro defun
Wesselenyi R. H. Palat. - Fridericus With 1657.
3. Négy primitív olajfestmény. XVIII. sz.
4. Szt. thekla olajfestmény szépen faragott czopf
Kápolna feletti padláson:
5. Bika feje fából, színes, Tribel György kala

CHRISTIAN KNÖR,festő

Gr.Fugger Mária/özv.Pálffy Miklósné/és két fiának temetésére Pozsonyban,a Szt,Márton templomban a két temetési zászlót ,a bécsi festő,Knör készitette.
54.old.

HORVÁTH TIBOR ANTAL: Fugger Mária emlékérmének mestere 53.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958.
Akad.Kiadó,Bpest. 1958

ANDREAS KNÖRLY,lakatosmester

A miskolci Korona Vendéglő átalakitán dolgozott a 18. század végén a költségvetés szerint. Munkája 421 Rhft 52.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első miskolci vendégfogadók 48.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1956.jún. Miskolc

Knörr Kristóf

festő

Léd

A XVII. századbeli épit-
kezés alkalmával a
pozsonyi vár kápol-
nájának freskóit
Juvenell Pál
festővel együtt
fenti festette.

„Igazán
Igyál v
Fából v
Aranyb

Menclová, Dobroslava
Hrad Bratislava.
Bratislava 1939.

37. l.

ÜDV A DUNÁNAK

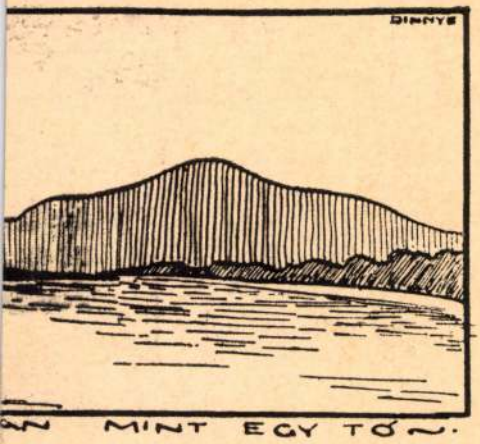

1947

Knörr Christian

festō.

zwey grosse und ein klei-
nares Altarblatt für die
Kapelle lieferte Chris-
tian Knörr Mahler
ebenfalls von Wien.

P 109, l

Knörr Krisztián

festő

XVII. sz

l.

Kem Pozs

19. l.

HELYSÉG

BÉCS.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Kön

KOR

14

ŐRZÉSI HELYISÉG

Cs. Ndv. Könyvtár.

TULAJDONOS

MÉRET

iv

TÁRGY

Claudii Ptolemei Magna

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Hártyakézir
foglalt arany initialérra
keretben szines guirlan
a 7 fő crény allegorikus
miniaturje Ptolemeus k
szövegében csillagásza
-kal. Utolsó lapján levő h
ja a Vitéz János esztergy
egyetem alapitási évé

Kötése XVII. sz.-i

FÉNYKÉP, RAJZ

Knörr Erzsébet, dijnok

Munkájával szerepelt a rendőrtisztv.kiáll.-án

M.934.V.25.

Knörr Erzsébet

"Madonna" c. műve

a rendőrtisztv.-k kiállitásán.

Ujság, 934.V.25.

Knöss Nándor

Kerámianakember.
Artványi vezetése alatt letelepszik Hollóházán.

Sikota Győző: Hollóházi kerámia. Bp. 1961.
38.o.

FRIED. K N Ö R T Z E R, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 394. Herr FRIED. K N Ö R T Z E R
Felvétel ideje: 1827. 17. Feb.
Hová vették fel: Mező Komárom. ~~kS~~ 162.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A ~~T~~ textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

Knötgen Gusztáv

Művészet 1905. 357

Lásd

Knödgen

alatt is

Brass Italico: Regatta 70 (
4085 (592).

XXXXX Knötgen Gusztáv MDK

építész

Repr: A Mezőgazdasági Muzeum épületcsoportjának alaprajza. /Alkotója Alpár Ignác. Munkatársak Osztrinszky Rudolf, Jámbor Lajos, Knötgen Gusztáv./
269.o. 276. kép.
A Mezőgazdasági Muzeum épületcsoportja.
270.o. 277. kép.
A Mezőgazdasági Muzeum téparti homlokzatának részlete.
271.o. 278. kép.

Borsos-Sódor-Zádor: Budapest. Bp. 1959.

MDK

Knötgen Gusztáv

épitész

A millenniumi kiállitás történelmi épület csoportját Alpár Ignác /1855-1928/ alkotta. A vásár elmultával közkivánatra maradandó anyagból középületté épitették. /Mezőgazdasági Muzeum/ Munkatársai közül Knötgen Gusztáv a középkori, Jámbor Lajos a csatlakozó reneszánsz, Osztrinszky Rudolf a barokk épülettőmb részletes kidolgozója.

~~27x~~ 269.o.

Borsos-Sódor-Zádor: ~~Bp.~~ Budapest. Bp. 1959.

Knötgen Gusztáv MDK

Knötgen Gusztáv Alpár Ignácnak is jobbkeze a városligeti egykori milleniumi kiállitás történelmi csarnokának és ennek lebontása után az un. Vajda-Hunyad épületszárnyának és általában a középkori épülettömbök homlokzatainak tervezésekor.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.

83. lap.

Knötgen Gusztáv MDK

Baumgarten Sándor egyetlen kitünő alkotása a Tudományegyetem épületének Egyetem-téri főhomlokzata, de ez valószinü a Baumgarten- Herczeg épitészi irodában dolgozó Knötgen Gusztáv épitész kezemunkája és szllemi alkotása, aki az épület köfaragó munkáit rajzolta, igy az egész utcai főhomlokzatot és az épület belső márvány munkáit is.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.
83.1.

Knötgen Gustav

épitész

Gentmüeml

57. l.

MDK

Knötgen építész

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1906. máj.2.
7.l.

MDK

A M.Szol. díjkiosztása a Balatoni Kiáll-on.
Ujság, 1928. ápr.15.

MDK

Knötgen

fiatal épitőművészek segédkeztek Alpárinak
a történelmi csoport tervezésében 1894-ben.

Magy Alp. 78 l.

Knötzen...

Baumgarten és Herzog építészek terve alapján épült fel a bp-i tudományegyetem központi épülete 1898-99 ben. –

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l.

66 l.

MDK

Knőtgen

Kism Lechn. 1o2-1o3 l.

Knötgen

pesti épitéz

lárd okv.

Kismlechn

104, 105,

106. r. 107 l.

2 keppel

Herceg Esterházy agyagárugyára Csáván

szállitja a legmodernebb kiállitású és legjobb minőségü **cserépkályhákat, kandallókat, asztaltűzhelyeket,**
kerti diszedényeket, diszitési tárgyakat, továbbá kőagyag csatorna-, kémény- és szellőztető csöveket.
Árjegyzék és költségvetésekkel díjmentesen szolgál a vezérképviselőség és főraktár:

KOVÁCS és SZALAI BUDAPEST, VII., Rózsa-utca 45. sz. (saját ház.) TELEFON 337.

ép ugy, mint a mennyezetek boritásánál; arra azonban szintén ügyelni kell, hogy a lemezek fecskefarkalakú légcsatornái szét ne huzassanak, mert ez már itt, a vakolat kellő tapadásán kivül, még a szellőzés hátrányára is szolgál.

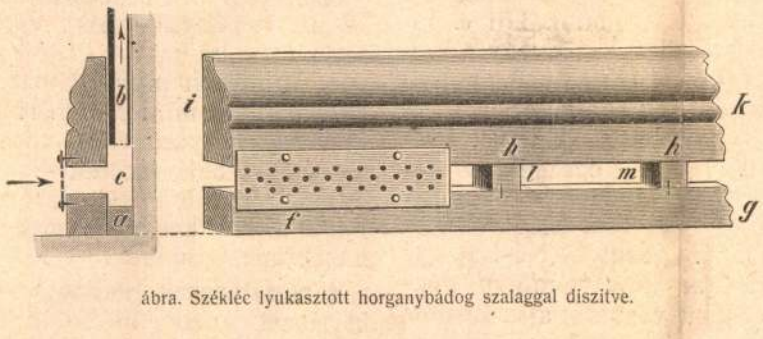

ábra. Székléc lyukasztott horganybádog szalaggal diszitve.

A „Kosmos"-lemezeket nedves falak kiszáritására alkalmazva, az 1 m².-re szükséges „Kosmos" anyag (lemez, horg. nagyobb szögek, horg. sodrony és asphalt szalag együttvéve) körülbelül 2 korona 30 fillérbe kerül.

A munka teljes eredménynyel végezhető télen is, ép úgy, mint a mennyezet boritása. Jövő számunkban közölni fogjuk a „Kosmos"-lemezek alkalmazását famennyezetek tökéletes páramentesitésére.

Külső falfelületek szárazza tétele.

Az eljárás teljesen analog az előbbivel, csakhogy itt a székléceket elhagyjuk s hogy erős záporok ellen is védekezhessünk, a „Kosmos" lemezeket ca. 5. cm.-re egymásra eresztjük.

Szivesen szolgál t. olvasóinknak minden e téren felmerülő kérdésekben felvilágositással, egyes konkrét esetekben dijmentes müszaki véleménynyel, esetleg a — szükséghez képest — költségvetéssel

Greif Antal, mérnök.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1906. április hó 30-án Bódy Tivadar dr. elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását: a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:** 70051. Schmied Ágoston nev. Knötgen és Bach (VIII. József-körut 29.) a VIII. József-u. 6203. hrsz. a. három emeletes ház — 75465. Baumfeld Zsigmond (VIII. József-körut 21.) u. o. három emeletes toldalék, ép. Nagy és Benedikt — 68878. Dreher Jenő (Halom-u. 1.) a X. Kápolna-utca 8446. hrsz. a. egy emeletes ház ép. Hubert József — 70639. Ujlaki tégla és mészégető r.-t. (V. Akadémia-utca 9.) a III. Bécsi-ut 134. sz. a. munkáslakóház, ép. Hörcher János — 78025. Ravasz József (IX. Viola-utca 42.) ugyanott egy emeletes toldalék, ép. Lux Endre — 76258. Hopp Ferenc (VI. Andrássy-ut 103.) ugyanott toldalék, ép. Hoepfner Guido — 68872. Schubert és Hikisch utódai (VI. Szív-utca 35.) a VI. Madarász-utca 1529 hrsz. a. toldalék — 59648. Dr. Heim Pál (V. Lipót-körut 26.) az I. Tárogató-ut 7793 hrsz. a, nyaraló, ép. m. Schwendtner Mihály — 74047. Szauter József (X. Jászberényi-ut 1.) a X. Apaffy-utca 8154. hrsz. a. földszintes ház, ép. Langhammer Károly — 78009. ifj. Holtzspach Nándor (III. Zsigmond-utca 55.) a III. Kiskorona-utca 1384. hrsz. a. földszintes ház — 76875. Koroknay Jenő (IX. Ernő-utca 19.) a III. Pacsirtamező-utca 1425 hrsz. a. földszintes ház 76864. Lindmayer István (III. Szent-Endrei-ut 47.) a III. Vörösvári-utca 1771 | 14. hrsz. a földsz. ház, épm. ifj. Schaffler István — 72205. Bettelheim Miksa (VI. Mozsár-u. 10.) a VIII. Fecske-u. 5792. hrsz. a földsz. ház, — 70613 Riczmayer Lipót (X, K. Kerepesi-ut 2230. hrsz.) u. o. toldalék, ép. Sorg Antal — 75432. Holndonner Ignác (IX. Tüzoltó-utca 78.) ugyanott istálló ép. Simon Ferenc — 75443. Bognár József (III. Szérüskert-utca 6449 hrsz.) ugyanott földszintes ház — 70655. Rumpa Ferenc (V II. Vig-utca 3.) u. o. istálló és raktár, ép. Doszkár János — 70048. Hajdok István (IX. Viola-u. 43.) a (IX. kerület Angyal-utca 9150. hrszám alatti istálló, épitőmester Illyes Jozsef — 75433) Sáska Péter (IX. Viola-utca 41.) ugyanott keritésfal, ép. Simon Ferenc — 73250. Fischer és Detoma (I. Fehérvári-ut 61.) az I. Naphegy-utca 36. sz. a. emelet ráépités — 76839. Fischer Bernát (VIII. Práter-utca 74.) a VI. Teréz-körut 3986. hrsz. a. boltkapuzat. — 78049. Bartsch Arthur (VII. Kerepesi-ut 40.) ugyanott boltkapuzat épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:** 82630. Dvorák Ede (IV. Muzeum körut 37.) a IV. Koronaherceg-utca 520. hrsz. a. — 68877. Dreher Antal (X. Halom-utca 1.) ugyanott. — 70657. Zaitz László (I. Sánc-utca 7.) ugyanott. — 78847. Kugler Ede (VI. Bajza-utca 3.) a VI. Bajnok-utca 3090. hrsz. a. — 81012. Flamm Miksa (IV. Kossuth Lajos-utca 17.) a VI. Szív-utca 39. sz. a. — 82139. Id. Seitz Ferenc (V. Zrinyi-utca 3.) ugyanott. — 78051. Darvas Dezső (V. Visegrádi-utca 15.) a VII Szabó József-utca 23. sz. a. — 78865. özv. Schubert Antalné (III. Mészáros-utca 20. sz.) ugyanott. — 79465. Járossy Ferenc (II. Kacsa-utca 20.) ugyanott. — 83635. Poller Ferenc (IX. Ferenc-utca 32.) ugyanott. — 83634. Steiner Márkus (VIII. Gyep-utca 24.) ugyanott. — 82668. özv. Markovics Ivánné (VIII. Futó-utca 52.) u. o. — 66070. Raab István (III. Kis korona-utca 74.) a III. Laktanya-u. 314. — 82655. Böszörményi Pál (X. Martinovics-tér 9.) ugyanotti házra vonatkozó épitési tervei jóváhagyattak; c) **jóváhagyásra ajánltattak:** 78022. Schönaug Hermann a X., Alkér-utca 7971. hrsz. a. — 80625. özv. Ádler Mórné a VI., Szerecsen-u. 3917. hrsz. a. — 82808. Pajerl József a II. Zárda utca 3737. hrsz. a. — 80262. Dr. Országh Elemér az I., Krisztina-körut 99. sz. a. — 68837. Dr. Vaisz Sándor az I., Tamás-u. 10216. hrsz. a. — 66080. Endele Márton az I., Zugligeti-ut 8549. hrsz. a. — 76214. Goldzieher Vilmos dr. a II., Nyék-dülő 7140. hrsz. a. — 80229. Löwinger Náthán az I., Városmajor-utca 1606. hrsz. a. — 76594. Általános Osztrák-Magyar Légszesztársulat a II., Fény-utca 3872. hrsz. a. — 76234. Kleineisel Jakab a IX., Kalvária-tér 6547. hrsz. a. — 70053. Dr. Henyei Vilmosné az I., báró Eötvös-ut 9173. hrsz. a. — 76232. Békássy Sándor a X., Szapáry-utca 8631. hrsz. a. — 75456. Tóth Béla az I., Sárbogárdi-ut 13782. hrsz. alatt. — 72239. Dr. Krompecher Odön az I., Ménesi-ut 13334. hrsz. a. — 77561. Fuchs Dávid a II., Vérmező utca 3356. hrsz. a. — 73230. Budapesti Általános Villamossági R.-Társaság az V., Bessenyei-utca 1316. hrsz. a. házra vonatkozó tervei; — d) **gépekre és felvonókra:** 78835. Walser Ferenc (VI., Csángó-utca 6. sz.) — 72255. Dreher Antal (X., Halom-u. 1.) — e) **elutasittattak:** 73405. Luftschitz Samu a VII., Szövetség-utca 4428. hrsz. a. — 78876. Aczél Károly az V., Vizafogó 1472. hrsz. a. — 68035. Glasz Miksa az I., Krisztina-tér 135. sz. a. 80639. Papp Sándor a X., Almos-utca 2221. hrsz. a. — 80.637. Fodor Bernát az I., Gellérthegy 13143. hrsz. a. — 80268. megyeri Krausz Izidor a VI., Andrássy-ut 12. sz. a. házra vonatkozó épitési tervek.

Áthelyezések.

A kereskedelemügyi m. kir. minister Mikes Gyula kir. müszaki tanácsost, a makói m. kir. államépitészeti hivatal vezetése alól felmentvén, Veszprémbe helyezte át és a veszprémi m. kir. államépitészeti hivatal vezetésével megbizta; egyuttal Pöppel Gyula kir. mérnököt Makóról Békés-Gyulára helyezte át.

A kereskedelemügyi m. kir. minister Markó Gusztáv kir. főmérnököt, az esztergomi m. kir. államépitészeti hivatal vezetése alól felmentvén, Kassára helyezte át és a kassai m. kir. államépitészeti hivatal vezetésével megbizta; egyuttal László Miksa kir. mérnököt Kassáról Miskolcra és Horváth Béla kir. főmérnököt Miskolcról Balassagyarmatra helyezte át.

Pályázatok tervkészitésre.

Áruház tervezés Budapesten. A „Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete" Budapesten épitendő áruháza terveinek beszerzésére április hó 30-iki határidővel pályázatot hirdetett. E határidőig mintegy 20 pályamü érkezett a szövetkezet igazgatóságához.

A szakolcai vendéglő és kaszinó tervpályázata. Szakolca szab. kir. r. t. város által vendéglő- és kaszinóépületre hirdetett tervpályázat eredménye fölött a napokban döntött a biráló bizottság, melyben a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet részéről Rainer Károly vett részt. A beérkezett 27 pályamü

Épitési kölcsönök

„az épitési összeg" előnyös feltételek mellett elérhető **KRAUSZ M.** által V., Lipót-körut 1. sz. ki helyben 15 év óta sikeresen működik és szigoruan correkt eljárása által ismeretes. **Konverziók** elvállaltatnak. **Cautiok** (Bánatpénz) **értékpapirokban vagy takarékkönyvvel.**

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG olcsóbb a mésznél, fagymentes, szintartó, kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

közül az I. dijat a »Gvadányi" jeligés terv, melynek szerzői P a p p Gyula és S z a b o l c s Ferenc, a II. dijat a „Nyitra" jeligés terv, melynek szerzője D ü m m e r l i n g Ödön, a III. dijat pedig a „Vác" jeligés terv, melynek szerzője H ü b s c h l Kalmán nyerte el. A biráló bizottság megvenni ajánlotta még a „K a s z i n ó", „V i l á g o s II" és „G e n t r y c l u b" jeligés terveket. A terveket a birálati jegyzőkönyvvel együtt a város Magyar Mérnök- és Epitész-Egyletbe küldi, ahol azok 8 napig közszemlére fognak állittatni.

Mérnöki munkálatok.

Birtokrendezési munkálatok. A trencsénmegyei Marikó község telekkönyvi helyszinelése céljából az 1879—80 évi birtok állapotot feltüntető hitelesitett térképnek és földkönyvnek a tényleges állapothoz való kiigazitása, illetve az érintett birtokrendezési mérnöki munkálatok adatainak alapul vételével Marikó községre nézve uj földkönyv és térkép készitése végett m á j u s 28-ikán d. e. 9 órakor a trencséni kir. törvényszék polgári tanácstermében árlejtés lesz. A határ terjedelme 12000 kat. hold, a munka egy év alatt befejezendő. Az ajánlatokat 500 korona bánatpénzzel a kir. törvényszék elnökségéhez kell beadni s ott a részletes feltételek is megtekinthetők.

Tagositások.

Kőröspatak. A kőröspataki tagositási ügyben a mérnökválasztás és a költségelőirányzat megállapitása végett m á j u s 15-én d. e. 8 órakor Kőröspatak községházánál tárgyalás lesz. Birtokrendező mérnökök ajánlataikat az érdekeltséghez, vagy a kézdivásárhelyi törvényszék eljáró birájához adhatják be.

Márkos. Márkos község részleges tagositási ügyében az előmunkálatok megkezdése, a müködő mérnök megválasztása és költségelőirányzat elkészitése végett tárgyalási határnapul a helyszinére Márkos községbe az 1906. m á j u s 11. napjának d. e. 10 órája tüzetik ki. Felhivatnak a birtokrendező mérnökök, kik ezen ügyben a mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat a tárgyalási határnapig a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez vagy az érdekelt felekhez küldjék be. A tagositandó határ területe a kataszteri adatok szerint 897 hold és 663 nsz. ölet tesz ki.

Szászszentjakab. A szászszentjakabi tagositási ügyben az előmunkálatok bevezetése, nevezetesen: a képviselet rendezése, a müködő mérnök megválasztása, és a költségelőirányzat elkészitésére tárgyalási határidőül 1906. j u n i u s 11-ik napjának d. e. 9 órája Szászszentjakab községébe a községházához tüzetik ki. Felhivatnak a birtokrendező mérnökök, kik ezen ügyben a mérnöki munkálatok teljesitését elvállalni akarják, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat dr. Mészöly kir. tvszéki bíróhoz Désett vagy az érdekelt birtokossághoz adják be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister Modor rendezett tanácsu város közönségének a m. kir. államvasutak Bazin állomásától kiindulólag Modor, Cseszte, Ottóvölgy, Alsódiós, Felsődiós és Szomolány községek határain át a magyar észak-nyugati helyi érdekü vasut Nádas-Szomolány állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőz-, esetleg villamos üzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; — özvegy Von der Osten P l a t h e Károlyné pojéni földbirtokosnőnek magyar délkeleti a h. é. vasut Marzsina állomásától Kurtya, Petrosza, Krivina és Pojen községek érintésével a Strimba patak völgyében lévő Lunga bányatelepig és ezen vonalból kiágazólag a magyar délkeleti h. é. vasut Alsó-Lapugy állomásáig vezetendő keskenynyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára megujitotta; O t t János budapesti lakosnak a magyar delkeleti h. é. vasut Niczkyfalva állomásától Temes-Doboz, Kádár, Izgár, Vermes, Valemáre, Remete-Poganest és Derest községek határain át Nagyzorlencig vezetendő szabványos, esetleg keskenyvágányu motoros üzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy év tartamára megadta; a R é s z v é n y t á r s a s á g v i l l a m o s é s k ö z l e k e d é s i v á l l a l a t o k s z á m á r a budapesti cégnek a tervezett budafok-nagytétényi helyi érdekü villamos vasut folytatásaként Nagytétény, Érd, Tárnok, Sóskut és Pusztazámor községek határain át Etyek községig vezetendő rendes nyomtávu helyi érdekü villamos vasutvonalra; gróf T e l e k i József nagybirtokosnak a Dunapatajtól, Kalocsa, Homokhegy, Miske, Hajós, Nadudvar, Sükösd, Pest-Csanád és Szent-István községek határain át Bajáig vezetendő rendes nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra; G r ü n w a l d testvérek és S c h i f f e r és M a n d e l és R é v é s z budapesti cégnek a fogarasi vasut állomásból kiágazólag, Mundra Sárkány, Vád, Ósinka, Ujsinka, Holbák, Feketehalom és Vidombák községek érintésével a m. kir. államvasutak Brassó-Bertalan állomásáig, esetleg Ósinkáról való elágazással Zernestig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedélyek érvényét a lejáratától számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta; — G f r e r e r, S c h o c h és G r o s s m a n n budapesti cégnek a cég által Bács-Bodrog vármegyében tervezett vasuthálózaton létesitendő Hercegszántó (Szántova) állomástól, illetve a Rigyica irányában haladó vonalból kiindulólag Dávod (Dantova), Csataalja és Bátmonostor községek érintésével a baja-zombor-ujvidéki helyi érdekü vasut Baja állomásáig, illetve a bajai Duna-balpartig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A bodrogközi helyi érdekü vasut. A keskenyvágányu vasutak hálózata jelentékeny hosszusággal fog növekedni az ugynevezett bodrogközi vasut létrejöttével, amely kereken 80 kilométer hosszban a sárospataki átrakodó állomástól Királyhelmecig vezet. A tervezett vasut közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi minister rendelete folytán m á j u s hó 15—19. napján tartják meg.

Gazdasági vasut Tolna vármegyében. D ő r y Hugó tüskei földbirtokos a máv. uj-dombovári állomásától kiindulólag a tamási-dombovári th. közut átszelésével Ujdombovár község határában fekvő uradalmi területére 3679 méter hosszuságban Tüske pusztáig lóüzemü gazdasági vasutat szándékozik építeni. Az épitési engedélyt megelőző közigazgatási bejárás f. é. m á j u s hó 5-én lesz Nagy István főszolgabiró vezetésével. A bejáráshoz Alacs Zoltán kir. főmérnököt küldték ki.

A szegedi villamos közuti vasut. A szegedi közuti vaspályatársaság villamos erőre alakitja át a hálózatot és uj vonalakat is tervez. Mindezen munkálatokra nézve a kereskedelemügyi minister dr. Halászy László ministeri osztálytanácsos vezetése alatt közigazgatási bejárást rendelt el, amelyet a minister ujabb intézkedése értelmében m á j u s 2-ikán kezdenek meg a szegedi városház tanácstermében.

A németbogsán—resicai vasut közigazgatási bejárását április hó 19-én tartották meg. A vonalon 60 műtárgyat és 23 utátjárót terveznek. A hidak közül csupán a 40 m. nyilással tervezett Berzavahid emlitésre méltó. Resicabánya és Resica állomások a forgalom igényeinek megfelelően lesznek kiépitendők. A tervezetet P a l l ó s Ármin épitővállalkozó készitette.

A Neravölgyi vasut. A Fehértemplomtól Szászkabányáig tervezett h. é. vasut közigazgatási bejárását április hó 19., 20. és 21-ikén tartották meg. A 35 km. hosszú vonalszakasz részét képezi a Jablanicától Bozovics községen át Fehértemplomig tervezett vasutnak, melynek jablanica-bozovicsi részére vonatkozólag a közigazgatási bejárás 1903. évben tartatott meg. A vonalat 0·76 m. nyomtávval, 21 kgr. nehéz sinekkel, 12 tonna tengelynyomásra és 3·1 m. széles alépitménynyel a boszniai államvasutak mintájára tervezik. Megállapittatott összesen 96 darab hid és áteresztő 0·6—12·0 méter közt váltakozó nyilásokkal, továbbá 62 utátjáró. A vonal tervezetét G r e g e r s e n G. és fiai budapesti vállalkozó cég készitette.

Iparvasut épitése. Frigyes főherceg baranyamegyei uradalmainak igazgatósága a gazdasági üzem fokozása és ipari termékeinek kihasználása érdekében iparvasutakat épittet mintegy 100 km. hosszban, melyeknek összes müszaki, épitési és berendezési munkálatait a M a g y a r b e l g a f é m i p a r g y á r r t. budapesti cég vállalta el. A földmunkálatokat már meg is kezdették.

A budapesti helyi érdekü vasutak kocsibeszerzése. A budapesti helyi érdekü vasuttársaság 20 darab személykocsit szerez be az ezekhez tartozó tartalék alkatrészekkel. A tartalékteke terhére fedezendő beszerzés értéke 311,000 korona értéket képvisel.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Közcsatorna épités, keramitburkolás és aszfaltozás. Budapest székesfőváros tanácsa a II. Zsigmond-utca csatornázásával S c h ä f f e r Ármint, a Laudon utca, a Rózsa-utca egy része, a Nagydiófa-utca, a Kisfaludi és Hunyadi-utca egy részének és Nap-utca csatornázásával a H a z a i a s z f a l t i p a r v á l l a l a t o t, a Fortuna és Köztelek-utca keramit burkolásával a K ő s z é n b á n y a é s t é g l a g y á r t á r s u l a t o t, a Fortuna-utcai járdák aszfaltozásával a T h e N e u c h a t e l a s p h a l t társaságot, ugyanezen utca kövezésével S c h a f f e r Györgyöt, a Köztelek utcai járdák aszfaltozásával dr. H e i d l b e r g Tivadart, ugyanezen utca kövezésével S c h r ö d l i n g Tamást, az Üllői-ut Gólya és Orcyut közötti szakaszában tervezett keramit

Knötgen Gusztav és

Kotál Henrik

Budapest

épitész

irod

Magyar Pályázatok

1905 – 6. 5. sz. 21–23

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Knödgen

építész. Alpár Ignác segédje volt a Mezőgazdasági Múzeum építésénél és Baumgartennak a Központi Egyetem építésénél. Amit az utóbbi építkezésnél jó, azt Knödgen tervezte.

Dr Lechner Jenő Rózsié

1934. jún. 7.

Knödgen

neinet építészeti rajzoló
Budapesten 1900 körül
bővebb adatokat

Lechner Jenő dr ad.

Fenti Ő rajzolta a központi
egyetem belső részein
levő összes márvány
munkák terveit,
a főkomlokzatot,
dolgozott a mezőgazda-
tági muzeum terveinis,
Igen tehetséges szakem-
ber volt.

GEORG KNUCKLER, textilfestőmester

---

az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből. Kihirdetve: 1716. febr. 14.én.-A 6.függelékben a lőcsei festők névjegyzéke van 1608-tól 1869-ig. E mesterek egyike volt:

7.-Georg Knuckler, zeben, 151.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textil festés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

GEORG KNUCKLER, textilfestömester

tovább ~~Cassegrande Mária~~

59.l. ~~59.l.~~

Knupffer Miklós 58.l.

Lustig. S. M

festő 56.l.

Scheidhauer Rudolf

Szentgyörgyi János 58.l.

Tomas Hans XVII.sz 58.l.

56.l.

Wening A. XVII.sz

56.l.

Wierd György 1648

56.l.

Az Egri Érseki Liceum Muzeumának tárgymutatója. 4-ik kiadás - Eger 1931.

Sopronmegyei kimreisek IX. 109

— textil-munkák IX. 109

Knüpfer, Nicolaus (1603-1660)

„Krisztus Ugúnyolása" o.fa. 45x60 cm

J. l. középen: N. Knüpfer (Sérült) Védett.

Utiáltási ár: 35000 ft

BÁV 49.Képaukció ,Budapest 1979.szeptember

Knuth Károly

A Vigadón történt későbbi átalakitások, épitkezések:
1889: szellőzési és fütőberendezés /Knuth Károly/
19oo: átalakitási tervek /Avigler ?/
19o5: felvonó /Steinhardt Antal/

Csagány István: A pesti Vigadó épülettömbje. Épités Épités ettudomány, 197o. /2.köt./. 173-268.1.

2o2.1.

M.D.K.

Knuth Károly

A tőzsde palotaa fűtés és szellőztetésre vonatkozó ajánlatait fogadták el.

A budapesti áru és értéktőzsde Szabadságtéri palotája felépítésének története és az épület műszaki leírása. 20 kép. Budapest, 1908.

Knuth Károly M. D. K.

A tőzsdepalota központi fütő- és szellőztető berendezésének készítője.

A budapesti áru- és értéktőzsde ..... Bp. 1904. 38 l.

Knuth Matild

nul. 1875 apr. 29. Bpst

1897/98 II. vendeglas

1898/99 I-II. " "

1899/900 I. " "

~~Tribunus V. 282.~~

ORSZ. FŐFELÜGYELŐSÉGE

Határidő:

Együttal elintézett szám:.....

Előirat:.....

Utóirat:.....

Kivezettetett:.....

Knuth Matild

vul. Bpest 1875 apr. 29.
Evang.

1897/98 I. I é. vajstjel

Diploma, 1860. és okt. 20-ikg

II. 4.

1904. VI. 17.

Szegzárd.

Kettős példányok (339/1904.)

Knuth Matild

1897/98 – 1900/1 I:

Ferkèpzomfoiskèvk

102, l.

Knuttel Gerhard /Haag/
Szinyei Társaság külföldi levelező tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VII.kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940.jan.febr.

69. kép. *Boccati,*

Knuttel Gerhard /Haag/
Szinyei Társaság külföldi levelező tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

94. *Morazzone : Szent Ferenc.*

Knüpfer Tamás
könnüves

l.

Házi. Sopron tört
II. r. 5. k
1514. 222. l.

Knüsli Kornél [redacted] építén

lásd: Neuschloss-Knüsli Kornélnál is!

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 157-166. o.
Komor János: Pályázat a Gellért és Rudas fürdő környékének rendezésére.

~~Künsli~~ Kornél épitén

Künsli

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 183-190.

Weichinger Károly: A debreceni városháza. Egy tervpályázat és annak tanulságai.

Fényfüggöny II., 2003, olaj, vászon

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

KNYIHÁR AMARILLA

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Kiállítóterembe
(Budapest V., Szabad sajtó u. 5.)
2004. szeptember 16-án csütörtökön 17 órakor.

A kiállítást megnyitja:

HAJDU ISTVÁN, művészeti író

A kiállítás megtekinthető 2004. október 7-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

A kiállítás támogatói: Nemzeti Kulturális Alapprogram

Budapest Galéria

Anyasikó A.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1894.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Demetrius Kobak

ötvös

Kolozsvárt 1566. ba lett mesterré.

Jakab Elek Kolozsvár

története. Bpest.

1888. II Köt.

313. l.

KOBAN, Jakob, pozsonyi fazekasmester

J. K., bürgerl. Hafnermeister, 12 napos lánya meghalt. (1797, 411 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kóta Ferenc

A művész teljesen eltérő
törvenyek szerint tiekrözi
a valóságot.

Losonci Miklós: Magyar tájak – Biennale.
Tükör, 1978. december 17 – 4. lap.

M.D.K

Kobács Ferenc
szobrász

Több szobrát állította ki a
tárlaton a „Fej" emelhető ki
a szobor anyagból.

Kelényi György: Angyalföldi képzőművészek II-ki altelősa
Műveszet, 1966. szeptember. 42 lap

AEDIFICARE NECESSE EST

(Építkezni kell)

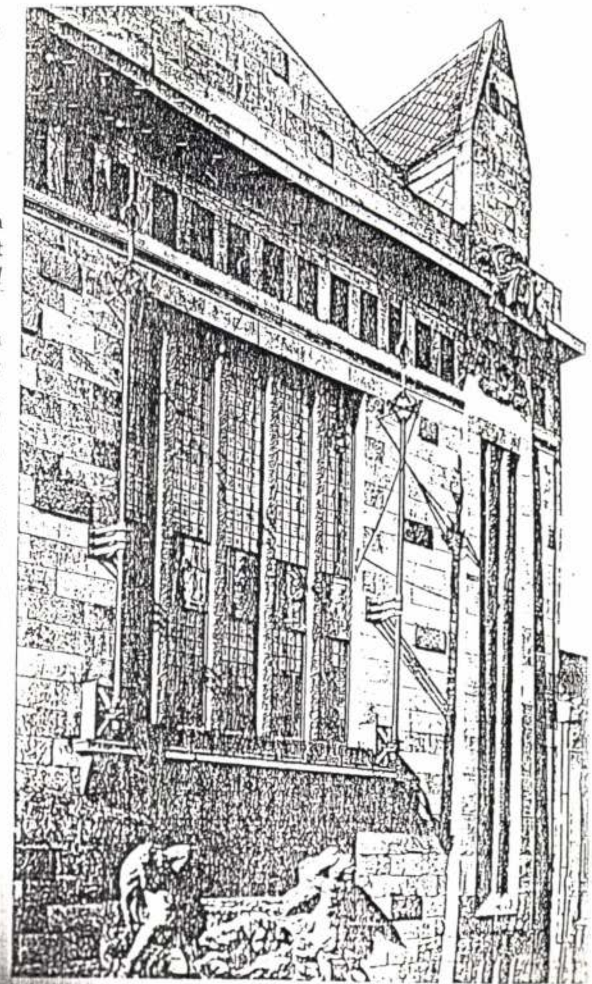

A Nyár és a Dohány utca sarkán szomorú látványt nyújt két kopott épület. Ha hamarosan nem találnak gazdára, mindkettőre az enyészet vár. Pedig többször szerepeltek *Ráday Mihály* városvédő műsorában, és aki látta, bizonyosan emlékszik rá, mennyi értéket rejtenek a málladozó falak. Egyik sem az önkormányzat tulajdona, a Fővárosi 2. sz. Építőipari Vállalat mentette meg őket az alapok megerősítésével az összedőléstől, így jutott birtokukba. Sok kísérletük hiúsult meg, hogy befektetőt találjanak az újjáépítéshez. Talán a feladat összetett volta, talán a tömb többi részének elhanyagolt látványa miatt ez eddig nem sikerült.

A *Continental* szállóként ismert épületet *Kobek János bérháznak építette 1894-ben*. 1912-ben *Novák Imre* építész alakítja át és az akkor fénykorát élő Hungária fürdő – ma úgy mondhatnánk – fizikoterápiás részlegét helyezi el benne. Az udvart gyönyörű (1) üvegkupolával fedi le, az emeleteken pedig meghagyja a bérlakásokat. Egyúttal az épület homlokzatát teljesen átalakítják megfosztva azt az eklektika plasztikus épületdíszeitől. 1916-ban egy újabb átterveztetés kezdődik egy korszerű szénsavas thermálfürdő céljára. Ez végül is nem készül el, mert az I. világháború szénhiánya megrendíti a Hungária Fürdő Rt.-t, és a csőd szélén álló vállalatot a *Hitelbank vásárolja meg*. A Bank, hogy nyereségessé tegye, *szállodává alakíttatja át*. Így is működik 1970-ig, amikor életveszélyessé válik, és a rossz állapotú épület *napjainkig funkció nélkül marad*.

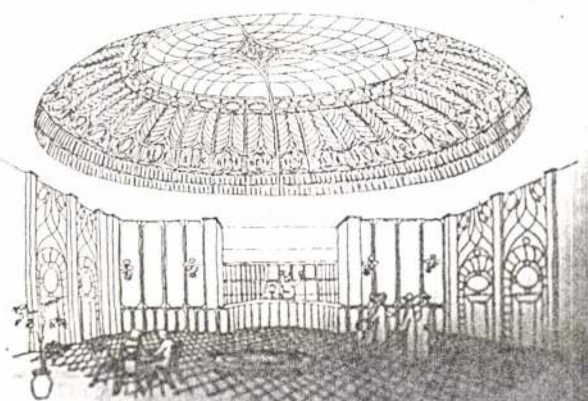

Ugyanilyen kalandos a *Dohány utca 44. szám alatti úszócsarnok* sorsa is. 1907-ben *Ágoston Emil* építész tervezi (2). Igen gyorsan, két év alatt felépül a kor stílusának, a szecessziónak jegyeit hordozó épület. A kívül-belül korszerűen kialakított és nagyszerűen felszerelt uszoda megnyitásakor a sajtó elismerését vívta ki. Különös figyelmet keltett *széttolható üveg mennyezete*, amely jó időben a szabad ég alatti (3) fürdőzést tette lehetővé. Az első világháború alatt bekövetkezett csőd, melynek oka [illegible] konkurencia ([illegible] fürdő), de a [illegible] levő strandolás [illegible] megpecsételte [illegible] [illegible] nyitják a Continental szállóval, miután a mozi előcsarnokát ennek földszintjére helyezik, az emeleti folyosók összenyitásával viszont a mozi felett öt szinten szállodai szobákat létesítenek. *Ez a „Kamara" mozgó 1950-ben bezár*, innét kezdve színház és varieté társulatoknak ad otthont, míg az utolsó használója, a Tarka Színpad is ott nem hagyja [illegible]-ban. *Ettől kezdve [illegible], és állapota rohamosan romlik.*

Azóta sokszor átépítették az épületeket, annyiszor dolgoztuk át a hasznosításra készített terveket. Hol gyermekszínházat, hol irodaházat, szállodát, orthodox fürdőt, üzletházat, hol ezek kombinációit készítettük el a remélt beruházó igényei szerint. Az épületek a terveken a funkciótól függően más és más kialakítást nyertek (4).

Egy azonban mindi[g] változatlan maradt: az értékek, a Continental üvegkupolás előcsarnoka, az uszoda bronz domborművekkel borított terve, a színes üveg tolótető, *az iparművészet és épületdíszítések minden tervben megmaradtak*. És ez helyén is van így. Változatlan formájukat tartják meg a műemlékek, melyek régi korok üzenetét, a kultúra folyamatosságát hordozzák, melyeknél a használati érték eltörpül ezen funkció mellett. A többi épület megszépülve szolgálja ki a mai ember igényeit mindnyájuk megelégedésére.

Pomsár János

Tervezők: Pomsár János, Cs. Falk Judit, Tapolczai Tiborné, Simon Mariann

Anyagtorlódás miatt **dr. Buda Györgyné** *Kerületünk kincsei* című sorozatának harmadik részét áprilisi számunkban közöljük.

KOBEK James

KOBELL, Ferdinand

NYERGES Éva: Adalékok a Kobell családhoz. = MNG Évkönyve 1991(1991) 273 - 276.p. ill.G

áfia elkészitéséhez

s forrásokat lehetőleg
tokban, a fontosabb mü-

yi I. irt kismonográfiát
át 1973-ban rendezték meg
Fehér Zs./. A korabeli kri-
gyar mükritika egyik re-
13 692-696/."

dje:
t bibliográfia a tárgyalt
vészről.

Mur. és Kt. Esterlő

Kobell, festő II. 210.

KOBELLE VENCEL, keramikus

A XIX. sz. végén már a második generáció tagjai dolgozna a gyárban. Csak elvétve akad egy-egy feltehetően jobb ké képzettségü munkás. Ilyen volt Kobelle, csehországi szár mazásu gyári munkás is/1833-1895/. Neve, származási hely az egyszerü gyári munkásokkal szemben nagyobb felkészü szültségre enged következtetni. 284. old

MOLNAR LÁSZLÓ: A városlódi kőedénygyár/1866-1950/ 275. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

KOBELLE VENDEL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóinak jegyzéke 1851-1950 között.
KOBELLE VENDEL, kőedényfyári legény, 1868-1882
Függelék, 297.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém. 1971

KOBELLE VENCEL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak névsora 1851-1950 között KOBELLE VENCEL, /csehorsz.szárm/, gyári munkás 1883-1897
Függelék, 297.old

BOLLA LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

ANTON KOBELITZ, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, több
Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt.
Levelezés és "Protokol farbiarskeho cechu, 1801-1864"
alapján ismerjük őket.
70.- Anton Kobelitz, 1823. Brissen. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textil-
festés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, Győr 16.
1974

Kobent Zakab

Ötvös

1715 ben Selmeczbaňján élt

Dr. Illéssy János. Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch Ert. 1904 cif. 395. l.

Kober

farekas

l.

Haberlandt

71 l.

jat és 411 kor. 10 fillérben
ezennel meghatározott
perköltséget három nap
alatt, végrehajtás terhe
mellett, felperesnek egye-
temleg fizessék meg; vagy
pedig netalání kifogásai
kat meghatalmazott ügy
véd által ugyanann
idő alatt ezen kir. törvény-
székhez adjár be.
Bpest. 1906. április 23.
a kir. kerek. s váltó törvényszék

Kóber

bécsi orgonakészítő

1804/5-ben készítette a

pécsi székesegyház 40 vál-

tozatu orgonáját, meget

később Focht pécsi mes-

ter épített át.

Szőpécs 49. l.

MDK

Kober

yj: A nagybányaiak. A Hét, 1899. 12-13 l.

MDK

Kóber,
plakát

Ipar
Bálint L: Az Iparművészeti Társ. kettős kiáll.
Magyar Iparművészet, o1913. 7 l.

KOBER-DORNER, orgonaépitők

A szombathelyi székesegyház általuk épitett orgonája 1945-ben bombatámadás következtében elpusztult. Az ujjáépitett templomba 1947-ben az Ádám testvérek épiettek uj orgonát. 592.old.

SZIGETI MILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, XVIII.évf. 1964. IV.szám. --Szombathely, 1964

MDK

Kóbor, szobrász

karakterfigurával szerepel.

Pápics Zoltán dr.: A képzőművészek jubileumi kiállítása. Műcsarnok. -U.E. 1934 dec.8. 3 l.

Thöber Elek, szobrász

L: Tasó Miklós

6

dr Nagy Károly: Kéchenyi emléke

Esti Hirlap, Bp. 1978 - nov 3.

Kober Ignác

becsi orgonakészitő

készitette 1804-5-ben a

pécsi székesegyhaz orgonáját

Aigl, Paulus:

Historia brevis venerabilis

capituli cathedralis ecc-

lesiae Quinque-Eccles-

ensis. Quinque-Ecclesiis,

1838. 244. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Kóber Ignác

bécsi orgonakészítő

XVII. sz.

készítette a szombat-
helyi református
templom orgonáját

Szendy László dr:

Szombathely története

Szombathely 1930.

29. l.

Kober Ignác

bécsi orgonakészítő

l.

Thirfelsödmántul

269. l.

GOS BIZOTTSÁGÁTÓL
NA ÚT 41. SZÁM.

J u s z t i n i á n

r Ő Eminenciájának

Kober Ignác

bécsi orgonagyárós

1808.

vód

Z

Géfin Gyula dr

A szombathelyi székes-egyház ismertetése.

Szombathely, 1942.

15. l.

Kober Ignác

bécsi orgonalészítő

wód

z

Tószombathszékesegyh.

KOBER IGNAC, orgonaépitő

A bécsi mester kezde épiteni a szombathelyi Székesegyház orgonáját. De 1812-ben meghalt és akkor a befejezést Dorner Gaspar Albertre biztak. 292.old

SZIGETI KILIÁN: Dorner Gáspár Albert/1780-1858/szombathelyi orgonaépitőmester élete és munkássága 288.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

KOBER IGNÁC, orgonaépitő

Szombathely legnagyobb,40 változatu orgonáját a székes-egyház számára Kolber bécsi mester kezdi épiteni,de 181 1812-ben bekövetkezett halála miatt munkáját Dorner Albert Gáspár,a már Szombathelyen élő bajorszármazásu orgonaépitő folytatja. 370.old.

BÉKEFI ANTAL: Adatok Szombathely zenetörténetéhez 383.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

KOBER IGNÁC, orgonaépitő

A szombathelyi székesegyház orgonáját Szily János püspök nem érte meg. Somogyi Lipót püspök rendelte meg Kobertnél 40 változatu. Kober bécsi mester 13500 forintért vállalta a munkát. Kober 1812-ben meghalt. Fia 17 éves volt. nem rendelkezett elég gakorlattal, segédei folytatták, de sok panasz volt ellenük, a püspök más mester után nézett.

586. old. 29. jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII. évf. 1964.
IV. szám. --- Szombathely, 1964

KOBER IGNÁC, orgonaépitő

Nem tudjuk, hogy Somogyi Lipót kezdetben mégsem a Szily által Szombathelyre hivott Dorner Albert Gáspárra bizta a székesegyház orgonajának épitését. De hogy Kober mestert és a munkák feleőtlenül mehtek, 1812-ben szerződést kötött Dornerrel az orgona folytatása és befejezése ügyéb Az orgona csakhamar elkészült. 586.old.

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen
583.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XVIII.évf. 1964
IV.szám.---- Szombathely, 1964

KOBER IGNÁC, orgonaépitő

A szombathelyi székesegyház orgonája ellen már az első években panaszok voltak. A fiatal Kober/elhalt apjának 17 éves fia/segédei túlrövidre vágták a sipokat, s igy az orgona fél hanggal magasabban szólt. Nehezen járt a billentyüzet. Dorner normálmagasságra áthangolta. uj billentyüzetet csinált. Az orgona rendszeres karbantartására szerződést kötöttek Dornerrel. 586.old. 31.jegyz

SZIGETI KILIÁN: Orgonák és orgonaépitők Szombathelyen 585.old

VASI SZEMLE, XVIII.évf. 1964.-Helyismereti évkönyv. IV.szám. ---Szombathely, 1964

Kober (Koberth, Kobr)
Jakab.

ötvös

1715, 1720, 1732 előtt Selmecbánya

Csizer János nála tanult
1732 előtt.

Kapmagyarorszötvösök 21 l.

Hadsereg:

Trabant-testőrség.

A négyszögletes k
són balra tiszt áll, ki job
szegzi, balját csipőjére
lévő testőrnek, ki jobb kez
szabadba nyilik kilátás,
Öltözetük: sisak lószőrrel
téttel, vállrojttal s hajtókáv
szárral, végre egyenes ka

2

K.K. Trabant

alól a jobb sarokban: „A. P
s legalól középütt: „Druck,
lung Alois Leykum
Könyomat, vonalkeretbe fo
Die K.K. oesterreich'sc
Gezeichnet und lithographi
Ltsza 3577. (felv
4067 (szi

R. D. K.

KOBER Leo festő

1898-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Bh. 1954. 324. l.

R.D.V.

KOBER Leo festő

Nagybányán a Hollósy-iskola növendéke, az 1898-i kiállításon 5 munkával szerepel.

Kivándorolt Amerikába

Réti István: A nagybányai művésztelep. Bp. 1954. 239., 306., 314. l.

Kober Lev

l.

Szent György Céh

44. aukc. (1922)

248. sz.

Tervpályázati eredmények.

A szentesi városház tervpályázatán 18 terv érkezett be. A bíráló-bizottság az első díjat *Bohn* Alajos, a 2-dik díjat *Tőry* Emilnek ítélte. Megvételre ajánlották: *Málnai* és *Haasz*, *Hickisch* és *Kotál*, *Székely* László és *Dobovszky* József terveit. *Somló* Emil és *Fleischl* Róbert bíráló-bizottsági tagok a M. Mérnök- és Építész-Egylet és a M. É. Sz. kiküldöttei a döntéssel szemben külön véleményt adtak be. (Augusztusi számunkban közöljük.)

A Mocsonyi Antal-féle bérház tervpályázatán beérkezett 18 pályamű közül az első díjat *Orth* és *Somló*, a második díjat *Miklós* és *Wirth*, a harmadikat *Rainer* Károly nyerte el. (Juliusi számunkban közöljük.)

Az újszegedi Szent-Erzsébet templom-egyesület által hirdetett templomterv-pályázaton beérkezett 10 pályamű elbírálását már e hó 11-én eszközölték.

Kóbor Leó (1876-1932)

Sztrájk Párizsban. Tempera, papír,
101,5 x 71,5 cm.

Szerepelt a kiállításon.

Munkásélet. Kiállítás. Legujabbkori Történeti Museum Kat. bev. Kiss Sándor. Bp. 1959. 49 l., 111.

1 C. l.

M.D.K.

Kober Leó

"Ady Endre nyomában..." cimmel riport-sorozat a költőről.
Zilahy Lajos: "Ady a halottaságyon" cimmel irt megemlékezésében emliti meg, hogy a művész a halottas ágyán lerajzolta a költőt.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1944. jan. 27. febr. 2. VII. évf. 5. sz.

Kober Leó

483 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
484 **Kober Leo.** Rokonok VI. (Satyra). Tempera. Eladó.
485 **Kober Leo.** Sakkozók. Tempera. Eladó.
486 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
487 **Kober Leo.** Címlap. Tempera. Eladó.
488 **Kober Leo.** Montmartre. Színes ceruzarajz. Eladó
489 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Rajz. Eladó.
490 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
491 **Glatz Oszkár.** Arckép. Szénrajz. Magántulajdon.
492 **Glatz Oszkár.** Tanulmány. Szénrajz. Eladó.
493 **Glatz Oszkár.** Kapás. Litografia. Eladó.
494 **Glatz Oszkár.** Falusi fodrász. Litografia. Eladó.
495 **Glatz Oszkár.** Arckép. Szénrajz. Magántulajdon.
496 **Glatz Oszkár.** Reggeli. II. Litografia. Eladó.
497 **Glatz Oszkár.** Reggeli. Szénrajz. Eladó.
498 **Glatz Oszkár.** Ólálkodás. Szénrajz. Eladó.
499 **Nagy Vilmos.** Ábrándozó. Szénrajz. Eladó.
500 **Székely Árpád.** Szadai részlet. Felgyógyi részlet. Eredeti rézkarcok. Eladók.
501 **Székely Árpád.** Tájrészletek. Eredeti rézkarcok. Eladók.
502 **Chabada Béla.** Tanulmányfej. Monotyp. Eladó.
503 **Chabada Béla.** Gizella. Eredeti rézkarc. Magántulajdon.
504 **Chabada Béla.** Női fej. Eredeti rézkarc. Eladó.
505 **Chabada Béla.** B. E. hölgy arcképe. Monotyp. Eladó.
506 **Feiks Jenő.** Császárlátogatás. Rajz. Magántulajdon.
507 **Bér Dezső.** Munkaszünet. Rajz. Eladó.
508 **Bér Dezső.** Pestiek Ischlben. Rajz. Eladó.
509 **Bér Dezső.** A háziúr gondjai. Rajz. Eladó.
510 **Feiks Jenő.** Uralkodók Rómában. Rajz. Eladó.
511 **Feiks Jenő.** Most és hajdan. Rajz. Eladó.

KMT 1903/4. téli kiáll

471 **Olgyai Viktor.** Tél. Eredeti kőrajz. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler József Ede litogr. műintézetében. Eladó.

472 **Vaszary János.** Tavasz. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litografiai műintézetében. Eladó.

473 **Helbing Ferenc.** Orpheus. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült a Rigler J. Ede litografiai műintézetében. Eladó.

474 **Glatz Oskár.** Pihenő. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litogr. műintézetében. Eladó.

475 **Rippl-Rónai József.** Lugasban. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. lithografiai műintézetében. Eladó.

476 **Ujváry Ignác.** Tájkép. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litogr. műintézetében. Eladó.

477 **Glatz Oskár.** Munkában. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler J. Ede litogr. műintézetében. Eladó.

478 **Fényes Adolf.** Tájkép. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társaság, Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler József Ede litogr. műintézetében. Eladó.

479 **Kober Leo.** Husvéti templom-menet (Bombe). Tollrajz. Eladó.

480 **Kober Leo.** Komédiások. Ceruzarajz. Eladó.

481 **Kober Leo.** Rokonok II. (Satyra). Tempera. Eladó.

482 **Kober Leo.** Vén udvarló. Ceruzarajz. Eladó.

Kober Leó K.

471 **Olgyai Viktor.** Tél. Eredeti kőrajz. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler József Ede litogr. műintézetében. Eladó.

472 **Vaszary János.** Tavasz. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litografiai műintézetében. Eladó.

473 **Helbing Ferenc.** Orpheus. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült a Rigler J. Ede litografiai műintézetében. Eladó.

474 **Glatz Oskár.** Pihenő. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litogr. műintézetében. Eladó.

475 **Rippl-Rónai József.** Lugasban. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. lithografiai műintézetében. Eladó.

476 **Ujváry Ignác.** Tájkép. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Ullmann J. litogr. műintézetében. Eladó.

477 **Glatz Oskár.** Munkában. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társ. Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler J. Ede litogr. műintézetében. Eladó.

478 **Fényes Adolf.** Tájkép. Eredeti litografia. Kiadja a Könyves Kálmán műkiadó részv.-társaság, Szerk. dr. Lázár Béla. Készült Rigler József Ede litogr. műintézetében. Eladó.

479 **Kober Leo.** Husvéti templom-menet (Bombe). Tollrajz. Eladó.

480 **Kober Leo.** Komédiások. Ceruzarajz. Eladó.

481 **Kober Leo.** Rokonok II. (Satyra). Tempera. Eladó.

482 **Kober Leo.** Vén udvarló. Ceruzarajz. Eladó.

Képzőm. Társ 1903/4. téli kiáll. kat.

483 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
484 **Kober Leo.** Rokonok VI. (Satyra). Tempera. Eladó.
485 **Kober Leo.** Sakkozók. Tempera. Eladó.
486 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
487 **Kober Leo.** Címlap. Tempera. Eladó.
488 **Kober Leo.** Montmartre. Színes ceruzarajz. Eladó
489 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Rajz. Eladó.
490 **Kober Leo.** Könyvcímlap. Színes rajz. Eladó.
491 **Glatz Oszkár.** Arckép. Szénrajz. Magántulajdon.
492 **Glatz Oszkár.** Tanulmány. Szénrajz. Eladó.
493 **Glatz Oszkár.** Kapás. Litografia. Eladó.
494 **Glatz Oszkár.** Falusi fodrász. Litografia. Eladó.
495 **Glatz Oszkár.** Arckép. Szénrajz. Magántulajdon.
496 **Glatz Oszkár.** Reggeli. II. Litografia. Eladó.
497 **Glatz Oszkár.** Reggeli. Szénrajz. Eladó.
498 **Glatz Oszkár.** Ölálkodás. Szénrajz. Eladó.
499 **Nagy Vilmos.** Ábrándozó. Szénrajz. Eladó.
500 **Székely Árpád.** Szadai részlet. Felgyógyi részlet. Eredeti rézkarcok. Eladók.
501 **Székely Árpád.** Tájrészletek. Eredeti rézkarcok. Eladók.
502 **Chabada Béla.** Tanulmányfej. Monotyp. Eladó.
503 **Chabada Béla.** Gizella. Eredeti rézkarc. Magántulajdon.
504 **Chabada Béla.** Női fej. Eredeti rézkarc. Eladó.
505 **Chabada Béla.** B. E. hölgy arcképe. Monotyp. Eladó.
506 **Feiks Jenő.** Császárlátogatás. Rajz. Magántulajdon.
507 **Bér Dezső.** Munkaszünet. Rajz. Eladó.
508 **Bér Dezső.** Pestiek Ischlben. Rajz. Eladó.
509 **Bér Dezső.** A háziúr gondjai. Rajz. Eladó.
510 **Feiks Jenő.** Uralkodók Rómában. Rajz. Eladó.
511 **Feiks Jenő.** Most és hajdan. Rajz. Eladó.

Könyves Kálmán szalon.

Népszava XXXV.évf.1907 máj.8.

109 sz. 8 lap.

Kóber Leó kiállitása.

Kober Leó

Magyar Sparművészet, 1901

4. sz. 164. o.
különfélék. /Plakátművészet Magyarországon./

Koben (?) (Koberbeó ?)

Grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. a. V. k. 784–785. l.

Humoristák kiállítása Kányes Kálmánnál.

Plakát

„La maison moderne" – Kober Leó

Magyar Sparművészet, 1901

4. sz. 164. o.
különfélék. / Plakátművészet Magyarországon. /

Kóber Leo festö.

Művészet.1907.269.l.

Kóber Leó festő

Pesti Hirlap. 1920. febr. 8. 13

A magyar művészet képviselete külföldön

MDK

Kober Leó

Vörös ember, szin. cer.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

M.D.K.

Kóber Leó festőművész

"Éveken át külföldön élt, Párisban és Berlinben nagy sikerei voltak, különösen az illusztrált lapokban megjelent rajzaival"-irja a lap. Itt hon a "Könyves Kálmán"-nál volt nagysikerü kiállitása. Jelenleg, mint főhadnagy katonai szolgálatot teljesit a fronton.

Szinház és Divat, Bp. 1916. nov. 19. I. évf. 14. sz. 48. lap

MDK

Kóber Leó, 1876-1932

A Fonciére Pesti Biztositó Inrézetnél...

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 196o.

Kober Leó

gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában.

Budapest, 1907. 8-r, 24 l, fűzve.

Kober Leó

H. 3. p. e. —.20

Kober Leó

l.

József erdélyi kiadás

45. l. 50. l.

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHANDLUNG UND ANTIQUARIAT

KÖNIGSTRASSE 29 :: LEIPZIG :: KÖNIGSTRASSE 29

Leipzig, 31. Dezbr. 1915

Hochgeehrter Herr,

anbei beehre ich mich, meine übliche

Vierteljahrs-Rechnung

Kobel Leo

Művei szerepeltek az 1919 novemberében
Temesvárón rendezett magyarországi festők
és grafikusok kiállitásán

Magyar Nemzet 1974 december 1
14.old.

Kóber Leó

N. 2099

koll. kiáll. a
Könyves Kálmánban

Pesti Hírlap
1916. nov. 15
(k. k. l.: K.
kiállítása.)

alan

Kober Leo

festő Bpest

Magyarányai Hollósy-iskola kiállítása (Nemzeti Szalon) 1899 téli tárl.

23, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 39, 41, 45, 60. szám

Könyvtáramban.

Kober Leó.

l.

Rimp. 245. l.

MDK

Kober Leó

A kérdés

Séta

A fekete zongora

Nemzetk. Humorisztikus kiáll. Könyb. Kálm. Szal.

1910. 5 l.

MDK

Kober Leó

Színész, gouache

Szent György Céh I. árverési kat.

1910. ápr. 11. l.

MDK

Kóber Leó

Tanulmány, akv.

Megjelent: Grimm Rezső. Művészet, 1912. 211-15 l.

MDK

Kóber Leó

Björnson-karrikatura, tusr.

Szt.György Céh XVII. aук. 1914. márc.

7o l.

MDK

Kober Leó

A kiüzött béke, gouach

A képtárban, akv.

Bucsu a lövészárok előtt, akv.

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 11 l.

MDK

Kober Leó

A monoklis turista, olaj és gouache

Az özvegy, szén

A lady és a pincs, gouache

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 11 l.

MDK

Kober Leó

Séta, szépia

Apache-pár, szin.rajz

Magyar bakák Galiciában,1915, gouache

A Gyüjtő. 43. suk. 1921. márc. 11 l.

MDK

Kober Leó

Katonaszerepem, gouache

A hitközség a hadtestparancsnoknál, gouac

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 11 l.

MDK

Kóber Leó

Berlini utca, of.

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

18 l.

MDK

Kóber Leó

Árnyékban, of.

Székelyudvarhely, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc. 17 l.

MDK

Kóber Leó

Ködös nap a pólai kikötőben, of.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
17 l.

Kóber Leó

Háborus ABC.

Rapolta fent.

Kiadja a m. Eir
kereskedelmi mi-
nisztérium hadsegély-
ző hivatala

Bpest, 1918

Folio

Eternit

Kóber Leó

Undi Imre: A "Képzőművészet" c. rovatban beszámol a Nemzeti Szalonban rendezett hadviselt művészek alkotásairól. A művészek névsora egymásután, folyamatosan szerepel a névszerinti cédulákon.
Festőművészek:

Kóber Leó,

Gellért Imre,

Csont Ferenc,

Darvassy István művészeket megemlitve igen magasra értékeli mindegyikük munkáját.

A beszámolóban szereplő teljes művésznévsort lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.

Élet, Bp.1919. márc. 16.XI.évf. 11. sz. 259-260. lap.

Kóber Leó

Az amerikai művészéletről számol be Márk Lajos festőművész, aki most visszatért. Baróti Zoltán: "A pénz rányomja bélyegét az egész amerikai művészetre" ir a művész terveiről és vele folytatott beszélgetésről. A Munkácsi-Céhet akarják megalakitani egyrészt a művészorlók érdekében, másrészt hogy biztositsák a kinti művészek gazdasági helyzetét.
A beszélgetés folyamán megemliti a nagy népszerüséget élvező és kitünően keresü művésztársait: Kóber Leó, Sarkadi Leó, Pogány Villy, Major Henrik és Halmi Artur nevét.
Délibáb. Bp. 1929. szept. 21. III. évf. 38. sz. 17. lap.

Kober Leó

A Magyar Tanácsköztársaság plakátjainak kiállításán szerepel a művész szép betűkből rajzolt. – tehát nem szedett szövegű plakátja.

Láttuk, ballottuk.

1946. III. 21. Petőfi, 21.13 Ka.

Kober Lao
Színész, gouache

Szent György Céh III. árverésének katalógusa.
1910. 10 l.

Kober Leó, 1876-1932

Kávéházban, vizf.

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.
41 l.

Kober Leo

Portrait tanulmány
c. rajza repr.
Művészet 1915, 267. l.

Kóher Leó

életrajz

ivod

Csókássy 102. l.

Komárom.

A térrajz előterében balra
gosokat utasitásokkal. Az Espl
col quale il Generale Conte di
nel contorno di Commora, uic
MDCLXI adi 25 d´Agosto czimü r
A. La fortezza di Commora és b
jelzése fölül jobbra: 420.

Rm., mér. a vk. 30.4: 37.

Apróhirdetés egy táborí ujságból

Azt a bájos csukaszürke pickelhaubés öregurat, aki a napokban a Dunán átkelt, kéri bámuló ismerőse, legyen ott pontosan hajnali öt órakor Bukarestben a Calea Victoriei-n a Hotel English előtt. Esetleges dróttalan táviratot „Falkenhayn" jeligére kérek.

Gyász miatt zárva

Találkoztam az utcán Nyájas Olvasóval. Nagyon föl volt dúlva.

— Mi baja? — kérdeztem.

— Megdöbbentő dolgokat olvastam a plakátokon — felelte. — A színházak és mulatók plakátjain. Például mit mond az Opera: *„Ő császári és apostoli királyi felsége I. Ferenc József király elhunyta miatt zárva."* Vagyis: ő császári és apostoli királyi felsége . . .

— Nono. Ön rosszul értelmezi. Az opera van zárva.

— Jó. Ha ön mondja, megnyugszom. De nézze a Magyar plakátját meg a Királyét: *„Őfelsége a király halála okából zárva."* Mit szól ehhez az okábólhoz?

— Mit szóljak? Valóságos gyászkifejezés.

— Most nézze az Orfeumét: *„Rohn, felülmulhatatlan kártyaművész. Országos gyász miatt zárva."*

— Nyájas Olvasó úr, nem a fölülmulhatatlan kártyaművész van zárva. Az orfeum.

— Úgy? Ezúttal nem fog félrevezetni. Itt nagy szenzációk rejtőznek. Persze, nem szabad megirni. De én megsejtettem őket. Tömeges letartóztatások... Lássa, ez is: *„Steinhardt ismét egészséges. Egyelőre zárva."* És mi van Ivogünnel? Olvassa: *„Új koloraturcsillag: Ivogün. Zárva."* És Molnár Ferenccel? Tessék a moziszínlap: *„Molnár Ferenc, A Doktor úr. Zárva."* Látja? Zárva, zárva, zárva, zárva. Most pedig jöjjön velem a körútra, ott tisztán olvashatja: *„Zárva miatt nincs előadás."* Miért nem így: Nincs előadás miatt zárva. Ez még csak valahogy . . . De a Dob-utcában egy mozi ajtajára ez a plakát volt ragasztva: *„Süve!"* Látja, ezt is bezárták. És ez az egyetlen plakát, amely szabatosan fejezte ki magát. A „süve" olyan gyász, amelynél ülni szoktak . . .

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Korona. Aki a koronázási ünnepről olcsó élceket mer faragni s hozzá meg az egykorona-, kétkorona-féle izetlenségeket küldi be, azt haladéktalanul átadjuk a legközelebbi pótsorozási bizottságnak. — **Habitué.** A színházak és mulatók tíznapos gyász-kényszerének mindenesetre megvolt az a jótékony hatása, hogy émelyítő hirlapi reklám-dicséretekkel nem rontották el egyideig a gyomrunkat. De nyugodt lehet, ahogy mi ismerjük őket: „behozzák" ezek az urak kamatostul a soronkint fizetett himnuszokat és ódákat. — **Moll.** Higyje meg, csak örvendezni lehet rajta, hogy magyar iró sikerült műve mint regény, színdarab, film, libretto s végül mint népies lapok folytatásos közleménye jelenik meg. Csak hadd keressen az a szerző minél többet! Még így is „fórban" vannak az ünnepelt külföldiek. — **B. L.** A versek inkább folyóirat számára készültek. A B. J.-ban való megjelenésüket misem okadatolná. — **h. p. I.** Ha már mindenáron vicc kell, mondjuk talán így: Liszt és Cukor *jegyesek*. — **H. L.** (*Ozora.*) Lesz ott jóval vidámabb is. — **Cs–n.** „Szenes ember" könyve: A zöldbőrű primadonna szivderítő, kacagtató olvasmány. A fiatal iró szigorúan kitartott programja mellett: minden nagyképűsködés nélkül mulattatni ebben a kegyetlenül szomorú világban. — **D. F.** *Somlyó* Zoltán egyszerre két könyvvel lép a közönség elé. „Nyitott könyv" cimen u. n. „lirai pamflett"-et irt, a mai Magyarországnak pompás verssorokban fölépitett képét rajzolva meg a költői szatirának azzal a nemével, amelybe a legtisztább romantika aranyszálai szövődnek. Legnagyobb érdeme, hogy végig friss, elmés, érdekes, a vers nem fárasztó, lágy hullámainak zuhatagja üde és jótékony s ami szintén valami: müfajt teremt a költő. Másik könyve: „Őszi regény" a próza szépségeivel lepi meg az olvasót. — **Dr. I. E.** 1) Nem Beregszászról küldték. 2) Sorra kerül. — **X. X.** Kicsit rikitó; idebujtatjuk szerényen: „Vajjon mennyit fizettetne a Pesti Chevra Kadisa az örökösökkel, ha egy király a felekezet tagjaként itt halna meg?" — *Több levélről a jövő számban.*

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR JENŐ**
Művészeti szerkesztő: **BÉR DEZSŐ**
Kiadó-tulajdonos: **A BORSSZEM JANKÓ lapkiadó-részvénytársaság**

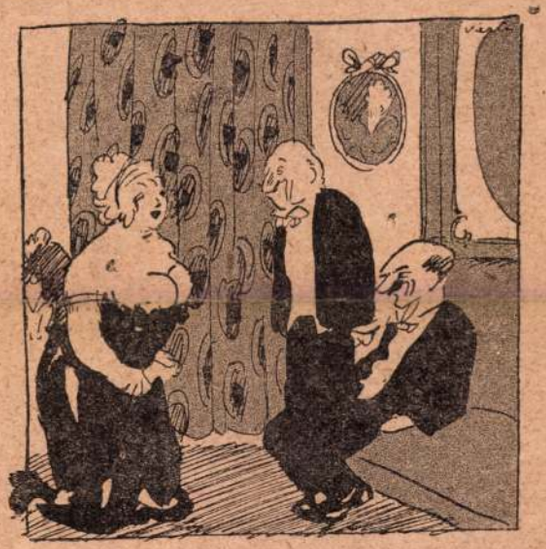

Nagyságos asszonyom, meg talál fázni. Ne hozassak egy jó meleg prémpellerinet **Elkán és Gerőtől** VI., Andrássy-út 27?

A goromba kalauznó
is elnémul menten, ha egy csomag valódi
KOTÁNYI PAPRIKÁVAL
kinálja meg az ember

Főüzlet: **Budapest, Teréz-körút 7.**
Fióküzletek: **VII., Kun-utca 12. és**
Szegeden, Kárász-utca 5. sz.
Newyork, 205, 2. Avenue, 13. Str.

1916.

Tisza a trónnál

Trónjára szállt az ifjuság,
Körötte vér, vihar, halál,
De trónusának lépcsején
Egy tölgygyerincü magyar áll.

Erős és férfias magyar,
Bár fűti ifjuként heve,
Szavába' bölcs, tettébe' vas
És Tisza István a neve.

S mit nem láttak már századok:
Most büszke Bécsben és Budán
Ujból magyar tanácsos áll
Az élen, — a király után.

Számára már emlékkövet
A történet nemtője vés
S nagyon dús vagy koldús lehet,
Kinek ily nagyság is kevés.

E nagy napokban nincs vitánk,
Hogy kinek is van igaza,
De hálás néki a király
És hálás néki a haza.

A lövészárokban

— Komám, egy jó szivarért szívesen elengednék félesztendőt — a háborúból.

A pusztuló Románia

Bajor, porosz, magyar, bolgár —
Dicső fegyveretek hol jár?
Ma átkeltek a Dunán
S fürge testtel Bukaresttel
Csatáztok holnapután.

Riadt rumuny kese lába
Rohan Besszarábiába.
Románia már — fuit!
Jön új ura s Jonescura
Mond egy viharos pfuit.

A legfrissebb ürügy

Kober rajza

— Alfréd, ha igazán szeretsz, csináltatni fogsz nekem egy koronázási kosztümöt.

Teleszky a bazárban

— Kérek olyan hosszú vékony gummit, amit játéklabdákra szoktak tenni, hogy hajitás után az ember visszaránthassa magához.

— Minek az, kegyelmes uram?

— Azokra az aranyakra akarom kötözni, amiket a koronázás ünnepén szórok majd szét a nép közé.

Önálló töprengés

— Vajjon mit puhitottak őseink a nyereg alatt — hústalan napokon?

Bálban

— Nagysád, szabad kérnem a harmadik négyesre?

— Sajnálom, már szétosztottam a — táncjegyeket.

Világositsuk fel a külföldet!

vagy: itthon ilyen a magyar úr

Andrássy. — Nem, nem, nem, nem, nem!
Eztet már nem engedem.
Mindig ő legyen felül,
Míg a sok gróf áll ebül.

Apponyi. — A népet ráuszitom,
Vagyok Dicső Bariton.

Batthyány. — Én is ammondó vagyok:
Üssünk fejére nagyot.

Károlyi. — Elég volt a pártviszályból
S legfőképpen a Tiszából.

Zichy. — Csatlakozom, isten bizony,
Kiver már a Tisza-iszony.

Andrássy. — Bámulják őt mindenek,
Mondják: fényes, bölcs, remek!
Ilyen magyar nékünk nem kell,
Félre a szentségtelennel!

Mind. — Belényomjuk majd a srófot,
Éljenek a régibb grófok!

Kober Leó

festő és grafikus

Ujvi Mzs L.

492. l.

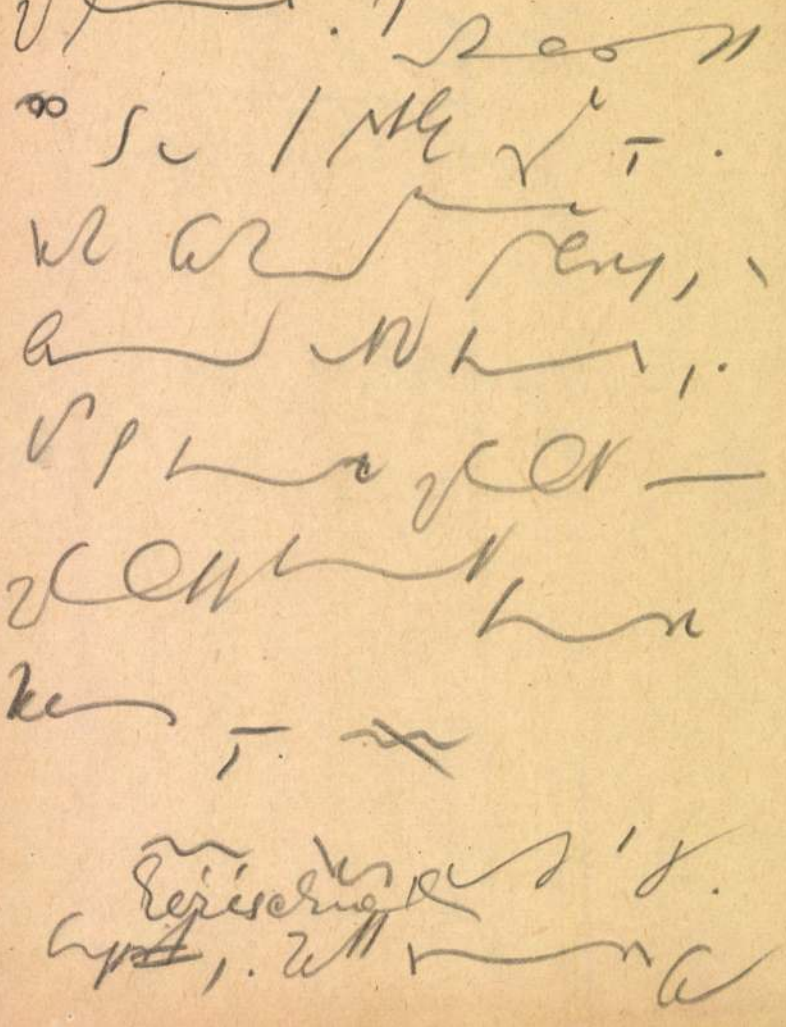

Kóber Leó

1916. nov. koll. Ei all
a Könyves Kálmán
szalonjában

laid

Művészet 1916
68, 69. l.

Budapesti tudományegyetem

III. 238.

KÓBER, *Leó*, festő és grafikus, * Brünn 1876, † New-York 1931 szept. 18. Ifjú éveit már Magyarországon töltötte. Tanulmányait Bécsben, Münchenben végezte és működött Párizsban, Berlinben is. Gyüjteményes kiállítása volt Budapesten 1907, 1911 és 1916. Főleg karikatúráival és humoros akvarelljeivel tűnt fel. Jelenleg Amerikában él.

E. G. I. 572. C

Lorenzo il Magnifico N. 240.

Kober Leó

Revai XX. 496. l.

Kober Leó

Tanácskozás c. rajza
repr.
Művészet 1911. 69. l.

T Mátyás

Csaknem derékig, n
kardját s baljában amu
bajusza leberetvált. Rövid
s köntösénekujáv láthatók

Rézmetszet, méretei

Ltfa 45

Kóber Leó

1911

Kóber Leó kiállítása a Könyves Kálmánban. Ismertették a napilapok nov. 8. és hetilapok nov. 12.
Kóber Leóról és a képeiről. Irta sz. Független Magyarország, nov. 12.

Kóber Leó. Jeltelen cikk. Új Idők, nov. 19.

1911.

(Művészet 1911. 428 l.)

ben von Wilhelm Suida. Kiadja K. u. k. Hof-
photograph J. Löwy, Wien. I. évf. 6—10. füzet. — Ez a
folióretűt kivasi gonddal kiállitott nagy vállalat e füze-
takben is egy, ugy oly ausztriai ovilvános és mavan-

külföldi mestereknek is oly müveit, amelyek oszt-
[illegible]

Kóber Leó

1911. ...

8-án Kober Leó rajz- és festménykiállítása
Budapesten, a Könyves Kálmán Szalonjában.

Művészet 1911. 427. l.

Kober Leo

1907

8-án nyílt meg Kober Leo műveinek kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában

Művészet 1907. 269. l.

Kele

Az árút é hét foly

amelylyel elépé meg vagyok e

Az átvételnél, átv

145·50 P

Az (átve) eladásna

16·40 P,

mely összegeket folyószámlám

Fenn álló követelés

3000·– P

amely összeg a mellékelten

Kóber Leó

Tanulmány, akvarell, repr.

Művészet 1912. 213. l.

Kober Léo

+ New York 1932
sept. 18

Révai XXI. 512. l.

Kober Leó

szül. Brünnben
1876 szept. 24.
festő illusztrátor

Thieme-Becker

XXI. 59

Toman 306. l

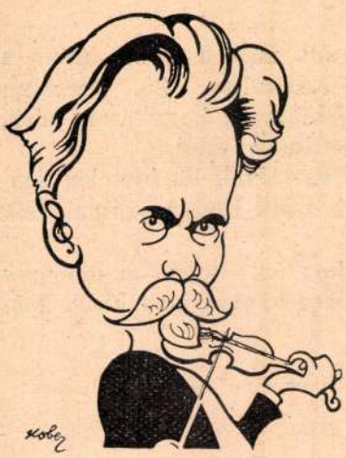

A régi Uj Időkből. Kober Leó karrikaturái.

Hubay Jenő, Bródy Sándor Molnár Ferenc Herczeg Ferenc,

füllenteni a korához. Amelyből harminc esztendeje inkább szeretett volna letagadni.

Van aztán egy hibájuk az öregeknek, amelyet különösen szeretek: az, hogy legtöbbször nem alkalmazkodnak a korhoz. A világ csak menjen tovább, ők megmaradnak a maguk régi szokásai mellett. Az új világról csak a megvető legyintés mozdulatával tudnak nyilatkozni. Ami modern, az szerintük csak rossz lehet és elítélni való haszontalanság. Ha valami olyannal találkoznak, amit saját érdekükben meg kellene tanulniok, azt csak azért sem veszi be a természetük. Mint például Nelli néni a kalóriarendszert.

Ez a Nelli néni falusi asszony. Nem igen szeret feljárni Pestre. Nincs itt, ami érdekelné. A rokonság Pestre szakadt részei ugyanis elmennek hozzá olykor látogatóba, aztán meg leveleznek is, Nelli néni mindig tudja, melyik költözik új lakásba, kinek volt epegörcse, hogyan vizsgázott a gyerek. Nem is csoda, hogy nem kívánkozik el, amolyan Pató Pál-féle módon, dűledező kúriában lakik, ahová nem ér el a modern idők gondja. Az élet reggel ötkor kezdődik ebben a házban és este fél kilenckor már minden ablak sötét. Ami idő reggel öt és este fél kilenc közé esik, azt Nelli néni a háztartással tölti el, mert messzi földön híres gazdasszony és főként ő maga szereti megenni, amit olyan kitűnően megfőz. Hatalmas nagydarab öregasszony. Ha néha megesik, hogy egy bérest képen figyelmeztet, az bizony egy hétig ferdén hordja a nyakát. Étvágyban nincs hiány, Nelli nénit alaposan megvastagította a jó Isten. De annyira, hogy már az ura is megsokalta, pedig az öregúr régi divatú ember, igen lenézi a sovány nőket.

— Hallod-e, lelkem, jó volna, ha leadnál valamit, mert lassanként nem férsz be az ajtón.

A körorvos is, aki arra kocsiztában be szokott nézni egy pohárka törkölyre, kezdte már mondogatni, hogy ha Nelli néni gyarapodása így folytatódik, szívét az elhájasodás veszedelme fenyegeti, már pedig ez nem tréfa, ha valaki hetvenéves, akármilyen egészséges is különben. Deák Ferencet is így vesztette el az ország. Nelli néni azonban csak legyintett az ilyen modern beszédre. Az az egészséges, ha valakinek jó étvágya van és jól eszik, punktum. Végre is az urának kellett közbelépni. Az ura szigorúan ráparancsolt, hogy száztíz kilóból le kell adni legalább tizenötöt, punktum. Nelli néni elkeseredve, haragosan kezdett tárgyalni a doktorral.

— Kérem szépen, — mondta a doktor, — engedje meg Nelli néni, hogy megmagyarázzam, mi az a kalória-rendszer, mindjárt be fogja látni az egészet.

— Nem engedem, — felelte Nelli néni szigorúan, — ezek a modern csalások engem nem érdekelnek. Az uram rám parancsolt, hát muszáj. Írja fel nekem azt a kalóriát, vagy mi az ördögöt, receptre, aztán végigcsinálom a kúrát, az ördög vitte volna el, aki kitalálta.

A doktor tehát nem szólt semmit, hanem engedelmesen felírta egy cédulára, hogy Nelli néni mit fog enni reggel, délben és este. A cédulát átadta. Nelli néni megesküdött a doktornak is, az urának is, hogy az utasítást pontosan teljesíteni fogja, míg azok távol lesznek. Mert az öregúr is, a doktor is éppen aznap indultak három heti pihenőre, Hévizre.

Három hét mulva hazajöttek. Nelli néni szuszogva sietett elébük a csaholó kutyák közt. A két férfi hátrahőkölt a meglepetéstől, mert Nelli néni ez alatt a három hét alatt legalább tíz kilót hízott.

— Hogy lehet az, — hűledezett a doktor — hiszen felírtam a kalóriákat pontosan.

— Azt már én nem tudom, hogy lehet, — felelte Nelli néni diadalmasan, — én csak azt tudom, hogy tíz kilót híztam.

— De megtartotta pontosan, amit felítam?

— Meg hát, pedig útálom. Reggel mielőtt megreggeliztem, megettem a citromos teát, a száraz zsemlyével. Délben, mielőtt megebédeltem, megettem a rántatlan spenótot pirított kenyérrel. És este, mielőtt megvacsoráztam, megettem megint azt undok citromos teát. Útálatos dolgok ezek, az étvágyamat is majdnem elvették.

A doktor majd, hogy hanyatt nem esett a csodálkozástól.

— Hogyan? Hát Nelli néni azokon a kalóriákon kívül, amiket felírtam, még rendesen végigette a rendes napi kosztját? Hiszen semmi mást nem lett volna szabad ennie, csak amit felírtam! Lássa, miért nem engedte, hogy megmagyarázzam a kalóriarendszert, akkor nem történt volna ez a szörnyű tévedés.

Nelli néni nagy szemeket meresztett a doktorra.

— Micsoda? Mást nem kellett volna enni, csak ezt a hogyhívjákot, ezeket a kalóriákat? Hát honnan jöjjek én rá józan ésszel, hogy egy egészséges fel-

Uj Idők 1935. évf. 52 sz.

nőtt embernek nem szabad mást enni, csak orvosságot?

Befejezésül hadd mondjam el Etelka nénit, meg a püspökfalatot.

Etelka néni kedves, idős hölgy. Úgy hatvan felé. Aki ránéz, azt mondja: ejnye, de szép lány lehetett ez a hölgy hajdanában-danában. Szép is volt, legalább így mondják, akik ismerték. És nagy csoda, hogy az arca öregkorára ilyen ránctalanul mosolygós maradt, mert sok mindenen keresztül ment világéletében. Nagyon előkelő jómódban éldegélt, mikor egyszerre rászakadt a sors: itt maradt négy gyerekkel özvegyen. De nemcsak négy gyermekkel, hanem egy csomó váltóval is. A vagyonból pedig egy betevő falat nem sok, de annyi nem maradt. Csak a jó Isten a megmondhatója, hogyan nevelte emberré azt a négy gyereket. Mind a négy gyerek felnőtt ma már. Illetve csak három, mert az egyik fiú elesett a fronton húsz éves korában. Egy vitézségi érem maradt utána, azt őrzi otthon Etelka néni. Ez az érem minden, ami erre a gyerekére eső húszéves kínlódásból, küzködésből megmaradt.

De a többi három gyerekkel nincsen most már semmi baj. Két lányát férjhezadta, fiából ember lett. Ő maga is megvan valahogy a maga emberségéből, gyerekeinek nincsen terhére, csak, ha valamelyik háznál baj van, azonnal ott terem. Vejei, menye mind nagyon szeretik.

Hát szóval ez mind általános bevezetés volt. Egy egészen apró részletkérdésről akarok beszélni, ahhoz kellett ez a nagy fenékkel kerített bevezetés. Hogy tudniillik Etelka néninek van egy bámulatos szokása: soha semmiféle baromfiból meg nem tud enni mást, csak a püspökfalatot. Akárhol van vendégségben, mindig kibányássza magának a püspökfalatot, neki más nem kell. A háziasszony persze rakná tele a tányérját a nagyszerű combokkal, a remek mellehúsával, únszolja, kínálja, nem használ. Még a májához sem nyúl, még a zuzájához sem, ő csak konokul megmarad a püspökfalat mellett.

— De már csak nem hagyod szégyenben az ebédemet, mama, — pöröl vele a menye, — itt ez a gyönyörű cobákja, ha nem eszed meg, istenuccse megharagszom.

— Mama, az Istenke áldjon meg, — mondja a fia, — én nem szólok bele a gusztusodba, azt eszel, amit akarsz, de már csak kíváncsiságból is szeretném tudni, hogy miért veszed ki mindig olyan makacsul a püspökfalatot.

— Mert azt szeretem, édes fiam.

— De miért szereted? Hiszen nem az a legjobb része. Az ember szeretne tömni minden finommal és jóval, de te a legrosszabb darabhoz ragaszkodol. Meg tudod mondani legalább, hogy miért szereted?

Etelka néni végignéz az asztalon. Finom ezüstnemű, kristályholmi, virág. Aztán végignéz az egész ebédlőn. Elegáns, úri ebédlő. A bóbitás szobalány ott áll a háta mögött.

— Azért, édes fiam, mert valaha nagyon nagy dolog volt, ha valami sovány kis csirkét tudtam nektek ebédre adni. Jó étvágyatok volt, hálaistennek. Ahogy kiosztottam négyőtök között combját, mellehúsát, szárnyát, hátát, — megettétek jóízűen egy szempillantás alatt. Meg se kottyant nektek egy olyan vézna kis csirke. Nekem, mikor titeket már elláttalak, sohasem maradt más a tálon, mint a püspökfalatja. Húsz álló esztendeig. Én, fiacskám úgy megszoktam a püspökfalatot, hogy amíg élek, más részét én már meg se tudom enni.

Csend következik az asztalnál. És hirtelen senkinek sem esik jól a comb. Csak Etelka néninek esik jól a püspökfalat.

Hát szóval azt mondom én, hogy az emberek közt legkedvesebbek az öregek. Aki nem hiszi, gondoljon az édesanyjára.

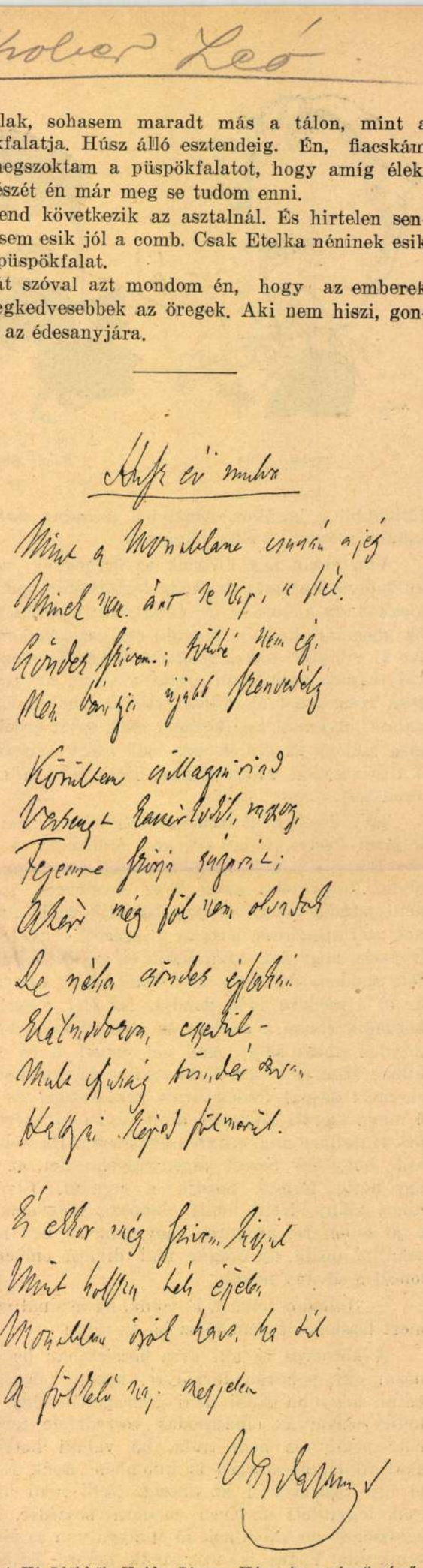

A régi Uj Időkből. Vajda János „Húsz év multva" című híres versének kézirata, amely facsimilében az Uj Idők *első* számát díszítette

Kóber Leó

cvod
z

Hangay Sándor:
Kóber Leó kiállítása. Kultura
(Sopron) 1911. II.
félév 16. sz. 695-
697 l.

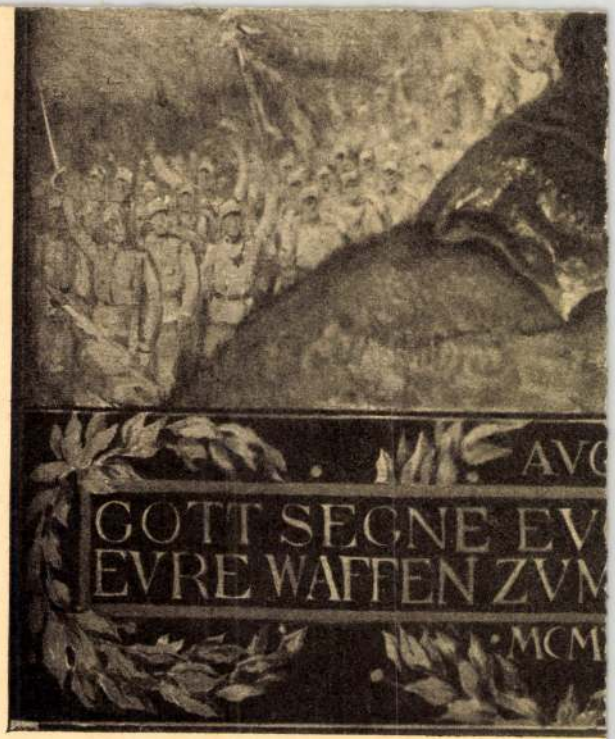

WACHTEL (WIEN):
GEDÄCHTNISSBLATT

WACHT

Kober Leó

4 /

MAGYAR MŰVESZET
1931. 488.

Budapest 4.
Postafiók 167.

Kober Leó

MAGYAR MŰVESZET

1931. 488.

Lyka Károly (?)

Nekrolog.

a holnap esedékes részlettel együtt hozzánk juttatni.

Készséges szolgálataink felajánlása mellett maradunk

kiváló tisztelettel

KELEMEN D. ÉS TÁRSA
KÖNYVTERJESZTÉSI VÁLLALATA

Levelezésnél kérjük a borítékon levő számra hivatkozni.

Levelezéshez válaszbélyeg küldendő!

II. Franklin Társulat nyomdája

Kóber Leó

kiállítása

a Könyves Kálmán
szalonjában –

Budapest. é. n

Könyvtáramban

A művész élet.
egyidejűleg dolog.
fel

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

zem:

.....

helyettesének

drényi Imre, Szeged.

Kóber Leó

Irod
2

Az Est. 1916. nov. 15.
(Kóber Leó népfölkelő
főhadnagy háborus kitün-
tetése.)

U. 2112

Kohn Leo

Nagybányai kiáll kat. 1912

77

Telep, Aemes-paulisi bronzkori

VI. 185.

Kóber Leo

2 db kiállítása
a Könyves Kálmán-
ban. Katalogusa
könyvtáramban.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Kober Leo

1907 ben rendezett
kiállításának kataló-
gusát lásd könyv-
tárumban. Benne
életrajzi file -

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
alái

8. **sorsz.** Mühelyi minta.

Kober Leo

Liszt

Nemzeti Szalon Almanach

136

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. **sorsz.** Műhelyi minta. —

Kober Leo

Könyves kálmánban

1908 ban rendezett
kiállítás anal Gata-
loquiat lásd

Könyvtár alatt

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a mühelyfőnök

a

8. sorsz. Mühelyi mint

Kober Leo

gyűjteményes kiállítása

a

Könyves Kálmán

szalonjában

Buda 1907

Lásd könyvtárában.

A művén életrajzával

egyidejűleg dolgozandó

Jel.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Mühelyi minta. -

Kóber Leó

Jul. 1876 szept. 24. Brünn-
ben, mint magyar szülők gyer-
meke. Absolvierte seine
Kunststudien zumeist im
Auslande und lebt seit 1911
in Paris. 1907. veranstaltete
in Budapest eine Kollektivaus-
stellung.

Krück. II. 36 l.

~~Arszabások, Zemplénvármegyei 1666-iki~~

VI. 207

Kóber Leó

Műcsarnok. Wien
1903-4. téli tárl. 479-490

1789. Barabás Mik

„A zöld fa

Az előtérben egy két ágú
bozattal és törzsén, a törrel
Tövében ~~egy~~ jobbra fordult
szeldeli. Hátrafésült hosszú
-lóg és öltözete: kék lajbli, r
rú csizma. Körülötte piros
ról a kanyargó uton, m
el, negyes fogattal posztót sz
egyikén I.N. № 48 a jelzés. A lo
ki jobb kezében hosszú nyel
a tulsó partón kőséggel, a
sziget elején két horgászó e
égbolt felhőzött. Jelzés alól

Fa, méretei 193.5
Vétetett 1900. ju
~~Eladó Réthi Zsig~~

⊥ Réti Zsigmondtól

Kober Leó

Mitsamok
1909. graf. nemzeti, Eiatt
621

Ary Pal dr. IV. 257, V. 197.

Kober Leo

Müvesset 1916.) 69.

(68-

SAHAGHVM feliratú bronzkézvédő

VI. 156.

Vinea Francesco
festő.
(olasz)

Szül. 1845. A mi nemzeti Muzeumunkban a „Szobabány a pipere szobában" cimű festményével van képviselve. Meghalt 1902.

Kober Leo

festő.

Fejlei. Művészet 1903. 256 l.

Kober Leó

Műcsarnok
1919. hadviselt mův. kiáll.
210–212, 252
karetéren vott.

Ipari jellegű népkönyvtárak

VI. 314.

Kober Leo

Mitvinet 1916. 68, 69

Kard vasból, Kelta IX. 129.

Kober Leo

Jegyzetek és megjegyzések
a haforuról
Kóber Leo magy. kir.
nepf. főhadnagy kiállítása a Könyves Kálmán-
nál. Bpest, 1916
november.

97 műre kiállítva

16684-88. Posner, Budapest.

Kober Leo

Schweizer 1903. 256
-1907. 269, 279, 352
-1908. 277, 329, 333
-1911. 69, 427, 428
-1912. 213
-1913. 88
-1915. 267

Kober Leó

gyüjt. kiáll. a
Könyves Kálmánban

1907

Könyvtárban

BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kober Leó

gyógyt. kiáll.

a Könyves Kálmánban

kiáll 1912.?

AZ ERNST-MÚZEUM AUKCIÓI

LI.

A KISCELLI KASTÉLY RÉGI MŰTÁRGYAI

⟨II. RÉSZ⟩

VALAMINT EGYÉB MŰTÁRGYAK ÉS BUTOROK

Kober Leó

l.

Könyves Kálmán

34. kiáll. 1910

7

AZ O. M. IPARMŰV

MŰTÁRGYAI

FŐURI ÉS KÜLÖNB

BIRTOKBÓL SZÁRM

BUDAPEST, 1921. ERNST-MÚZEUM KI

Kober Leo festő

KOBER LEO

MÜVEIBŐL GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁST RENDEZ A KÖNYVES KÁLMÁN MAGYAR MŰKIADÓ TÁRSASÁG VI., NAGYMEZŐ-UTCA 37—39. SZÁM ALATTI KIÁLLITÁSI TERMEIBEN, MELYRE T. CIMET ÉS CSALÁDJÁT TISZTELETTEL MEGHIVJA.

A KIÁLLITÁS HÉTKÖZNAP REGGEL 9-TŐL ESTI 8 ÓRÁIG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPON DÉLUTÁN 1 ÓRÁIG DIJTALANUL MEGTEKINTHETŐ.

A KIÁLLITOTT KÉPEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS KAPHATÓK.

1907. május.

12065

Kóber Leó

Moll. kiätt. Könyves Kálmán

Vród

z

Az Ujság

1911. nov. 8.

(e. a.: K. L., a festő.)

Buda-Pest

Buda látkepé:

A Vérmező fe
feltüntetve s a har
ni) csatlakozik, mely
marmorea" Kosi le
a „pastei"-on túl jo
s fölül balra czimer v
Buda, oder Ofen. Capi
nyomtatás olvasható

Fametpet, me

Lt

MDK

Kober Leó, festö.

Karikatura. -

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció. 1942 máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Pótkatal. l.l. aukció.
M.V.Könyvtára.

DMK

Kober Leó, festö.
/1876-1932/.

Politika i karikatura. Jel. Vizfestm.

A hadszintéren. Jelezve. Tus- és vizf.

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. II.rész.
1935 nov.-Képek. Kat. 11.1.

MDK

Kóber Leó,

1898-ban az iskolához tartozott,

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 77.1.

MDK

Kober Leó, 1876-1932

Csendélet, of.

" "

Azalea, "

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 9. 1.

Kober Leó MDK

Tanulmányfej, of.

Tanulmányfej, "

Nagybányai festőisk. kiáll. 1898. ~~XXXX~~ 13.1.

MDK

Kober Leó

Tanulmányfej, of.

Nagybányai festőisk. kiáll. 1898. 13. l.

MDK

Kober Leó

Tanulmányfej, of.

Nagybányai festőisk. kiáll. 1898. 13.1.

MDK

Kober Leó

Tanulmányfej, of.

Nagybányai festőisk. kiáll. 1898. 15. l.

Kober Leó, 2o.sz.

A beteg katona, vf.

Ernst Muz. 21. gukc. 21 1.

MDK

Kober Leó

A plakátmüvészet Magyarországon. M.Iparmüvészet 19o1. 164 l.

ol -

: "... a technikával erős rokonsá-
anis megtalálhatók például Burgen-
nnek a XVII-XVIII. századi osztrák
llozzá kell tennünk, hogy a hátiko-
utatásában ez az első próbálkozás
ös fenntartásaink, annyit mégis el
nyugati országrészen használt tipu-
kapcsolatot mutatnak. Az átvétel
re még visszatérünk a későbbiek so-
lódásunkat, hogy az említett helye-
meg a hátikosarat.
sztriát már említettük, délen ugyan-
szláviában használják. Albánia he-

Kóber Leó /1876-1932/

"A Fonciére Pesti Biztositó Intézetnél...
/hadikölcsön biztositás/. 1918.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
28.1.

Kober Leo festő.

Mücsarnok 1898.21.sz.195-198 l.

MDK

Kober Leo. 2o. sz.

A tisztelendő ur, vf.

Ernst Mus. 23.aukc. 1923.

28. l.

MDK

Kober Leó

Tanulmányfej, I-V. of.

Hollósy-iskola kiáll. 1898-99. Műcs.

MDK

Kober Leó, festőm.
1876-1932

Kávéházban. Vizf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 41.l.

MDK

Kóber Leó rajzoló

~~Pérely~~

A magyar rajzmüvészet fénykora. Pérely 42 l.

Kóber Leó, festőm. MDK

Páholyban. Vizf. J.l.b.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 58.l.

Kóber Leó

MDK

Amfonciére Pesti Biztositó Intézetnél...1918

Mücsarnok 1960.Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Kóber Leó, festöm.

Sebesült. Jel.l.j.: Kóber 1916.
Vizf. 56x69

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. Kat.26.l.

1924.

MDK

Kober Leó, festöm.

49o. Pákolyban. Vizf. 58x48 J.l.b.

Árv. Csarn. 1932. I.rk.a. 28.1.

61 k. márc

MDK

Kober Leó, festöm.

Párisi életkép. Vizf. 58x45.

Árv. Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. Kat. 26.l.

Kober Leó MDK

Milano 1906. 84.o.

MDK

Kober Leó

1917-18.Hága. Az osztrák-magyar sajtóhadiszállás képzőm.kiáll.kat.

MDK

Kober Leó, festőm.
1876-1932

569. Kávéházban. Jelz. Vizf.

Árverési Közlöny. 1936. 2.sz. 41.l.

Kóber Leó, MDK

Ködös nap a pólai kikötőben, olf.

Árnyékban, olf.

Székelyudvarhely, olf.

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Kober Leó

Portrait-tanulmány, repr.

Müvészet 1915. 267.l.

6/.

MDK

Kóber Leé, graf.

New-York volt utolsé állomás. Emlékét százszámra reprodukált rajzain kivül pesti barátai örzik meg minálunk s az a három müve: "Perspektivák", " Orosz fogoly", "Az ápolónő", amelyeket a Szkfv szerzett meg gyüjteményei számára.

Magyar Művészet. 1931. 488.l.

5/.

MDK

Kóber Leé, graf.

1911-ben kiállitásán kisvárosi részletek, berlini utcaképek, arckép, tájak,stb.voltak láthatók. A világháboruban hadifestő volt. Ott készült munkáit megint a Könyves Kálmán mutatta be 1916-ban. A háborumután Európában nem találta helyét, 1921-ben kivándorolt New-Yorkba.

Magyar Müvészet. 1931. 488.l.

Kóber Leé, graf.

Ezután Párisban élt s ott készült ujdonságaiból gyüjt.kiállitást rendezett Könyves Kálmán szalonjában 1907-ben: szatirikus rajzok, könyvborítékok, falragaszok. U.ott megjelent egy gyüjteménnyel 1911-ben, egész sora az olajfestményeinek tarkitotta kiállitását..

Magyar Müvészet 1931.. 488.1.

4/.

MDK

Kóber Lajos, graf.

Ezután Párisban élt s ott készült ujdonságaibél gyüjt. kiállitást rendezett könyves Kamán szalonjában 1907-ben: szatirikus rajzok, könyvboritékok, falragaszok. U.ott megjelent egy gyüjteménnyel 1911-ben, egész sora az olajfestményeinek tarkitotta kiállitását.

Magyar Művészet. 1931. 488.1.

3/.

MDK

Kéber Leó, graf.

Brünnben szül. 1876 okt.24.-én.Már gyerek korában hozzánk került. Első müv.tanulmányaibak színhelye Bécs, 1896-1899-ig Münchenben tanult.
Elöször 1903-ban mutatkozott be nálunk jellegzetes grafikájával// ceruza,toll,tempera,kőrajz.

Magyar Művészet. 1931. 488.l.

2/.

MDK

Kober Leó/festöm/ grafik.

Igazi ujságiró-vérmérsékletü tajzol-ó volt.

Mindenféle tipust rögtön a saját sajátosságában formálta át gunyol-dásra mindig kész ecsetje. Gyakran segitségül vette a szin elemét is.

Magyaa Müvészet. 1931. 188.l.

1/.

MDK

Kéber Leó, festöm.

New-Yorkban halt, meg szept. 18. Négy ország élclapjainak kedvelt rajzol-ja Kb. 10 év óta New-York Times és a World hozta szapo rán rajzait, azelött több berlini lap. Azelött a pá rizsi Rire és Assiette au Beurre és vm. bp.-i élcl.

Magyar Müvészet. 1931. 488.l.

Kober Leó

MNK

A Szajna partján, gouache

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Kóber Leó

Tájkép, repr.

Nem az idő, az ember mulik, repr.

Vasárnap délután

Kultura /Sopron/. 1911. II. félév. 16. sz.

Lóber Leó

1918-19-ben karikatúrákat rajzolt

Jenő Bauer: Karikaturisten der Revolution

Budapester Rundschau 1969 VIII. 18

MDK

Kóber Leó

A fiatal asszony

Az uj név

Kritika

Kultura /Sopron/. 1911. II. félév. 16. sz.

Főosztály előterjesztése alapján
lábbiak szerint kívánom módosí-

gyzékbe, M kategóriába:

a. A középkori Szt. Péter külváros plébiná

Kober Leo MDK

Montmertre, ceruza

Könyvcimlap I-II. rajz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Kober Leo MDK

Rokonok II. /Satyra/, temp.

Komédiások, ceruza

Vén udvarló, ceruza

Könyvcimlap, szines rajz

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Kóber Leó.graf. MDK

Pillanatfölvétel. / Nő a viz fölött a kifeszitett kötélen ül/ Repr. 380.l.

Uj Idők. 1907. XIII. 42.sz. 380.l.

MDK

Kóber Leó, festőm.-graf.

a mintarajziskola előtt. /Karrikatura/. Rajz. Repr.

Művészet. 1908. 329 v. 331.l.

MDK

Kóber Leó, festőm.

49c. Páholyban. Vizf. J.1.b.

Árverési közlöny. 1932.1.rk.sz. 28.1.

MDK

Kóber Leó, festőm.

Szül. Brünnben 1876. Gyermekkorában került Magyarországra. Tanulmányait Bpesten és külföldön végezte. Állandó munkatársa volt a hazai, német és francia élclapoknak. 1921-ben Amerikába ment s azóta is ott él.

Csókássy. 1el.1. Evsz.?

MDK

Kóber Leó, festö,.

A Könyves Kálmán r.t. szalonjában rendezett kiállit
tásán mutatta be müvészetének ujabb oldalát,
tájképei és egyéb tanulmányait, a közönség régi ked
vencét uj szempontokból ismerte meg igy.

A Könyves Kálmán kiállitásai.
Müvészeti Krónika. 1912.ápr.1. I.évf.1.sz. 8.1.

MDK

Kóber Leó, festő.

MDK

Kober Leó, gra f.

Háborus ABC. 31 tollrajz. Bp.1918.

Dr.Szemlér Lörinc. gyüjteményének aukciója.1936.
Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936.5.rk.sz. 74.l.

Kober Leo MDK

Rokonok VI./Satyra/ temp.

Sakkozók, temp.

Könycimlap, szines rajz

Cimlap, temp.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Kóber Leó /1876-1932/

A Fomciére Pesti Biztositó Intézetnél...
/hadikölcsön biztositás/ 1918., 126x96 FSZEK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 28.1.

Kóber Leó MDK

Berlini utca, olf.

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Kober Leó, festöm.-graf.

486.	Könyvcimlap.	Szines rajz.
487.	Cimlap.	Tempera.
488.	Montmartre.	Szines ceruzarajz.
489.	Könyvcimlap.	Rajz.
490.	Könyvcimlap.	Szines rajz.

KMT. 1963/4. téli kiáll. Kat. 52.1.

2/.

MDK

Kober Leó, festöm.-graf.

483.	Könyvcimlap.	Színes rajz.
484.	Rokonok.VI./Satyra./	Tempera.
485.	Sakrozók.	Tempera.

KMT. 1903/4. téli kiáll. Kat. 52.l.

1/.

MDK

Kober Leó, graf. -festöm.

479.	Husvéti templom-menet. /Bombe/	Tollrajz
480.	Komédiások.	Ceruzarajz.
481.	Rokonok.II./Satyra/.	Tempera.
482.	Vén udvarló.	Ceruzarajz.

MNT.1963/4. téli füzet. Kat. 51.1.

1/. Kóber Leó, festőm. MDK
főhadn.

1.	Trén.	Színes ceruzarajz
2.	Hadbiróság./Kraszna 1916/	Giache.
3.	Menekülők szombat estéje.	Aquarell.
4.	Pflanzer Baltin vezérezredes	arcképe. Cer.r
5.	1814.Augusztus.	Színes tollrajz

Ignotus:
Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán.- Kober Leó kiáll.-a 19.6 nov. Kat. 5 l.
72 kiáll

MDK

Kóbor Leó, festőm.

85. 1914-1916. Szines tollrajz.
/1914."Nem izlik a kávé angyalkám?"
"Hogy izlene,ha az embernek eszébe jut, hogyan nélkülöznek odakünn."

"1915. "Nem izlik a menázsi,komám?"
" Hogy izlene mán, ha az embernek eszébe jut, hogy hogyan nélkülöznek odahata!"/

Ignótus:Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei.- Kóbor Leó kiáll. -a. 1916.nov;
Kat. 1o.1.

MDK

Kóber Leó, festőm.

91. Kételyek. Aquarell.
/"Szépnek szép, csak olyan tatárnézése van,.."

"Pedig alig 2 hétig dolgoztak mi felénk a muszka foglyok"/

Ignotus: Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán kiadó temni.-Kóber Leó kiáll. -a.
1916.nov. hat. 11.1.

30/.

MDK

Kóber Leó, festőm.

92. A mi ellenségeink. I.France.
/Poincarré:" Lássák kérem, milyen tehetséges és szeretetreméltó kis nő az én marianneom?!"/

93. A mi ellenségeink II. A perverz Anglia.
/"Sose busulj Itália; csak most kezdesz nekem igazán tetszeni./"/

Ismertetés: Jegyzetek és megjegyzések a háborúról. Könyves Kálmán kiadó tanni.-Kóber Leó kiáll. -e. 1916.nov. hat. 12, XLVIII old.

18/. MDK

Kober Leó, festöm.

65. A jaguz szabadságon. Szines tollrajz
66. Rekordözvegy. Aquarell.
/"....Szegény....!"
"Nm ismered?...ez a rekordözvegy ennek
már három férje esett el a háboruban!"/

Ignotus:Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei.- Kóber Leó kiáll.-a. 1916.nov.
Kat. 9.l.

19/. MDK

Kober Leó, festőm.

67.	A jószivü eszkort.	Szines tollrajz.
68.	Sorozás.	" "
69.	Szabadságon.	Aquarell.

Agnotus: Jegyzetek és megjegyzések a hábóruról.
Könyves Kálmán termei.- Kóber Leó kiáll.-a. 1916.nov.
Kat. 9.1.

Kober Leó, festőm.

70. Két hös. Szines tollrajz.
/" És hol szerezte a sebeit, barátom?"
" Ott ahol az ur a hasát; a háboruban!"/

71. Flirt. Aquarell.
/".... De hátha nem esik el az ura....
akkor mit csinálunk?"/

Agnotus: Jegyzetek és megjegyzések a hábóruról.
Könyves Kálmán temei.- Kóber Leó kiáll.-a. 1916.nov.
Kat. 1e.1.

21/.

MDK

Kober Leó, festőm.

72.	A hóditó.	Aquarell.
73.	A bestia.	Aquarell.
74.	Korzón.	Szines tollrajz.
75.	Tanulmány.	" "

Ignotus: Jegyzetek és megjegyzések a hábóruról.
Könyves Kálmán termei.- Kóber Leó kiáll.-a. 1916.nov.
Kat. 10.1.

15/. MDK

Kóber Leó, festőm. főhadn.

60. A púczer. Guache.
61. Háborus trió. Guache.
62. Céltábla.
Készült az 1915 aug.18.-án Delatynban /Galicia/ megtartott tiszti lövészversenyre.

Ignotus: Jegyzetek és megjegyzések a háboruról. Könyves Kálmán termei.-Kóber Leó,festőm.kiáll. -a 1916.nov. Kat. 9.1

13/.

Kóber Leó, festőm.
főhain.

MDK

54.	Tábori lev.lap. I.	Guache.
55.	Tábori lev.lap. II.	"
56.	Hadi kórház.	"
57.	Tavasz ébredése.	"

Ignotus: Jegyzetek és megjegyzések a háborúról.
Könyves Kálmán termei. - Kóber Leó rajzai. - s.1916.nov.
Kat. 8.1.

12./ MDK

Kóber Leó, festőm.
főhadn.

52. Hazai nóta. Aquarell.
Magyar tisztek pihenője az F. - i kastélyban,
Galicia. 1915. julcus.

53. Lubbadozás. Guache.

Ismotus: Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei. -Kóber Leó kiáll. -a. 1916. no
Kat. 8.1.

9/ó

Kobeor Leó, festöm.
főhadn.

38.	Két hentalan.	Aquarell.
39.	Repülö.	Szines tollrajz
4o.	Orosz foglyok.Tanulm.	Aquarell
41.	Ma még piros az élet. Tryptichon/	Guache.

Ignotus: Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei.- Kóbor Leó kiáll. -a. 1916.nov
Kat. 7.l.

MDK

Kóber Leó, festőm.
fűhain.

34.	Felderitö levas.	Aquarell.
35.	Utbaigz itás.	Szines tollrajz
36.	Galiciai utcarészlet.	Szines cer.rajz
37.	Orosz foglyok.	Tanulmány.

Irodalom:

Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei. - Kóber Leó kiáll. 1916. Kat. nov. 7.l.

7/.

Kóber Leó, festőm. főhadn.

31. Orosz fogoly. Aquarell.
32. Vasutbiztositó-osztagos. Tanulmány. Aquarell.
33. Villamosban. Aquarell.

Ismetus:

Jegyzetek és megjegyzések a háboruról. Könyves Kálmán termei. - Kóber Leó kiáll. 1916. Kat. nov. 7.l.

5/.

MDK

Kóber Leó, festőm.
föhadn.

22.	Nadvornai utca.	Aquarell.
23.	Galiciai menekülök.	Ceruzarajz.
24.	Budapesti lövészárok.	Aquarell.
25.	A hazatért hös.	Aquarell.
26.	Tekintet a jövöbe.	Ceruzarajz.

Ismotus:

Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán termei. - Kóber Leó kiáll. 1916. Kat. 6.
nov.

6/.

Kóber Leó, festőm.
főhadn.

27.	Erdélyért.	Aquarell.
28.	D.hadnagy elesett.. Barátom arcképe.	Aquarell.
29.	Orosz fogoly.	Aquarell.
30.	Megy a gözös.	Színes tollrajz.

Irodalom:

Jegyzetek és megjegyzések a háboruról. Könyves Kálmán termei. - Kóber Leó kiáll. 1916. Kat. nov. 7.1.

KOBER Leó / 1876-1931 ①

festő és grafikus: Brnói születésű, de ifjúságát Magyarországon töltötte. Tanulmányait Bécsben, Münchenben végezte. Dolgozott és tanult Párizsban, Berlinben. Munkásságát Budapesten gyűjteményes kiállításon mutatta be 1907-ben, és 1916-ban. 1919 után haláláig New

/Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György.Bp. 1959.

/8

KOBER Leó / ②

Yorkban élt. Kiállításain különösen karikatúráival és humoros aquarelljeivel aratott sikert.

/Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919.Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György. Bp.1959.

/8

KOBER LEÓ/

Rajzok/1

1.) Akkor történt... (10.)
Április, 1919. dec. 4. 14.l.

2.) Mulató mágnás (17.)
Április, 1919. jan. 15. 8-9.l.

3.) Clemenceau befogja a fülét (26.)
Április, 1919. ápr. 25. 2.l.

/gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok 1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.: Mátě György. Bp. 1959.

KOBER LEÓ /

Rajzok/2

4.) A vörös ember (44.)
április, 1919. ápr. 3. 32. l.

5.) Volt háziúr (68.)
április, 1919. ápr. 25. 13. l.

6.) 1914. 1915. 1916. 1918. 1919.
(perzőség bizonytalan) (47.)
április, 1919. ápr. 25. 8-9. l.

/Gábor Imréné-Rudas Klára /: Ujságrajzok. 1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságkok rajzaiban. Bev.:Máté György.Bp.1959.

4/.

Kóber Leó, festőm. főhadn. HDK

17.	Klapka-induló.	Aquarell.
18.	Bucsu a küszöbtöl.	Aquarell.
19.	Pályaudvar.	Guache.
2o.	Mi,magyar katonák.	Aquarell.
21.	Vöröskeresztes koncert.	Szines tusrajz.

Ignotus:

Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.

Könyves Kálmán.- Kober Leó kiáll.-a 19.6 nov. Kat. 6 l.

MDK

Kober Leó.

l.ásd

Szent György Céh. 44. aukc. /1922". 248.sz.

2/. **Kóber Leó, festöm.** MDK
föhadn.

6.	Perspektivák.	Aquarell.
7.	Aratási szabadság.	Guache.
8.	1916-os egyéves önkéntesek.	Aquarell.
9.	Az égiek karzata.	Ceruzarajz.
10.	A kiüzött béke.	Aquarell.
11.	Háboru.	Aquarell.

Ignotus:
Jegyzetek és megjegyzések a háboruról.
Könyves Kálmán.- Kober Leó kiáll.-a 19.6 nov. Kat. 5 l.

Kóber Leó

Józsa Károly, Vészi Margit, Feiks Jenő, Mühlbeck Károly, Linek Lajos és Bér Dezső művészek a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban rendezett, nemzetközi karikatura kiállitáson vettek részt, s kitünő rajzaikkal komoly elismerést arattak, irja Rm.: "Karikaturák" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 24.
XXI. évf. 17. sz. 278. lap.

Kóber Leó

A Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban rendezett kiállitásról számol be Jean Preux: "Kóber Leó" cimmel. Kiemeli a müvész önarcképét, melyet igen kitünőnek tart és szerinte mindennél jobban megmagyarázza Kóber Leó müvészetének jellegzetességét. Karikaturáiról is igen nagy elismeréssel nyilatkozik, melyek nem bántanak senkit, sohasem sértők, nem vágja az emberek szemébe félszegségeiket, nem teszi őket nevetségessé, csupán finom tartózkodással lejegyzi jellemvonásaikat.

A HÉT, Bp. 1911. nov. 12. XXII. évf. 46. sz. 742. lap.

Kóber Leó

A rajzolásnak biztos és korlátlan ura, igy "nyugodtan, minden válogatás nélkül szolgálhatta saját érzéseit." Most szakitott eddigi elképzeléseivel, nem akar mindig az élet nevetésre késztető dolgaival foglalkozni, igy elkészitett egy csomó nagyobbszabásu, komoly képet. De a kvalitásai megmaradtak. Ugyanolyan józanul és megértéssel nézi a világot, mint eddig, csak nem nevet rajta. De "a naturalisztikus tájkép egészen más dolog, mint az ódavetett torzkép."

A HÉT, Bp. 1911. nov. 12. XXII. évf. 46. sz. 742. lap.

Kóber Leó

A kritika figyelmezteti a művészt arra, hogy a naturalisztikus tájképfestésnek olyan követelményei vannak, melyeket nem lehet egyszerre kielégiteni. Mint mondja: ezekkel a követelményekkel birkózik most a művész. különösen a tömegekkel van sok baja. Néhány pompás kisvárosi tájképe viszont arról győzi meg a nézőt, hogy Kóber Leó „a komoly valóságot éppen olyan jól látja, mint ahogy azelőtt a vigat látta, s a kifejezésben sem fog hátrább maradni annál a nagyszerü készségnél, mellyel a vigat kifejezte.

A HÉT, Bp. 1911. nov. 12. XXII. évf. 46. sz. 742. lap.

Kóber Leó

A magyar karikaturamüvészet a kapitalizmus szülötte,képviselői Jankó János,Vadász Miklós, Kóber Leon,Linek Lajos.

Galambos Ferenc:Major Henrik
Látóhatár 1970/5-6 561.old.

Kóbor Leb

Neve Egry Józseffel kapcsolatban
említve.

Egry breviárium - Veszprém 1973. 112 p.; 116 p.

Kóber Leó

Neve Egy József kapcsolatban említve.

Egy breviárium - Veszprém 1973. 124 p.

Kóber Leó

A Müvészet c. rovatban Tövis: "Kóber Leó" cimmel méltatja, igen nagy elismeréssel a kiállitáson szereplő müveit.
A lap bemutatja cimlapján a müvész arcképét.
A kritika elmondja, hogy a fiatal magyar párisi müvészt előbb a Nyugatnak kellett felfedeznie, hogy itthon is tudomást vegyenek róla.
Kiemeli rendkivüli karakterizáló erejét, majd beszél a "szinte brutálisan csufolodó vénáról, mely a karikaturához vonzotta, de kesernyés filozófiája nem állt meg a játszi humornál, a groteszken mosolygó, de azért megbocsátó gunynál, de még a maró szarkazmusnál sem.

A HÉT, Bp. 1907. május 26. XVIII. évf.
21. sz. 359-360.lap.

Kóber Leó

Hitetlen nihilistának nevezi a művészt a kritikus, Isten, család, haza, szülői és gyermeki szeretet, szerelem, barátság,-mindenre kéjjel öltögeti a nyelvét, valami kegyetlenül gyilkos, epés, cinikus csufolódással.„Technikája erős is bevégzett is, nem ad plasztikus alakot, csak konturban fogja meg a figurát, nem részletez, inkább összefoglal. A szinre nem igen figyel, a legszebb dekorativ hatást tudja elérni a fehérrel és a feketével. Modern grafikus, de akinek a kezében a crayon, a tuss, a szén harci fegyver."

A HÉT, Bp. 1907. május 26. XVIII. évf.
21. sz. 359-360. lap.

Kóber Leó

Kétszáznál több müvéből rendezett kiállitást a Könyves Kálmán Müintézet termeiben. A rajzok között vannak önálló kompoziciók, illusztrációk, karikaturák és plakátok. Valamennyi "erős és értékes egyéniségre vall." Tiz évig Párisban és Németországban élt. Szédületes rajzainak biztossága, a vonalak eleven ereje, de mig a képek a tiszta müvészet szabad alkotásai, addig a plakátok anélkül, hogy méltatlanok volnának Kóber ónjához nagy lelkiismeretességgel szolgálják a gyakorlati célt és ezzel rámutatnak a müvész sokoldaluságára.

A HÉT, Bp. 19o7. május 12. XVIII. évf.
19. sz. 319. lap.

Kóber Leó

Tichy, Rudnay, Götz, Góth Móric, Conrád, Vadász Miklós, Major müvészeket a legujabbak között elismeréssel emliti meg Tövis: „Grafika" cimmel, a Müvészet c. rovatban közölt kritikájában.
A Mücsarnokban rendezett kiállitáson szereplő müveiken már látszik, hogy ők tudják és érzik, hogy a grafika egész külön művészet, nem képtárgy, csupán a rajzos elemek kidomboritása a cél.

A HÉT, Bp. 19o9. febr. 14. XX. évf.
7. sz. 114-116. lap között.

Kóber Leo
grafikus

Méltatás

Bauer Jenő: Kamarakiállitás Gáspár Antal
karrikaturáiból.
Művészet, 1971.október - 40.oldal

Kober Leó

Honti és Károlyi nevét, mint Hollósy tanitványokat emliti meg "A nagybányaiak" c. kiállitókról szóló, -yj- sign.-val jelölt kritika, a Müvészet c. rovatban, ugy hogy ezek a művészek„még beszéltetni fognak magukról."

A HÉT, Bp. 1899. jan. 1. X. évf.
1. sz. 12-13. lap.

Kober Leó

A Hollósy iskola növendéke. Tanulmány-feje "olyan majomarc, mely bizonyára delikatesse lehet az iskolának, -irja Gróh István: "A Nemzeti Szalon és az iparművészeti kiállitás" c. kritikájában.

A HÉT. Bp. 1899. dec. lo. X. évf. 5o. sz. 824-826. lap.

Kóber Leó

"Hollósy és mások" cimmel Tövis sign.-val közölt kritika beszámol a Könyves Kálmán Szalonban rendezett kiállitáson szereplő müvekről, s közöttük emliti meg a müvész munkájával kapcsolatban azt, hogy„müvészete volt már gazdagabban is képviselve."

A HÉT, Bp. 1908. május 24. XIX. évf.
21. sz. 342. lap.

Kóbor Leó karikaturista

legendái.

– : Történelmi karikatúrák

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 11.

Kóber Leó

"Jegyzetek és megjegyzések a háboruról" -igy nevezi háborus rajzait és alatta célzatosan azt irja: "m. kir. népfölkelő főhadnagy". A szines rajzok sorozata nem a háboru borzalmaival foglalkozik, inkább az enyhén szatirikus szinezetü eseményeket rögziti le. Katonai rangját is azért hangsulyozza, mert civil grafikusként és a cenzurától mentesen "egészen más megjegyzéseket füzne a háboruhoz"-közli a Müvészet c. rovat beszámolója. Régebbi munkáira emlékezve megjegyzi, hogy erősen szocialista izü karikaturái, gyilkos szatirái kérlelhetetlenül, maró gunnyal ostorozták a társadalom fonákságait.

A HÉT, Bp. 1916. nov. 19. XXVII. évf. 47. lap.

Kóber Leó

Grafikái most sem nagyon kiméletesek, de ma Kóber népfölkelő főhadnagy és igy még ahhoz is bátorság kellett, hogy kissé élesebben csufolódni és kacagtatni merjen. Ez a bátorság ma is meg van benne teljes mértékben és él is vele bőségesen. Humora elmélyült, emberibb lett a háboruban. Egyes rajzai, mint pl. az "Erdélyért", "Az égiek karzata" és több másik a legnagyobb francia rajzok mellé állithatók. Képeinek nagy része akvarell és gouache technikával készült, ami gyors , végleges megoldást, biztos szemet, tökéletes mesterségbeli tudást követel. A legerősebb egyéniségek közül való a müvész.

A HÉT, Bp. 1916. nov.19. XXVII. évf. 47.sz. 674.lap

Kohler Leó

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum szocialista képzőművészet 1919-től 1945-ig című darabját tárja látogatói elé. Szerepel a művész alkotása.

Horváth György: Fotók, képek, szobrok a Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban

Magyar Nemzet, 1975. ápr. 13.

M.D.K.

Martin Kober, Festő

1593-ban festette meg Báthory István olajfestményét. Dominicus Custos rézkarca hasonló ehhez. Rézkarc, 43+29.4 cm. 244.o.

Gizella Jenner Wilhelmb. Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

OBER LEO m. kir. népf. főhadnagy tisztelettel meghivja a »Könyves Kálmán« társulat ⟨Nagymező-u. 37⟩ szalonjában »Jegyzetek és megjegyzések a háboruról« czim alatt rendezett kiállitásának megtekintésére //

Megnyitás / 1916 november 15. d. u. 5 órakor

Kober Leo

Kober Leó †

meghalt Newyorkban
1931. szept. 55 éves korá-
ban. Brünnben született
1876-ban, ifjukorában
Budapestre ment, ahol
később kedvenc rapolója
lett a Borsszem Janko,
Kakas Márton és az Üstö-
kös és egyéb élclapoknak.
Később Párizsban és Berlin-
ben élt, majd 1921. Ame-
rikába vándorolt, ahol a
New-York Times és a
World illusztrátora lett.
Bélrákban halt meg.
Budapesti Hirlap 1931.
szept. 20. (Kober Leo meghalt.)

Finánszy

miniszteri irodatiszt.

A Müemlékek Orsz.Bizott

Kober Leó

Amerikában él – Panaszkodik, hogy ott művészet is csak üzlet.

Szinházi Élet

1925. 6. sz. (Mit csinálnak a magyar művészek Amerikában. Pólya Tibor levele New Yorkból.)

REFORM FÜZET

KOBER LEÓ. Idegenben, New Yorkban halt meg szeptember 18-án *Kober* Leó festőművész, négy ország élclapjainak kedvelt rajzolója. Legutóbb, mintegy tíz év óta, a New York Times és a World hozta szaporán rajzait, azelőtt többféle berlini lap, még előbb a párizsi Rire és Assiette au Beurre és éveken át valamennyi budapesti élclap. Ezeket a rajzokat erősen kiélezett szatíra jellemezte, előadásukat pedig szokatlanul nagy készség, amely egyformán rendelkezésére állott a ceruza, rajztoll, gouache és tuss-ecsetrajzban. Igazi ujságíró-vérmérsékű rajzoló volt, aki csak úgy ontotta magából az ötleteket. Mindenütt, ahol megfordult, rögtön rátalált az élet helyi különlegességeire, a párizsi nőt és a vaskos német kritikust, a sznobot és bohémet a maga sajátosságában formálta át gúnyolódásra mindig kész ecsetje. Ezek az ecsetrajzok, amelyekhez gyakran segítségül vette a szín elemét is, művészetének legjellemzőbb darabjai, de nem az egyetlen formája munkálkodásának, mert becsvágya a képalkotás felé is terelte, amelyben azonban már lelki alkatánál fogva sem arathatott annyi sikert, mint maliciózus grafikájában.

Kober Leó Brünnben született 1876 október 24-én, de már gyermekkorában hozzánk került. Első művészeti tanulmányainak színhelye Bécs, 1896—1899-ig Münchenben tanult. Először 1903-ban mutatkozott be nálunk jellegzetes grafikájával (ceruza, toll, tempera, kőrajz). Ezután Párizsban élt s ott készült ujdonságaiból gyüjteményes kiállítást rendezett Könyves Kálmán szalónjában 1907-ben (szatírikus rajzok, könyvborítékok, falragaszok). Ugyanott megjelent egy gyüjteménynyel 1911-ben, ekkor már olajfestmények egész sora tarkította kiállítását: kisvárosi részletek, berlini utcaképek, arckép, tájak stb. A világháborúban hadifestő volt, ott készült munkáit megint a Könyves Kálmán mutatta be 1916-ban. A háború után a szomorúvá szürkülő Európában nem találta helyét, kivándorolt tehát 1921-ben New Yorkba. A sors úgy akarta, hogy ide-oda vándorló művész-életének ez legyen az utolsó állomása. Emlékét százszámra reprodukált rajzain kívül pesti barátai őrzik meg minálunk s az a három műve („Perspektívák," „Orosz fogoly," „Az ápolónő"), amelyeket a székesfőváros szerzett meg gyüjteményei számára.

JASCHKE FERENC: BUDA LÁTKÉPE. 1825. Gouache
A székesfővárosi múzeum új szerzeménye

Koller utódai fényképe.

BERZEVICZY ALBERT, A KÉPVISELŐHÁZ LEMONDOTT ELNÖKE.

Erdélyi fényképe.

NÁVAY LAJOS, A KÉPVISELŐHÁZ ÚJ ELNÖKE.

irva is kétszáz koronáért, ki is a vételárat kelendő pénzben hiány nélkül lefizette. Sármássy ráfirkantotta nevét s a papirost visszaadta. A székely bucsúzódni kezdett és indulni akart, de ő egy szóra visszatartotta.

— Péter bátyám, még volna egy kis baj . . .

— Ugyan?

— Még kellene száz forint. De mindjárt!

— Sok pénz!

— Nem segíthetne?

Pál Péter nem felelt azonnal, hanem a szemét ravaszúl lehunyva, úgy tett, mintha gondolatában osztana meg szorozna, a mely műveletnek biztos eredménye az a száz forint, melyet Domokos úr kér tőle. Pedig dehogy! Azt hányta-vetette elméjében: melyik darab földje találná meg őt leginkább? Mikor ezt kiokoskodta, egy perczig sem késett a válaszszal.

— Van, instállom, egy keskeny szántója Téjegben, viczinus az enyémmel.

— Keskeny?

— No, nem is széles erősen . . .

— Az nem száz forinthoz való.

— Szorult embernek nem igen ér többet. Én kifizetném helyből az árát, meg is irnám az egyezséget még itt.

Sármássy Domokos megkötötte a vásárt. Kénytelensége tartotta, mert ez éjszaka megígérte Dobler Arankának, hogy a havasi kirándulásban részt veszen. Ide pedig nem mehet üres marokkal.

Az idő minden nap tovább haladt egy lépéssel; de Sármássy is egyre közelebb jutott Aranka kisasszony szivéhez, míg egy fényes augusztusi délutánon arra eszméltek mind a ketten, hogy egymás karjába omolva, forrón, boldogan csókolják egymást. Csak akkor bontakoztak ki, mikor a papa és mama lába alatt a hegyi sétaút homokja megrecscsent. Most már nem lehetett eltagadni, sem visszacsinálni — ar úrfinak vállalnia kellett a felelősséget és cselekedetéért helytállnia. A dolog gyorsan kibonyolódott: Sármássyt a novemberi közgyűlésen megválasztották szolgabirónak, az esküvő pedig májusban megtörtént.

A nagyigényű és nagyravágyó feleség ugyancsak megnövelte Domokos úr gondjait és kiadását. Régi bajok is voltak, melyeket okvetlenül el kellett enyésztetni, ha a kész veszedelmet nem akarta nyakába venni. E végből elhatározta, hogy birtokát eladja. Ugy okoskodott, hogy az árából rendezi anyagi viszonyait — azután majd lesz valahogy . . . A rokoni érzés mintha visszaszállott volna lelkébe: szándékát megüzente testvérének s felajánlotta a vásárt neki, nehogy idegen kézre menjen a családi vagyon. Sármássy Elek örömmel fogadta öcscse jobbkezét, meglátogatta és kibékültek, sőt a vásárt illetőleg is megállapodtak nagyjában.

De ember tervez.

A hunczut Pál Péter szintén értesült a szolgabiró tervéről. A földéhség egyszerre kitört rajta s megkötötte magát, hogy megszerzi Sármássy Domokos vagyonát akármi úton, ha kell hamissággal, mert nagygazda akar lenni. E czélból először Elek urat, a szolgabiró testvérét kereste fel s belőle körmönfont módon kitapogatta az ügy állását.

Nem volt sok remélni valója s belátta, hogy igaz úton nem igen ér czélhoz. Elővette hát minden fortélyát és furfangját, pedig sok volt benne. Tudta, hogy a két Sármássy testvér haragban és gyűlölségben élt, csak újabban, alig néhány napja édesedett össze; és tudta tapasztalásból, hogy semmi sem könnyebb, mint a kialvófélben lévő gyűlöletet meggyujtani és még lángolóbbá fújni, mint az előtt volt. Erre épitette egész stratégiáját.

Szekérre ült és Szeredába hajtott. Sunyi arczczal bátorkodott be a Domokos úr hivatalos helyiségébe. Alázatosan hajlongva kérdezősködött a saját egészsége és felesége hogyléte felől.

— Otthon mi ujság, bátyám? — szólott közbe Sármássy.

— Nem sok. Mi volna olyan kicsi faluban?

— Nem látta Eleket?

— Épen tegnap találkoztam vele. Sokáig beszélgettünk. Mondotta, hogy a tekintetes szolgabiró úr átengedte neki a birtokrészét, csak pert ne kezdjen ellene, nehogy be találják zárni miatta . . .

— Pert? — kérdezte megdöbbenve Sármássy.

— Igen, ő mondta. Azt is említette, hogy kegyelmezett, mert nem akarja, hogy a vére tömlöczben lakjék.

— Nohát ez hazugság, akár kitől hallotta! — tört ki az indulat Domokosból.

De Pál Péter ravaszúl tovább fonta a hálót.

— Én sem hittem — felelt szintén méltatlankodva — nem hiszem most se, dehát az ember sok mindent elhallgat szemközt, mert nem akar feleselni. Hanem a mikor kaczagva beszélte, hogy jobb is igy, mert csak elkártyázná a tekintetes úr a birtokot, vagy a felesége, az a pesti dáma puczolná el — nem állhattam meg szónélkül s azt mondottam: «Rosz testvér maga, Elek úr, nem érdemli Domokos úr ezt a gyalázatot!»

— Rosz testvér, Pál Péter, igaza van! Nem is lesz a vagyonom soha az övé, sem a maradékáé. Akárkinek odaadom, a ki megveszi, egyedül neki nem.

A székelynek titkon megvillant a szeme s látta, hogy most kell megragadni a szerencsét.

— Én megadnám az árát instállom . . .

— Mennyi idő alatt fizetné ki?

— Három napok alatt. Pénzem, igaz, nincs, de a régeni bank igért, a mennyi kell.

— Rendben van. Délután jőjjön fel, hogy kössük meg a szerződést.

— Ügyvéddel jövök, instállom.

— Nem bánom. Úgy még jobb.

Az ügyvéd törvényes hitelességű okmányt irt arról, hogy Sármássy Domokos javai Pál Péterre szállanak, melyeket a nevezett Pál Péter és utódai tetszésük szerint el is adhatnak bárkinek, csupán Sármássy Elek atosfalvi birtokos és ivadékai záratnak ki az ezáltal keletkezett üzletből.

Sármássy Domokos azt hiszi, hogy bosszút állott a bátyján; Sármássy Elek nyiltan hirdeti, hogy az öcscse gazember, mert megcsalta; egyedül Pál Péter nevet a markába. Neki nincs oka se mérgelődni, se búsulni — ő jó vásárt csinált.

KÓBER LEÓ KIÁLLÍTÁSA.

A BERLINI TEMPELHOFER-UFER.

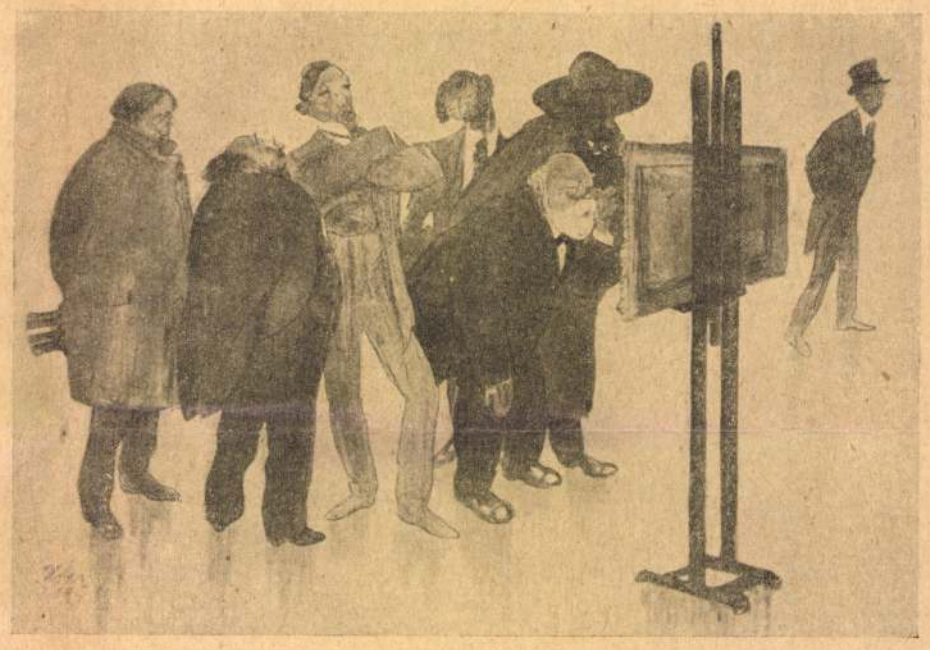

A KRITIKA.

KISVÁROSI RÉSZLET.

LÁTOGATÓBAN.

A Könyves Kálmán szalonjában megnyilt Kober-kiállítás kellemes meglepetésül fog szolgálni mindazok számára, kik már eddig is elismeréssel és szeretettel kisérték a művészt pályáján. Még pedig azért, mert arról tanuskodik, hogy nem riad vissza attól, hogy maga elé az eddigieknél nagyobb és nehezebb feladatokat tűzzön, nemkülönben arról, hogy e feladatok megoldására meg van benne az arratermetség. Majdnem egy évtizede már annak, hogy Kobert mint karrikatura rajzolót ismerjük. Karrikaturái, melyekben inkább az egyéni, mint a typikus ferdeségek rajzát adta, nem annyira humoros, mint inkább élesen satirikus támadások voltak, nevetésében volt valami fájó vonás is. Rajzainak ehhez a hangulati jelleméhez nagy formai készség járult, vonalainak erőteljesen találó volta, lendületessége és az a kevés eszköz, melylyel mégis sokat tudott adni a ma legügyesebb magyar rajzolói közé sorozták. Az utolsó évek produkcziói nem mutattak ugyan lényeges emelkedést, csak hajlandóságot arra, hogy a vonalról inkább a szinekre térjen át, inkább a szines grafikára; sőt nem egy olajkisérletét is láthattuk utolsó kiállításán. Csakhogy ezek az olajban festett karikaturaszerű képek még erősen magukon viselték a kifestettség karakterét, a mi rögtön elárulta a rajzolót. És hiába, mindez csak karrikatura-rajzolás volt, szóval egy oly ága a művészetnek, melynek, bármily művészi is lehet a kifejezésmódja, czéljai nem mindig tisztán művésziek. Azonkívül bizonyos kerekdedség és befejezettség látszott rajtuk, az a bizonyos megállásra való hajlam, mely a képzőművészeknél nem sok továbbfejlődés reményével kecsegtet azon a művészi ágon belül, hol azt kialakitották.

Ámde ez a kiállítás épen azt mutatja, hogy Kober tovább is tudott fejlődni egy egészen radikális megoldás útján: búcsút mondott a rajznak és grafikának, festeni kezdett. Nem karrikaturát, nem is genreképet, vagy más anekdotaizű dolgot, hanem ezt, amazt, alakot, virágot, tájat, utczát, interieurt.

Nyugodt, sőt bátran mondhatjuk hidegen vizsgálódó szemmel látja meg tárgyainak pusztán festői jellegzetességeit. Most már nem festi ki képeit, hanem megfesti őket. A legmeglepőbb bennük épen a szineknek finom összehangolása, egy-egy dominálo szintonusnak uralkodása szinekben mégis gazdag képeinek szintarkaságán. A régi időből erőteljes érzéket hozott magával a jellemzetes vonások felismerésére s a vonal virtuozitásához szokott kezének biztossága meglátszik képein is. Ezeken még nem igen stilizál a művész, még avval a buzgó és lelkes reálizmussal nézi tárgyait, mint a hogy mindenki, ki tehetsége számára hirtelen felfedezte a festészet birodalmát a kék papirról. Mégis már most is nem egy képén tanujelét adja annak, hogy művészetének egy még egyénibb, még egyszerűbb, még kifejezőbb kifejlése várható. Talán a legsikerültebbek kisvárosi tájai, meg a berlini utczákról és a vizpartokról festett képei, melyekben megvan az impresszionizmus üde közvetlensége mellett az újabb irányok erőre való törekvése is. Ezekért az előnyeiért szivesen elnézzük a kezdett nehézségeivel küzdőnek azt, hogy egy-egy thémája kisiklott kezéből, hogy néhol kissé merev, hogy nem tudja mindig megvalósitani azt a mit akart: hiszen az őszinte tartalmas küzdelem többet ád mindig annál az ürességnél, melyet a virtuozitás gyakran magában rejt.

Kóber újabb törekvéseinek hatása érdekesen tükröződik újabbi karrikaturáin is. Inkább szinhatásokat keres ezeken is, mint karrikatura szerűséget. Van közöttük nehány, különösen egy halványsárga és kék szinben tartott lap, mely a magyar grafika javához számit.

Minden esetre csak örömmel üdvözölhetjük irányváltozásaért. Nem mintha eszünkágában volna a karrikatura nagy művészi jelentőségét egy pillanatra is tagadni, egy műfaj, melyben egy Daumier, Beardsley, Th. Heine működtek, nem lehet jelentéktelen, hanem azért, mert az új vállalkozás kezdetei már is több siker reményével kecsegtetnek, mint multjának eredményei.

Farkas Zoltán.

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára **Félévre 8 korona** — **Szerkeszti Herczeg Ferenc** — Előfizetési ára **Negyedévre 4 korona**

XIII. évfolyam — 1907 május 19 — 34. szám

A mult velünk él!

Irta GÁRDONYI GÉZA — Folytatás

Az öreg szigorú nyugalommal folytatta:

— Mert ha kötelezte magát, akár szóbeli ígérettel, akár írásban, tudtomon kívül cselekedett. Kiskorú embernek a beszéde is kiskorú. Meg kellett volna mondania, hogy az én beleegyezésem nélkül . . . Ámbátor hát tudnom kell előbb, hogyan áll ez az ügy?

Dormándyné fölkelt, és büszkén méltósággal nézett az öregre:

— Nem tudom, miket beszél ön uram. Az ön fia szokott idejárni ehhez a barátjához. És mikor kellemes az idő, kikérik a leánykámat, hogy itt a ház előtt félórácskát, vagy egy órát is sétáljanak. Itt semmiféle egyenes útnak, vagy görbe útnak az emlegetése nincs helyén. Mink az ön fiát becsüljük, mert jómodorú, tisztességes, kedves ifju. De mink tőle semmiféle ígéreteket nem vártunk, nem kértünk, nem vettünk. És én csak csodálkozásomat fejezhetem ki, hogy ön ilyen súlyos szavakkal kérdezősködik.

Mindezt oly éles-haragosan pattogtatta oda az asszony, mintha minden szava egy fricska volna az öregnek az orrára.

Meg is zavarodott az öreg, — látszott a szeme rezdülésén.

— Hát nem szokott ide bejárni?

— Nem.

— Hm.

— Mindössze egyszer volt bent nálunk, tegnap, hogy az esső esett. Akkor is úgy jött be, hogy megállt az ablaknál, és a víz a tetőről a vállára csurgott. Remélem semmi bűnt nem követtem el azzal, hogy azt mondtam, ne lucskosítsa el a ruháját.

Az öreg az állát vakarta.

— Hát nincs semmi köztük?

— Erre a kérdésre nem felelhetek. A fiatal ember kétségtelenül vonzódik a leányomhoz. Nem ismerhetem kötelességemnek, hogy a leányomat ládába zárjam. Ha valakinek nem tetszik a leányom, ne nézzen reá. Ha valakinek nem tetszik, hogy a fia udvarol a leányomnak, a fiával rendelkezzen, és ne az én leányommal!

Az öreg megrázta a fejét, mintha légy csapódott volna az orrába.

— Nono, — mondotta csillapítóan.

És fölkelt.

— Hát nincs semmi . . . *vekszli?* vagy másféle?

— Nincs! — felelte az asszony haragtól remegő hangon. — A mi családunk tisztességes család. Az én uram katonatiszt volt. A nevén és a kardján nem volt folt soha.

Az öreg rám-pislogott. Azt hittem, a guta rögtön megüt.

De mégse szólt. Ismét az asszonyra emelte a szemét:

— Nono, iszen tisztáztuk az ügyet.

Még valamit akart mondani, de csak a keze mozdulásáról látszott. Némán köszönt, és elballagott.

Dormándyné lázas-pirosan és fáradtan ült vissza a székére. Cili szemében könny csillogott.

— Micsoda nap ez! — szakadt ki a szó az asszonyból.

És a leányához fordult:

— Nyilatkozott neked az a fiatal ember?

Cili a szeméhez emelte a zsebkendőjét, s bólintott.

— Hát miért nem mondtad meg? Anyád előtt titkolódzol-e? Mit mondott? Ígérte, hogy elvesz?

A leány szomorúan lecsüggesztette a fejét:

— Arra kért, hogy ne szóljak róla senkinek . . . senkinek. Még magának se. Mert ő még kiskorú, és ha az apja idő előtt megtudná . . . Ő majd lassankint rábírja az apját. Én nem értem, hogy' történhetett . . .

Nem tudom mit beszéltek tovább. Ott-hagytam őket.

Pipára gyujtottam, s magamban dühöngtem, hogy micsoda álnokság lakik abban az emberben! Csodálatos valami, hogy a korlátolt elméjü emberek a legálnokabbak. Én azt gondoltam, hogy hozzám jár baráti szeretetből, s a végén kitudódik, hogy engem csak vasuti állomásnak használt: felszállásra. Ki tudja hol és hányszor találkoztak ők ketten, külön!

Annyira boszus voltam, hogy mozognom kellett. Ki akartam menni a kertbe és ott járkálni fel és alá. De épp hogy kilépek, akkor siet be az útca-ajtón Lukács. Az arca ragyog, mint a velencei tükör. A hóna alatt egy vadonatuj légycsapó, a kezében drága szegfü-csokor. Köszön és megáll Cili előtt. Nyujtja a csokrot.

Cili ránéz búsan. Nem nyúl a csokorért.

Látom Lukácson, hogyan döbben meg. Néz a leányra, néz az anyjára.

— Mi történt?

Az anya felel:

— Nem szabad öntől a leányomnak elfogadnia semmit.

— Miért?

— Mától fogva tekintse idegennek. Mink is idegennek fogjuk önt tekinteni.

Lukács arca hasonlatossá vált a Laokoon ábrázatához.

— Annyit csak kérdezhetek, — szólt egy percnyi idő után, — hogy magyarázzák meg . . .

— Az ön atyja az imént ment el tőlünk.

— Az én apám?

— Az ön atyja. Vallatott bennünket, mint valami vizsgáló-bíró.

— Az én apám??

A Könyves Kálmán Kober-kiállításából

Kober Leó: A lóversenytérről

— Súlyos szavakkal illetett bennünket.

— Az én apám???

— Azt mondta, hogy mink önt . . . Azt mondta, hogy az ön ígéretei semmisek. Ő rendelkezik az ön vagyonával és sorsával.

Egy percnyi meredt hallgatás következett. Lukács úgy nézett, mint a főtt ponty.

Én már akkor ott álltam, s érdeklődéssel vártam, hogyan fogják Lukácsot kidobni?

Lukácsnak akkorát fordúlt a szeme, mint a malomkerék:

— Ki lehetett az a gazember?!

S a szeme rajtam állt meg.

Ez a kegyetlen szó megrázott.

Lángba borultan toppantam eléje, és a szeme közé néztem:

— Válogassuk meg a szavakat! — harsogtam. — Vagypedig fordítsuk vissza arra, aki ártatlan leánykákat hazug ígéretekkel akar megtántorítani!

A következő jelenetre emlékezni is gyötrelem. Elég annyi, hogy írígy kutyának, és máseféle állatnak nevezett. Szóval olyan vihart csapott, hogy még a fináncom is kiugrott az ágyából, és egy-szál ingben szaladt ki közibénk.

Csúnya egy petek volt az!

Még azon órában elrobogtam a németemhez. Kértem, hogy legyen segédem.

— Embert ölök ma! — lihegtem dühösen. — Vagy engem ölnek meg, de mindegy: vért iszik ma a föld, a kutya teremtésit!

A németem először is egy pohár hideg vizet itatott meg velem, és csak azután kérdezte, hogy mi történt?

— Az történt uram, hogy egy barátom, akit többé barátomnak nem nevezhetek, egy olyan leánynak udvarolt, akit nem vehet el, de olyan színnel udvarolt, mintha elvehetné. A leány tiszta volt, mint a ma-esett hó. Ámbár tiszta ma is. Én emberi kötelességemnek ismertem, hogy második Margarétát megmentsem az elbukástól.

— Szép. Helyes, — bólintott rá az orvos.

Azzal elmondtam röviden, hogy mily óvatosan, kíméletesen figyelmeztettem az apát; mily tapintatlan volt az öreg, s mily durva paraszt volt a fia.

— És most idejöttem, — folytattam, — önhöz, úri emberhez és tartalékos tiszthez, annyival is inkább, mert a társaim az ilyen ügyekben tapasztalatlanok és szamarak.

— Helyes, — mondotta komolyan az orvos. — Az ügy kétségtelenül súlyos természetü, sú-lyos ter-mészetű. Tud vívni?

— Nem tudok.

— Baj. És az ellenfele?

— Az se tud.

— Még nagyobb baj. Hm. Hát lőni tud-e?

— Sohse volt pisztoly a kezemben.

— Hát az ellenfele?

— Annak bizonyára volt puska is.

— Baj.

És állát fogdosva, töprenkedve járt fel és alá a szobában.

könyvében, ahol egy pontos hivatalnok jegyzi az agarak életében előforduló családi eseményeket) érti is, amint gazdája beszélt hozzá. A régi agarak mind tudtak az uruk nyelvén. A híres Lajbis, Patay uram agara egyszer meg is szólalt Debrecenben a Bikában, pedig akkor még híre-hamva sem volt a német csodakutyának.

Csak estefelé kerül haza Sanyi bácsi Cickével. Fáradtak, fázósak, de Sanyi bácsi csillámló tekintettel simogatja meg az agár fejét.

— Azt hiszem, — mondja titkos örvendezéssel, — az idén Cicke viszi el a billikomot.

Odahaza van csak igazán fölfordulás. A városból már délután megérkeztek a varrónők, — be gyorsak is tudnak lenni azok az asszonyok, ha a saját dolgukról van szó! — ruhaszövettel, divatujsággal, szabásmintával van tele még a karosszék is, ahol Sanyi bácsi fáradt tagjait megpihentetni akarja. Cérna- meg selyemszálak röpködnek a levegőben és a postásgyerek mindennap falusi-ház nagyságu skatulyákkal köszönt be.

Az ebéd megfőzésére senkinek sincs ideje, de még a pipázóból is kizavarják a kisasszonyok Sanyi bácsit. Ott mostanában ruhát kell próbálni. Menjen agarászni Sanyi bácsi, itthon csak útban van.

Igy közeleg a nap, a nagy nap.

Ahány négyes-fogat van a környéken, az mind mozgósításba kerül. Agarász-versenyre nem lehet másképpen menni, csak négy lovon, még ha kölcsön is kell kérni. A kutyákat meleg takarókba burkolják. Sátrak állanak a dércsípett mezőn. Itt van minden valamire való ember a környékből, de még más vármegyékből is. Aztán versenyeznek az agarak. A Cicke, egy paraszthajszálon múlt, hogy meg nem nyerte az ezüst-billikomot.

De csakhamar felejtődik a bánat.

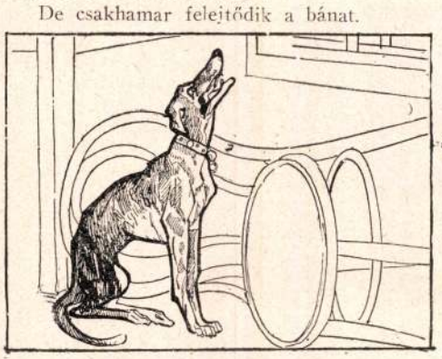

A mezőkről visszatérő agarászokat vidám muzsikaszó fogadja a vendégfogadóban. Még a vacsorát sem nyelték le, már megkezdődött a tánc.

A győztes agárt eközben szépen elfelejtik. És egymagában vonít egy bezárt fogadói szobában. *K. Gy.*

Kober Leó képei

Három ország rajzkedvelő közönségét tudta meghódítani Kober Leó. Még pedig aránylag rövid idő alatt, hisz még fiatal ember. Boszorkányos fürgeséggel tudta az életvásárról fölszedett élményeit papirra teremteni s igazi művészi éllel, zamatosan előadni. Nem karrikatura-rajzoló. Eszközei közt nincs helye a torzításnak. Talán inkább szatirikus rajzoló. De savanyúság nélkül való. Inkább a rajztoll szelidlelkü, mosolygó humoristájának mondhatnók. Mint ilyen ért el az ország határain messze túlterjedő sikert s művészi nevet. Mostani kiállításán, mely a Könyves Kálmán szalónjában nyílt meg, e művészetének néhány brilliáns mutatványát találja a közönség.

De van ott egyéb is. Olajjal vászonra festett képek, amit bizonyára szokatlan dolognak fognak tekinteni Kober amatőrjei. A művész nem szelhető kettő s ennélfogva itt is ugyanannak a temperamentumnak más anyaggal más célból való megnyilvánulását látjuk. Mint rajzain, itt is széles és szükszavu, összefoglaló az előadás. Kivált tájképein kiváló sikerrel tudja egy lombkoronákkal szegett horizont, a felhők futó tömegének képét megragadni. Itt sem apróz el semmit. Itt is egyenest, kurtán és töprengés nélkül dolgozik. Minden artisztikus szándék itt is világosan elemezhető, mert kertelés nélkül való az előadása. Ezek a festmények bizonyára érdekelni fogják a közönséget; nekünk kedvesek, mert nem érdektelen rajtuk — a művészi kvalitás elismerésén kivül — azt szemlélni, hogy mily módon interpretálja valaki a benyomásait egy oly anyag segítségével, amely eltér az eddigi módjától. De azért nem szününk meg rajzait épp oly elméseknek tartani, s az azokban rejlő ritka képességeket épp úgy becsülni, mint régebben.

Bródy Sándor kézirása. Autogramgyüjtők számára különös varázszsal hat egy-egy kedvelt irójuk kezeírása és egy-egy pompás elbeszélésüket, regényüket, vagy versüket szeretnék kéziratban is látni. Bizonyos, hogy a magyar olvasóközönség Bródy Sándor manuskriptumait is szeretné ismerni és igy nemcsak a gyermekvilágot fogja most érdekelni. „Az Én Ujságom", amelyben hétről-hétre ott látjuk Bródy Sándor jellegzetes, férfias vonalú betüit. Az Én Ujságom, a magyar gyermekvilág kedves ujságja ugyanis most közli Bródy Sándor új ifjúsági regényét az „Eltünt fiú történetét", még pedig kézirásban, amint azt a kiváló iró hétről-hétre, levelezőlapokon megírja kis olvasóinak. A közönség soraiban az a fölfogás terjedt el, hogy mennél hiresebb egy iró, annál olvashatatlanabb a kézirása. Nos, Bródy Sándor alaposan rácáfol erre a hiedelemre. Az ő betüi érdekes levelezőlapjain, olyan tisztán és világosan olvashatók, akárcsak a nyomtatott betük. Az ifjúságot pedig még jobban érdeklik ezek a kézirásban közölt regényfolytatások, mintha nyomtatva volnának: valami újat jelentenek számukra. Mintahogy az egész Én Ujságom csupa új, friss és érdekes közleményt tartalmaz. Egész bokrétára való vers, regény, elbeszélés, tréfás történet, szórakoztatva tanító cikk van minden egyes számában.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Dacos jellem. Helyes. Tudomásul vesszük azt, amit előadott, hajlandók vagyunk arra is, hogy higyjünk elhatározásának komolyságában, csak azt nem értjük, hogy miért kér tanácsot tőlünk. Nézetünk szerint a helyzet annyira világos, hogy igazán nincs mit hozzátenni vagy elvenni ahhoz, amit önmaga mond. Minden fiatalemberrel megtörténhetik az a szomoru eset, hogy beleszeret egy leányba, aki nem akar hozzámenni. Ilyenkor önérzetes és komoly férfiu összeszorítja az ajkát, elvégzi saját belső küzdelmeit, még pedig kizárólag önmagával, és folytatja a munkáját. De nem adja a szerencsétlen troubadurt, aki visszatér epedő dalokkal, nem keresi meg az összetört illuziók cserepeit, hogy újból összerakja őket és nem könyörög azért, aminek csak úgy van értelme, ha mint önkényes ajándékot kapja. Mindezt levelében is megtaláljuk és végül mégis következik a félénk kérdés, mit tegyek? Semmit se tegyen. Menjen vissza a kazánjai közé és dolgozzék. A tisztult fájdalomnak vannak nemes következményei is, mert nemcsak bánatot szerez, de föl is emeli a lelket. Tegye azt, amit tenni akar, és ne keressen érveket, amelyek elhatározásában megingathatnák.

D. J. *Az örök halott.* Az elbeszélésben vannak gyönyörü részletek is. Kár, hogy ezek a részletek nem eredetiek, hanem majdnem szószerinti fordításai Wilbrandt „Palmyra mestere" cimü drámai költeményének. Ön kissé optimista volt, szindarabok, melyeket még most is néha előadnak a bécsi Burgszinházban, nem ismeretlenek a pesti szerkesztőségekben sem. Ilyenformán a Halál nagy tirádáit sem az ön, hanem boldogult Wilbrandt számlájára irhatjuk. Ami most saját gondolatait illeti, azokat a legjobb akarattal is siralmasak-

ÉN TÁNYÉRTALPU KOMA, a hirneves Maczkó-család nagybundáju ivadéka, büszkén jelentem, hogy Mühlbeck Károly gyönyörü képeskönyvet pingált rólam. □ KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

Uj Idők 1911-12. XVIII. 8:22

nak kell mondanunk. Az a banális legenda, amelyet harminc közismert legendából összetákolt, úgy hat, mint az olasz kunyhók, amelyeknek téglái közé antik műemlékek gyönyörű töredékeit illesztette a barbár kéz. További véleményünkre hihetőleg nem kíváncsi és ezért nem is mondjuk el.

N. A. *A gyufa álma.* A befejezés gyönyörű. „Hisztérikus kacagással ragadta meg a zöldszínü méreg-poharat és gargarizáló élvezettel szürcsölte a pokoli italt." Egészségére váljék.

D. L. *Kettős könyvvitel.* Gyönge munka, amelyet úgy látszik még nagyon fiatalember írt. Közölhetetlen.

Quasimodo. *A játék vége stb.* Nincsenek rosszul megírva, előadásukban van valami abból a rutinból, amely már majdnem irodalom, de azért még sem az. Ezeknek a novelláknak témája, mondatai, jelzői mind klisészerűek és ez a modern klisészerűség nem jobb az elavult irodalmi sablónoknál. Nem látunk bennök igazi tehetséget, csak irodalmi ügyeskedést, ezért nem is biztathatjuk a további munkálkodásra.

Katona. *A tárcairó stb.* Intelligens ember munkái, aki nagyon sok tárcát olvasott és úgy maga is képes tárcát írni. Saját tárcái nem jobbak, de nem is roszszabbak azon átlagnál, amely másod- és harmadrendü napilapok hasonló szükségleteit kielégíteni szokta. Irodalmi értékük azonban éppen oly kevéssé van, mint amazoknak.

Vendégeim. Nagyon intelligens munka. De még nem alkalmas arra, hogy közöljük. Hisszük azonban, hogy öntől még jobbat is fogunk kapni.

Ilonka II. Ön azt kérdezi, hogy mivel foglalkozhatna nővére, otthon, ami szórakoztatná és amellett jövedelmet is jelentene számára. Kérdése éppen kapóra jött, mert amint tudjuk, legközelebb megjelenik Gineverné Győri Ilona könyve, amely éppen erre nézve ád tanácsot. De nemcsak tanácsot ád ez a könyv, — melynek teljes címe: A kézimunka, mint kereseti forrás és hasznos szórakozás, — hanem egyúttal ösmerteti is az illető házifoglalkozásokat és meg is szeretteti mindazokkal, akik olyan foglalkozást szeretnének találni, amely nem kényszeríti őket arra, hogy irodákba járjanak, hanem otthon, nemes szórakozás közben juttat számukra jövedelmet. A házi-foglalkozások minden régebbi és újabb ágát külön fejezetek ösmertetik s ízléses és művészi minták könnyítik meg a házifoglalkozások barátainak munkáját.

Egy vidéki. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

K. J. *Nagyvárad.* 1. Hold-utca. 2. A napilapok annak idején közölni fogják az eredményt.

Sz. D. K. *Kolozsvár.* Herczeg Ferenc meséskönyve, Mühlbeck Károly illusztrációival, gyönyörü kiállításban, legközelebb már megjelenik.

Matyika. Ilyen cégeket elvből nem ajánlunk.

P. P. B. S. Az ilyen ügyekben sohasem tanácsos a hosszas magyarázkodás. Leghelyesebb, ha magaviseletével cáfolja meg mindazt, amit úgy sem kell komolyan venni.

Műbecslés. Legjobb, ha a képet bemutatja a Szépművészeti Muzeumnak, ott megmondják önnek, hogy mekkora annak ma a piaci értéke.

H. B.-né. *Tisza-Szöllős.* Mühlbeck Károly nemcsak kizárólag fejleceket rajzol. Amellett, hogy az Uj Időkben hétről-hétre ötletes, tréfás krónikása az aktuális eseményeknek és hogy Az Én Ujságom hasábjait díszítik rajzai, a rajzoló-toll mellett az ecsetet is éppen olyan művészi biztonsággal forgatja és aranyos humora itt sem hagyja el. Tessék csak megnézni a Tányértalpu koma képeskönyveit, amelyekben Mühlbeck Károly megfestette a híres-neves Maczkó-család bundás ivadékának, a gyermekvilág kedvenc, legmagyarosabb alakjának mulatságos tréfáit. Ecset talán még soha annyi humort és jókedvet nem varázsolt képeskönyvbe. A felnőttek után, akik a mi lapunkba rajzolt fejlécei nyomán megszerették, most a gyermekek szivét hódítja meg Mühlbeck Károly ezekkel a pompás képeskönyvekkel.

Szombathely. A verejtékmirigyek működését idegek szabályozzák. Olyanoknál, akiknek idegeik a legkisebb behatásra is fokozott mértékben reagálnak, tehát az ideges embereknél a verejtékmirigyek működését szabályozó idegek is ingerlékenyebbek és fokozottabb verejték-kiválasztást okoznak. A fejlődés korszakában levő leányoknál az idegrendszer általában hamarább jön izgalomba, mint a későbbi életévekben. Onnan van az, hogy ilyen fiatal leányok hamar pirulnak és ez az oka annak is, hogy ha, mint ön is, egy kicsit táncolnak, már csurog róluk a verejték. Amint láthatja tehát, az idegek ingerlékenysége az oka az egésznek. Mindenesetre jó, ha tovább is használja a mindennapi fürdőt és fejmosásokat, de majd csak ha megnyugodnak a háborgó idegek, akkorra remélhető a baj alábbhagyása. Addig is az egyedüli jótanácsunk — ne táncoljon olyan sokat.

R. Zs. A kérdezett hajszeszt nem ismerjük, hatásáról véleményt nem mondhatunk, csak általánosságban annyit, hogy vannak bizonyos orvosszerek, melyek a fejbőrt erősítik és közvetve a haj növését elősegítik, ilyen például a kina-tinktura. Leveléből azonban (úgy a sorok közt) azt olvassuk ki, hogy nem annyira haj- mint inkább bajusz-növesztő iránt érdeklődik. Ha eltaláltuk a gondolatát, akkor azt ajánlanók, hogy ne kontárkodjék a természet munkájába, hanem várjon türelemmel. A türelem nemcsak rózsát, hanem bajuszt is terem.

Rádium. Más a rádium közvetlen hatása a szervezetre és más a rádiumból kiáramló gáznak, az úgynevezett rádium-emanációnak, a hatása. A rádium maga inkább lokálisan hat, azaz a behatás helyén okoz elváltozásokat, a rádium-emanáció hatása az egész szervezetre terjed ki. A rádium a bőr szövetét elroncsolja, mély sebeket idéz elő, el tudja pusztítani a bakteriumokat. Ez okból főképpen rosszindulatu daganatok elroncsolására használják az orvosok. A rádium-emanációval az egyes szervek működését lehet kedvezően befolyásolni. Ezért alig van olyan gyomor-, bél-, máj-, tüdő- stb. betegség, amelyet ne kezelnének már mai napság rádium-emanációval. A rádium-emanációt alkalmazzák ivókura, fürdőkura és belégzési kura alakjában. Ugy tudjuk, hogy Budapesten is van már ilyen Rádium-Emanatorium a Teréz-körut 7. számu házban.

TARTALOM.

Szöveg: *Álomország.* Irta Herczeg Ferenc. — *Ó, korán volna még.* Irta Peterdi Andor. — *Szegény leány lakodalma.* Irta Krúdy Gyula. — *Gyöngyház-doboz.* Irta Lenkei Henrik. — *Ludas Matyi.* Vajda Ernő színműve. — *Sétál a nagyvilágban: La dulce idioma guarini.* Irta Babarczy báróné Jósa Jolán. — *Egy képviselő naplója.* — *Mikszáth Almanachja.* — *Az utolsó csoda.* Irta Heltai Jenő. — *Két érdekes könyvről.* — *Rovatok:* Mindenféle. A szerkesztő üzenetei. — Fordított regény: *Asszony a bakon.* Irta Croker.

Képeink: Vándor Ház Miklós: Balling Mihály a zongora-próbán. — Lengyel Menyhért Tájfunja Párisban. — A tripoliszi háboru. (Három kép.) — Vajda Ernő. — Mühlbeck Károly fejlécei. (Három rajz.) — Guarani r.ő. — Almaszüret Angliában. — Porosz királyi hercegek egy Zeppelin-léghajón. — Akiket nem zavar a forradalom. — Hat kép Pálmay Ilka könyvéből.

Melléklet: Dumas: *Gróf Monte Cristo.*

Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner.**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 10. szám.

Rózsakert a kirakatban. A kirakatversenyek alkalmából Klein Antal, Király-utca 53. szám alatti ismert divatnagyáruháza rendkívül ötletesen és eredeti módon oldotta meg föladatát. Király-utca felőli egyik kirakatát rózsakertté varázsolta át, mely előtt állandóan nagy a bámuló sokaság. A zöld gyep selyemszövetből készült, közepén pedig egy gyönyörü rózsafal pompázik, melynek ágai kinyílt rózsákkal vannak tele, mindmegannyi más és más színárnyalatban, mintegy jelképezve a cég óriási választékát selyemszalagokban és egyéb selymekben. Ez a kirakat, amely különösen esténi villanyvilágításnál domborodik ki teljes pompájában, méltán igényt tarthat az első díjak egyikére.

Lapunk összes példányaihoz Dr. Erhard G. m. b. H. cég rendkívül érdekes brosürája van mellékelve, melyre fölhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Tüdőbajok gyógyíthatók-e? Ezen fontos kérdést tárgyalja Guttmann H. dr., a finseni gyógyintézet főorvosa tollából eredő brosura, melyben ezen betegség leküzdésének módjára új perspektiva nyílik. Hogy minden tüdő-, torok- és gégebetegségben szenvedőnek alkalma nyíljék ebbe az érdekes brosurába bepillantást nyerni, ezt mindenki, aki Puhlmann & Co. cégtől, Berlin 420, Muggelstr. 25. sz. levelezőlapon kéri, ingyen és bérmentve megkaphatja.

Hazánk hölgyei természetadta szép arcbőrrel bírnak, mely azonban az éles dér, vagy a nagyon forró napsütés ellen rendkívül érzékeny. Napsütés okozta *arcbarnulást*, továbbá *bőrhorzsolást, pirosságot* — sőt szeplőt is — megakadályozandó, mindennapi toalettünkhöz nélkülözhetetlenné válik a *Crême Simon, Poudre de Riz* és *Simon-szappan*, melyek idegen krémkészítményekkel nem tévesztendők össze. Beszerezhető *J. SIMON*-nál, Páris, valamint az összes gyógyszertárak, drogériák s illatszerüzletekben.

Megjelent az 1912. évi **Mikszáth Almanach, Herczeg Ferenc** szerkesztésében. Ára díszkötésben 2 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

Minden cipőben alkalmazható a szab. Laufer-lúdtalpfűző, a fájdalmat járás közben megszünteti. Ismertetőt kívánatra ingyen küld az egyedüli készítő: Székely és Társa ortopäd. cipőkészítő, Budapest, IV., Muzeum-körut 9. szám.

Megbízhatóan pontos órát, részletfizetésre is, rendkívül olcsó árban szállít Brauswetter János, Szeged. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

nak Mária Florentina főhercegasszony Rudolf császár sógorasszonya. Soha se mulasztotta el a főhercegasszony az órákat, amelyeket útjában megvásárolt felséges sógora számára. Néha minden pénzét — pedig nem volt kicsiny az erszénye — órákra költötte; a sógorasszony szerezte meg egy francia kolostorban Rudolf császár számára azt a porcellán-órát, amely a maga nemében még ma is rejtély az órások előtt: nemcsak az órákat és napokat mutatja, nemcsak az uralkodó planétát és a hold járását, hanem az évszakokat is, minden külső behatás nélkül. Tavasz idején gyönyörű, porcellánra festett szerelmi idill fordult az óra lapjára, míg a telet egy zordon lovagvár jelképezi, amely körül sűrű felhőben hull a hó... Szerette is Rudolf császár, ha sógorasszonya Madridba indult. Annyira felizgult az esetleges óráktól, amelyeket a főhercegasszony hozand utazásából, hogy személyesen intézkedett az utazása irányában és saját úti marsallját, Grimaldi bárót rendelte a főhercegasszony szolgálatára.

Meg kell jegyezni, hogy Mária Florentinának egyéb célja is volt a drága pénzen vásárolt órákkal, mint az atyafiságos szeretet ápolása. A főhercegnő azon kevés osztrák főhercegnők közül való volt, akik nem mentek férjhez. Valami szokatlan szabadelvü felfogás folytán nagy ügyességgel tudott megmenekülni azoktól, akiket férjéül kiszemeltek. Nem kevésbbé nagy mesterkedéssel kerülte ki a zárdát, ahová régen el kellett volna vonulnia mint fejedelemasszonynak.

Az osztrák udvari felfogás nem ismeri el a vén kisasszonyok, férjetlen asszonyok állapotát, annyira nem, hogy a családi törvények például elfelejtik megjelölni a pártában maradt főhercegnők rangját, helyzetét. Negyven esztendős volt és olyan termete volt, mint egy vértesőrmesternek. Rezes arcu, rekedthangu, kemény természetü hölgy volt, akiről azt rebesgették, hogy gyakran jár lovag-ruhában a bécsi galcis-n, ha leszállott az alkonyat. Ezért is, meg sok egyébért, amit leírni nem illik egy hölgyről, a családi tanács már régen kijelölte Mária Florentina számára a regensburgi Orsolyákat, ahol a fejedelemasszonyi fátyol már esztendők óta gazdátlan volt.

Mária Florentina, amikor farsang idején a zsoldos katona bivalybőr zekéjében táncolt a bécsi földalatti tánctermekben cigánynőkkel és vad csatlósokkal, amikor a Blaue Donau-hoz címzett spelunkából kiverte ismeretlen cimboráival a policájt, amikor merőn hetyke úrfiskodásból, nem tudván fékezni bő temperamentumát, elszöktetett egy magyar grófkisasszonyt, éjjel, titkon, holdvilágnál, mint a lovagregényekben olvasta, — ilyenkor mindig Rudolf császár mentette meg a regensburgi kolostortól. Az órák, hej, azok a furfangos szerkezetü, rejtélyes órák megtették a magukét. A kis és nagy kerekek ketyegésükkel nem engedték soha sem elfelejteni a császárral sógornőjét, aki minden esztendőben hűségesen elhozta a legrejtélyesebb órát francia vagy spanyol földről.

Nem csoda, ha hősünk alig várta, hogy hátat fordíthasson Bécsnek, a Burgnak és a fehértollas zsandároknak. Mint a madár, amely hosszu fogság után szabadba jut, szinte újra született a főhercegasszony, amikor utazóhintaja elhagyta a viedeni kaput és a fegyverbe lépő őrség elmaradt mögötte. Nagyot lélegzett, — de aztán újra elkomorodott. Nem kettesben volt a hintóban szobaleányával (aki mint fehér szürnadrágos fiatal dalmata sok-sok szegény bécsi lánynak csavarta el a fejét), egy harmadik is volt velük, a tágas utazókocsi kisülését foglalva el, egy feketefátyolos apáca, Theresa nővér.

A családi tanács ugyanis azt találta ki, hogy miután Mária Florentina udvarhölgyet nem tűr meg maga mellett, egy apácát, Krisztus szolgálóleányát helyezik a főhercegnő oldalára. Az üdvözítő menyasszonyának bizonyára lesz annyi türelme és szelídsége, hogy végigszenvedje Mária Florentina szeszélyeit, azonkivül a fekete fátyol megvédelmezi őt mindenféle helyen a világon: még a spelunkákba is követheti a főhercegasszonyt és pontosan megjelentheti, hogy mit látott, mit tapasztalt . . .

Hiába protestált, káromkodott Mária Florentina, — úgy káromkodott, mint egy landsknecht-katona, — Theresa nővért nem rázhatta le a nyakáról.

Az apáca ott maradt éjjel-nappal mellette, amint az kötelességévé tétetett: ridegen, nyugodtan, mozdulatlanul. Mint egy fekete örökös árnyék a főhercegnő nyomában, aki soha sem álmos, soha sem fáradt, se nem éhes, se nem szomjas. A lépése nesztelen, az arca láthatatlan, csupán fehér, elefántcsontszerü kezei látszanak a köntöse bő ujjából, amint csendesen csúsztatják az olvasószemeket. Maga az örök nyugalom, csend és imádság Theresa nővér.

Mária Florentina eleinte azon mesterkedett, hogy megkínozza, felingerelje és aztán kidobja.

Másodszor megismertette ifju lovagokkal és szemtelen zsoldosokkal a glacis-n, ahová lovagruhájában lesétált: az apáca nem csábult el.

Harmadszor a vallásában akarta megingatni.

Az osztrák főhercegasszony — hihetetlennek látszanék ez, ha a krónika nem mondaná — titokban hive volt egy vallásfelekezetnek, amelynek istene a kétszarvu ördög volt, gyakorlata pedig az ördögimádás.

Egy-két század előtt, amikor még minden kolostor egyúttal egy külön lovag-rendet jelképezett, amely rendnek megvoltak a maga szertartásai, törvényei, titkai, — gombamódra szaporodtak a vallások. A sötét középkor, amelyből templomhajók hidegsége áramlik felénk, szőrkötéllel korbácsolt szerzetesek jajgatása hallik és a lélekharang síró csengése nem mindig szólal meg a haldokló királyoknak, ha a pápának úgy tetszik, a középkor az emberekkel megkedveltette a titkolódzást, rejtőzködést, álorcaságot. Tulajdonképpen minden titkos szövetség, vallás, társulat egy nagy hatalom, az egyház ellen irányult. Az egyház és általa közvetve a vallás volt a közös ellenség, amely ránehezedett az emberiségre. Nem mondható istentagadásnak a megfeszitettnek detronizálása és helyébe az ördögnek ülte-

Letzter fényképe

Koszorus-lányok és vőfélyek a debreceni r. k. főgimnázium zászlószentelő ünnepén

A Könyves Kálmán Kober-kiállítása — Kober Leo: A gyüjtő

tése, mit e titkos társaságok többnyire csináltak. Az emberek nem láttak világosan az elkeseredéstől és nem látták meg azt, hogy a megfeszített nem tehet arról, hogy a templomokban lelkekkel kereskednek és a gyóntatószék vérrel fertőzött; aki tehetne róla, az nagyon messzire van, messzebb, mint a megfeszített, akinek képmását mindenütt megtalálhatni, míg a Pápa csupán fogalom, rettentő, ijesztő, térdre kényszerítő hatalom, akinek említése a legvadabb ördögimádót is megrendíti egy pillanatra . . . A Pápa! Mint ellenséges trombitaharsogás zeng végig ez a név a középkor fergeteges, zivataros idejében. Minden és mindenek elcsendesednek a mennyei kürt harsanására, királyok és koldusok térdepelnek a templom küszöbén, embertömegek rohannak egymásnak mészárló-kedvvel, csupán az elrejtett várakban, titkos kolostorokban, mély pincékben üvölt fel vadul a Tagadás, az ördög hangja; felüvölt fájdalmasan és kétségbeesetten, midőn felette az Egyház aranypapucsa az emberi nyakakra lép, — és tehetetlenségében a Tagadás, a tanult és nagymíveltségü lovagok, tudósok, grófnők és hercegasszonyok társasága megbecsteleníti a feszületet. Középkori lélek kell ahhoz, hogy ezt világosan megérthessük. Azok a vasajtók, amelyek akkor zárva voltak, ma már sarkig tárva állanak, napfény lopózik be a templomok hajójába és mi már nem érthetjük meg a gondolatokat, amelyek az örökös sötétségben fogantatnak.

Ilyenformán volt az lehetséges, hogy egy osztrák főhercegasszony bizonyos ideig ördögimádó volt és utazván Bécsből Madridba, a Burgból az Eszkuriálba, azzal foglalkozott, hogy megingasson hitében egy szegény apáca nővért, akit a kötelesség arra rendelt, hogy folytonosan együtt legyen az ördögimádóval.

A főhercegnő annak a „lovag-rendnek" volt a tagja, amelynek Ausztriában és Németországban a legelőkelőbb emberek voltak tagjai és nagymestere mindig egy római bibornok volt, egy valóságos bibornok, — aki száz esztendő előtt még arra használta volna fel hatalmát, hogy ellenpápa legyen. Most csak pápajelölt volt. Pápa, arra az esetre, ha Szent Péter trónusa megüresedik. A lovag-rend — amelynek titkos jelvénye volt a kilencágu csillag, benne az ördögfejjel, amelyen a pápai süveg van, — szabályai szerint már pápának ismerte el nagymesterét és ha pápaválasztásra került a sor, rendesen a lovag-rend nagymesterei kerültek ki győztesen a bibornokok gyülekezetéből. Csakhogy midőn fejére tették a hármaskoronát az egykori ördögimádónak, egyszerre megváltozott az lélekben. Visszalépett elődei nyomdokaira és dehogy is mondott volna ellen az Egyház törvényeinek. Sőt az egykori nagymester pápa korában rendesen kiméletlenül üldözőbe vette a lovag-rendet, szétugrasztotta, vagyonát elkobozta, vezetőit kiátkozta. Hosszu idő mult el mindig, amíg a lovag-rend ismét összeverődött és megtalálta új nagymesterét egy elégedetlen római bibornok, egy ellenpápa személyében. A kilencágu csillag sohasem volt hívek nélkül. A rendnek mindig voltak várai és birtokai. Éppen abban volt a hatalma, hogy olyan rettenetesen istentagadó volt. A rend tagjai meg voltak győződve arról, hogy vétkeznének, — akkor vétkeznének igazán, ha csak beszélnének is istentagadó, egyházmegbecstelenítő szertartásaikról, ünnepélyeikről. Amit közösen követnek el, azért közösen vétkeznek a másvilágon. Ez már így van, segíteni nem lehet rajta. De egyedül, ha egyedül voltak a lovag-rend tagjai, bizony nem voltak bolondok, hogy vétkezzenek azon kívül is, közös bűnön kívül is! — Templomjáró, rendesen gyónó emberek voltak. A gyónásban csupán a közös, a rettentő, az izgató, a vérkorbácsoló, a megőrjítő közös bűnről, az istentagadásról nem szóltak. Egyebet elmondtak lelkiatyjuknak. Gyakran megesett, hogy a gyónó és lelkiatya egyugyanazon lovag-rendhez tartoztak, és a lelkiatya, bár tudta, hogy a gyónás nem teljes, mégis föloldozta a bűnbánót. — A közös, a nagy titok nem arra való, hogy az meggyónassék.

(Ma — századok mélységébe tekintve — úgy látom innen, hogy tulajdonképpen igen boldogtalanok voltak ezek az emberek az ő titkolózásukkal, nyomasztó gondjukkal, furdaló lelkiismeretükkel. És százszor megbánták, hogy az Egyház ellen szövetkeztek, Jézust bántották és az ördögöt imádták. Bánkódtak, sóhajtoztak, álmatlanok voltak bünük tudatában. Mert hisz négi nóta, hogy legboldogabb a polgár, aki adóját megfizette az Istennek és a császárnak. Csak annak jó az álma, étvágya.)

Mária Florentina főhercegasszony megigérte Theresa nővérnek, hogy Kölnben, ahová útközben megérkeznek, elvezeti őt a „kilencágu csillag" egy miséjére. Tavaszi első holdtölte volt. A hercegnő sürgette úti marsallját a sietségre. Hogy holdtöltére Kölnbe érkezzenek. — Az apáca keresztet vetett és imádkozott.

— Tehát eljösz velem, Theresa? — kérdezte csúfondáros mosolylyal a főhercegnő. — Megnézed, milyen az ördög?

— Ha kell, elmegyek az ördögimádók közé is, — felelt nyugodtan az apáca. — Szemébe nézek az ördögnek is.

Uj Idők 1907. XIII. 35 sz.

Költemények

Irta TELEKES BÉLA

DAL

Nyíló rózsák ligetében
Álmodozva heverészem
S csókra várlak, édes.
Körülzsong egy régi nóta, —
Úgy kezdődik szórul-szóra,
Pedig ezeréves: —
Nyíló rózsák ligetében
Csókra várlak, édes!

Nyíló rózsák ligetében
Mint a nóta lánya régen,
Itt is vagy már, édes!
Súgom néked csókról-csókra,
Mit mond az a régi nóta
Az az ezeréves:
Nyíló rózsák ligetében
Csókolózni édes!

Nyíló rózsák ligetében
Sohse kérdjed, sohse kérdem,
Meddig csókolózunk?
Az a nóta, régi nóta
Vallja sok-sok század óta,
S vallja a mi csókunk:
Nyíló rózsák ligetében
Mindig csókolózzunk!

Nyíló rózsák ligetében
Tán akkor is, réges-régen
Mi gyúltunk gyönyörre . . .
Mintha az a régi nóta
Csak nekünk, csak rólunk szólna
Mintha elbűvölne,
S nyíló rózsák ligetében
Úgy élnénk örökre!

RÓZSA-ÉNEK

Künn jártam rég a temetőn.
Jobb dolgom nem akadt.
Ott alszik régi szeretőm
Virágos hant alatt.

Sírján egy rózsa lángszínűn
Csókot hintett felém . . .
Virágot sírról tépni bűn, —
De azt letéptem én.

S szívembe szórta illatát
A régi szerelem . . .
De jött aztán s karjába zárt
Szép élő kedvesem.

A lángkarú, a lángszemű,
Lángcsókkal égető . . .
Azóta, — láng mint volna hű? —
Ki tudja, merre ő?!

A síri rózsát akkor, ott
Óh mért is tűzte fel!
Hő keble halmán hervadott
Pusztult vad hévben el!

S hő kebleken ha most felém
Lángszínű rózsa int,
Csábíthat már, úgy érzem én,
Bús síri rózsa mind.

Báró siklósi Loew

(Egy pénzfejedelem pályafutása)

Irta SZOMAHÁZY ISTVÁN

Inasévek

Az új gyakornok jó darabig kóborolt a Knézics-utca házai között, amíg végre a Fábián-irodát megtalálta. Egy züllött, kétemeletes ház kapuján, amelyen belül piszkos gyerekek hancuroztak, kopott betűkkel állt e fölírás:

Fábián-féle ügynökség.
Házak, ingatlanok vétele és eladása.
Kölcsönügyletek lebonyolítása.

— Ebbe a viskóba járnak az arisztokraták, hogy az ügyleteiket lebonyolítsák? — kérdezte magában Lőw Miksa, amikor a rozzant falépcsőkön fölfelé haladt.

Végig ment a második emelet nyitott folyosóján, ahol borzas cselédlányok porolták az ágyneműt, s kissé habozva állt meg az egyik ajtó előtt, amelyen szintén ott figyegett a Fábián-féle ügynökség címe. De nem gondolkodott sokáig, hanem gyorsan belépett az ajtón, s szerényen fordult ahhoz a fiatal nőhöz, aki az előszobára nyíló sötét konyha ajtajában megjelent:

— Itthon találom Fábián urat?

— Fábián úr még alszik, — mondta a nő kissé nyersen, miközben tetőtől-talpig végignézte a látogatót. — Fábián úr egyáltalában mindig alszik még reggeli kilenc órakor. Micsoda ügyben keresi?

— Én vagyok az új gyakornok, akit tegnap a Bordighera-kávéházban felfogadott, — szólt a fiatalember meghajolva.

— Az új gyakornok? Fábián úr képes rá, hogy akár kétszáz új gyakornokot is felfogadjon. Én egy csirkét sokkal nagyobb körültekintéssel veszek meg, mint amennyivel ő egy új gyakornokot szerződtet. Különben menjen be az irodába, majd én is mindjárt bejövök, csak előbb a cselédet kiküldöm a piacra.

A fejével odamutatott az egyik ajtóra, amelyen kissé kificamodott betűkkel ez állott: Iroda. Lőw Miksa belépett a szobába, s kíváncsian körülnézett a bútorok között. A milieu nem volt valami bizalomrakeltő: két foltos íróasztal, egy konyhaszekrény, amely poros írásokkal volt tele, néhány szék, s egy rozoga állapotban lévő másológép: ebből állt a Fábián-féle ügynökség egész fölszerelése. A fiatal ember csodálkozva nézett szét különös környezetén, aztán türelmesen leült az egyik nádszékre, mialatt ezt gondolta magában:

— Ha Albert bácsi azt mondja, hogy Fábián úrnak grófok és bárók a kundsaftjai, hát akkor bizonyosan így áll a dolog. De elhinné-e valaki, hogy ezek a nagyurak ilyen egyszerű, sőt piszkos helyiségben végzik el az ügyes-bajos dolgaikat?

Az asszony eközben végzett a mindeneslánynyal, s igéretéhez képest bejött az irodába. Az arca most már valamivel jobbkedvűnek látszott, mint az imént, s barátságosnak is mondható hangon szólította meg az udvariasan felugró fiatal gyereket.

— Hogy hívják magát?

— Lőw Miksának, nagyságos asszony . . . Mert ugyebár a főnök úr kedves nejéhez van szerencsém?

— Igen, én vagyok, de bár más lenne a helyemben. A főnök úr ilyenkor úgy horkol odabenn, mint egy ágyu, mert megint reggelig kártyázott, mint minden nap. A fene, ha egyszer elszánná magát rá, hogy a főnök urat megeszi, igen üdvös dolgot cselekednék. Maga persze azt hiszi, hogy Fábián úr vezeti az irodát?

A Könyves Kálmán Kóber-kiállításából

KÓBER LEO: A HONPOLGÁRI ESKÜ ELŐTT

Uj Idők 1907. XIII. 387.

Az óbudai árvíz — Láng Mihály amatőr-fényképe

MULATSÁG AZ ÁRVIZBEN

Kober Leó

Egy sor oly rajz diszíti az Uj Idők e számát, amelyek szerzőjét közönségünk jóformán nem ösmeri. Kober Leó, e rajzok szerzője, Párisban él, ahova Münchenből költözködött. Nevét kivált Münchenben ösmerik arról a sok, nagy stilussal készített plakátrajzról, amelyek a német ipar világcikkeit hirdetik a földgömb különböző pontjain. Bár művészete nem kizárólag a plakát területén mozog, mégis ez a fürge portéka szerzett neki nevet, mert egészséges művészi ösztöne rögtön eltalálta ennek a minden ízében modern grafikának stilusát: Kober ereje itt abban csúcsosodik ki, hogy ritka leleményességgel megtalálja a rajzzal kifejezhető pointot, s azt egy pár széles, erős vonallal, az utcán messzi látható folttal a legkurtábban fejezi ki. E munkásság közepette különleges és érdekes plakátstilust formált magának, tömöret és kifejezőt s ezt a két artisztikus elemet nem tagadja meg oly rajzoknál sem, amelyek az élet apró jeleneteit mutatják. Piktorszemmel szedi fel a modern élet tipikus alakjait, a lóverseny, a színház, a korzó, a zsúr, a miniszter előszobája, szóval mindazok a helyek, ahol a mai életvásár kedves vagy torz marionettjei táncolják az üres konvenció táncát, sorra kerül az ő kartónjain, hol vidám bonhommiával, hol erős szatirával, de mindig érdekes közvetlenséggel. Igy nézvén az életet, előadási módjául a könnyen mozgó, tömör rajzvonalhoz vagy a nagy, összevont színfoltok kifejezésére alkalmas gouachehoz nyúl s ez engedelmesen illeszkedik akaratához. A Könyves Kálmán szalónjában ezen a héten nyilt meg e munkáknak mintegy harmadfélszáz darabból álló sorozata: a közönség nemcsak artisztikus érdekességeket talál ott, hanem üdítő derűt is.

Beardsley. Az Iparművészeti Múzeumban, napos délelőttökön most egy holt angol művész fölött vitatkoznak urak és hölgyek. Amikor mi jártunk ott, egy kis leány, még rövidruhás, arcán az öröm, az önkéntelen, vagy szuggerált (ez inkább valószínü) gyönyörűség kifejezésével sapta össze keztyűs kezeit és szólt, hogy ai is meghailjuk: mily finom görbe vonalak. Ó igen: finomak és görbék ezek a vonalak. Ennél finomabbat és görbébbet eddig nem rajzolt senki, csak a krizanteum földjén, mandolaszemü japánok. A holt angol művész: Beardsley, aki, mielőtt ideért volna a La Manche-csatorna ködös vizén át, már itt volt, mert utánozták apróka piktorok. Itt volt, s láttuk helybeli művekhez készült illusztrációkon, mert ellesték tőle, ami közönséges szemmel is elleshető: azokat a „finomakat és görbéket", amit az a bizonyos kisasszony a múzeum termében szintén észrevett, de ami üres játék, modor, a nullával egyenlő valami, mihelyest hiányzanak belőle azok az érzések, amik a Beardsley érzései voltak. Ekzaltált, folyvást a végső, majdnem az elpattanásig feszített ideg-húrokon játszik ez a művészet. Különös, bizarr, torz, démoni: mindez erőtlen jelző, s végtelenül keveset mond, ha arról van szó, hogy kulcsát adjuk annak: mi volt a célja s mi a természete. Azt, hogy honnan indult, miből táplálkozott, már könnyebb konstatálni. A japán rajzmesterek metszeteire gondolunk. A stilizálás ekkora egyszerűségét innét tanulta Beardsley. Ami nem kisebbít semmit s nem változtat azon, hogy művészi jellemvonásra az európai grafikusok közt elszigetelt egyéniség. Az ember kalapot emel, áhítatossá lesz, ha ily művészt érez közelében. Épp azért kár jelentőségét rontani azzal, hogy először: utánamegyünk. Másodszor: kár mondani, hogy ez a grafikában az elérhetetlen magasság, a tető, az eddig nem volt, a „noch nie dagewesen". Véletlenül ebben az értelemben mást is ismerünk. Mások is vannak. Például Toulouse-Lautrec.

(d—.)

—◆◆—

Magyar dal. A Könyves Kálmán kiadásában most két kötete jelent meg annak a vállalkozásnak, amit Kun László, a jeles zeneszerző szerkeszt. Csupa eredeti, a nép közt termett, zamatos dal foglalata ez a két formás kötet. Olyan szövegezéssel, ahogy szülőhelyén: pusztákon, levegős tanyákon, apró faluk udvarán éneklik a melódiákat. Olyikat generációk

Az óbudai árvíz — Györgyi Pál amatőr-fényképe

A FOGLYOK

óta, olyikat meg csak ma. A zenei átírásuk, a zongora nyelvére való transzponálásuk pedig nem az a „cigányos“ átírás, amely elveszi a magyar dal egyszerűségét. Úgy hatnak, mint a friss illatu mezei vadvirág.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Perjámosi előfizető. A merészsége is hozzájárul világotjáró híresség hez, a lényeg azonban egészen más. Az, hogy ritka jó, minden ponton motivált dráma, amilyen — dacára, hogy évenkint tömérdek drámát írnak — csak elvétve akad. Ezenkivül: gyönyörü nyelvezete, bizarr hangulata. Valami különös, arkaikus levegő árad az egészből. Ezt másképpen úgy is mondják, hogy stilusa van.

Zentai M. 1. Nem sértés, csak ügyetlenség. 2. Mindenesetre helyes az ilyesmit elkerülni, mert semmi sem szaporább a pletykánál. 3. Ha a mama is jelen van, bátran sétálhat velük.

Egy kiváncsi. Ezt a recipét eddig még nem találták ki.

Iván. Álnév, amely egy fiatal írónő nevét takarja.

P. Ö. *Ipolyság.* Könyvárusi úton nem kapható. Tessék a hallei magyar egylethez fordulni.

K. J. Devecser. VIII., Kerepesi-ut 29.

P. Erre a speciális bajra ajánljuk Pollacsek Elemér dr. orvost (VI., Eötvös-utca 6.).

Akarom. Az illető író arcképe a Magyar Színpad egy januári számában jelent meg, amikor premier-je volt. (Kéréséhez híven titkot tartunk. Nem áruljuk el az írónak, hogy ön némi érdeklődéssel van személye iránt.)

Cy. Ezt a dolgozatát még nem közölhetjük, mert nem áll azon a színvonalon, amelyet az Uj Idők tart. Talentumot azonban kiéreztünk a munkájából, s hiszszük, hogy idővel ir majd megfelelőt.

O. O. 1. A zeneakadémia uj palotájának fölavatása ebben a hónapban lesz, több napos ünneplés keretében. Erre az alkalomra meghivták a külföldi előkelő zenetestületek képviselőit. 2. Liszt Ferenc szobra az épület homlokzatán van elhelyezve. A szobrot Strobl Alajos mintázta.

Egy fehér selyemcipő. A kis novellának egyedüli, de eléggé lényeges hibája, hogy az előadása holt. Továbbá az ilyen sorok legalább is furcsák: türelmetlenül remegő kezemből . . .

Mica-Maca. A „próbatégely“ nem vált be. Ilyen dologhoz — naplóformában irt novellához — fejlett stilus-művészet kell. Az ön irásán még csak azt látni, hogy nagyon is elején van ennek a művészetnek. Mindazonáltal ne hagyja abba. Tanuljon és irjon sokat az iróasztalának. Figyelemmel olvassuk, ha megint küld egy kis adag „tégelyt“, de csak jó idő múlva.

K. J. Az időről-időre változik a politikai fordulatok szerint.

Tolnai Kör. Nem ösmerjük azt a költeményt.

Terus. Az az úr, aki „büszke, mint egy spanyol grand, s hiú, mint legalább is egy francia márki“, a történet keretében teljesen érdektelen. Nulla. Ahogy az olvasó elé áll, csupa sablon. A történet gerince egy levél, amelyben viszont semmi se történik. Ez az, amiért a novellát, sajnálattal, nem használhatjuk.

Izabella. Megint csak azt üzenhetjük, hogy stilusa ügyes, itt-ott formás, de az egész dolgozat nagyon fejletlen. Az ilyen modern mese, finom pointe nélkül, jelentéktelenné soványul. Kedvét azonban a „röpüléshez“ nem szegjük. Jó idő múlva próbálkozzék ismét. Esetleg több szerencsével.

K. K. Szervita-tér 1.

M. J., *Rákoscsaba.* Tessék annak idején bizonyitványával az illetékes hadkiegészitő-parancsnokságnál jelentkezni, ahol az októberi bevonulásra vonatkozólag előjegyzik jogigényét.

X. A címzett megmutatta annak idején mind a két levelet annak, akinek óhajtja, de ő sem értett belőlük semmit. Félreértés lesz a dologban. Az iróval gyakran megesik, hogy teljesen fantáziája után dolgozik és egyik-másik olvasó azután azt hiszi, hogy magára ismert. Nyugodjék meg, senki sem akarta önt megbántani.

Névtelenül I. A fordítás nem volna rossz, de a lefordított dramolett humora nagyon sekélyes. Ezért közölhetetlen.

Mikros. 1. Hongkonek: Dzsiu—dzsitsu című könyve. Ára 2 korona 40 fillér. 2. Oherolly: Torna zsebkönyv. (3 korona.) Mindkettőt megküldi utánvét mellett Singer és Wolfner könyvkereskedése. 3 Erre nem adhatunk választ. Teljesen öntől függ, hogy kieszeljen valami módot. 4. A Budapesti Hirlap kiadásában négy kötete jelent meg. 5. Több helyütt adta ki eddigi könyveit.

D. J. Vajda: Ünnepi versek. A kérdéses célra ezt ajánlhatjuk.

Önképzőkör. 1. L'illustration. Je sais tout (francia lapok). Die Woche, Illustrirter Zeitung (német). Illustrazione Italiana (olasz). 2. Antikvarice nem kaphatja meg.

Styx. A „cabaret“ francia talajból nőtt ki. A mai francia belletristák jó részének ez volt az első állomása. Csillaga azonban a franciáknál is alkonyul. Amit nálunk és a németeknél ezen a címen csinálnak, inkább varieté. Az igazi cabaretnek halvány visszfénye.

I-s. Emlékezés. Igazán kedves és csinos költemény, de nincs kiaknázva teljesen az a mélabús hangulat, amely a múltból mosolygó képek után kínálkozik a végén csattanónak.

Cz. I. *Hugomnak. Adám és Éva. Hiu álmok.* Legjobban megnyerte a tetszésünket az első. A másik kettő is érzelmes szívnek a fájó megnyilatkozása; legkerekebb, legegyszerűbb és leghatóbb azonban a Hugomnak című. Ha a sor rákerül: be is mutatjuk olvasóinknak.

R. J. Temetői virágok. A közlendők közé soroztuk.

K. F. *Gyermekkori percek. Valahol . . .* Ön egy ismert költőnek a versét küldte be egyszer hozzánk. Rögtön megismertük, természetesen nem is közöltük. Ha most küldött két versét figyelmen kívül hagyjuk: tulajdonitsa magamagának. Nem olyan jó versek ugyan, mintha nem irhatta volna ön is, de az egyik megint nagyon ismeretes. Hátha azt sem ön irta.

F. R. *Tóth Béla halálára.* Mikor Tompa Mihály meghalt, Jókainak küldött valaki egy Tompa Mihály halálára című költeményt. Irgalmatlan rossz vers volt. Jókai nagy elkeseredésében ezt válaszolta: „Mért nem inkább Tompa Mihály irt verset az ön halálára?“ Ha nem félnénk, hogy ránk sütik a plágium bélyegét, szeretnénk ezt az üzenetet a név változtatásával önre alkalmazni. De hát ön a nélkül is megérti, úgy-e bár?

Sz. B. A *Régi lant szól* címűt a közlendők közé soroztuk.

Cs. V. *Virágok.* Szépen csengő-bongó strófák eredeti tartalom nélkül.

Nem közölhetők: Rózsahervadás. Szenvedélytől lázongó álmok. Zongorahangok. Fehér Ágnes. Hajnalsugár. Aforizmák. Az élet viharja . . . A beteg. Hű feleség, hitvány asszony . . . Nincsen csöndesebb hely . . . Álmodtam én is egyszer . . . Falu végén. Szomoru esküvő. Tavaszi dal. Dalok a kriptából. Szeretlek . . . Végrendeletem. Látlak . . . Hogyha néha . . . Hogyha majd . . . Ha látom . . .

TARTALOM.

Szöveg: *A mult velünk él!* Irta Gárdonyi Géza. — *A nagyság imádata.* Irta Oláh Gábor. — *A két Kovách.* Irta Herczeg Ferenc. — *A régi veszedelem.* Irta Keve. — *A rétek lelke.* Irta Lőrinczy György. — *A Műcsarnok tavaszi tárlata.* Irta Lyka Károly. — *A tánc.* Irta Gyarmathy Zsigáné. — *Rovatok.* Mindenféle. — *Szerkesztői üzenetek.* — Fordított regény: *A Vörös Pimpernel.* Irta Orczy Emma bárónő.

Képek: Kober Leó képei a Könyves Kálmán szalónjában (7 kép). — Strobl Alajos: Albrecht főherceg. — Kober Leó: Lóversenyen. — Mühlbeck Károly: A lóversenyről (2 kép). Az óbudai árvíz haszna. — Az óbudai árvíz (2 kép).

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner.**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 10. szám.

A világ legjobb pouderje az
AMERIKAI PORCELLÁN-POUDER.
Az összes államokban szabadalmazva.
Egy doboz ára **5 K**, kis doboz **3 K**. Kapható az
AMERIKAI PORCELLÁN-POUDER R-T.
elárusitó helyiségében:
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Eszményi szép nőikalapok. Legfinomabb kiállítás. Javítások a legujabb divat szerint. Gyászkalapok. Wilkán Henrietta, Budapest, VI. kerület, Teréz-körut 25. szám.

Ha őszül a haja, használja a *„Stella“* vizet, amely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 korona, Zoltán Béla gyógyszertárában, Budapest, V., Szabadság-tér. (Sétatér-utca sarkán.)

Sey Dezsőné cimbalom-tanintézete, VII., Rákóczi-út 34. sz.

Gyorsírás, gépírás! *Keresk. gyorsíró- és gépíró-szakiskola,* Budán, Fő-u. 50. és Iskola-utca 27. (saját épületében). Összesen 25 korona tandíjért (5 koronás részletekben) magyar vagy német gyorsírás és gépírás teljes kiképzése. Ingyen tankönyvek, gyakorló-órák és állásközvetítés.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Tavaszi Kiállítás
a városligeti Műcsarnokban
1907 április 27-től 1907 május 26-ig.
Nyitva délelőtt 9-től délután 6-ig.
Csütörtökön este 11-ig zeneestély.
Buffet. Belépődij 1 korona.
Vasárnap délután 1 órától **40 fillér.**
Képes katalogus ára 60 fillér.
Kapható minden könyvkereskedésben is.

TANNINGENE
a legismertebb hajfestőszer, sötétszőke, barna és fekete . . . . 5.— kor.
Czerny-féle keleti Rózsatej
(Orientalische Rosenmilch)
a legkedveltebb szépitőszer . . . 2.— kor.
Balsamin-szappan . . . . . —.60 kor.
Fritsch-féle napraforgó olajszappan 70 fillér, 1.— kor,
ANTON J. CZERNY
Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Raktár minden gyógytárban, drogeriában és illatszertárban. — Prospektus ingyen.
Budapesten Török-féle gyógyszertárban, Király-utca 12.

Kober kiállítása a Könyves Kálmán szalonjában

KOBER LEO: LÓVERSENYEN

sajtot, cipót, sőt két almát is. De még egy üveg fehér bort is hozott magával.

— Parancsolj! — mondotta, miközben az ennivalót felterítette az asztalon.

Igen jól megvacsoráztak, majd pipára gyujtottak.

— Az éjszaka itt hálhatsz a díványon, — mondotta felső Kovách. — Ha azt hiszed, hogy megférhetnénk itt ketten, akkor állandóan is itt lakhatnál . . . Olcsón és elég jól ellakhatnánk itt ketten . . .

Alsó Kovách körülnézett a szobában.

— Itt két ember nagyon jól megférhet, — mondotta, miközben hálásan mosolygott felső Kováchra.

A régi veszedelem

Ki hinné, hogy csak öt vármegyéje van az országnak, amely mentes a maláriától? Erre az eredményre jut Hollaender Hugó dr., a belügyminisztérium egészségtani és bakteorológiai intézetének adjunktusa, aki a miniszter megbízásából a maláriáról országszerte gyüjtött adatokat most földolgozta és a napokban közzétette. De mégis milyen nagy a különbség a jelen és a közelmult közt! Egy-két évtized előtt Magyarország jó része még alig különbözött azoktól a mocsárláztól megvert britt vagy hollandus gyarmatoktól, amelyekről az angol regényirók oly hátborzongató képeket festenek. Ugyanaz a gyilkos kór, amely a magyar olvasók részvétkönnyei közt az óceánon túl a deli Osborne kapitány vagy az előkelő Fred őrnagy csontjairól leszedte a húst, itt pusztított hazánk felerészében, anélkül, hogy az írók és a szentimentálizmusra hajló olvasók egyetlen könynyet ejtettek volna áldozataiért.

Megdöbbentő az a kép, amelyet a hivatalos adatok földolgozója fest a malária, vagyis a váltóláz pusztításáról. Itt van orrunk előtt a Sárrét, Fejérmegyében, amelynek mellékén a nyolcvanas évekig, amidőn megkezdődött a talaj osztályozása és a vizenyős talaj alagcsövezése, irtózatos módon grasszált a betegség. A hivatalos jelentés erről ezt mondja: „Ezidőszerint még bő alkalmunk nyilik e vidéken az elmult idők borzalmainak eleven emlékeit szemlélhetni azokon a fakószürke képü, elaszott kora-véneken, akiken az egykori szenvedés épp úgy meglátszik a lélek fásultságán, mint a test törődöttségén". Kapuvárott, Sopronmegyében, a hirhedt Hanság közelében még harminc év előtt nyaranta minden házban lehetett két-három hideglelőst látni, akik az udvaron, napsütött helyen fetrengtek. Manapság ez a megye, amelyet hajdan a Hanság és a Fertő mocsárlázzal árasztott el, már ama megyék közé tartozik, amelyekben a malária csak ritka, szórványosan jelenik meg. (Ezer lakosra két-öt beteg.)

A régi idő legsujtottabb vidékei közé tartozott Zemplénmegye Bodrog- és Tisza-köze. Ott, — döbbenet a rája való emlékezés is! — a lakosságnak negyvenhatvan százaléka szenvedett maláriában. Mint a Bodrogközi Tiszaszabályozó Társulat tíz év előtt megjelent monografiájában mondja, a szabályozás előtt a Bodrogközben kevés volt az öreg ember és tavaszszal minden házban lehetett látni elgémberedett, össze-vissza dagadt, erejéből kivett férfit, asszonyt, gyermeket. — Így volt ez még 1896-ban! És azóta, hogy a szabályozást befejezték, a maláriás esetek száma leszállott — négy százalékra. Általában azóta csökken rohamosan a malária, amióta mindenfelé megindult a folyók szabályozása, belvizek, mocsarak lecsapolása. Az áldott magyar alföld a folyók szabályozása előtt végtől-végig ki volt szolgáltatva a maláriának, amely főleg magyar, szerb és horvát betegség volt. A magyart és a magyarországi szerbet jórészben már kibocsátotta karmaiból, de Szlavóniát még most is pestis módjára pusztítja.

Az anyaországban a Tiszának és mellékfolyóinak szabályozásán kívül az ecsedi láp és a bánsági mocsarak kiszárítása javította a helyzetet. Az ecsedi láp négy év előtt történt lecsapolásáig nagy vidéket valósággal sujtott, így például a Szatmár város határában levő Szatmár-hegyen 1897-ben meg lehetett számlálni azokat, akik nem szenvedtek maláriában, oly kevés volt az egészséges ember. Hozzá a malária itt gyakran tifuszszal kapcsolatban lépett föl. Négy év óta, hogy a lecsapolást befejezték, a malária feltünően csökkent Szatmármegyében is.

A bánsági váltóláz pusztításának emléke valóban rémületes. A legkülönösebb a dologban az, hogy a Bánságban nincs is meg oly nagy mértékben a maláriás dispozició, hogy az érthetővé tenné a tizenkilencedik század első két harmadában való hidegleléses járvány dühöngését. Annyira szabályozva van ott minden ér, patak, folyócska, hogy el sem tudjuk képzelni ama beláthatatlan posványt, amelyről a krónika beszél. Oly súlyosan nehezedett a Bánságra a malária átka, hogy azok a német kolóniák, amelyek elsőül telepedtek ott meg, úgyszólván teljesen áldozatjául estek. A régi német krónikások nem nagyon túloztak, amikor a Bánságot németek sírjának (der Deutschen Grab) nevezték el. Itt a malária legsúlyosabb formája grasszált, olyan, amely az első rohammal ölt, vagy ha nem végzett rögtönösen, a folytonos recidivával, úgynevezett senyvkórossággal pusztította el áldozatát. Temesvárott például 1732-ben, amikor a városnak csak négy-ötezer lakosa volt, maláriában naponkint tíz-tizenkét ember halt meg. De még 1830—40 közt is meghalt a városban a mocsárláz folytán ezer lakos közül minden tizenhatodik, egyes városrészekben minden tizenegyedik. (Manapság, hogy Temesvárott leküzdötték a maláriát, ezer lakos közül minden harminchetedik hal meg.) Torontálban az alibunári mocsár körül dühöngött legjobban a malária. „Az egész vidék lakosságán, — mondja a hivatalos jelentés, — az elmult maláriás időkben kiállott szenvedés külső és belső nyomai láthatók, utóbbiak főleg az esetlegesen megejtett klinikai vagy kórbonctani vizsgálatok alkalmával felötlő rendkívüli lépdaganatok alakjában, jóllehet a mult század nyolcvanas éveiben még elég gyakori, senyves küllemü, vérszegény, lézengő alakok ma már az élők sorából kivesztek." Hogy azonban a Bánságban még az utóbbi években is mily mértékben grasszált a malária, bizonyítja az, hogy 1902-ben a Lugoson állomásozó helyőrség ezer embere közül 22.3 maláriás betegségben sínylődött. De hát ez még kegyes állapot a közelmulthoz képest, amelyet megvilágít az is, hogy torontálmegyei glogoni és sztarcsovai orvosi körben állítólag nincs olyan 40—50 éves vagy ennél idősebb ember, akinek a lépe a rendesnél háromszorta, négyszerte nagyobb ne lenne.

Jelenleg az ország nagy részében már csak ritka szórványosan jelenik meg a malária. A már említett öt megyében (Lipót, Zólyom, Szepes, Beszterce-Naszód és Udvarhely) egyáltalán ismeretlen a betegség. Sűrűn lép fel elsősorban Szatmár- és Beregmegyében az ecsedi láp és Szernye-mocsár körül aztán Szabolcs-, Kolozs-, Bihar-, Fejér-, Bácsbodrog-, Temes-, Pestmegye némely részén és a Dráva mellékén. A Dráva és a Száva a malária leghűbb dajkája. Az úgynevezett „tájkórt", amely azt jelenti, hogy ezer emberre husz-harminc vagy több maláriás jut, a Dráva és Száva öleli körül, amenynyiben egész Szlavónia tájkóros és ugyanígy Baranya és Somogy drávamelléki része is. Ezenkívül az országnak csak apró szigetein dühöng ily mértékben a láz: Bihar, Szalontavidéke, Máramarosban, az ugocsai határ, Temes Dunamelléke, Hunyad Marosmelléke és a Bácskának egyes pontjain.

A maláriát, mint Hollaender dr. a beérkezett

anyagból megállapítja, az anopheles-szunyogfajok okozzák. A geológiai, meteorológiai és klimatológiai tényezők csak annyiban szerepelnek a malária-járvány előidézésében, amennyiben az anopheles-szunyogfajok sajátlagos biológiai föltételeinek létrehozásában közreműködnek. Ez az úgynevezett moszkító-tan, amelynek és a malária-elmélet ez új formájának hazánkban még nem sok orvos híve van, mindössze talán száz. A legtöbb helyen a rossz ivóvíznek, a tisztátlanságnak tulajdonítják a betegséget, mert gyakran megtörtént, hogy rossz vízü kutak elzárása, ártézi kutak fúrása után a malária megszünt, viszont az is előfordult, hogy nyáron, amikor óriási szunyogtömeg kínozta a lakosságot, nem volt malária, ellenben tavaszszal és őszszel, amikor kevés a szunyog, nagy erővel lépett föl a járvány. Ezzel szemben Hollaender dr. ragaszkodik a moszkító-tanhoz, azt bizonyítván, hogy az anopheles-szunyogfaj kutak, mocsarak, kisebb tavak vizébe rakja petéit és álcája előszeretettel fejlődik tócsavízben, tehát ha elapasztják a kút, a mocsár vagy tó vizét, elvész a pete és az álca. Kezdődő szárazság idején azért lobban föl a járvány, mert a kifejlett anopheles-szunyog víz nélkül nem tud megélni és nagy rajokban vonul ember-állatlakta helyekre, ahol könnyebben lel vizet. Tartós szárazság esetén azért szűnik meg a malária, mert a vízforrás mindenütt elapadván, az érzékeny anopheles-szunyog tömegesen elpusztul vagy elrejtőzik. Hirtelen nyári zápor is leveri a hideglelést. Ennek oka az, hogy a sekély vízhez szokott anopheles-álcák belefulladnak a nagy áradatba s így mikor a felhőszakadás leveri a maláriát, tulajdonképpen a szunyogokat veri le.

Az is megtörténik, mint említettük, hogy valamely vidéken tömérdek a szunyog és mégis alig van malária. Ennek oka azonban az, hogy a szunyog-faunában a culex-fajta az óriásu többségü, amely nem okoz lázat, és jelentékeny többség az anopheles-fajta. Az ilyen vidéken a culex-genuszbeli szunyog rajzik a levegőben és csak elvétve anopheles. Más vidéken nagyon kevés a szunyog, mégis sok a maláriás. No, itt aztán az a kevés szunyog csaknem csupa anopheles, úgy, hogy a szunyogvadász — tapasztalás szerint — ilyen helyen egy fogással is csupa anophelest fog. Mégis azonban az a legsűrűbb eset, hogy ahol váltóláz van, ott sok a szunyog.

Azt, hogy tavaszszal, amikor még alig van szunyog, szintén van malária, megmagyarázza az, hogy az anopheles az a szunyog, amely elsőnek hagyja el téli szállását, néhol már március első heteiben, őszszel pedig az állóvizekben legtovább fejlődik. Tél idején is akad friss malária-fertőzés. Ha ilyenkor a beteg lakóhelyén kutatunk, ennek félreeső zugaiban mindig lelünk egy vagy több élő és mozgásra képes anopheles-példányt.

Azt is tapasztalták azonban, hogy olyan helyen és időben is találtak anophelest, ahol és amikor nem volt malária-eset. Ez a látszólagos ellentmondás azonban nem valóságos ellentmondás, mert a malária keletkezéséhez az anophelesen kívül szükséges a malária virusa, a plasmodium is, ez pedig kétféle: a plasmodium virax, amely jóindulatu és a beteg alig veszi észre hatását és a plasmodium praecox, amely a rosszindulatu betegséget okozza. Ahol tehát az anopheles, látszólag, nem okoz maláriát, ott a plasmodium virax van jelen, amelyet alig vesz észre a nép és ha kellemetlenkedik is, többnyire paprikás pálinka szopogatásával elmulaszt s amit gyakran az orvos is csak a lép és vese elváltozásából ismer föl.

A nép megmosolyogja azt az orvost, aki azt beszéli neki, hogy a hideglelést szunyog okozza, noha öntudatlanul egészen praktikusan védekezik ellene. Tüllhálóval bevont ablakot, lepedővel, pokróccal elfüggönyzött ajtót hazánk minden maláriás vidékén lehet látni, füstölik is

KOBER LEO: PALAIS DE GLACE

a szobákat. A somogyi ember a karádi büdösgáton csak égő pipával mer átmenni és ha azon olyan emberrel találkozik, aki nem füstöl, rászól: „Meg is betegszik kend, ha nem pipázik". Az ecsedi láp pákászai és munkásai sohasem mentek lápi munkára bocskor és erős vászonruha nélkül, amely a kézcsuklónál és a bokánál be volt erősen kötve, ámbátor kinevette volna az olyan embert, aki a szunyogtól fél. Ő a pióca ellen védekezik, meg a sás vágása ellen, amelytől kileli az embert a hideg.

A nép a maláriát álomkórnak, lidércbetegségnek, vizi csömörnek, tolvajhidegnek, földhidegének, disznóhidegnek, sárláznak nevezi, néhol epesárnak. A legtöbb vidéken a rossz víznek tulajdonítja a nép a bajt, de tulajdonítja azt „kifázásnak", erős munkának, csömörnek, még gilisztának is, nem is említve, hogy nemzetiségi különbség nélkül a „rontás" is szerepel a malária okául. A babonának persze nagy a szerepe ezen a téren, kivált az orvoslásában. A tolnai nép a hideglelős beteg fejére ólmot önt, máshol javasasszonynyal „kiolvastatják" belőle a betegséget, némely vidéken úgy védekeznek a hideglelés ellen, hogy kiírják az ajtóra: „Nincs itthon senki". Erre aztán a hideglelés nem nyit be a házba. A szerb vidéken néhol a pópa a lakást tömjénnel megfüstöli, ami egészen okos dolog.

Gyógyítja a nép a hideglelést paprikás pálinkával, amiről egyébként orvosok is állítják, hogy nem hatástalan. Némely helyen a koplalást, más helyen a zabálást, sok helyen — még az intelligencia körében is — a lerészegedést tartják orvosságnak. H sznosnak tartják a borsrágást, a fűzfahéjat, bodzafahéjat, az uborkalét, fokhagymát, a petróleumot, de nagyon elterjedt a kinin használata is, amelyet a nép kinai pornak mond;

ha rossz kedve van, kínpornak. A kinin-használattal sok helyen már valóságos túlzásba estek.

A maláriát a vízszabályozás és a mocsarak, vadvizek lecsapolása csökkentette, de teljesen el nem nyomta. Az új kutatás csaknem bizonyossággal rámutat okára is. Támadd meg a berket, a mocsarat, a bűzlő tócsát és rothadt vizü tavat és elpusztítod vele az emberi nem egyik nagy ellenségét, a malária-okozó szunyogot. Amellett pedig egész környék új, kultúrára alkalmas területet nyer. Az üzlet nem rossz. Mert három haszna van. Elpusztul egy mérges szunyogfajta, kiszorul a malária és földet kap a nép. *Keve*

A rétek lelke

Irta LŐRINCZY GYÖRGY

Madárrétet voltaképpen Amadé-rétjének kellene hívni, miután valaha az Amadé herceg rétje volt, a rétek rétje. A legkövérebb legelő Csallóközben. A nevét Madárrétre gyúrta át a századok keze, de magával a réttel nem boldogult. Az változatlanul ma is olyan, amilyen akkor volt, mikor a kaukázusi honkeresők igavonó jószágaikkal rájatelepedtek. Sokszor arra is gondol az ember, hogy tán azért is hívják Madárrétnek, mert arrafelé még a madár se jár.

A tíz-húsz négyszögkilométernyi réteket öt-hat csallóközi falu öleli körül, de ember legyen a talpán, aki azt a különös világot darabokra tudná szétszaggatni. Megyercs, Ócsa, Ekel, Gúta, Lak, Bogya mind just tart reája s a rétek békén tűrik, hogy a telekkönyvekbe azt irkáljanak róla, amit akarnak. A réteknek a lelke, a világa azért egyikhez sem tartozik. Az maga külön él, egymagában s arról a telekkönyvbe nem lehet írni semmit sem. Csak a mesés-könyvbe.

Csönd, békesség, munka; ez a rétek lelke. Az a bűbájos csönd, amit Csallóközön kívül, a réteken kívül sehol a kerek világon meg nem találsz. Itt még a kutya sem ugat. A kocsi nem zörög s a rétek erdeje: a nádas is csak susog és a fürge kis csallóközi vasút suttyomban úgy oson el mellette, mintha az is azt akarná, hogy észre se vegyék, mintha még az is gyalog járna. Szanaszélylyel a síkságon van vagy ezer ház, mind olyan egyforma, mint a bennük lakó emberek; apró ablakai úgy bámulnak el a messzeségbe, mintha őrködő szemek volnának, amik a rétek lelkére gondot viselnek. S mind olyan távol egymástól, hogy azt a hang már be nem éri. Azért oly hallgatag minden s azért van meg a békesség is. Az emberi szó fullánkja senkit sem bánt, pörlekedni nincs kivel, nincs miért, nem is lehet. Minden falutól két-háromóra járásnyira, a réti ember, ha akarna, sem tudna egyebet csinálni, csak dolgozni. Nyugodtan, szakadatlanul folyik a földmíves teremtő munkája, kora tavasztól késő őszig s attól fogva, ahogy a hó leesik, mindaddig, míg a gólyahír kiüti a sárga fejét a nádak közül, minden pihen. A réteken nem várnak sem vendéget, sem újságot, aki idehordaná a messze nagy világ lármájának, tülekedésének az izgató híreit. A kultura emberpusztító műhelyeinek: gyárnak, kávéháznak, banknak se híre, se hamva. Idelenn a nagy, egyforma, fekete televény, odafönn az égen a milliófféle csillagragyogás. Ebben él a rétek lelke. Nem hiába mondja hát a megyeresi ember, hogy aki meg akar gazdagodni, az telepedjék ki, a rétekre lakni. Jó, hogy ezt a tanácsot a városokban meg nem hallják.

II.

Kosztolányi András is bizonyosan avégett telepedett ki úgy jó harminc esztendővel ezelőtt. Arra gondolván, hogy ha majd a rétek termő kincsével megrakodott, majd akkor aztán válogathat, tetszése szerint: hová költözködjék vissza. Mert a gazdag ember mindenütt otthont talál hamarosan. Csakhogy Kosztolányi András egy kicsit elszámította magát. Mire a kincsei meglettek, akkorra már eszibe sem jutott, hogy visszakívánkozzék a rétekről. Az esztendők a munka szárnyán elröpültek a feje fölött, de a rétek itt maradtak a lába alatt. S négy karcsu jávorfának a gyökere — a szivében. Az is a réteken termett, tán éppen avégett, hogy Kosztolányi András itt marasztalja. Ilyen a réti ember sorsa. Akit a rétek megfognak, az onnan többet ki nem tud szabadulni.

Míg két kézzel fogja a gyeplőt, hogy tüzes paripái táncos kedvét megzabolázza, Váradi Péter, a megyercsi fuvaros, mindezt apróra elmeséli. S mikor félkörben nagyot kanyarodik az út és a csupasz fűzfák közül a messziségből előnkbe bukkan a tornácos fehér ház, már kitalálja az ember, hogy az nem is lehet más, csak a gazdag Kosztolányi háza. De mire meggondolom, a ház fölött, ugyancsak az út mentén, másik tornácos házat is látok, éppen olyat, amilyen az első. Mind a két ház olyan egyforma, hogy hirtelenében szinte azt hiszem, hogy a szemem káprázik; egy helyett kettőt látok. Tétován kérdezem meg Váradi Pétert:

— Már most melyik hát a gazdag Kosztolányi háza a kettő közül? Az alsó-e, vagy a felső?

Váradi Péter pedig az első házra mutat az ostorával.

— Az ott ni, a középső.

— A középső? — csodálkozom. — Én csak kettőt látok.

— Pedig az három, — bizonykodik Váradi Péter. — Mind a hármat itt szerezte, a réteken. Középen van az öreg, a gazdag Kosztolányié, fölötte az egyik, alatta a másik fiáé. A réteken úgy is hívják: a három Kosztolányi háza. Amott a középsőben maga az öreg lakik. Éppen künn is van a tornácon, errefelé néz.

— Bizonyosan bennünket vár.

— Dehogy. Az alsó Kosztolányit nézi. A kisebbik fiát, a Gábort. Jó reggelt köszön neki. S tán azt kérdezi, hogy mit álmodott.

Sehogy sem értettem.

— Tán félrebeszél kigyelmed, Váradi Péter? — gyanakodtam.

Nagy, kerek fejét csöndesen megcsóválgatja.

— Nem én.

Azzal megállítja a kocogó paripáit. Az út mellett a rétek fekete földjéből egy darabka be van kerítve, fehérre meszelt rácskerítéssel, aminek mind a négy sarkában egy-egy karcsu jávorfa áll. Közötte kicsiny, alig látható sirhalom, hóval betakarva. Elől vörös márványból fargott kereszt, rajta a megfeszített istenemberrel. Váradi Péter arrafelé mutat.

— Ez a kisebbik Kosztolányi háza. A Gáboré. Ebben lakik, ebben álmodik örök álmokat az Iluskájával.

Értettem már.

— Hát meghalt a Gábor.

— Meg. Az öreg Kosztolányinak két fia volt. A János meg a Gábor. Az öreg azzal költözött ki a rétekre, hogy mindeniket itt telepíti majd meg. Egyremásra szedte a töméntelen sok földet, hogy már szinte azt hitte az ember, mind megveszi a réteket. Aztán építkezett. Legelsőbben magamagának. Majd, hogy a János legénysorba cseperedett, megházasodott, annak is, külön. Végtére a Gáborra került volna a sor. Már mátkát is szemelt neki: a Pesze Ilust, a legszebb leányt a réteken. Akkor a szép szőke Ilus elkezdett hervadozni. El is hervadt, mint a dércsípett liliom. És aztán utána a Gábor is. Agyonepekedte magát a szép fehér

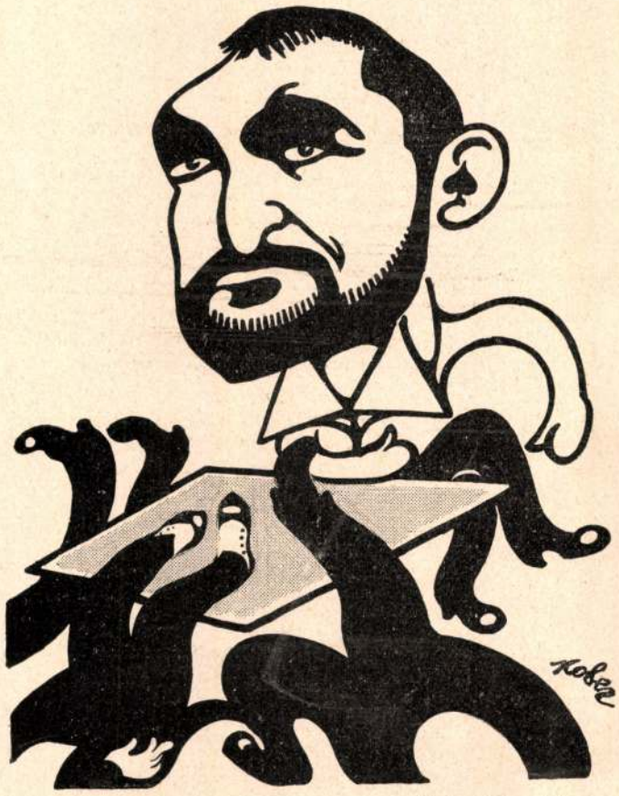

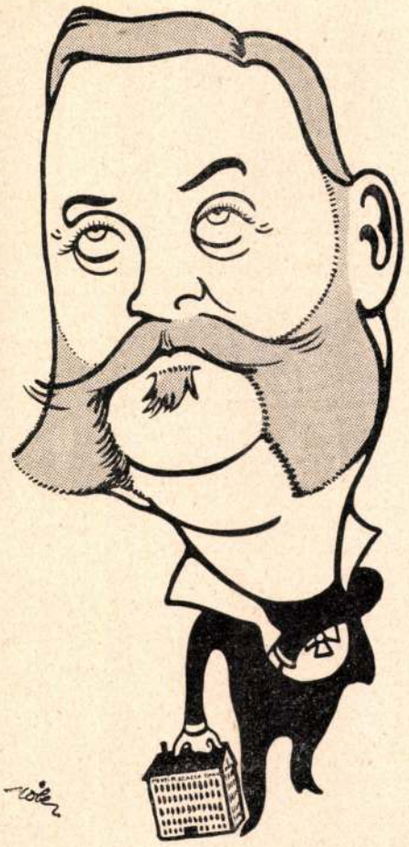

Kober Leó rajzai a Könyves Kálmán kiállításában

SZEMERE MIKLÓS

LÁNCZI LEÓ

A Műcsarnok tavaszi tárlata

Rajzok, szobrok.

Kevés művészi munka mutatja a szerzőjének kedvét, hangulatát, örömét olyan hirtelen közvetlenséggel, mint a rajz: a fehér lapon a toll vagy ecset minden lépten-nyomon árulójává lesz a festő belső dolgainak. Azt is megmutatja, vajjon egészen a magáéból merített-e vagy kölcsönkért-e egyetmást a modern grafikai múzeumtól. Amit most a Műcsarnokban látunk, azok közt a legeredetibbnek talán Undi S. Mariska meséskönyvbe való s diszítő rajzait tartjuk. Babák, cicák, Mikulások, a kicsi ember meg a nagy kanál: játékos jókedv, a mese piros optimizmusa és naiv beszéde könnyed s mégis komoly értékü charme-ot lehel ezekre a színes apróságokra. Komplikáltabb s régi egyiptomi egyszerűsbítésre emlékeztet Simay Imrének egy sor fantasztikus rajza, olyik csak néhány hosszu, nyulánk vonal, fekete alapon fehérrel, egy szfinksz karcsu derekának megéreztetése, egy mitikus alak hajlásának megrögzítése. Csak éppen az kerül itt előadásra, ami elég ennek a mozdulatnak jelzésére, a fantázia magától kiegészíti azt, amit a rajz materiálisa elhallgat. Conrad Gyula a fametszet értelmében stilizált egy-egy tájat, Kedvek János két kiváló tanulmányfeje artisztikusan jól megérzett munkák, Novák József Lajos sziklás tengerpartjai érdekes, pozitiv vonalu, erőteljes grafikai darabok, Kiss Rezsőnek önarcképe bravuros jellemzetességü litografia. Érdemes mind jól megnézni s örülni annak, hogy ezek a rajzolók annyira különböznek egymástól. Garzó Bertholdnak „Csöndes órák" cimü vízfestménye kellemesen tünik fel a sorozatban.

Túl, a nagy termekben, egész sereg kisebb méretü gipsz, kő, bronz: a nagy Kossuthok után végre némi intim szobrászatot is látunk, nem megrendelésre, hanem a szobrász kedve szerint készült darabokat. Tulajdonképpen csak Strobl Alajos fiatal főherceg-szobra tartozik itt a reprezentativ szobrászat sorába, ennek képét ebben a füzetben látja az olvasó. A többi plasztika majd mind az ifju nemzedéké, a régibb ivásuak közül csak éppen Vedres Márkot látjuk viszont, aki szépen faragott márvány-puttót küldött Firenzéből. Egykor idegesebb, szenvedélyt sugárzó volt az előadása, kereste egy belső tűznek valamely jellemzetes mozdulatban való megvillanását. Most nyugodt és pozitiv: nyomról-nyomra adja a puha, fiatalocska test formarendszerét, megannyi átmenetével, egy test topográfiáját, portré-hűségét. Ebben merő ellentéte Kövesházi Kalmár Elza „Eszter"-e, apró bronz, kevés apparátussal előadva, a súly itt arra esik, hogy Eszter meggörnyedő testében minő élénken lehet kifejezni mindazt, ami bensőjében történik: finom artisztikus éllel erősbíti ezt a hangsúlyt az Esztert támogató két alak. Sok élet van ebben a marék bronzban.

Az ifjúság, a legfrissebb generáció, nem egy darabja figyelemreméltó és reményeket keltő. Kisfaludi Stróbl Zsigmond arcmásai nemcsak tanulmány dolgában érdekelnek minket, hanem a kifejező erő és közvetlenség is jelentékeny rajtuk. Moiret Ödönről ugyanez a benyomásunk. Pásztor János meglepőn érdekes fafaragó-munkája olyasmi, aminek továbbfejlesztését és folytatását örömmel várnók, stilusos munka. Valamivel előbbre jutott régibb etappjairól még egy sor fiatal szobrász, akik közül Liipolát, Gáchot, Kist, Sóst, Murányit említenők első sorban. Valami biztató törekvés szól munkáikból. Vágó Dezső plakett-tanulmányai külön is lekötik figyelmünket impresszionisztikusan fürge és találó előadásukkal. Talán e sorban is várhatunk némi kibontakozást, bár szobrászaink körében akkora függetlenségi vágyat, mint a festőknél, nem tapasztalunk. De ez szinte velejárója a plasztika lassan mozgó technikájának.

lóversenyről. Ideális zsokék

Mühlbeck Károly rajza

A tavaszi tárlat körülbelül lezárja az idei művészeti szezónt. Nem csoda, ha a kiállítások téli özöne után általában bágyadtabb a kiállítás képe a szokottnál. Hogy nincs benne olyan munka, amely a nézőt mélyen megragadná, — a Mednyánszky-képeken kívül, — azt ennek a tárlat-özönnek tudjuk be. De jön a nyár. Egy kis kószálás a természetben, egy kis szabadulás Budapesttől, megadja majd az új erőt.

Lyka Károly

A tánc

Irta Gyarmathy Zsigáné

— Hála Istennek kimenekedénk a hosszu télből, — mondja a kalotaszegi nép és mikor ezt mondja, a tavaszi fuvalom hajtja a rügyet meg a művészek raját is: festőt, szobrászt, költőt, némely etnográfust és műkedvelőt is.

Egy már éppen meg is érkezett és fényképező szelencéjével ott áll a templombejárat előtt és várja, hogy a nép jöjjön ki a templomból.

Arramentében, egy szegényebb sorsu öreg asszony, miután szerencsés jó reggelt kívánt, így kezdte:

— Lelkem urfi, ugyebár minket akar a katujájába beletenni? Ilyenkor már megkezdik az effélét . . .

— Mifélét?

— Hát, hogy házról-házra járnak a jövevény urak, akik között olyan is akad, mint az urfi, hogy azt a kis katuját az ember felé tartja és amúgy futtába csak beleveszi az embert . . .

No, téged öreg, nem veszlek bele! gondolja az urfi és öregbanya tovább fecseg.

— Eddig, ha képet csináltak belőlünk, egy kürtőt állítottak három lábra, s egy fekete lepedő alá bújtak, meg-meg előbújtak, valamit igazgatni rajtunk . . . egyszer egy ilyen igazítás közben egy öreges úrnak szemet szúrt a kötőm, pedig már ócska volt akkor is, még a nagyanyám nagyanyjáé volt, de hát az ilyen szegénysorsu asszony a régi láda fenekéről szedi elő a gúnyát, aki már senkinek sem kell. Egyik szavam ne üssem a másba, hát az öreges úr azt mondotta, hogy ez az ócska jószág nagyon szép . . . no, már mint ez, instálom! — És a napfény felé emelte az ősköténYt. — Pedig becsületes ábrázata vala annak az úrnak és mégis így csúfolódott! De én sem maradtam adósa, mert magamban mind ezt mondogattam: ha urak vagytok, mért nem maradtok a magatokéba és mért firtattok nálunk, mint a kopók?

Az urfi nem figyelt öregbanyára, a köténYre pedig egy pillantást sem vetett.

(No, ez az úrfi nem az etnográfusok közül való.)

Odabenn a templomban búg az orgona és a cintermet körítő rügyesedő fák zöldes pelyei között tovaszáll a hangja és az urfi türelmetlenül mondja: — Oh, bár hallgatnál el már! Hadd lássam azt a földicsért népet.

És az orgona elhallgat és a tavaszi nap aranya végigönti azt a ragyogó színgazdag képet, amely az urfi előtt föltárul a fák zöldselymes pelyhei között.

A nép csendes léptekkel, délceg tartással körben lépdel a kijárat felé. Gyönyörü tájviseletén a hófehér, a búzavirágkék, a pipacspiros, a napraforgósárga és a pázsitzöld mind ott virit és még sem rikító, de bájos mint a vadvirágos rét. A fehérgyöngyös pártától, le a karmazsinpiros csizmáig az élénk színek ragyogó pompája borítja ezt a szép népet és az urfi meglepődve ámul. Olyan rátartósan, olyan délcegen haladnak el előtte, mintha egy-egy királyné lenne valamennyi. De hát hogy lehessen ezekkel kezdeni? Legalább vennék észre az embert, de hiába hajtogatja magát, nem látja senki. A tüzes tekintetü, fehér patyolatkendős menyecskék már mind lelépkedtek a templomudvar néhány lépcsőfokán, most jönnek a pártás lányok, hátuk mögött bokrétás kalapos, tulipán mellrevalós legények tünnek fel, a félvállra vetett cifraszürök alatt még daliásabbnak tetszenek, pedig enélkül is ugyancsak daliások. Az urfi szeme egyszerre megcsillan és minden gondolkozás nélkül utána indul az előtte elhaladó gyönyörü lánynak.

— No, Bálint Katát akarja a katujába tenni ez az urfi, — mondogatják halkan.

Bálint Kata, a község legszebb, legszegényebb leánya nem is sejti, hogy követik; pedig nemcsak az idegen követi, hanem a legnagyobb gazdasszony, a középkoru, büszke tartásu Vargáné asszonyom is ugyancsak szemmel tartja, s néhány lépés távolságban megy utánuk; egy-egy nyitott kapuban pár szóra meg is áll, s azt mindenki megtiszteltetésnek veszi, hogy a gazdag asszony ilyen szíves hozzájuk.

Mikor Bálint Kata szegényes házikónk utcaajtójához ér, a rátartós gazdag asszony is ott van a tőszomszéd nyitott kapujában, elfedve a kapufélfától; úgy tesz, mintha barna selyemkendője lehullott volna a fejéről, s azt simogatná olyan buzgalommal, s mintha a selyemkendőnek erre a műtétre igazán szüksége lenne. Azt már a világért föl nem venné, ha valaki azt hinné, hogy ő, Varga Pista Jancsiné, leskődik; de hát csak utána kell hordania a zsindelyt annak a nyomorult sorsu lánynak, aki az ő fiára, — a leggazdagabb legényre! — szemet mert vetni.

Kata már megfogta rozoga utcaajtójuk kilincsét és háta mögött az urfi megszólalt:

— Könyörgöm, szép leány, álljon meg egy szóra.

Kata hátrafordította fejét, amire pártaszalagjait arcára csapta a szellő és nevetős hangon mondta:

— Megálltam.

(Elég könnyen barátkozol! gondolta Vargáné.)

— Ha megengedi, lefényképezem, de kérem viszszafordulni.

Kata visszafordult és Vargáné hevesebben simítgatta selyemkendőjét.

— Fenséges alak, gyönyörü! Az első kép már megvan: köszönöm; de most már kérem, táncoljon egyet, azaz előbb tegye magát táncállásba, karját kissé a feje fölé emelve . . .

— Hogy mit csináljak?

— Táncoljon pár lépést.

— Nem vagyok én komédiás, hogy egyedül táncoljak!

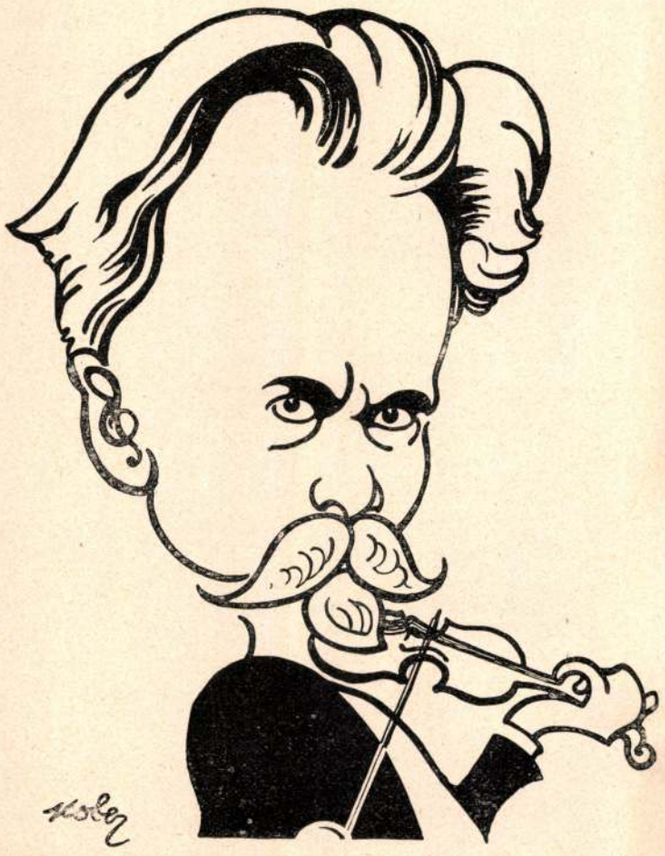

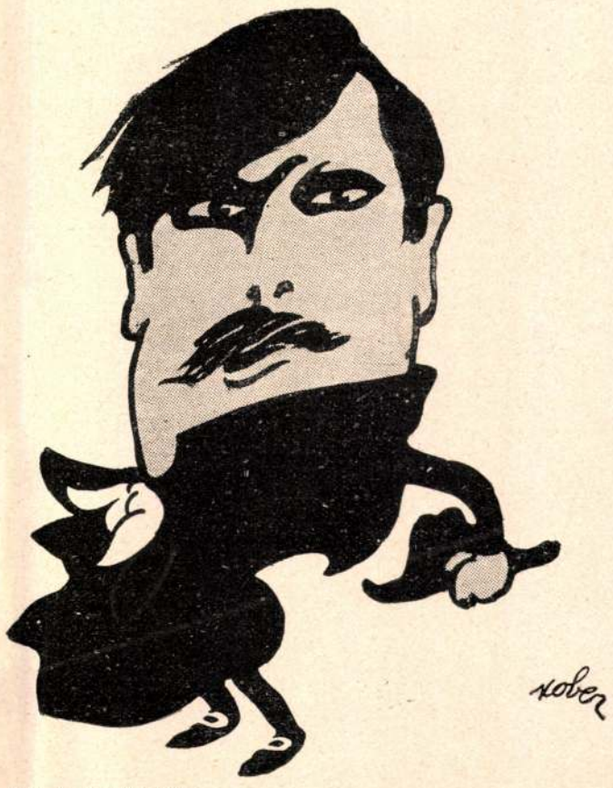

Kober Leó rajzai a Könyves Kálmán kiállításában

HUBAY JENŐ

BRÓDY SÁNDOR

Az időt aztán azzal úgy elbeszélgettük, hogy mikorra az órámra néztem, egynegyeddel múlt öt óra.

— Tyü a keservit! — mondottam röstelkedve, — elkéstem egy kötelességemtől.

— Mi az? — kérdezte a német.

— A temetőbe kellett volna kimennem.

— Oda mindig jókor eljut az ember, — felelte mosolyogva, — sőt többnyire hamarabb, mint ahogy számítja.

Kedvetlenül ballagtam haza. Mégis bántott, hogy a két meghalt professor sírjánál nem voltam. Nekem különösen jóemberem volt az egyik, és nekem tetszett az a gondolat, hogy először a halottaktól búcsúzzunk, azután az élőktől.

Dormándyékat kint találtam az udvar árnyékán. A mellem elszorult, mikor Cilire pillantottam. Oly derült nyilt szemmel nézett rám, mintha nem is ő volt volna, aki tegnap . . .

Hidegen billentettem meg a kalapomat, s el akartam mellettök menni szótlanul.

De az asszony megállított:

— Nos, hogy sikerült? — kérdezte családiasan.

— Jól, — feleltem kelletlenül. Én ugyan nem kaptam valami jó kérdéseket, de azért nem rontottak a bizonyítványomon.

— És Horváth?

— Neki mindig nagy a szerencséje.

És Cilire pillantottam.

A leány szemében szinte lángot vetett az öröm.

Azzal tovább akartam menni.

De a leány megállított:

— Várjon már, mutatok valamit, valami nagyon érdekeset.

Azzal beszaladt a kamrába, hogy szinte lobogott a szoknyája, és egy szakajtó-kosárral tért vissza.

A macskák voltak benne.

— Nézze milyen kedvesek! Várjon, hozok nekik tejet, majd meglátja, hogyan dőzsölnek!

Azzal megint befutott, és egy kormos alju cseréplábossal tért vissza.

Fásult kedvvel álltam, és néztem, hogyan fut eléje az anya macska, és hogyan kíséri esdő nyávogással a fiaihoz.

Cili letette a lábost. A kismacskák legott kikepeszkedtek a kosárból, és rámentek a tejre. Szórakozottan néztem, hogyan nyalintanak bele, hogyan trüszkölnek, ha valamelyiknek a tolakodásban belé ütődik az orrocskája.

Az öregmacska csak ült, és elégedett nyugalommal nézte a lakmározást.

Cili átkinálta nekem a székét. Persze nem fogadtam el. A leánder-hordó szélére helyezkedtem.

— Istenem, — mondotta Dormándyné, — milyen eggy a szeretet az állatban, emberben! Meglássa, hogy az anyjok nem nyúl előbb a tejhez, csak ha már a fiai jóllaktak.

E pillanatban megnyilt az utcai ajtó, és az öreg Horváth lépett be rajta.

Uj Idők 1907. XIII. 33 n.

A szeme egyszerre az asszonyra csapott, aztán a leányra. Megállt előttünk némán. A kezét a kalapja széléhez érintette.

— Dormándynét keresem.

— Én vagyok, — felelte az asszony űltön maradva.

Nekem egyszerre elfűlt a levegő. Megmozdúltam, hogy bemegyek a szobámba, de ólomnak éreztem a lábamat.

Az öreg nyugodt szemmel nézett az asszonyra. A leányra is rápillantott.

— Én, — úgymond, — Horváth Lukácsnak az apja vagyok.

Az asszony erre fölkelt. Cili is.

A Cili arca elpirosodott. Az asszony arca elhalványult.

Mégis udvarias mosolygással bólintott, s a leánya székére mutatott:

— Tessék leűlni.

Az öreg leült. Szivart vont elő nyugodt lassan a felső zsebéből; gyufát az alsó zsebéből. A szivar végét elcsikkentette az óralánc végén lógó szerszámmal, s rágyujtott.

Mink hallgatva, szinte dermedten néztünk.

— Hát, — kezdte az öreg, — azt hallottam, hogy az én fiam . . . sűrűn tapossa itt a küszöböt. Azér jöttem.

Dormándyné feszült figyelemmel nézett reá. Nem felelt.

Az öreg folytatta:

— Semmi közöm az ő apró mulatozásaival. Fiatal ember. Elvégre nincs a lábán békó. De mégis az apa rajta tartja a szemit a gyermekén. Nagykoru is lesz egykét év elteltével.

Megszivta a szivarját, és a macskákra nézett.

Dormándyné nem szólt. Cili már holtszínre vált arccal állt az anyja mögött, s aggódó szemmel nézett az öreg Bendegúzra.

— Hát én nem egyébér jöttem, — folytatta az öreg nyugodtan, — hanemhogy megmondjam, amit tisztességes embernek illik, hogy megmondjon más tisztességes embereknek. Mert tudja tekintetes asszony, legjobb az egyenesség. A mi családunk mindig egyenes úton járt. A kisasszony szép leány, látom, igazán szép leány. És bizonyára jól is van nevelve. Neki is jobb, ha tudja, mihez tartsa magát.

Ismét csend és szivarozás következett.

Az anya-macska megfogta az egyik fiát a tarkójánál, és elvitte a kamara felé.

Nekem a hátamba állt a meredek.

— Bocsánat, — fakadt ki végre az asszony, — nem tudom . . . nem értem . . .

— Mingyár megértjük egymást, — felelte nyugodtan az öreg. — Éppen azér is jöttem, hogy megértsük egymást. Az egyenesség útján járok én. Tisztán szeretem én a tányért, amelyikből eszek, a poharat is, amelyikből iszok. Másnak is úgy nyujtom. Hát azér jöttem én, hogy megtudjam: kötelezte-e magát a fiam valami igérettel? mostanra, vagy a jövőre, nagykoruságára, vagy halálom esetére.

— De kérem . . . — hebegte sértődötten az asszony.

Folytatjuk

A nagyság imádata

— Tolsztoj ellen —

Nem, nem, nem! Soha nem leszek én
Halvány, nyugati istenimádó!
Sápadt holdra éjjeli órán
Babonás kutyaként felüvöltő!
A tündöklő Nap, a lángsugaru Nap,
Az életadó Nap az én paizsom!
Zászlómra aranynyal képe felírva,
Lelkembe örök sugarakkal.
Én téged imádlak, rád esküszöm én:
Mindent fényedbe boritó Nap!

Én Michel Angelot,
A rettenetest,
A felségesen vakmerőt,
A tragikus-komorat imádom!
Mint Isten, embereket formál,
Óriás, gyászos Hamleteket,
Kik néma-kövülten
Töprengenek rajtad:
Idők hullámán tovarengő,
Vissza soha nem tért
Bús emberi lét!
E nagylelkü kövek
Vádlók az Enyészet
Zsarnok uralma ellen!
Prometheusz szikrája nekül is
Élik a legmélyebb emberi létet.
Nagy gondolatokkal, gyászszal viselősek,
És mégis az isteneket
Örök életben közelítők!

Én Shakespearet,
Az ezerszemü vatest,
A nagyban, kicsiben
Jehovamódra nagyot,
A Föld legnemesebb drágakövét,
Az óriás-léptűt imádom!
Őt, ki határtalanul
Száll az egek körein,
Száll a földöveken
Gondolatszárnyakon
Negyven perc alatt át meg át;
Őt, ki ha mennydörgön
Fellegeit rázza
S villámot hajigál,
Mint az Olympus ura:
Istenként hallgat az ember;
Őt, kinek hangszerein
Rózsaszínü álmok,
Május hajnali sejtelmek
Eol-hárfa szavával suhannak át;
Őt, ki a Földet megnépesíti
S kolosszusi embereket
Vet roppant, eleven növényekül
A vérrel, könnyel záporozott televénybe;
Ki az Idők palástjára kihimzé
Zürzavaros álomképeidet,
Keserü-édes tragikomédiádat:
Ó emberi lét!
Őt, az Albion ködein
A két pólusig átragyogót,
Isten nagy famulusát: imádom!

Oláh Gábor

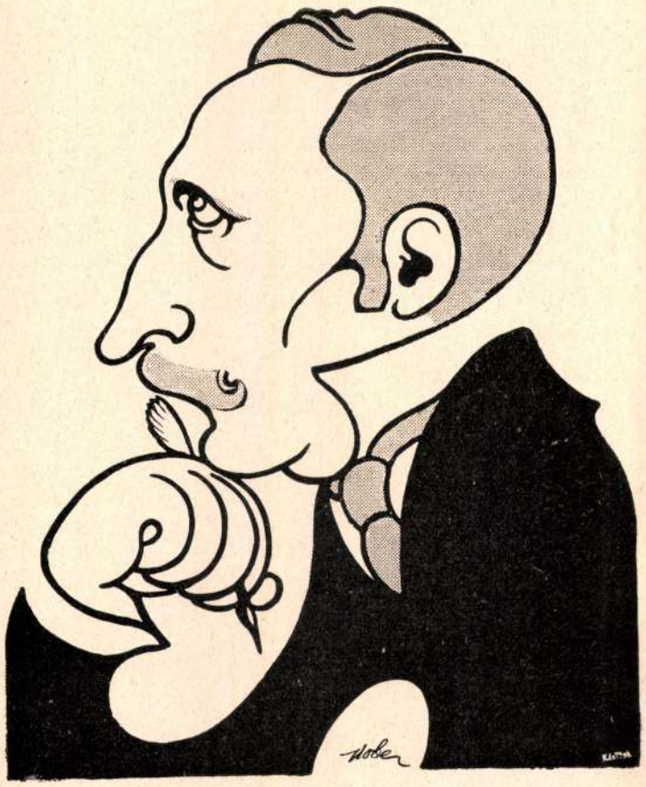

Kober Leó rajzai a Könyves Kálmán kiállításában

HERCZEG FERENC

MOLNÁR FERENC

A két Kovách

Irta HERCZEG FERENC

Kovácsházán két Kovách nevü családnak volt kastélya. Az egyik család birtoka a füzes pataktól felhúzódott a Bükkös-hegyig. Őket a felső Kováchoknak hívták. A falu alatt Temerinig terült el az alsó Kováchok uradalma.

Mind a két Kovách-család alkalom adtán hevesen tiltakozott a föltevés ellen, mintha ők rokonok volnának. Akit a dolog érdekelt, az megtudhatta a felsőktől, hogy az alsók egyáltalában nem is igazi Kováchok. Azoknak a bükkösdi predikátumhoz semmi jussuk és igazság szerint cs-vel, Kovácsnak kellene írniok a nevüket. Ősapjuk valami kóborló mesterlegény volt, aki furfanggal és erőszakkal beleült egyik igazi Kovách-leány birtokába.

Az alsók hideg megvetéssel válaszoltak a rendszeresen terjesztett rágalomra. Ők a családi okiratok egész halmazával be tudták bizonyítani, hogy igenis igazi Kováchok. De többet is tudtak bizonyítani. Azt, hogy a felsők törvényes ága már nyolcvan esztendővel ezelőtt kihalt. Azok az emberek, akik ma a felső kastélyban ültek és Kováchnak nevezték magukat, a híres nevezetes Kovách alispán szakácsnéjának törvénytelen leszármazottjai.

A két úri család természetesen emberemlékezet óta a képzelhető legrosszabb viszonyban élt egymással. A régi jó időkben végtelen hosszu birtokpörökkel sanyargatták egymást. Ujabban már nem igen pörösködtek, hanem megelégedtek azzal, hogy hideg gőggel tekintsenek le egymásra. A világ előtt ugy viselkedtek, mintha egyáltalában tudomással sem birnának egymás exisztenciájáról. Titokban azonban mindegyik család szeme állandóan rajta függött a másik kastélyon. Már a gyermekeik is abban a tudatban nevelődtek, hogy a másik ház falai között gonosz, szívós és mindenre kész ellenség lappang. Valószínü, hogy a Kováchok nem voltak rosszabbak az átlagos embereknél, de bizonyos, hogy a családi hagyományuk szívtelenekké tette őket egymás irányában. Megesett egyszer, hogy egy alsó Kovách-gyerek örömtől sugárzó arccal rohant haza.

— Édesmama, édesmama, a felső Jancsi mellbe lőtte magát a vadászpuskájával!

Más alkalommal meg valóságos örömünnepet ültek a felső kastélyban, mert az alsó Kovách szép kisasszonyleánya megszökött a zongoratanítóval.

Az alattomos ellenségeskedés átragadt a két ház cselédjeire is.

A két család férfitagjai természetesen mindig ellenséges politikai táborban küzdöttek. A szabadságharc idején egyik felső Kovách Damjanich seregében szolgált, egyik alsó Kovách pedig muszkavezető hírébe keveredett. A szabadsághősből később Bach-huszár lett, amiért az alkotmányos idők beköszöntésével sok üldöztetést kellett elszenvednie a tüzes függetlenségivé vedlett hajdani pecsovics részéről.

Akadt ujabban egy okos és békés hajlamu alsó Kovách, aki elhatározta, hogy véget fog vetni az ízetlen családi torzsalkodásnak. Amikor megházasodott, elvitte feleségét látogatóba a felső kastélyba. Azok odafenn magyaros vendégszeretettel fogadták és másnap már visszaadták a vizitát. A fiatalok aztán nagyon összebarátkoztak. Poharazás közben gyakran mosolyogva emlegették, hogy milyen kemény fejü magyarok lehettek az eleik, hogy minden igaz ok nélkül évszázados ellenségeskedést tartottak. Lám, egypár nyájas szó elegendő volt arra, hogy véget vessen minden félreértésnek.

Mikor mindenki azt hihette már, hogy a családi gyülölködés tüze örök időkre elhamvadt, egy kicsinyes véletlen újból lángra lobbantotta. Alsó Kovách agyonlőtt egy kóbor kutyát a határban. Az eb felső Kovách legkedvesebbik agara volt. Lehetetlenség, hogy alsó Kovách, a ki nagy vadász és kutyaismerő volt, ne tudta

volna, hogy miféle kutya került a puskája elé... Ilyet nem tesz úriember! Különösen a jóbarátjával nem. Harmadnapra felső Kovách meglőtt egy csikót, amely a lucernájában bitangolt. A csikó alsó Kovách méneséből való volt. Ebből botrány, szakítás és pörösködés lett. Innen is, túlról is most már belátták a fiatal Kovách-chok is, hogy öregeiknek igazuk volt: nem lehet azzal a népséggel odaát barátságot tartani. Nem urak azok.

Az utóbbi esztendőkben igen jó idők jártak alsó Kovách-ra. Kitudódott ugyanis, hogy felső Kovách uram lassan, de biztosan elmerül az adósságok posványában. Az alsó kastélyban boldog megilletődéssel fogadták a híradást, hogy a felső kénytelen lesz eladni egyik pusztáját. Persze az lett volna a nagy dolog, ha a puszta az alsók kezére kerülhetett volna. Erről azonban nem lehetett szó, mert bizony az ő szénájuk sem volt rendben. A birtokot megvette a tót bank. Az alsók ennek is igen megörültek.

Felső Kovách aztán ugy akarta rendbe szedni züllött vagyoni helyzetét, hogy föllépett képviselőjelöltnek. Ha bejut a Házba, ott majd csak akad valami az ő számára is. Ellenjelöltje egy tót pap volt, afféle lappangó nemzetiségi, aki alázatosan kopogtatott be a magyar urak ajtaján és künn a falvakban féktelen gyülölettel hirdette az ázsiai elnyomók közeli pusztulását.

A magyar urak szerették volna, ha a kerület magyarsága összefogna a pap megbuktatására. Beszéltek is alsó Kovách-csal, hogy akassza szögre a személyes ellenszenvét és támogassa felső Kovách jelöltségét. Alsó Kovách erre hajlandónak is mutatkozott.

— Jól van, megteszem az ügy érdekében. Kéretlen kortese azonban nem leszek senki fiának. Ha felső Kovách-nak szüksége van rám, akkor jöjjön el hozzám és mondja meg maga, hogy mit akar tőlem.

A jelölt fanyar arccal fogadta a híradást.

— Azt akarja, hogy kilincseljek nála? Arra nem kapható egy bükkösdi Kovách! A jövő héten elmondom a programbeszédemet. Jöjjön oda alsó Kovách és hallgassa meg. Ha tetszik neki, amit mondok, akkor szavazzon rám. Ha nem, akkor ám szövetkezzék a tóttal!

Alsó Kovách uramat rettenetesen felháborította a tapasztalás, hagy a képviselőjelölt őt semmibe sem veszi.

— Ő azt hiszi, hogy meglehet ellenemre is? No majd elválik!

Egy héttel később a jelölt már engedett volna a büszkeségéből. Egy napon be is állított az alsó kastélyba. A gazda azonban fagyos tartózkodással fogadta.

— Sajnálom, de már későn van, lekötöttem szavamat a papnak... Tegnapelőtt járt nálam... Bebizonyította, hogy nem is tót, hanem magyar nemes szülők fia... Ellenségei költötték csak pánszláv hírét.

A harc kitört. A jelölt kortesei ugyancsak nem kímélték a „hazaárulókkal cimboráskodó magyar urat", ami viszont alsó Kovách-ot arra ösztökélte, hogy merő dacból most már nyiltan az ellenpárt élére álljon. A korteskedés hevében annyi fájó sebet kapott és osztott a két Kovách, hogy hamarosan gyilkos harag szállotta meg őket. Mindegyikük úgy érezte, hogy a küzdelem nem egy képviselői mandátum, hanem a saját becsülete, tekintélye és családjának jövője körül forgott. A ki elbukik, annak pusztulnia kell a vármegyéből. Rettenetes vesztegetés folyt a kerületben. A pénznek nem volt értéke. Nem egy tót szavazó úrrá tette magát és a gyerekeit.

A győztes alsó Kovách uram lett. Azaz hogy a pap.

Felső Kovách annyit költött a választásra, hogy teljesen tönkre jutott. A birtokát megvette a tót bank, ő maga pedig otthagyta Kovácsházát és a fővárosba ment, hogy valami kis hivatal után nézzen. Az alsó kastély diadala teljes volt. A hamis Kováchok, a Kovácsok cs-vel, örök időkre elpusztultak a vármegyéből. Az új képviselőről ugyan hamarosan kitünt, hogy megcsalta a magyar urakat, mert egyike volt a legfanatikusabb nemzetiségi izgatóknak, de ez a kis bosszúság nem csökkentette Kovách erkölcsi győzelmének értékét.

Az igazi Kovách, az egyetlen, ugyancsak majd elvérzett a választási harc következtében. Ő azonban ügyes ember volt és tudta, hol terem pénz a magyar földesúr számára. A tőzsdén játszott. A játék váltakozó szerencsével folyt, amennyiben bükkösdi Kovách hol kevesebbet, hol többet veszített és egy úgynevezett fekete szerdával ért véget, amely megremegtette a kontinens összes pénzembereit és dobra juttatta az alsó uradalmat is, kastélyostul. A birtokot a tót bank váltotta meg.

Néhány ezer forinttal a zsebében a fővárosba ment, hogy kenyérkereset után nézzen. A pályaválasztást azon kezdte, hogy beült a kaszinója kártyaszobájába és addig játszott, míg ki nem fogyott utolsó krajcárjából is. Azután sorra kezdte járni befolyásos barátait és ismerőseit, hogy protezsálják be valami hivatalba. Egy bükkösdi Kováchot csak nem engednek koplalni? Kitünt azonban, hogy Budapesten annyi jelesnél-jelesebb családból való úri ember kilincselget hasonló szándékkal, hogy a fővárosiak már egészen blazirtak a jó hangzásu nevekkel szemben. Mind soványabb, levertebb és mind kopottabb lett. Most már elfogadta az alamizsnát is, amit egyik-másik előkelő barátja kölcsön címén adott neki. Amikor már nagyon is szomoru alak lett belőle, bezárultak előtte barátainak ajtai.

Végül azonban a sors mégis csak megemberelte magát és megemlékezett róla, hogy kötelességei vannak egy Kovách-csal szemben, aki ch-val irja a nevét. Egyik jószivü barátja ajánlólevelet adott Kováchnak egy nagy bankházhoz. A pénzember maga elé bocsátotta Kováchot.

— Megtehetem irnoknak, havi negyven forinttal. Tetszik?

— Hálával fogadom, — válaszolt a kopott ember.

Bevezették egyik irószobába, ahol öt-hat hozzá hasonló ember dolgozgatott. Kovách sorra járta új kollégáit, hogy illendően bemutassa magát. Amikor kezet fogott egyik vén irnokkal, az meghökkenve tekintett reá.

— Nini, te vagy az, alsó Kovách?

A felső Kovách volt. Az új irnok igen megörült, hogy régi ismerősre talált. Most mindjárt otthonosnak érezte magát a hivatalban.

A hivatal véget ért és a két Kovách együtt ment le az utcára.

— Hol lakol? — kérdezte a felső.

— Nincs lakásom, — vallotta be őszintén az alsó.

— Hát akkor hol fogsz ma aludni?

— Talán a hajléktalanok menhelyén . . . Én azt hittem, hogy itt előre kiadják a fizetésemet, de a könyvelő úr nem szólt semmit . . .

— Ebédeltél máma? — faggatta tovább a felső.

— Nem ebédeltem.

— Akkor gyere hozzám . . .

Felső Kovách künn lakott valahol a messzi külvárosban, egy háromemeletes ház udvarában. A lakásadónője mosónő volt és kis hónapos szobája a mosóhonyhára szolgált. A szoba azonban nem volt rossz. Volt benne ágy, szekrény, asztal, sőt egy ripszes zöld díván is.

Felső Kovách leültette alsó Kováchot a dívánra és elment vacsorát venni. A vendégre való tekintettel ezúttal többet költött, mint rendesen. Hozott jó sós halat,

vétéből, sem a barátságából. Szeretem a munkámat és másra nem vágyódom.

Artur egy lépéssel közeledett.

— Nem igaz, — a szenvedély annyira úr lett fölötte, hogy majdnem kiáltott. — Nem igaz. Hiába burkolózik dacos büszkeségébe, érzem, hogy nem mond igazat. A fuldokló nem szeretheti a piszkos, fekete árt, amely elnyelni készül. Levegőre és napfényre vágyódik. Jöjjön velem Klára, én visszaviszem oda, ahol levegő és napfény van.

Megkapta a leány kezét, Klára pedig szédülve támaszkodott a falnak. Védekezni akart, kiáltani, de nem tudott. Zsibbasztó kábultság nehezedett rá, csak a vére forró hullámait érezte, amint elborítják az arcát, az agyát. Artur most ajkához emelte a kezét és neki nem volt ereje, hogy megszabadítsa. Tűrte, hogy a fiatalember lázas csókokkal borítsa.

— Jöjjön velem, Klára, jöjjön velem, — ismételte a másik. Ő is már alig tudott parancsolni a vérének. Ha valami homályos érzés nem tartja vissza, a karjaiba zárja a leányt és eszelős csókokkal borítja el az arcát.

Klára most kiszabadította a kezét. Végigsimította az arcán, azután riadt pillantást vetett kifelé.

— Menjen, menjen, — mondotta halkan. — Utazzék el. Utazzék el minél hamarább és ne bántson.

Ezek az utolsó szavak majdnem könyörögtek. És Barna Artur lelkében hirtelenül diadalmas örömmel cikkázott át a tudat: ez a leány már az övé. Fél, remeg, könyörög, küzd a régi emlékeivel, — egyszóval az övé. Ez a gondolat majdnem megrészegítette.

— Utazom, — sugta azután halkan, — de nem addig, amíg változást nem látok a sorsában. Klára, édes Klára, hát csakugyan azt képzeli, hogy így tudnám elhagyni.

Ismét a leány keze után nyúlt, de Klára energiájának egy utolsó maradványával fölegyenesedett.

— Menjen, menjen, — ismételte türelmetlenül — különben is látja, hogy most tanítok . . .

— Jól van, nem fogom most zavarni. De ígérje meg, hogy délután még látom.

— Nem.

Ez a „nem" igen erélyesen hangzott, de nem tévesztette meg a fiatalembert.

— Délután öt óra tájban fel fogom keresni a lakásán.

— Nem leszek otthon.

— Akkor utána megyek az erdőbe, vagy bárhova. Értse meg Klára, meg kell beszélnünk a jövőt. Kell. Délután fölkeresem.

. . . Az ajtó csikorgott, abba kellett hagyni a beszélgetést. A résen egy gyári hivatalnok zavart képe tekintett be.

— Bocsánatot kérek, nagyságos uram . . .

Artur hevesen fordult hátra.

— Mi az? Hát még egy percig sincs nyugalmam?

— Bocsánatért esedezem, nagyságos uram. A munkások küldöttsége már odaát várakozik. Nagyon rosszindulatu embereket küldtek, méltóztassék elképzelni, Benes is közöttük van, a mi volt mérnökünk.

— Benes! Ah igen, az a fickó, aki ma éjszaka is skandalumot csinált? — Artur most komolyan dühös volt. — No, majd mindjárt elkészülök velük.

Klára oly mereven állott, mintha minden élet elköltözött volna belőle. Artur most hozzáfordult:

— Csókolom a kezeit, kisasszony, — mondotta szertartásosan. Aztán halkan hozzátette: — Délután fölkeresem. Várjon.

Folytatjuk

Versek

Irta TELEKES BÉLA

VÁD

Dalok bűbája, bódító varázslat,
Meddig csalsz még hír, dicsőség felé?
Koncért, öklözve vívnak itt tusákat
S nem oly üdvért, amivel csábod általat . . .
Egész világ — pár nagy gazemberé!

Pokolba minden ábrándos danával!
Legjobbjaink mint pusztultak el?!
Sorsuk mi volt? Kín, gond egy élten által . . .
No és üres hír, amely égre szárnyal,
Főként ha szárnya — halottas lepel.

Ingyen díszsírt és szobrot sok fiadnak
Adtál és adsz már akkor nemzetem;
Kik mindennapi kenyeret sem kaptak
Szent kincsekért, amiktől íme gazdag
Csupán te lettél, — óh oly vétkesen!

Százezreket ha gyűjtesz ily szoborra
Nem perzsel szégyen? Vagy több: szörnyű vád?
Sötét kor egy-egy úri dús latorja
Ha embert ölt, épp oly elbizakodva
Fizette hetykén egy élet díját!

Csak mondogasd, hogy ez a régi nóta
Manapság már úgy múlta idejét, —
Hogy jelesed sok élhet úri módra . . .
Tapsolsz nekik, jó pénzzel is adózva —
Nagyságukért! . . . Óh mily hazug beszéd!

Nem nagyságukkal vívják azt ki tőled,
De száz kis csellel, szép élelmesen . . .
Másként ott hagynád nagyságukban őket!
— Ki itt csak ahhoz ért, amin dicső lett:
Ehen pusztulhat ma is, nemzetem!

Nos, lelkem, — álmok s dicsőség bolondja,
Mi lesz? . . . Torkomra forrnak a dalok.
Kelnék inkább bármily csúf, gaz birokra,
Úgy özvegyem s árvám majd nem lakolna . . .
Így? — A gazember óh tán én vagyok?!

TÜRELEM

A homlokom redőtlen síma homlok,
Nyugodtan néz jövőbe a szemem;
Mintha sohsem zaklattak volna gondok,
Mintha már nem is várna gyötrelem.

Pedig, — van-e, ki sorsomat megérti? —
Beh más sor az, hogy ily erős vagyok!
Óh megtanultam én is élni, élni . . .
De csak halottak ily hatalmasok!

Hajrá, előre, életre-halálra!
Mindegy: erősen, vagy erőtlenül.
Óh megtanultam: vágy, remény hiába;
Csak vakszerencse, ha beteljesül.

Mit ér tudnom, hogy jő mindig szerencse!
Olyan, minőt nem is remélek én;
S hogy vesztem volna már kétségbeesve,
Ha nem csal addig száz csalárd remény.

Se boldogtalan nem vagyok, se boldog . . .
Csak türelem az élet, türelem . . .
Homlokom síma, mint halotti homlok,
Szemem nyugodt, mint nyílt halotti szem.

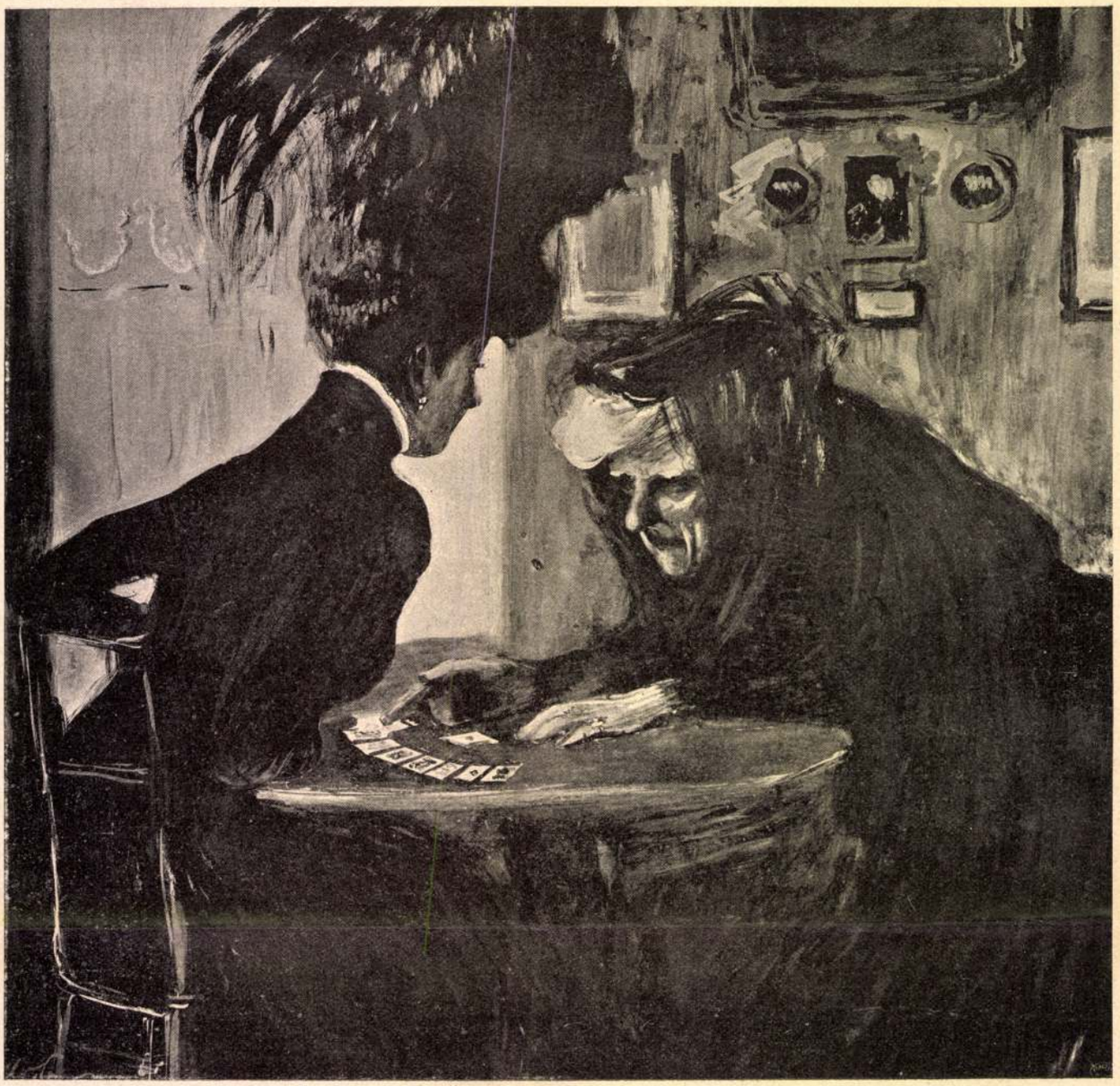

Kober Leo: Kártyavető asszony

Holtig tanul a jó pap

Irta Lovik Károly

Nyolc esztendős koromban egy meleg augusztusi délelőtt édesanyám elvitt magával a templomba, ahol a pap, Zakariás Pál, egyebek közt a következőket prédikálta:

— Tudjátok, nemde, atyámfiai az Úrban, hogy tavaszszal a szomszéd Perecsény község föl akarja avatni új istenházát. Testvéri szeretettel üdvözöljük keresztény anyaszentegyházunk e leendő hajlékát s tőlünk telhetőleg iparkodunk szomszédainkat szép tervük végrehajtásában előmozdítani. Éppen ezért arra kérlek benneteket, híveim, kor- és rangkülönbség nélkül: járuljon ki-ki saját tehetségéhez képest e templom létesítéséhez. Az épület már áll, orgonát a főispán úr, harangot a Slézinger uraság adott, de a belső berendezés még fogyatékos. Se oltár, se padok, sem képek nincsenek. Ezt atyámfiai nektek kell összeadnotok. Ne tagadjátok hát meg hozzájárulástokat és a gazdag a maga ezüstjével, a szegény a maga filléreivel iparkodjon a nemes célt előmozdítani. Minden, legcsekélyebb ajándékot köszönettel fogadunk, ha mindjárt csak egy darab tégla, vagy szakajtó kukorica is légyen az. Mert a leggazdagabb támogatásnál is többet ér az akarat, a jóindulat, a hitben való ragaszkodás gondolata! És az a szegény, aki egy karéj kenyeret hoz, kedvesebb az Úrnak, mint a dús, aki a valláshoz való ragaszkodás nélkül szolgáltatja be legfényesebb aranyait!

Több öreg asszony könnyezni kezdett, s magamat is meghatott a fejtegetés. Mikor délután a házunkat övező öreg kertben sétálgattam, elhatároztam, hogy bár kis fiu vagyok, mindenesetre hozzá fogok járulni a perecsényi templom befejezéséhez. Gondot csak az okozott, milyen formában bizonyítsam be hithűségemet. Pénzem nem volt, egyetlen vagyonom cink-katonáim és régi kardjaim, fapuskáim valának. Szívesen odaadtam volna őket az új istenháza céljaira, de tisztában voltam vele, hogy ez az ajándék sem nem értékes, sem pedig nem fejezi ki az egyházhoz való ragaszkodás akaratát. Ócska, megunt játékoktól könnyü megválni; erre mindenki képes; olyasvalamit kell a tiszteletes úrhoz vinni, amin meglátszik a buzgalom, a munka, a törekvés. De mi legyen ez? Egy ideig arra gondoltam, hogy teleírom valamelyik iskolai füzetemet a hiszekegygyel, a Miatyánkkal és az egyszeregygyel, de aztán más jutott az eszembe és arcom földerült.

Kertünk végén a török korból maradt rom állott. Apám nem akarta lebontatni, mert messziről az ócska

Uj Idők 1907. XIII. 45 sz.

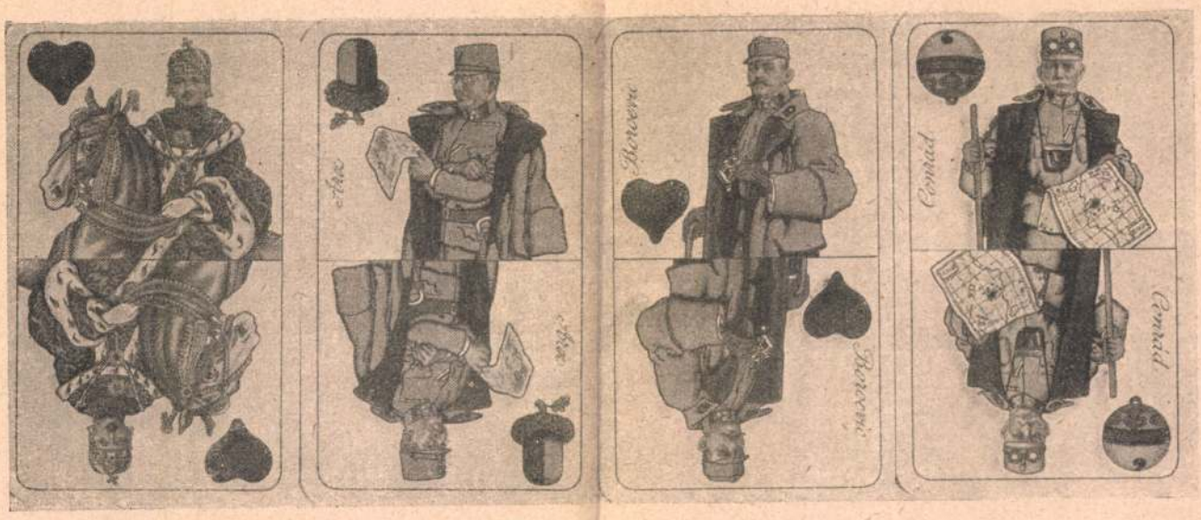

Háborús kártya. Kóber Leó rajzai nyomán készült, az elesett hősök özvegyei és árvái javára

büszkébb lett az előadás hatására és hogy betetőzze ezt a hatást, hozzátette:

— Azt hiszem, csak grófnéknak szabad festeni magukat.

Le voltam sujtva. Az egész kicsi városban csakugyan senki nem merte volna az arca színét megkorrigálni és a kis gróf határozottan nagyot nőtt a szememben ezen a napon. Ekkor éreztem először, hogy kitünő dolog lehet grófnak lenni. Eddig mindig én bántam bizonyos jóindulatú leereszkedéssel vele, most a kis gróf lett a leereszkedő. Nagyon szégyeltem, hogy az én anyám nem festi magát és elhatároztam, hogy ha husvétra hazamegyek, meg is kérdezem a dologra nézve.

Az ügyet azonban elfelejtettem, és hogy a következő évben Budapestre kerültem, hosszú esztendőkig nem foglalkoztatott a kifestés joga és a kis gróf.

Tizenkét év telt el és nem találkoztam vele. Ekkor egyszer a Dunaparton szembejött velem. Az első percben megismertem; az arca alig változott, maradt az a lányos arcú, halvány, karcsú szőke fiú, aki volt. Ő is megismert.

— Szervusz, — mondta örömmel, — szervusz, hogy vagy?

Beszélgetni kezdtünk. Hamarosan láttam, hogy nemcsak az arca, hanem a lelke sem változott: tudatlan, félénk, lányos, anyás. Otthon végezte el a gimnáziumot, a liceumban tanulta a jogot, mindig az anyja mellett volt és mindig egy fiatal pap volt a nevelője. Most doktor juris és talán valamelyik minisztériumba megy. A birtokon most már nincs adósság és megint Budapesten laknak. Ő most izlelt bele a szabad, nagyvárosi élet különös örömeibe. Mámoros volt, de még ügyetlen és gyáva.

— Hát te mi vagy? — kérdezte azután.

— Ujságíró.

Elhallgatott. Zavartan izgett-mozgott, egy vérhullám öntötte el finom arcát és végül nagy elhatározással, szinte dadogva kérdezte:

— Ismered Tábor Pannit?

— Igen.

Csodálkozva néztem rá. Zavartan mentegetőzött:

— Mert ti ujságírók ismeritek ugy-e ezeket a szinésznőket.

Hosszas unszolás és kérdezősködés után kiderült, hogy a kis gróf őrültül szerelmes Tábor Panniba. A versenyen látta vagy ötször és úgy imádja, mint ahogy csak a naiv, anyás fiatal grófok imádhatják az igen rossz nőket. Nem mert még senkinek se szólni és meghal, ha nem ismerkedhetik meg vele.

— Nem szoktál a Dalos-szinházba járni?

— Nem. Háromszor voltam szinházban életemben.

— Hát gyere el ma este, felviszlek a szinpadra és bemutatlak Tábor Panninak.

— Nem haragszik meg?

Elnevettem magamat.

— Légy nyugodt. Nagyon fog örülni.

Megvigasztaltam még, hogy a szerelme nem is olyan reménytelen, mint ahogy gondolja... Azután elváltunk.

Este kissé későn jutottam el a szinházba. A kis gróf már aggódva várt. Az első felvonásközben karon fogtam.

— Menjünk a szinpadra.

Ujjongott örömében. A szinpadon megtaláltam Tábor Pannit. Rövid rokoko szoknyában, nagy fehér parókával, erősen — a szinpadi világitásnak — kifestve állott egy sarokban. Nagyon szép volt. Bemutattam neki a kis grófot és egyideig beszélgettem velük. Villámgyorsan megbarátkoztak. A kis gróf eleinte bátortalan volt. Panni annál merészebb. Ez a merészség azután felgyújtotta a kis grófot és két perc mulva már a szerelmi vallomásnál tartott. Ekkor elhivott valaki.

Mikor a felvonásköznek vége volt, lementem a szinpadi lépcsőn és a folyosón át a nézőtér felé tartottam. Mögöttem jött le a szinpadról a kis gróf is. Utolért. Megkapta a karomat. Halálsápadt volt.

— Mi bajod? — kérdeztem tőle.

— Gyere, — dadogta, — gyere ki innen. Az utcára.

Kimentünk. Kiváncsian és aggódva néztem rá. A kis gróf a homlokáról a verejtéket simogatta le, nehéz lélekzéssel szitta be a hűvös, éjszakai levegőt és hozzám hajolva, kétségbeesetten, rekedten, megsemmisülve súgta:

— A világosságon láttam, hogy ki van festve. Mint az anyám...

Bánatos lemondással intett vissza a szinház felé:

— Sohasem tudnám megcsókolni. Sohasem fogok visszamenni.

Az Uj Idők előfizetési ára 1918 január 1-től:

Negyedévre 6 K, háborús pótdij 3 K; összesen 9 K.
Félévre 12 K, háborús pótdij 6 K; összesen 18 K.

Uj Idők 1918. XXIV. 2.

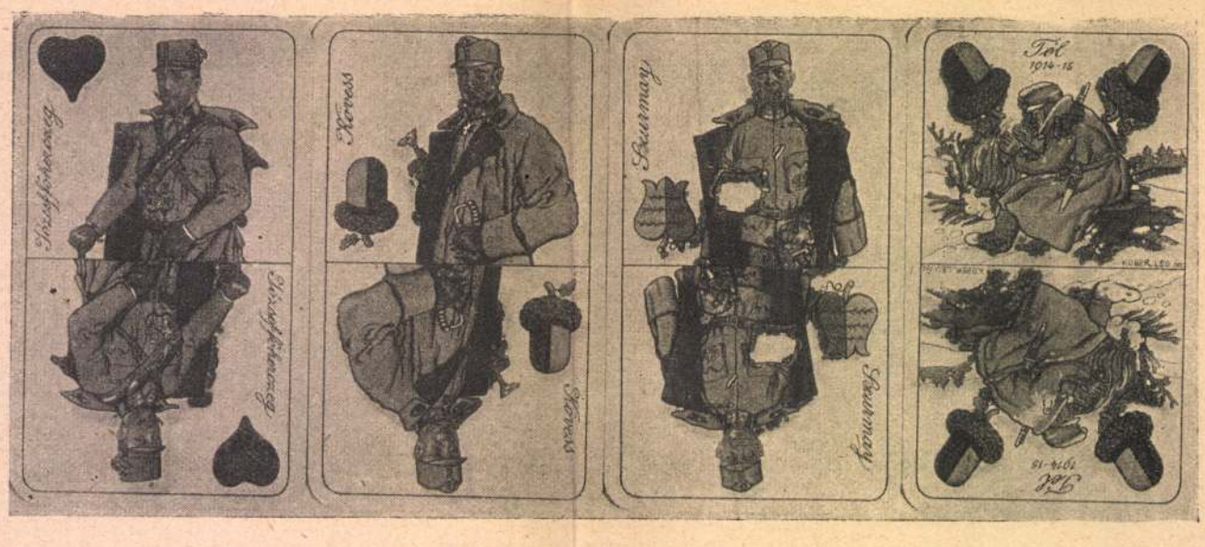

Háborús kártya. Kóber Leó rajzai nyomán készült, az elesett hősök özvegyei és árvái javára

Száll, száll az idő...

Száll, száll az idő, ki tudja, hová száll;
Száll suhanóbban az őszi madárnál,
Ki a sárguló, bús tarlókon át:
Keresi messzi, másik, szebb honát!

Szálló időnk is költöző madár tán,
S e földi tájak hervadóra váltán:
Más, szebb világok felé száll velünk,
Hol új mezőkön új tavaszt lelünk.

Hóreb hegye csak ez a földi élet.
Túl rajta, ott az igért szent vidékek...
Hol soha el nem tékozolhatunk:
Szálló időnk, elsuhanó napunk!

Szabolcska Mihály

Otthon-egyenlőség

Békében, háborúban megszoktuk már, hogy minden jó és rossz nyugatról indul el... A háború utáni jövő társadalmi rendjének, elhelyezkedésének egész átszervező ökonómiája is ott fog legnagyobb átalakulásokat megteremteni. Ennek a nagy átalakulásnak egyik legérdekesebb programja, — amely már nagyjában el is készült s ahogy mostanában mondani szokás, — az „átmenetgazdasági szakkörök tanulmányozása és kidolgozása alatt van": az otthon-egyenlőség!

A család és otthon! Ez lesz a háboru utáni társadalomnak, az államérdeknek tán legsürgősebb programja. A család és otthon, vagy összevontabb értelemben maga: az ember! Ám nem a magasabb kulturával, annak ezer vonatkozásával egybenőtt ember, hanem a legegyszerűbb életviszonyok és körülmények között élő ember.

Az ember legszükségesebb életviszonyainak újból való megteremtése — tudományosan: a fajbiztosítás — lesz bizonyára az új társadalmi kialakulás legnagyobb tétele. Az otthon és a család! Ide kell bekapcsolni a jövő csaknem minden érdekét; már hangzik tömören a német jelszó és jajdul fel vészesen a francia jövőbelátás!

A számadatok és a statisztika alapján dolgozó német szellem eme átszervező nagy programjában azonban már azt is megállapította tételesen, hogy a meglevő otthonok száma hihetetlenül megcsappant, úgy hogy a háború után hazakerülő férfitömegek számára be fog következni az otthontalanság állapota, ami kettős veszedelmet rejt: ennek a nagy tömegnek tetemes része ki fog szorulni régi otthonából s az új otthonok megalapítása elé is leküzdhetetlen akadályok gördülnek, ha ezeket az akadályokat idejében nem hárítanák el!

És az államérdek e kérdésben olyan nagyszabásu, de egyben emberi lényünk romantikus ősmivoltát leverő megoldáshoz akar nyúlni, amely felett vitázni, ellene ágálni lehet, de amelyet végeredményben mégis mint szükséges rosszat helyeselnünk kell.

Meg kell teremteni az otthon-egyenlőséget — ez a program rövid tétele. Majd valamelyik butoripari telepen, vagy technológiai muzeumban meg fogják csináltatni a jól megfontolt butortipust, amelyet azután sok tizezer példányban fog az erre berendezkedő nagyüzem oly pontos egyformasággal kiszabni, mint amilyen egyformára a kész férfiruha részeit vágja a cseh posztógyár.

Én — érvel az állam — bele fogok avatkozni, kedves polgártárs és polgártársnő az otthonodba, mint ahogy a háboru alatt beleavatkoztam az éléskamrád és konyhád magánügyébe. Kimértem számodra a lisztet, cukrot, krumplit, tejet és mindazt, ami testi táplálásodnak legszükségesebb fehérjéjét, zsirját, szénhidrátját és fütőanyagát adta. Most pedig be fogok lépni kopogtatás nélkül a négy üres falad közé s leteszem asztalodra — azaz a házmestered asztalára, mert neked még csak ezután lesz asztalod — az új otthonjegyet (hátulsó oldalán grafikai rajzban már bizonyára ott szemlélheted jövendő otthonodat), amelynek ellenében megkapod új otthonod egész berendezését, mert neked is és nekem is, mint államnak egyformán érdekünk, hogy otthonod legyen!

*

Szociológusok, történelmi igazságok kutatói azzal érvelnek, hogy nagy háboruk után a két nem közül a férfi lett lelkületében, gondolatvilágában az ideálisabb fél; így volt ez a napoleoni háborúk, a forradalmak és így volt ez — bizonyítják a franciák — a hetvenegyes háboru után is, s ezért elsősorban az ő számára kell az otthon melegét, megnyugvását megszerezni. Az emberiségnek ez a világmegpróbáltatása azonban azt is beigazolta, hogy a nő mindenképen méltó társa volt a férfinak s méltán kivette részét a szenvedésekben. Odaállt a polgári életnek, a dolgozó férfirendnek sok ezer üresen maradt posztjára, amelyeknek betöltését a háboru egész ideje alatt tűréssel és megadással vállalta. A nő — százezrek tömege — épp úgy fog a háboru után az új otthon melege után vágyódni, mint a harcterek milliónyi lakója: azok is,

attól fogva, hogy elfoglalja a helyét az égen, világít, ha be is csukják szemüket az emberek: ilyen és hasonló nekilendülésekkel kezdődik a könyv. Fehér, ünnepélyes és mégis vidám, templomszerű épület a zöld schleissheimi parkban; benne Marées összes képei, a falakon a Nápolyból elhozott freskók; a szélesre nyitott kapun át egyre sereglenek be a zarándokok, az egész világ és főleg a németek, — ez a vizió foglalja el a zárólapokat.

Ami a fellendülések között van: az gyakran csakugyan a képeknek bizonyos lényeges vonásait állapitja meg és tárgyalja. Néhol elmélyül, rendszertelenül ugyan, de energikusan Azonban az egyes megállapításoknak csak felületes összekapcsolásánál bosszantóbb az a körülmény, hogy Meier-Graefe nem áll meg akkor, ha egy képre nézve megállapított valamit, érzése szerint még nem jutott el céljához, csak egy újabb eszközt vesz birtokába, amellyel tovább építhet a német művészetnek tiszta etikájú és kemény gerincű, egészen reichsdeutsch, sőt urteuton ideálján. Olyanféle újraszületett Niebelungként igyekszik néhol bemutatni Maréest, mint amilyen Bismarck, a Hugo Lederer-féle 100 méter magas szobron. Man merkt die Absicht und man ist verstimmt, annál is inkább, mivel máshol, bizonyos életrajzi fejezetekben, szentimentális regényhőssé satnyul ez a mégis csak kemény markú piktor.

Meier-Graefe már máskor is volt ilyenféleképen tendenciózus. Igy például Manet képeinek igen tisztességes elemzése mögül minduntalan kikandikált Manet, a tökéletes párisi világpolgár és néhány mondat majdnem azt a gyanút kelti, mintha Meier-Graefe még csak nem is André Gidenek, hanem magának Oscar Wildenek Keresztelő Jánosát sejtené az Olympia festőjében. De a tendencia még sohasem volt magában véve oly kellemetlen és megjelenésében olyan tolakodó, mint most. A Hollandiából elszármazott, zsidó vértől felfrissült Marées sokkal inkább tipusa a tradiciók között való szabad válogatásra utalt művésznek semhogy a sajátlagosan német Walhalla felé törekedhetnék.

Máshol kellett volna a dolgot megfogni. Marées törvényszéki elnök, Hans atyja, érdeklődött az irodalom iránt, irt, fordított és az egyetemesség, a rend szempontjából tett különbséget a germán és hellén kultúra között: a skót balladák elé irott bevezetésében kifogásolja, hogy Goethe Erlkönigjében a látomásos elemek közé realitásokat kever. Nála már megjelennek azok a principiumok, amelyek kevésbbé elvont területen érvényesültek később és a látásnak egy új és szigorú tisztaságánál fogva mégis az antikra ütő szervezését kisérelték meg oly időben, amikor épen a legjobb képeken szeszélyesen daloltak a színek és gondolatlanúl táncoltak a vonalak.

FELEKY GÉZA

KÓBER LEÓ

Lehetne, talán kellene is vitatkozni Kóber Leónak azzal a magyarázatával, amelylyel művészi tevékenységének új fordulatát magyarázza. Egy tekintélyes és sikerekben gazdag múlttól fordúl el, úgy, hogy szinte tudni se akar többé róla és a magáéval együtt szembeszáll más művészek hasonló, mondjuk, hogy a könnyebb műfajhoz tartozó alkotásaival is. Mi ez a könnyebb műfaj? Hirtelen támadt rajzok, karrikatúrák, néhány vonással jellemzett jelenetek, helyzetek összesége. Olyan művek tehát, amelyek éppen kicsiségükkel, látszólag kisebb igényeikkel alkalmasak arra, hogy megszerezzék az élvezetet, a kielégülést, amellyel a méreteikkel nem mindig arányos nagyságú képek olykor adósak maradnak. Kóber Leó rajzai, karrikatúrái, egész grafikai tevékenysége nagyban és egészben ilyen volt. Volt tendenciája: a nem mindig kiméletes csúfolódás; de ez a tendencia egészen festői eszközökkel keresett megnyilvánulást. Voltak ötletei, volt egyenesen a rajz, a könnyű szín, a papir természetéből folyó humora és Kóber talán még ma is ezeket a nem annyira könnyű, mint inkább friss lapokat készítené, — ha akkora sikere nem lett volna velük, ha nem nyilt volna meg számára segitségükkel a világ, ha nem jutott volna el nagyon gyorsan az érvényesülésnek egy olyan fokára, amelyen túl már emelkedést nem látott. Nem minden művész ilyen lelkiismeretes, nem sokan riadnak vissza attól a ténytől, hogy most már csak önmagukat kell ismételniök és minden rendben marad, az elismerés nem

Nyugat 1911. dec. 1.

meg kell döbbenni azon, hogy a felujjongásnak, a siker érzésének ritka pillanatait milyen hamar és milyen kíméletlenséggel követte a halálra fáradt csüggedés, a reménytelen kétségbeesés. A sötétarcú, öregedő Dante elől tisztelettel tértek ki az emberek, és az asszonyok kissé összerázkódva súgták egymás fülébe: Ez az az ember, aki megjárta a poklot. Minden igaz művész útjából félre kell állani, mindannyiuk járt a pokolban.

Nem csoda, hogy még a szerelmes levelek is kissé nehézkesek, néha majdnem nagyképüek és erőteljességük ellenére is többnyire fáradtak. Főleg pedig kevés bennük az élet és sok az elvontság. A belső küzdelmek hevessége eltávolította Maréestől, halványra sápasztotta azt, ami körülötte történt. A köznap realitásával szemben pedig kezdettől fogva csak tapogatózott a művész. Ez leginkább mecenásaihoz intézett leveleiben látszik meg.

Az egészen kopár lelkű és félig vak Schack báró leküldi Olaszországba, hogy gyüjteménye számára lemásoltasson vele néhány képet. Az erre a célra folyósított összegeket a fiatal művész tanúlmányi ösztöndíjnak tekinti, amelyet legjobb belátása szerint kell továbbképzésére fordítania. Schack szokása ellenére — a grófi cím közeledett felé ekkortájt — félig-meddig belement Marées értelmezésébe, Marées pedig egész őszintén felháborodott a félig-meddigen.

Konrad Fiedler, a kiváló esztétikus váltotta fel később Schackot, ő gondoskodott Maréesről pályájának javarésze alatt, egészen haláláig. Fiedler, anyagi eszközeinek szerénysége ellenére is eszményképe volt a mecenásnak, mégsem kerülhette el a mennyköveket. Elegendő évi díjjal látta el a művészt, minden viszontszolgálat kikötése nélkül; de néha nem teljesített különös követeléseket és máskor meg túlságosan józanúl viselkedett. Marées nem takarékoskodott a szemrehányásokkal, egyszer pedig nagyon határozottan felmondta a barátságot. Fiedler erre egy szelíd bucsúzólevélben felel és mellékel hozzá egy kötelezvényt, amely az évdíjat jogilag szabályozza. Utóbb mégis hibásnak érzi magát. Marées életét szenteli az ügynek, ő pedig csak évi jövedelmének és érdeklődésének egy részét; tehát kettőjük közül neki kell engednie és mindent belátnia, mert az övé a kényelmesebb álláspont.

Fiedler eljárása csodálatosan szép: de Marées csak a beléje vetett bizalom jeleként becsülte meg viselkedését és halálos ellenségére ismert rá benne, amikor elhiresztelték neki, hogy egészen őszinte óráiban még ez az ember is kételkedik hivatottságában.

Emberek vagyunk mindannyian. A felállított célok és az elért eredmények aránytalansága nagyon is szkeptikussá hangolta Fiedlert, amikor tollával emléket akart állítani halott barátjának és inkább az emberi jelenség eredetiségét és gazdagságát méltányolta benne, mint tulajdonképeni munkásságát.

Harminc éven át ez maradt az utolsó szó Maréesről. Az életében is ismeretlen művész emlékét gyorsan elfödte a feledés és akik nem felejtették el őt, a tragikus Don Quijotét látták benne, aki eleveneknek hitt rég eltemetett eszményeket és harcolt felszabadításukért a szélmalmok ellen.

Adolf Hildebrand volt talán az egyetlen, aki nem azt tartotta nagyra, amit mestere akart, hanem azt, amit valósággal véghez vitt. De mikor két év előtt, az emlékkiállításon együtt volt Maréesnek jóformán valamennyi jelentékenyebb műve és az érdeklődés, sőt a kielégítésére váró közszükséglet a komoly és nyugodt képek felé fordult, Heinrich Wölfflin még ezekkel a szavakkal fejezte be hivatalos megnyitó beszédét: Magnis in rebus et voluisse sat est.

Az első kötet ilyen tartózkodó itéletekkel akar szembeszállni és megszeretné állapítani Marées oeuvre-jének helyét a művészet fejlődéstörténetében: sok száz oldal elemzi és fejtegeti a képeket anélkül, hogy Meier-Graefe pozitiv és biztosított eredményekhez jutna. Könyve meggyőződött könyv és hangjának kezdettől végig lankadatlan lelkességében van valami meggyőző, de érveket, vagy akár csak termékeny szempontokat Marées művészetének értékelésére alig lehet benne találni.

Minden nagy művész hős, a nagy művész története hőskölteméný; a jó művészet nap

aki mindent tud — egy férj és egy feleség. Az asszonynak csecsemője van, de nem a férjétől, aki boldog és szerelmes, hanem a fiútól, aki viszont máris egy más nőbe szerelmes, ellenben igazi apját nem akarja szeretni, mert haragszik rá, hogy születése után elhagyta. Izgató és vad kómikumba csap át a jelenet: minden szónak négyszeres értelme van, minden ember mást ért belőle — a felszarvazott férj bölcseségeket mond a házasságról s a fiú az asszonyon keresztül vitatkozik az apával. Mindenki téved és hazudik, kézzel-lábbal magyaráz — végre az asszony mosolygó fölénnyel intézi el a vitát: „Zavaros elméletek mindezek, uraim — apaság, család, illuziók — egyetlen bizonyos és pozitiv dolog van: mater semper certa est, — s a többi nem is fontos." Ez a jelenet fénypontja a darabnak, melyet okosan és szellemesen csináltak.

KARINTHY FRIGYES

LEÁNYVÁSÁR

Szeretem az operettet a már nem egészen fiatal ember bánatos szerelmével, amelyben sok a szebb napokra való emlékezés és kevés a jövőhöz való reménység. Ó isteni Heléna, okos Lili, bűbájos Üdvöske, félelmetes Kékszakál, csintalan Jerpolette, Bobette, Lísbeth, Metella, akik voltatok, ragyogtatok és most a szinházi könyvtárakban porladoztok, köszöntlek. Ezen a kisérteties novemberi éjszakán, amikor sok-sok esztendő után először mártom tollamat a kritika fekete tintájába, Hudson kapitány legyen velünk és a Kék Hegyek Szelleme, aki vigasztaló italával mindent elaltat és mindent elfelejttet . . .

Olthatatlan, örök szerelmem, szép francia operett, szentélyedett be átfőstötték, átalakitották azok a pogányok, akik öröködbe jöttek! Még ha igazi pogányok volnának, fenségesen nyugodt, kemény fiúk, vidámak, gondtalanok, élni szeretők, akik a Kertek Istenének egyszerű, de erőteljes portréját lobogtatják háromszögletű zászlóikon De csak ál-pogányok ők, akik a fantasztikumot iparművészettel helyettesitik, az elmésséget trickekkel, a gyönyörű optinizmust pedig, minden operett támaszát, talpkövét: hamis érzelgéssel, mű-szenvedéllyel.

Ez a mai bécsi opcrett, amely diadalmasan járja be a világot Lehár és Fau keringőinek könnyű szárnyain. Minden szárnycsapás egy milliót jelent, amiből az következik, hogy nem a klasszikus, nemes operettnek van igaza, hanem Wiener Werkstättenek. És minthogy ma már a magyar szerző is az egész világnak dolgozik, minden okosság azt parancsolja, hogy ő is a bécsi szakácskönyv alapján főzze meg a közönséget.

Bródy Miksa és Martos Ferenc „Leányvásár"-ja a legjobb fajta ilyen librettók közé tartozik. Ujabb, frisebb, mint a bécsi átlag, amelynek minden fantáziája és leleményessége abban merül ki, hogy francia hősökkel Párisban, a valószinütlenségek örök városában dolgozik. Ami Bécsnek Páris, az nekünk Amerika, magyar szerzőink a vad nyugatot varázsolják elénk, a fantasztikus Wild Westet, amely hála Nick Carternak, Buffalo Billnek és százötven mozinak, már elég közel van hozzánk. Az operettnek egészséges, kerek meséje van, amely kellemesen és mulatságosan fejlődik; a második felvonás fináléjában, fájdalom, itt is kitör a dráma, egy pillanatig valami halvány reménykedés azzal kápráztat, hogy a cow-boy és a milliomos kisasszony talán mégsem lesz egymásé. De ez csak áltatás, mert a harmadik felvonás mégis csak szomorúan végződik, házassággal.

A két szerző közül Martos Ferenc már kipróbált siker-ember. A finom érzésü és egészen más hatásokat kedvelő, egészen egyéni utakon járó Bródy Miksának ez az első operettje; bizonyos, hogy fog ő még olyan darabot is irni, amelynek nem lesz ekkora sikere. Jacobi Victor, a zeneszerző bájos, elmés és finom muzsikát irt a kecses versekhez, ő áll legközelebb a klasszikus operett stilusához, benne van a legkevesebb megalkuvás, ő érzi legjobban az igazi operettet, amelynek hangjához meggyőződéssel, áhitattal ragaszkodik.

Az operettet nagyon jól játszák. Petrass Sári ma a magyar szinpad legbájosabb cukorbabája. Tetőtől-talpig édes, ami talán nem is egészen az ő bűne, hanem a kegyetlen magyar iróké, akik telistele tömik édesbúval és visszaélnek az érzelmességével. Kár ezért a jobb sorsra érdemes fiatal leányért, aki többet is tud, hiszen egy-egy mosolyából

csökken, a jövedelem növekszik. Akik megfogják és kihasználják az egyszer elébük került sikert, nyilván nem is a rosszabbak közül valók. Kóber se a sikert veti meg, de uj fajtájú sikert akar, az emelkedésnek uj lehetőségét. Ezért cserélte fel a papirt a vászonnal, a tollat és ceruzát az ecsettel és a Könyves Kálmán helyiségeiben rendezett kiállitásán bemutatta új métier-jének másfél esztendő óta készült darabjait. A festő Kóber ma a keresésnél tart, amelyet az érett talentum nyugalmával végez. Igyekszik minden emléktől megszabadulva naivan állani a természet előtt — mert ezen a fokon magától értetődően naturalista — tudását és kritikai hajlandóságát azonban nem vetkőzheti le és ezek a tulajdonságok biztositják minden képének értékét. Másik és általános, mindenütt észrevehető érték az előkelő ízlés. Kóber nem rettenne vissza szertelenségektől, de nem is hajlandó par force szertelenkedni, őszinte belső vágy, meggyőződés nélkül. Az ő tájképeit, városrészleteit a külső körülményekkel nem ismerős ember inkább tartaná egy nagyobb múlttal rendelkező, a kifejlődéshez közelálló talentum műveinek, semmint kezdőállomásnak. Gyakran még kemény és nehézkes is, még többször megtalálja azonban egy-egy természet-részlet különös ízét és magyar felvidéki képein egy tapasztalt inyenc kedvtelésével érezteti ezt az ízt, a tiszta és rideg, szineket elkülönítő, foltokat kiélesítő levegőt. Interiőrjei néha különös karakter nélkül valók, néha azonban könnyen és lágyan helyez el bennük egy figurát, egy sziluetet és pompásan hangolja össze a tompa szineket. Minden jósolgatás helyett bölcsebbnek látszik megállapitani, hogy egy uj magyar festőt kaptunk, akit okunk van nagy örömmel fogadni. Okunk van még azt is feltenni róla, hogy régi műhelyébe is vissza-vissza fog látogatni és az iskola, amelyen most keresztül megy, az egyelőre elhagyott métierre se lesz hatástalan.

LENGYEL GÉZA

AZ APJA FIA

(HEVESI SÁNDOR NÉGYFELVONÁSOS VÍGJÁTÉKA, A MAGYAR SZINHÁZ BEMUTATÓJA)

Az igazi vígjáték nemcsak abban különbözik a tragédiától, hogy vidáman fogja fel ugyanazt, amit a tragédia tragikusan fog fel, hanem abban is, hogy ezt a vidámságot propagálja, jogosultságát bizonyítja, mintegy hitvallást tesz e vidámság mellett s hirdeti, mint a helyes szemléletet és felfogást. Ebből a szempontból Hevesi Sándor vígjátéka helyes úton közeledik a tökéletes felé: ama magaslat irányában, melyet századunkban Shaw Bernát ural, ki a dolgokban s emberi vonatkozásokban rejlő kómikum éreztetésében egész a leghidegebb s legabszolutabb objektivitásig, a karrikaturáig fejlesztette a vígjátékot. Hevesi még nem tart egészen ott: az ő szemléletében s a dolgokról való érzésében még sok amaz érzelmes keserűség, ami a klasszikus és abszolut szatirából már kiégett, abszolut, gúnyos és fölényes vidámságot hagyván maga mögött, Vidámsága sokszor erőltetett és megoldása inkább rezignáció. Húmora sokszor mintha könnyek közül mosolyogna, a kitűnő Greguss receptje szerint, aki azonban nem gondolta meg, hogy a szatira éles üvege talán mégsem a könnyfürdőtől és bánat-szappantól lesz a legátlátszóbb. A feleség megcsalja férjét, gyereke mástól van — a férj boldog a gyereknek s környezete, mindent tud, kicsit érzelmesen hagyja, hadd legyen boldog. A családi élet feneke bűz és ocsmányság, úgy szól a darab, de szükség van rá, mert nélküle anarkiát és pusztulást, s még nagyobb nyomorúságot idézne fejünkre „a vér szava". Ne keverjük hát fel a keserű poharat, hadd rakódjék le alján a szenny, melyet kitisztitani úgyse tudnánk, — hadd képződjék békés vízréteg fölötte, melyből üdülve ihat nyomorult és megcsalt felebarátunk. A tüdővész elmeszesedik és elmeszesedik az a gyalázat és gonoszság is, mellyel az asszony megcsalja férjét s az apa elhagyja gyermekét. Igy szól a darab s — hogy újra használjuk a szót — rezignációval szól igy.

De, hogy Hevesi tisztán látja a célt s nagyon jól érzi, mit akar a vígjáték: fényesen igazolja nehány kitünően csinált jelenettel, melyek közül humorban egészen tökéletes az egyik, a második felvonásban. Öt ember verődött össze, részint vonakodó kiváncsiságból, részint kényelmetlen véletlenből. Természetes apa és természetes fiú — egy úr,

Kober Leó

Vas. Ujs. 1900. 858. l

A visszautasítottak Szalonja. Az új Váczi-utczában, a Klotild-palota egyik üres helyiségében deczember 15-én műkiállítás nyílt meg, körülbelül 125 képpel és kisebb szoborral. Olyan művek, melyeket a Műcsarnok téli kiállításának bírálói nem fogadtak el. Az itélet ellen a visszautasítottak ezen a kiállításon a közönség elé felebbeznek. Találkozunk néhány oly festővel is, kit a Műcsarnokból már ismerünk, vagy most is láthatni ott műveiket. Van több oly mű, mely figyelmet érdemel és festőjének kár volna elkedvetlenedni. A nagyobb rész azonban kísérlet.

A kiállításról képes katalógus jelent meg (ára 60 fillér), melynek első oldalára csinos rajzot adott *Nécsey* István. A katalógus többi rajzai közt van *Lakos* Alfréd néhány karrikaturája, a melyek a visszautasítottak tragikumát mutatják be jóizűen. A megnyitásra szóló meghívó rajzát, melyet mi is bemutatunk, *Kóber* Leó készítette. A kiállítás legnagyobb darabjai Kober Leótól «A bretagnei hajótöröttek», Lakos Alfrédtól «Gyászoló zsidók». Aztán Kimnach László, Papp Gábor, Peielle Róbert, Berkes Antal képeivel találkozunk. A szobrok közül Lantay Lajos imádkozó női alakja, Istók Károly kadétje és Andrejka József genre szobrai mind jóravaló dolgok.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

ÁPRILIS

30 nap — 15. hét

9 Vasárnap	Húsvétvasárnap
10 Hétfő	Húsvéthétfő
11 Kedd	
12 Szerda	
13 Csütörtök	
14 Péntek	
15 Szombat	

Kober Leó

Meghalt 1931 szept. 18-án Newyorkban.

Brünnben született 1876. Gyermekkorában Kerütz-Pestre. Budapesti képes és vicclapok rajzolója volt. Később Párizsban, majd Berlinben élt, a háború alatt visszajött Budapestre, ahonnan 1921-ben Newyorkba vándorolt ki ahol a N. Y. Times, majd a World rendes rajzolója lett. Bélrák ölte meg 55 éves korában felesége, leánya gyászolja.

Pesti Napló 1931 szept. 19 (Kober Leó meghalt.) U. 3124.

Kober Leo

** **Kober Leó kiállítása.** A Könyves Kálmán szalonjában ma délután 5 órakor megnyilt Kober Leó festőművész, népfelkelő főhadnagy kiállitása. A megnyitáson résztvettek a kultuszminisztérium részéről Majovszky Pál dr., a főváros részéről Wildner Ödön dr. tanácsos, Bogáth István hadtestparancsnok és nagyszámu közönség. A kiállitott képek közül már igen sok elkelt.

Az Ujság. 1916. nov. 16.

4249. Francesco Solim

Sz. Nocera de Paganiban 165
1747 ap

Mária a gyermekkel.

Térdig és ülve van ábrá
néző gyermek Jézust karolt
fehér lepelnek végét fogja, me
Mária lefelé tekint és fátyolt,
meg vállravetett kék palástot
pedig meztelen. A háttér szil

Vászon (ovális), méretei 37
Becsértéke 400 K. — Néhai
1907 november 14-én (1429–9
jóv hagyására vonatkozó adato
Bejelentetett 1913 márczius 16

Kifüggesztésére vonatkozó
ban. 1913 : 105. *Francesco Sol*
a gyermekkel.

Jegyzet. Az e festményre v

a) a törzslevéltárban (19
cesco Solimena: Madonna mit c
gemalt, im ovalen vergoldeten H

b) a leltári kivonatban (
cesco Solimena: Maria mit de
im ovalen antiken Rahmen. W
26 breit (Salon);

c) a hagyományt jegyzék
cesco Solimena: Mária a gyerm

d) az átvételi okmányban
Solimena: Mária a gyermek J

Hay. 1912.
Pálffy

Kóber Leó

Árverési Csarnok aukció kat.

36. sz. 1927 febr.

T. 2805.

ó vadász közlegény (Stutzen Jaeger)
en pedig hegy látszik.

9.9 : 7.5 cm.

8.

Kober Leo

Kober Leó.
2425a KARIKATÚRA. 30.—

Almásy-Telek IX. 1942
pótkatalógus.

ÁRVERÉSI NAPTÁR.

I. nap, hétfő MÁJUS 18.		II. nap, kedd MÁJUS 19.		III. nap, szerda MÁJUS 20.	
Festmények	1—118a	Festmények	119—237	Festmények	238—364
Ezüst	661—717	Ezüst	718—773	Ezüst	774—829
Porcellán	891—929	Porcellán	930—967	Porcellán	968—1006
Üveg	1061—1086	Üveg	1087—1112	Üveg	1113—1138
Fajánsz	1181—1208	Fajánsz	1209—1236	Fajánsz	1237—1264
Szőny.-Textil	1831—1904	Szőny.-Textil	1905—1978	Szőny.-Textil	1979—2052
Fém és vegyes	1301—1430	Fém és vegyes	1431—1560	Fém és vegyes	1561—1691

M.D.K.

Kóber Leó, grafikus

rajzaiból, karikaturáiból és apró plakátjaiból rendezett kiállítást a Könyves Kálmán kereskedésben. Szerző a francia forradalmi gondolatait, az ujságot, bátorságot és merészséget hiányolja műveiben. „... viszont valami-képpen kárpótol érte az a nagy becsülettes vonzódás mellyel a művészet demokratábbt fajtája ... iránt viseltetik... Sok érdekes plakátja ötletes és figelemre méltó... A magyar ./.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 45. old.

/a cikk megj.: „Népszava." 1907. máj. 9./

M.D.K.

Kóber Leó: grafikának

... grafikának lenézett és elhanyagolt ága ez, melyhez a művészet nem méltóztatnak leereszkedni. Inkább gyártanak ~~port-~~ ~~rékat~~ főispáni portréket, sujtásos uraknak bájos giccseket. Kóber Leót mi mindezeknél az uraknál többre becsüljük..."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 45. old.

/a cikk megj.: „Népszava" 1907. máj. 9./

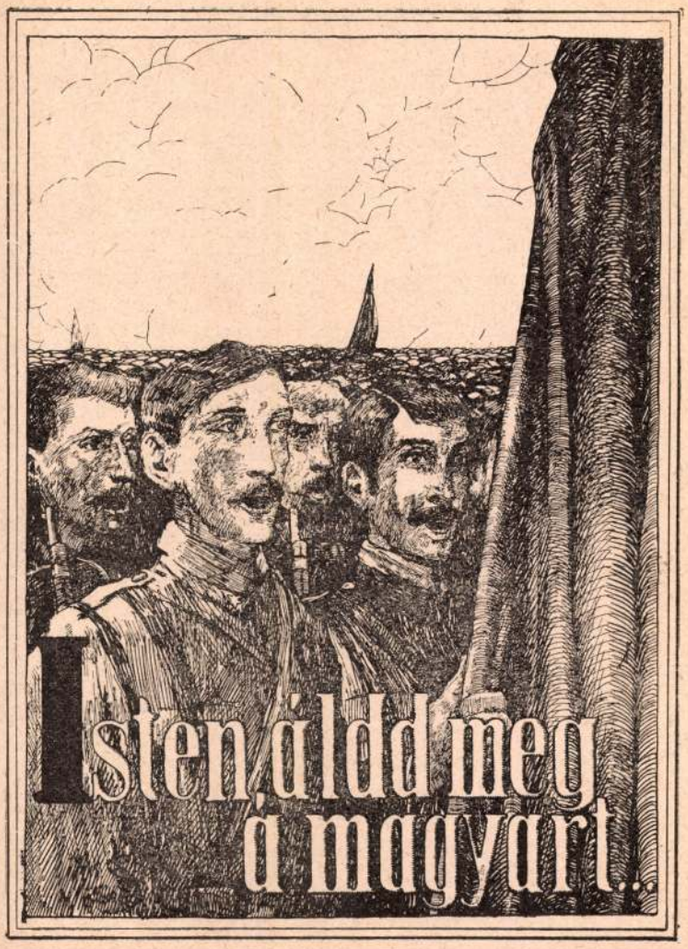

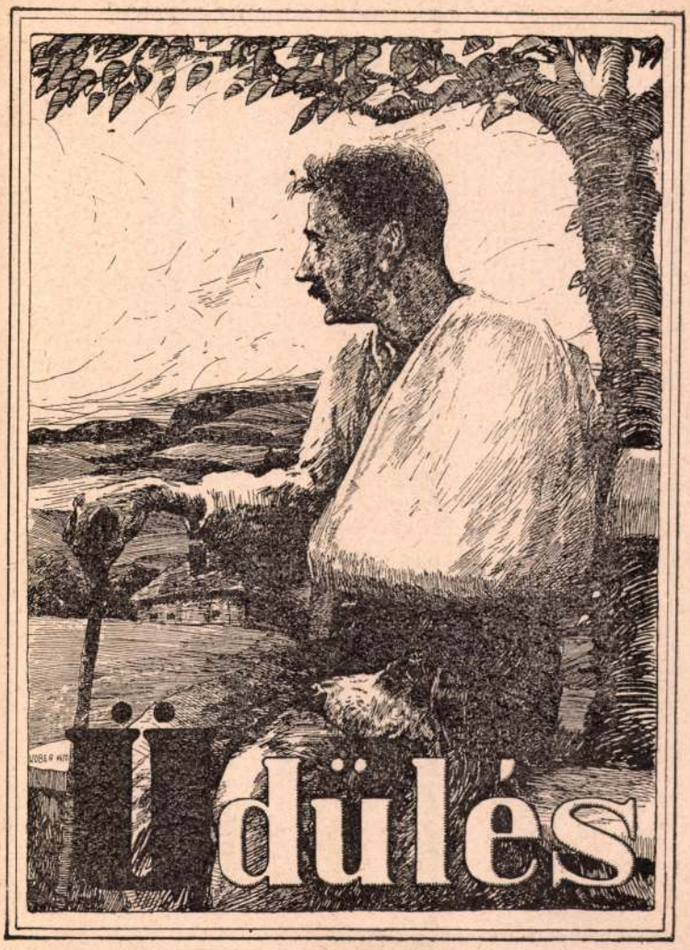

Kober Leó háborús ábécéjéből

G-dur szonáta

Jelenet

Irta Herczeg Ferenc

Minden jogot fenntartunk

SZEREPLŐK:

A hölgy
A fiatal úr
A rendező

Rendező (megjelenik az üres színpadon, két széket állít egymás mögé, a közönséghez szól): A szín egy hangversenyterem. Ez a szék nem közönséges szék, hanem a II. sor negyedik széke; ez pedig a III. sor ötödik széke. A hangverseny rögtön kezdődik. Addig, míg az előkészületek folynak, egy percre még leeresztjük a függönyt.

(A függöny lemegy. A szín mögött hegedűhangverseny kezdődik, mely a játék végéig fog tartani. Egy perc múlva fölmegy a függöny. Az első széken a Hölgy ül, műsorral és lorgnonnal a kezében, reticulellel az ölében; a háta mögött A fiatal úr ül, látcsővel, műsorral a kezében, köcsögkalappal az ölében.)

(Az egész jelenetet elejétől végig lázasan vágtató tempóban, az indulattól remegő és a képzelt hangverseny-közönségre való tekintettel, fojtott hangon kell játszani.)

A hölgy, a fiatal úr.

Úr (hidegen): Jó estét!

Hölgy (ellenséges arccal tanulmányozza a műsort).

Úr: Asszonyom, köszöntem magának!

Hölgy (lorgnonjával a közönséget mustrálja).

Úr (szigorúan): Margit!

Hölgy (merev accal, fojtott hangon, hogy feltünő ne legyen, de a dühtől remegő hangon): Hallgasson, ne szóljon hozzám, én nem vagyok önnek Margit!

Úr (meghökkenve): No de Manci nagysád!

Hölgy: Én nem vagyok önnek Manci, kikérem magamnak, hogy inzultáljon! Én azért jöttem, hogy zenét hallgassak, de magához semmi közöm, magát nem ismerem és nem akarom ismerni! Érti? (A láthatatlan hegedűművész felé:) Bravó! Elragadó!

Úr (dermedten nézi).

(Szünet, csak a hegedű szól.)

Hölgy (merev arccal, mozdulatlan szájjal beszél): Nem is kérdezi, miért haragszom? Persze, magát ez nem érdekli. Magának mindegy, magának egészen mindegy. Ha én szenvedek, ha én kínlódom, ha megőrülök az idegességtől, ha elpusztulok a fájdalomtól: magának az mindegy. Maga azért elmegy a kaszinóba, elmegy a hangversenyre. Csak a bridge-pártija legyen meg, a szivarja, a rendes teája legyen meg, — magának ez a fő! Az asszony gombház, nem ember.

Úr: Nem, én már nem kérdezek magától semmit. Én már mindent tudok. Azt is tudom, mit kell most már csinálnom. A G-dur szonáta után szépen hazamegyek, szépen előveszem a browningomat és szépen főbelövöm magamat. Hét golyót a fejembe: a legokosabb dolog, amit tehetek. Mert nem érdemes élni azért, hogy egy kacér nő mulasson rajtam.

Hölgy (szenvedélyesen): Azt meri mondani, hogy én kacér vagyok?

Úr (szenvedélyesen): Igenis!

Hölgy (végtelen keserűséggel kacag): Haha!

(A szín mögött valaki erélyesen pisszent, mindketten a műsor mögé kapják fejüket. Szünet, a hegedű szól.)

Uj Idők 1917. XXIII. 52.

Hölgy (mintegy rehabilitálni akarja magát a közönség előtt, azért elragadtatással szól a láthatatlan művész felé): Csodás! Isteni!

Úr (előbújik, keserűen nevet): Haha!

Hölgy: Kérem, hagyjon engem, — kérem, ne szóljon hozzám többet! Mi már végeztünk egymással, örökre végeztünk! Én most a zenét akarom élvezni! (A művész felé:) Isteni!

Úr: Nem alkalmatlankodom többet . . . Hanem gratulálok: ezt igazán jól csinálta!

Hölgy (a művész felé): Mesés! Gyönyörű! (Hirtelen az úrhoz:) Mit csináltam jól? Feleljen kérem, feleljen! Miért nem felel, kérem? Ne gyötörjön, kérem! Az idegeim nem bírják. Ez az utálatos hegedűjáték egészen tönkretette az idegeimet. Hogy miért is muzsikálnak mindig a koncerteken —!? Feleljen, kérem! Mit csináltam jól? Tudni akarom!

Úr: Jól csinálta, ahogyan nekem kiadta az utamat!

Hölgy (haragjában magánkívül): Én adtam ki az útját? Azt meri mondani? (Fölpattan székéről.)

Egy hang a szín mögött: Leülni! Leülni!

Úr: Jézus Mária! (Ijedten lebukik a szék támlája mögé.)

Hölgy (rémülten visszakonyul helyére, a műsorral igyekszik magát fedezni, zavartan): Csodás! Isteni!

(Szünet, a hegedű szól.)

Úr (megint előbúvik, óvatosan a szája elé tartja kezét): Én tegnap szerelmet vallottam magának . . .

Hölgy: Az egész közönség ide figyel!

Úr: Azt mondtam: Szeretem, imádom, nem tudok maga nélkül élni, a feleségemmé kell lennie . . . Kértem, jöjjön ma délután négykor a Stefánia-uti víztoronyhoz, ott zavartalanul beszélhetünk . . . Meri ezt tagadni?

Hölgy: Mindenki ide néz, — ebből szörnyű botrány lesz!

Úr: Csináljon nyájas arcot, mosolyogjon, majd én is mosolygok, akkor azt hiszik, közömbös dolgokról beszélünk . . . (Mosolyogva:) Négytől félhétig vártam a víztoronynál, — pedig esett az eső . . . Ötszázszor kerültem meg a tornyot, — megolvastam: ötszázszor! Persze, magának jobb volt azalatt a Gerbeaudban trécselni!

Hölgy (szívén találva): A Gerbeaudban trécselni? Ez — ez lovagiatlanság!

Úr: Lovagiatlanság?! (Földhöz vágja a kalapját.)

(A szín mögött pisszegés. Mindketten ijedten meglapulnak. Szünet. A hegedű szól.)

Hölgy: Nahát ez szép volt! Ez férfias volt! Erre büszke lehet! Ezzel eldicsekedhetik a barátainak! Sikerült végiggázolnia egy védtelen nő önérzetén.

Úr: Micsodáján gázoltam végig?

Hölgy: Nagyon jól ért engem. Nagyon jól tudja, hogy én négytől hatig a budai Halászbástyán vártam.

Úr: Hol várt?

Hölgy: A Halászbástyán!

Úr: Kit várt?

Hölgy: Magát! Föl, alájártam a lépcsőn, Hunyadi János szobrától Szent István szobráig, — ha fönn voltam, akkor eszembe jutott, maga talán lenn vár, — ha meg lenn voltam, akkor attól féltem, hátha mégis fönn vár . . . A lépcsőnek háromszázhatvan foka van!

Úr (körüljártatja szemét): Nagyon figyelnek minket, kérem mosolyogjon!

Hölgy (mosolyogva): A lépcsőnek háromszázhatvan foka van!

Úr: De mért várt a bástyán, mért nem a víztoronynál?

Hölgy: A Stefánia-úton? Mért nem mindjárt a Haas Fülöp kirakatában? Hiszen ott mindenki meglátja az embert! — Úriasszony ma nem mehet máshová rendez-vousra, csak a Halászbástyára! Ezt megírtam magának a levelemben.

Úr: A levelében?

Hölgy: Ne merje tagadni, hogy megkapta a levelemet!

Úr: De tagadom, igenis tagadom, rogyásig tagadom! Becsületemre mondom, esküszöm: nem kaptam semmiféle levelet!

Hölgy: Kérem, hagyjuk ezt, — ez már nem volna méltó hozzánk! Ha nem tudtuk egymást megérteni, legalább váljunk el tisztességgel . . . (Beszéd közben kissé ellágyul és a kendőjét keresi.)

Úr: De én nem akarok elválni. Válással nem lehet kezdeni . . . (Idegesen:) Mit keres?

Hölgy: A zsebkendőmet . . . Nem esett a szék alá? (Mindketten a kendőt keresik, közben azonban folytatják a beszélgetést.)

Úr: Higyjen nekem, Margit, itt valami tévedés van . . .

Hölgy: Már késő! Sohasem tudnám elfelejteni azt a lealázó két órát, amit a bástyán töltöttem . . . Mért tagadja, hogy megkapta a levelemet? Csak olyan levél vész el a postán, amit nem ír meg az ember . . . (Kendőjét keresve, a reticule-jébe nyúlt, egy leragasztott levelet vett ki.) Maguknak férfiaknak semmi egy kis füllentés, ha nőről van szó . . . (A kezében levő levelet nézi, meghökkenve:) Oh!

Úr: Mi az?

Hölgy: Levél!

Úr (izgatottan fölkel): Talán az a bizonyos?

Hölgy (sugárzó arccal fölkel): Elfelejtettem elküldeni!

Egy hang a szín mögött: Leülni! Leülni! Csendet kérünk!

(A függöny legördül.)

(A tapsot, ha ugyan tapsol a közönség, a hegedűművész, illetőleg egy művésznek maszkirozott néma szereplő köszöni meg. Oroszlánsörénye van, a frakkján sok rendjelet visel, a hegedűt a kezében tartja.)

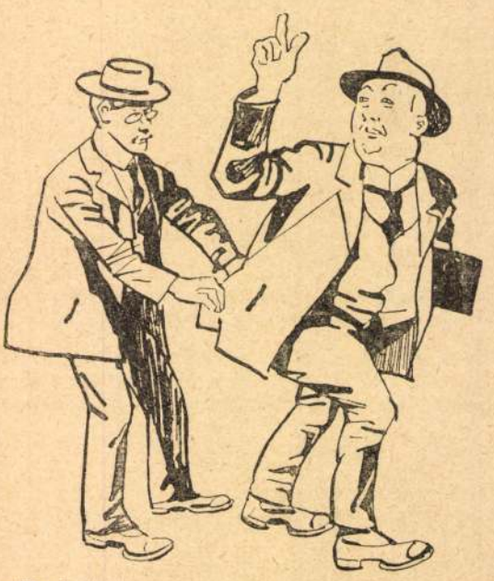

— Hová siet?

— Megyek hadikölcsönt jegyezni: ez a legbiztosabb évjáradék.

Koller utódai fényképe.

BERZEVICZY ALBERT, A KÉPVISELŐHÁZ LEMONDOTT ELNÖKE.

Erdélyi fényképe.

NÁVAY LAJOS, A KÉPVISELŐHÁZ ÚJ ELNÖKE.

irva is kétszáz koronáért, ki is a vételárat kelendő pénzben hiány nélkül lefizette. Sármássy ráfirkantotta nevét s a papirost visszaadta. A székely bucsúzódni kezdett és indulni akart, de ő egy szóra visszatartotta.

— Péter bátyám, még volna egy kis baj . . .

— Ugyan?

— Még kellene száz forint. De mindjárt!

— Sok pénz!

— Nem segíthetne?

Pál Péter nem felelt azonnal, hanem a szemét ravaszúl lehunyva, úgy tett, mintha gondolatában osztana meg szorozna, a mely műveletnek biztos eredménye az a száz forint, melyet Domokos úr kér tőle. Pedig dehogy! Azt hányta-vetette elméjében: melyik darab földje találná meg őt leginkább? Mikor ezt kiokoskodta, egy perczig sem késett a válaszszal.

— Van, instállom, egy keskeny szántója Téjegben, viczinus az enyémmel.

— Keskeny?

— No, nem is széles erősen . . .

— Az nem száz forinthoz való.

— Szorult embernek nem igen ér többet. Én kifizetném helyből az árát, meg is irnám az egyezséget még itt.

Sármássy Domokos megkötötte a vásárt. Kénytelensége tartotta, mert ez éjszaka megigérte Dobler Arankának, hogy a havasi kirándulásban részt veszen. Ide pedig nem mehet üres marokkal.

Az idő minden nap tovább haladt egy lépéssel; de Sármássy is egyre közelebb jutott Aranka kisasszony szivéhez, mig egy fényes augusztusi délutánon arra eszméltek mind a ketten, hogy egymás karjába omolva, forrón, boldogan csókolják egymást. Csak akkor bontakoztak ki, mikor a papa és mama lába alatt a hegyi sétaút homokja megrecscsent. Most már nem lehetett eltagadni, sem visszacsinálni — ar úrfinak vállalnia kellett a felelősséget és cselekedetéért helytállnia. A dolog gyorsan kibonyolódott: Sármássyt a novemberi közgyűlésen megválasztották szolgabirónak, az esküvő pedig májusban megtörtént.

A nagyigényű és nagyravágyó feleség ugyancsak megnövelte Domokos úr gondjait és kiadását. Régi bajok is voltak, melyeket okvetlenül el kellett enyésztetni, ha a kész veszedelmet nem akarta nyakába venni. E végből elhatározta, hogy birtokát eladja. Úgy okoskodott, hogy az árából rendezi anyagi viszonyait — azután majd lesz valahogy . . . A rokoni érzés mintha visszaszállott volna lelkébe: szándékát megüzente testvérének s felajánlotta a vásárt neki, nehogy idegen kézre menjen a családi vagyon. Sármássy Elek örömmel fogadta öcscse jobbkezét, meglátogatta és kibékültek, sőt a vásárt illetőleg is megállapodtak nagyjában.

De ember tervez.

A hunczut Pál Péter szintén értesült a szolgabiró tervéről. A földéhség egyszerre kitört rajta s megkötötte magát, hogy megszerzi Sármássy Domokos vagyonát akármi úton, ha kell hamisággal, mert nagygazda akar lenni. E czélból először Elek urat, a szolgabiró testvérét kereste fel s belőle körmönfont módon kitapogatta az ügy állását.

Nem volt sok remélni valója s belátta, hogy igaz úton nem igen ér czélhoz. Elővette hát minden fortélyát és furfangját, pedig sok volt benne. Tudta, hogy a két Sármássy testvér haragban és gyűlölségben élt, csak újabban, alig néhány napja édesedett össze; és tudta tapasztalásból, hogy semmi sem könnyebb, mint a kialvófélben lévő gyűlöletet meggyujtani és még lángolóbbá fújni, mint az előtt volt. Erre épitette egész stratégiáját.

Szekérre ült és Szeredába hajtott. Sunyi arczczal bátorkodott be a Domokos úr hivatalos helyiségébe. Alázatosan hajlongva kérdezősködött a saját egészsége és felesége hogyléte felől.

— Otthon mi ujság, bátyám? — szólott közbe Sármássy.

— Nem sok. Mi volna olyan kicsi faluban?

— Nem látta Eleket?

— Épen tegnap találkoztam vele. Sokáig beszélgettünk. Mondotta, hogy a tekintetes szolgabiró úr átengedte neki a birtokrészét, csak pert ne kezdjen ellene, nehogy be találják zárni miatta . . .

— Pert? — kérdezte megdöbbenve Sármássy.

— Igen, ő mondta. Azt is emlitette, hogy kegyelmezett, mert nem akarja, hogy a vére tömlöczben lakjék.

— Nohát ez hazugság, akár kitől hallotta! — tört ki az indulat Domokosból.

De Pál Péter ravaszúl tovább fonta a hálót.

— Én sem hittem — felelt szintén méltatlankodva — nem hiszem most se, debát az ember sok mindent elhallgat szemközt, mert nem akar feleselni. Hanem a mikor kaczagva beszélte, hogy jobb is igy, mert csak elkártyázná a tekintetes úr a birtokot, vagy a felesége, az a pesti dáma puczolná el — nem állhattam meg szónélkül s azt mondottam: «Rosz testvér maga, Elek úr, nem érdemli Domokos úr ezt a gyalázatot!»

— Rosz testvér, Pál Péter, igaza van! Nem is lesz a vagyonom soha az övé, sem a maradékáé. Akárkinek odaadom, a ki megveszi, egyedül neki nem.

A székelynek titkon megvillant a szeme s látta, hogy most kell megragadni a szerencsét.

— Én megadnám az árát instállom . . .

— Mennyi idő alatt fizetné ki?

— Három napok alatt. Pénzem, igaz, nincs, de a régeni bank igért, a mennyi kell.

— Rendben van. Délután jőjjön fel, hogy kössük meg a szerződést.

— Ügyvéddel jövök, instállom.

— Nem bánom. Úgy még jobb.

Az ügyvéd törvényes hitelességű okmányt irt arról, hogy Sármássy Domokos javai Pál Péterre szállanak, melyeket a nevezett Pál Péter és utódai tetszésük szerint el is adhatnak bárkinek, csupán Sármássy Elek atosfalvi birtokos és ivadékai záratnak ki az ezáltal keletkezett üzletből.

Sármássy Domokos azt hiszi, hogy bosszút állott a bátyján; Sármássy Elek nyiltan hirdeti, hogy az öcscse gazember, mert megcsalta; egyedül Pál Péter nevet a markába. Neki nincs oka se mérgelődni, se búsulni — ő jó vásárt csinált.

KÓBER LEÓ KIÁLLÍTÁSA.

A BERLINI TEMPELHOFER-UFER.

A KRITIKA.

KISVÁROSI RÉSZLET.

LÁTOGATÓBAN.

A Könyves Kálmán szalonjában megnyilt Kober-kiállítás kellemes meglepetésül fog szolgálni mindazok számára, kik már eddig is elismeréssel és szeretettel kisérték a művészt pályáján. Még pedig azért, mert arról tanuskodik, hogy nem riad vissza attól, hogy maga elé az eddigieknél nagyobb és nehezebb feladatokat tűzzön, nemkülönben arról, hogy e feladatok megoldására meg van benne az arratermetség. Majdnem egy évtizede már annak, hogy Kobert mint karrikatura rajzolót ismerjük. Karrikaturái, melyekben inkább az egyéni, mint a typikus ferdeségek rajzát adta, nem annyira humoros, mint inkább élesen satirikus támadások voltak, nevetésében volt valami fájó vonás is. Rajzainak ehhez a hangulati jelleméhez nagy formai készség járult, vonalainak erőteljesen találó volta, lendületessége és az a kevés eszköz, melylyel mégis sokat tudott adni a ma legügyesebb magyar rajzolói közé sorozták. Az utolsó évek produkcziói nem mutattak ugyan lényeges emelkedést, csak hajlandóságot arra, hogy a vonalról inkább a szinekre térjen át, inkább a szines grafikára; sőt nem egy olajkisérletét is láthattuk utolsó kiállításán. Csakhogy ezek az olajban festett karikaturaszerű képek még erősen magukon viselték a kifestettség karakterét, a mi rögtön elárulta a rajzolót. És hiába, mindez csak karrikatura-rajzolás volt, szóval egy oly ága a művészetnek, melynek, bármily művészi is lehet a kifejezésmódja, czéljai nem mindig tisztán művésziek. Azonkívül bizonyos kerekdedség és befejezettség látszott rajtuk, az a bizonyos megállásra való hajlam, mely a képzőművészeknél nem sok továbbfejlődés reményével kecsegtet azon a művészi ágon belül, hol azt kialakították.

Ámde ez a kiállítás épen azt mutatja, hogy Kober tovább is tudott fejlődni egy egészen radikális megoldás útján: búcsút mondott a rajznak és grafikának, festeni kezdett. Nem karrikaturát, nem is genreképet, vagy más anekdotaizű dolgot, hanem ezt, amazt, alakot, virágot, tájat, utczát, interieurt.

Nyugodt, sőt bátran mondhatjuk hidegen vizsgálódó szemmel látja meg tárgyainak pusztán festői jellegzetességeit. Most már nem festi ki képeit, hanem megfesti őket. A legmeglepőbb bennük épen a szineknek finom összehangolása, egy-egy domináló szintonusnak uralkodása szinekben mégis gazdag képeinek szintarkaságán. A régi időből erőteljes érzéket hozott magával a jellemzetes vonások felismerésére s a vonal virtuozitásához szokott kezének biztossága meglátszik képein is. Ezeken még nem igen stilizál a művész, még avval a buzgó és lelkes reálizmussal nézi tárgyait, mint a hogy mindenki, ki tehetsége számára hirtelen felfedezte a festészet birodalmát a kék papirról. Mégis már most is nem egy képén tanujelét adja annak, hogy művészetének egy még egyénibb, még egyszerűbb, még kifejezőbb kifejlése várható. Talán a legsikerültebbek kisvárosi tájai, meg a berlini utczákról és a vizpartokról festett képei, melyekben megvan az impresszionizmus üde közvetlensége mellett az újabb irányok erőre való törekvése is. Ezekért az előnyeiért szivesen elnézzük a kezdett nehézségeivel küzdőnek azt, hogy egy-egy thémája kisiklott kezéből, hogy néhol kissé merev, hogy nem tudja mindig megvalósítani azt a mit akart: hiszen az őszinte tartalmas küzdelem többet ád mindig annál az ürességnél, melyet a virtuozitás gyakran magában rejt.

Kóber újabb törekvéseinek hatása érdekesen tükröződik újabbi karrikaturáin is. Inkább szinhatásokat keres ezeken is, mint karrikatura szerűséget. Van közöttük nehány, különösen egy halványsárga és kék szinben tartott lap, mely a magyar grafika javához számit.

Minden esetre csak örömmel üdvözölhetjük irányváltozásáért. Nem mintha eszünkágában volna a karrikatura nagy művészi jelentőségét egy pillanatra is tagadni, egy műfaj, melyben egy Daumier, Beardsley, Th. Heine működtek, nem lehet jelentéktelen, hanem azért, mert az új vállalkozás kezdetei már is több siker reményével kecsegtetnek, mint multjának eredményei.

Farkas Zoltán.

„Emanárkodott válás a [illegible]
56. számaként jelent meg.

Kóber Leó háborús ábécéje. Egy neves katona-művészünk, Kóber Leó, a legmodernebb, a háború jegyében született ábécét rajzolt apró és meglett magyarok számára. A nagyon jellegzetes, kíváló tollal rajzolt nagyméretü lapokat, harmincat, díszes kiadásban juttatja a karácsonyi könyvpiacra a Hadsegélyző Hivatal, még pedig a hadiárvák és özvegyek gyámolítására juttatva a 40 koronás mappa eladásából befolyó jövedelmet. Mai számunkban két lapot reprodukálunk e szép műből.

[illegible] alltanak elő, nem is szólva a filmkölcsönző - vállalatokról, amelyeknek cégtáblái lépten-nyomon láthatók, hol egy erkélyen, hol a kapu alatt s amely vállalatok számára a kölcsönzés kétségkívül nem sovány kamatokat hajtó művelet.

Épp így, sőt talán még inkább szembeötlőbb a közönség viselkedése a magyar filmekkel szemben. Azelőtt, nem is oly rég, tudvalevően másként volt. A magyar filmnek dacolni kellett a közömbösséggel, a lekicsinyléssel, azzal az előítélettel, ami sokszor megnehezíti a hazai vállalkozások sorsát. A közönség, főleg természetesen a döntő szerepü pesti közönség, nem volt

Kober Leó

U. 1728.

Kóber Leó

U. 93, 98

?. január 19-én elhunyván
a kinek legelső feladata a nem
n nagy segítségére volt az a
tatás ügyi ministerium a ha-
temesebb összegeket kezdett fordi-
ti pályamunkák jutalmazá-
rendezés, a mely alkalommal
ütárgyak közül elhelyezett:

π	ʃπ	Összesen	Jegyzet.
.	.	.	
20	.	22	
.	.	51	
.	.	44	
.	.	101	Több 2 dbbal.
.	.	89	

Kober Leo

U. 2099

~~Asztalosmunka, római V. 245.~~

Kober Leo

U. 2112

~~Asszyr birodalom X. 51.~~

M.D.K.

Kober Leó

Amerikában élő magyar rajzoló a "Brodway szoros" címmel készült rajzát küldte meg a Színházi Élet részére, amely a World Sunday Magasinban jelent meg. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1921. aug. 28.- szept 3.
X. évf. 35. sz. 30. lap.

M.D.K.

Kóber Leó

"Rajzoló. New Yorkban él, lapoknak dolgozik. Ismert név."- közli alanti cim alatt a lap:

"Világhirességek, akikről kiderült, hogy magyarok." c.
Szinházi Élet. Bp. 1926. dec. 20-27.
XVI. évf. 51. sz.16-17. lap.

M.D.K.

MDK

Kóber Leó

Mit csinálnak a magyar müvészek Amerikában.
Szinházi Élet 1925. 6. sz. 43.l.

Kober Leo

Thieme Becker

XXI. 59. f.

(Kyka)

Hírlapirodalmi
BOKYHÁB

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kober Leo

Irod

Farkas Zoltán. Kó-
ber Leo kiállítása.
Vas. Ujs 1911. 922. l.
(Képekkel)

Esztergom:

A basalika ~~tervezete~~.

A középtérben e
sé tagolt négyszögletes
portikussal, két nyolcs
kanyzaton szt István,
Kányon pedig a négy evan
vallást ábrázoló képes
épület áll. Az előtért
hó és két szalma Jedeles h
jában út vezet a prim
térben a Duna folyik,

Könyomat, me

Ltsa 450

Kober Leó

festő

† New Yorkban

1931. Sept. 18.

55 éves korában

Kober Leó

koll. kiáll. a Könyves Kálmánnál –

irod

z

Az Ujság

1916. nov. 15.

(c. a.: K. L. háborus rajzai és festmenyei)

áthelo" „Danubius flu" jobb partján
jén van a köfalakkal, bástyákkal és
vár; ~~kol~~ jobbra a (az „Aula Regis" alatt ~~a~~ a
ti amoeni" falaihoz ~~[illegible]~~ közel az „Aula
". Az előtérben balra egy katona s egy
halad, középütt a két hölgy felé egy elő-
ik s jobbra a vár- s a Gellért hegy közt
felé, melyen két vitorlás látható. A hát-
terülnek el. Felirata fölül a keret-

ulgo Ofen, prima & regia
egni ciuitas, ad Danubium
m Ptolomaeus Curtam, vel, ~~ut~~ vt
asum est, Salmum nominat. Fran: Jre:

sinezoe, méretei a vonalkeretnek 14.8:

Ltha. 2241.

Elutazott.
Parti.

Vinn

Vagyságos

0.80

BUDAPEST
908 JUL 6 ET
12 D

Kóber Leo

retour Bpst

festőművész úrnak

Wien

Porzellangasse 10.

Abgereist.
Parti.

Parasbern
vom

IX/I Pomzelangasse 10
Adressat seit dem
Jahre ausgezogen
ohne angabe wohin
dann

BUDAPEST 8
908-JUL-8
11.9.8.

WIEN 6/6
BESTELLT
8 VII 1878

Nagyságos

Dr. Szendrei János úrnak

mín. o. tanácsos, a m. tud. Akadémia tagja, stb.

Budapest

I., Atilla-utcza 23.

IGEN TISZTELT MŰVÉSZ ÚR!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy SZENDREI JÁNOS dr., a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a jeles történész és SZENTIVÁNYI GYULA műtörténész jórészt már megírták az első nagyszabású magyar műtörténeti lexikont, mely a XII-ik századtól kezdve napjainkig élt összes képzőművészeink életrajzát magában foglalja s melynek első kötete a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi ministerium támogatásával

MAGYAR MŰVÉSZEK LEXIKONA

czím alatt ez év végével fog megjelenni.

Miután e régen nélkülözött és szigorúan tudományos munka megjelenését a magunk részéről is teljes mértékben támogatni kívánjuk, ezennel felkérjük t. Művész Urat, hogy életrajzi adatait a mellékelt íven feljegyezni s az ugyancsak ide mellékelt borítékban a szerkesztőség czímére megküldeni szíveskedjék.

Az életrajz beküldési határideje legkésőbb 1908 évi aug hó 31-ig.

Az életrajz beküldése a műre való semmiféle előfizetési kötelezettséggel nem jár. Kérésünk teljesítését a hazai művészeti irodalom érdekében is kérve,

vagyunk kiváló tisztelettel
Budapest, 1908 június hó.

AZ ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI
TÁRSULAT IGAZGATÓSÁGA

HORNYÁNSZKY VIKTOR, BUDAPEST.

Kérdő-ív

Tiszta, olvasható írást kérünk!

Neve?	
Születési éve, napja és helye?	
Mikor és hol végezte tanulmányait? Kik voltak tanárai?	
Részesült-e és mínő ösztöndíjakban?	
Volt-e tanulmányutakon; hol és mikor?	
Hol, mikor és mit állított ki **külföldi** *tárlatokon?*	
Mínő kitüntetésekben és pályadíjakban részesült?	
Melyek legjelentékenyebb művei, mikor készültek, s hol, kinek birtokában vannak ezek?	
Megjelentek-e már életrajzi adatai és műveinek ösmertetései vagy bírálatai? Melyik hírlapban vagy könyvben, és mikor?	

Minél kimerítőbb az életrajz, annál becsesebb!

Kober

Illustrációk

a Művészvilág

1900 évfolyama

Kober Leo

irod

A visszautasitottak szalonja. Müvészvilag -
1901. 22 l -

Kober Leo

ired

Fodras Zoltán. Kober Leo
kiállítása. Vas. Ujs
1911. 46 sz

_____ *műhely.*

yfőnökség!

év_____ hó_____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

tam.

évi _____ hó _____

_____

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kóbor Léo

Művészek lexikona

~~Acts V. 98.~~

Köber Leo

Wod

Tövis. Köber Leo
(Keppel) Hét 1907
21 sz

Kober Leo

Ivod

Lengyel Géza. Kober Leo. Nyugat

1911. II. 952 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Kóber Leó

źród

Z

Pogány György. A magyar karrikaturáról.

Pesti Hirlap 1908. Okt. 11.

U. 126

Kóber Leó.

Irod.

e.a. Kóber Leó, a festő.
Az Ujság. 1911. nov. 8.
U. 98.

A Könyves Kálmán szalon-
jában rendezett Koll. kiállí-
tása alkalmából.

VASÁRNAPI
KIADÓHIVATALA BUDAPEST VIII.

Nagys.

Szentiványi Gy
a Szépmüvészeti M
kára urnal

I.Lenke-tér 7.IV.

Kober Leo

1911. november

Koll. Kiall. Budapesten.

Az Ujság. 1911. dec. 31

N. 78.

Kóber Leo

vod

Malonyay Derső: Kóber Leó. Budapesti Hirlap 1911 nov. 8.

U. 93

8 lábas tárca.

A Könyves Kálmán szalonjában rendezett koll. hiátlatása alkalmából.

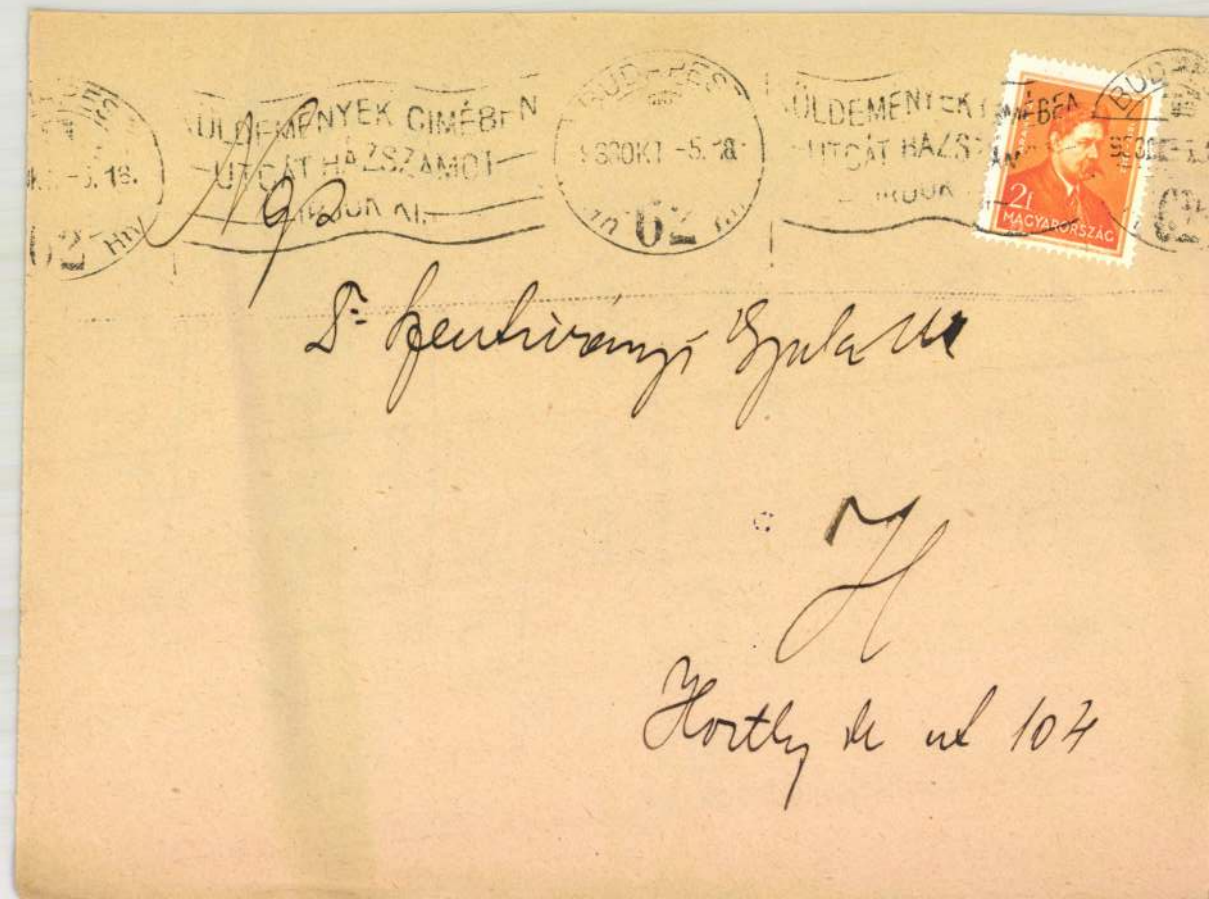
KÜLDEMÉNYEK CIMÉBEN
UTCÁT HÁZSZÁMOT
BUDAPEST
1930 KI -5. 18.
62
MAGYARORSZÁG
Dr. Szentiványi Gyula
Horthy M. ut 104

nista festészetet nagy általánosságban jellemzik. Nem fejlődéstörténetét vagy kritikáját akarjuk adni ennek az iránynak, hanem, hogy úgy mondjuk, stilisztikáját.

Feladatunk így sem könnyű. Mert egyrészt a festők gyakran sok olyat látnak a képeiken, amit ott csak — ők látnak. Viszont a néző is sok olyasmit vehet azokon észre, ami teljesen kívül esett a festő szándékain. Ezt a Tartozik-Követel számlát igen nehéz eligazitani, ha ugyan egyáltalán lehetséges. Megnehezíti ezt az a sajátságos körülmény, hogy ebben az esetben az irány teóriája majdnem korábban volt készen, mint az irány. És semmi sem természetesebb, minthogy temérdek neoimpresszionista mű éppen nem felel meg az irodalomban megrögzitett programmnak. Mi nem is fogjuk az elméletet figyelemmel kisérni. Magukról a képekről fogjuk leolvasni az általános rokonvonásokat. E képeknek egy része bizonyára meg fog maradni s rajtuk később is ellenőrizhető lesz, vajjon megállapitásaink helyesek-e vagy sem.

Néhány külsőségnek látszó jellemvonás már messziről elkülöníti a neoimpresszionista képet az impresszionizmus átlagos alkotásaitól. Ilyen például a méret. Mindenesetre feltünő az új irányban a legnagyobb dimenziókra való igen gyakori törekvés. A méretet nem tartjuk oly mellékesnek, mint amilyennek az talán az első tekintetre látszik. Méretével él s hal a kép, aki erről bizonyosságot akar szerezni, az vetítse a sixtusi kápolna menyezet-freskóját tenyérnyi nagyságúra s Szinyei Merse Majálisát életnagyságúra: a méretváltozás tönkreteszi a festményt. A méret szervesen egyszerre fogamzik meg a kép egyéb stílussajátságaival, a festmény minden alkotó-eleme a méretekhez hangolódik. Jellemző tehát a képre nézve s ezért nem szabad tekinteten kívül hagynunk. Van a méretnek gyakorlati következménye is. Az igen nagy kép csak nagyon tág helyiségben kaphat otthont. Jóformán lehetetlenné válik elhelyezése például az átlagos lakásban. Nagy falfelületet s a szemlélet számára nagy távolságot kíván. Tehát első sorban a murális festés igényeit húzza alá vagy legalább is a nagy falat kívánja magának végső állomásul. A kicsiny fal és piciny szoba egészen különleges festészetet teremtett magának a piciny szobák klasszikus hazájában, Hollandiában, ahol a közelről való szemlélet bizonyára hozzájárult a képek „teljesen kidolgozott" technikájának átalakitásához.

A neoimpresszionista képek java nagyméretű s ezzel természetszerűen megnő az ábrázolás tárgyainak mérete is. Egyszerre mindennapivá lett az életnagyságú alakok festése, ami az impresszionista irány körében kivételes ritkaság. Ezzel csaknem eleve lehetetlenné vált a friss benyomás közvetlen előadása. A méret azért ölthetett ily arányokat, mert a neoimpresszioniznus egyáltalában lemondott a friss benyomás közvetlen előadásáról. Egészen más célok felé vette útjait.

A képek tárgya csekély változatú. Az impresszionisták mindent feldolgoztak, amit mint szubjektive érdekes jelenséget az élet eléjük vetett. Kizárták tehát az ú. n. történeti tárgyakat, mint amelyek nem adhattak szemüknek közvetlen élményt. Az új irány e tekintetben tudatosan szűk korlátokat szabott magának. Az ábrázolásnak túlnyomó része az emberi alak, sőt túlnyomó részben az akt. Esetleg még a ló. Ezek az alakok száz közül kilencven esetben tájképbe kerülnek. Az intérieurnek motivum gyanánt való kiaknázása megszűnt. Esemény vagy cselekmény előadása nagyrészt ki van küszöbölve. A tájban álló, ülő, járó alakok nincsenek többé lokalizálva. Sőt ki vannak emelve az időrendből. Magukért, mozdulataikért vannak ott. Ehhez képest a képek címe a legnagyobb általánosságokra redukálódott. A cím ugyan teljesen mellékes valami s ugyanannak a képnek egyforma joggal százféle címmet is lehetne adni. Itt csak azért említjük fel, mert vele jellemezni akarjuk e képek tartalmának időtől és helyről való függetlenségét.

Az alakok s a táj azonban nem a véletlen játéka szerint kerülnek a kép síkjára. Bizonyos rendszer bontakozott ki elhelyezésükben s ez a rendszer a neoimpresszionista kompozició.

Ezen a ponton találkozunk ma még az új stílus legnagyobb gyengéjével. Mert a kompozició a legkevésbbé eredeti s nem mond-

A KRITIKUSOK
KOBER LEO RAJZA

ható újításnak. Igaz, hogy alapjaiban különbözik az impresszionisták kompozíciójától, akik e téren valóban újítók voltak. De nem különbözik a pre-impresszionista akadémia és annak forrása: reneszánsz vagy még régibb kompozíció-módoktól.

Nagy általánosságban két típusát látjuk a mai neoimpresszionista kompozíciónak.

Az egyik, a radikálisabb, a képet teljesen síkdíszítménynek fogja fel, vagy helyesebben szólva oly szempontokat juttat rajta érvényre, amelyeket eddig általában a síkdíszítmény elveinek ismertünk. Itt az ábrázolás minden tárgya egyetlen síkba van komponálva, a tér éreztetésének minden nyoma nélkül. A vásznat egy adott négyszögletes területnek fogják fel, amelynek sík karakterét nem szándékoznak valamely tér éreztetésével, távlati fogással vagy plaszticitással áttörni. A lokalizált fény és árnyék tehát ki van küszöbölve. Az alakok koordináltak. A háttér inkább csak alap. Az alakok elhelyezésében az a szempont látszik érvényesülni, hogy a súlyosabb, nagyobb tömegek a kép alján, a könnyebbek fönt kapjanak helyet. Átmetszések nem láthatók sehol sem. Csupa olyan elv, amely egyszer már, más okból érvényesült a mezopotámiai és egyiptomi síkdíszítő-művészetben.

A másik, nagyobb és kevésbbé radikális csoport előadásának egyik célja a tér éreztetése s benne az alakok szabad plasztikus kifejtése. Itt az alakoknak a térben való elhelyezése túlnyomó részt olyan kompozícióelvek szerint történik, amelyeket egykor Lionardo s követői fejlesztettek ki végleg s amelyeket a XIX. század közepéig rendszerbe foglalva tanítottak az akadémiák. Lionardo egykor különleges céljainak elérésére zárt geometrikus formába, háromszögbe tömörítette alakjait, hogy ezzel a képet egyszerűbbé, tömörebbé, kifejezőbbé tegye s jobban érvényre juttassa sajátos pszihológiai szempontját. A neoimpresszionista képek jó részén újra előttünk áll az alakoknak háromszögbe való komponálása. Tömegek tömörítését akarnak elérni ők is, új, hozzávaló kompozíciómódot azonban nem tudtak hozzá találni. Vették tehát a régit, azt, amelyet utoljára Székely Bertalan tanított nálunk, szintén egészen más szempontból. Ily piramissá tömörí-

Kober Leo

Gyenthon Istvánné
Közlése

KOBER LEO 1876 szeptember 24-én született Brunnben. Becsben kezdett festeni tanulni, majd sokáig élt Münchenben, Párisban és Berlinben. Külföldi lapokat illusztrált. Festményeiből és rajzaiból gyűjteményes kiállítása volt 1907-ben és 1911-ben Könyves Kálmán szalonjában. Az új művészeti törekvésekkel párhuzamos nagyszonalú és pompás karrikaturáival jó nevet szerzett.

HAZAI KRÓNIKA

A MŰVÉSZET TEMPLOMAINKBAN. Valamikor, az olasz reneszánsz fénykorában, a művészetek legnagyobb pártfogói egyházfejedelmek, papok voltak. Ha az utas végigjárja Olaszországot, csaknem minden kisebb városka templomában akad egy-egy féltve őrzött szentképre, mely annak a művészetben gazdag kornak ránk maradt emléke.

Ha a mi mai modern viszonyainkkal nem is lehet összeegyeztetni annak a kornak a társadalmát, sem az életnézeteit, sem pedig művészetét: tény az mégis, hogy a vallásos festészet művészi volta igen alkalmas a művészetek, különösen a festészet népszerűsítésére, terjedésére.

Ebből kiindulva, fel lehet vetni a kérdést, hogy miképpen lehetne a művészi egyházi festészet úgy a művészeteknek terjesztője, mint a művészeknek anyagilag és segítője?

Való tény az, hogy ha sorra vesszük hazánk templomait, csak elvétve akadunk azokban egy-egy művészi nivón álló festményre, szoborra vagy díszletre, általában véve pedig azok — szomorú tény — a kontár és ízléstelen munkák siralmas gyűjteményei.

Látunk ott agyoncifrázott gipszkeretekben nagy oltárképeket idomtalan angyalokkal, lehetetlen formájú Szent Józsefekkel, szóval bibliai jeleneteket ízléstelen módon megfestve, amely képek a vallásos érzület felkeltése és az áhítat előidézése helyett csak az ízlés megrontói; és látunk szoborcsoportozatokat, agyonzsúfolva szintén formátlan figurákkal, kontár kezektől előállítva.

E cifra lim-lom nem ébreszt bennünk érzéseket, nem támaszt gondolatokat, tekintetünk szórakozottan jár-kel rajtuk, mintegy keresve egy művészi tárgyat, ahol megpihenjen, ahol felüdüljön.

Mindezek után az a kérdés, hogy a papság, amely hivatva van a vallásos érzület nevelésére, miért nem fordít nagyobb gondot arra, hogy Isten házában elhelyezett tárgyai e célok elérésére alkalmasabbak legyenek? Mert tény az, hogy, kivéve talán a főváros és egy-két vidéki város templomát, mindenütt, de mindenütt, még a nagyobb városokban is, e téren igazi művészetben való szegénységről panaszkodhatunk.

Okát e dolognak legjobban a papság hiányos művészeti érzéke magyarázza meg. Tisztelet a kivételeknek, — mert tudunk, különösen főpapjaink között valódi mecenásokat is, — de általábanvéve tapasztalt dolog, hogy papjaink legnagyobb része a művészet iránt még csak nem is érdeklődik, annak létezéséről úgyszólván tudomása sincsen.

Előttem a példa: Egy vidéki kis város plébánosa — megnevezni nem akarom — oltárképet óhajtván készíttetni, pályázatot hirdetett oly feltétellel, hogy a témát megadva, a pályázók a képet készítsék el s a kész képek közül fognak választani. Díjazás kikötve nem volt. Természetes, hogy erre a feladatra művészember nem vállalkozhatott s így egy szobapiktor képét vették meg elég magas áron. Tehát egy hozzá nem értő ember járatlansága miatt teljesen értéktelen képért dobtak ki annyi pénzt, amennyiért művészi munkát is szerezhettek volna.

Igen üdvös volna, ha az egyház emberei a papnevelő intézetekben az egyházi nevelés mellett a legszükségesebb művészeti felvilágosításban is részesülnének, hogy a művészi dolgokat megértve, hivatásuk körében annak oltárán is áldozhatnának.

Hiszen a művészet szeretete, a szép iránti érzék kifejlesztése csak nemesíti a lelket; összeegyeztethető az a vallásos eszmékkel és neveléssel, dacára, hogy vannak még mindig nagyszámmal elmaradott emberek, kik a művészetet meg nem értve, annak szerintük reális voltát a lélekre káros hatásúnak tartják.

Nem arról van szó, hogy a papnövendékeket festett vagy mintázott aktok szemléltetésével gyönyör-

MODERN DUETT
KOBER LEO RAJZA

Müvészet 1901.

Kóber Leó

1907

Kober Leo. Irta Tövis. A Hét máj. 26.

(Nemzet 1907. 279. l.)

...lelos I a

...s abrázolós

MDK

Kober Leo, 1876-1932.

Az Entente, sz. tollr.

Galicia, " "

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

23 1.

MDK

Kóber Leó

Modern Zsuzsanna, akv.

Szt. György céh XVII. suk. 1914. márc.

7o l.

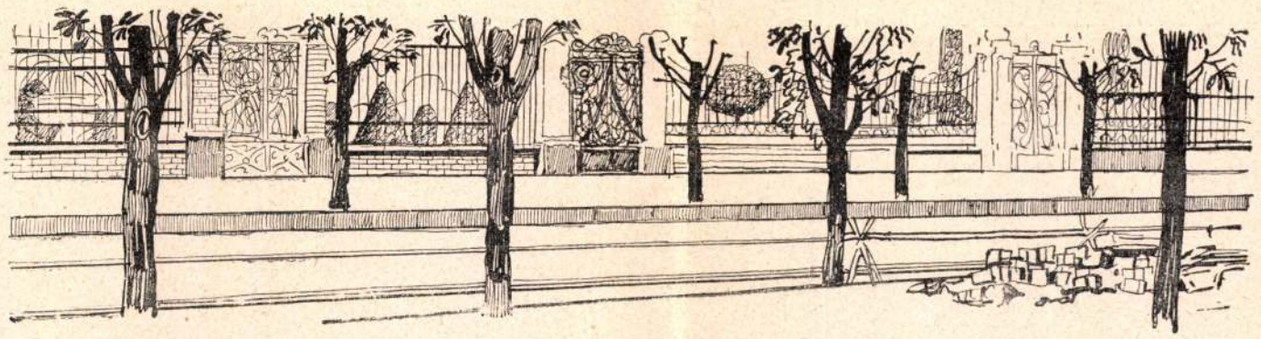

és most

Mühlbeck Károly rajza

A halászat révén valami barátságféle keletkezett közte és a fiu között. A gyerek tartotta rendben a csónakot és a szerszámot. A halászzsákmányt ő vitte az ezredes lakására. Később bejáratos lett a házba is, ahol apró-cseprő munkákat biztak reá. Nagyon egymáshoz illettek ketten. A gyerek szakasztott olyan komor és szófukar volt, mint a katona, a mellett ő is bátor, megbízható és ügyes volt. Szinte hasonlított is az ezredesre, nemcsak hajlamai, hanem külseje tekintetében is.

Egyszer, mikor már nagyon összeszoktak, a Szunyogszigeten a következő párbeszéd folyt le közöttük:

— Mi is az ön neve? — kérdezte Csabay.

— Jancsi. Máté Jancsi.

— Élnek a szülei?

— Az édesanyám tíz esztendővel ezelőtt meghalt.

— És az apja?

— Róla nem tudok semmit.

— Az édesanyját Máténak hívták?

— Máté Kornéliának. A nagyapám vendéglős volt a Templom-utcában.

— A Templom-utcában?

Az ezredes elgondolkozott egy kissé. Emlékezett egy szomoruszemü, de nagyon csinos kocsmárosleányra a Templom-utcából . . . Amikor Duna-Monostoron még katonaság állomásozott, a tisztek ott szoktak ebédelni . . . Igen, azt a leányt Kornéliának hívták . . . Nagyon erényes leány hírében állott mindaddig, amíg szemet nem vetett rá Csabay . . .

No ez furcsa dolog! Az ezredes nem folytatta a faggatást. Másnap azonban megint akadt kérdezni valója:

— Kinél lakik ön?

— A nagynénémnél.

— Jól bánnak ott önnel?

Jancsi vállat vont.

— Azt mondják, hogy fattyu vagyok. . .

— Nem jár ön iskolába?

— Az idén már nem. Lakatost akarnak belőlem csinálni. Én katona szeretnék lenni.

— Hozza el nekem holnap a tavalyi bizonyítványát, — mondotta az ezredes.

Jancsi másnap elhozta a bizonyítványt. Tiszta jeles volt.

— Szép bizonyítvány, — mondotta Csabay.

Többet azonban nem mondott.

Egy-két hétig még halászgatott, aztán bekövetkezett a hideg őszi esőzés. Az ezredes mérgelődött és azon gondolkozott, hogy jó volna melegebb vidékre mennie. Megint elővette a katonai térképeket és sokat nézegette Olaszország mappáját.

Egyszer kinézett az ablakon és a szemben levő ház kapuja alatt egy vékony alakot látott dideregni. Jancsi volt. A fiu ott leste, hátha az ezredesnek a szitáló esőben kedve kerekednék halászni. Délután megint kinézett Csabay és megint meglátta a fiút. Másnap is ott ődöngött Jancsi, harmadnap is. Az ezredes ezt furcsának találta. A negyedik napon kinyitotta az ablakot.

— Jancsi, jöjjön ide!

A fiu az ablakhoz ugrott.

— Megyünk halászni, ezredes úr?

— Nem lehet, hiszen esik az eső.

— Azért talán lehetne. Esőben könnyebben megy horogra a kárász. És hoztam gilisztát is.

— Menjen haza. Ma nem halászunk.

Délután az ezredes kisandított a függönyön át és megint csak ott látta a fiút. Ekkor nagy nyugtalanság vett rajta erőt.

— Ez a gyerek nagyon hozzámszokott. Mint egy kutya . . . Mit kezdjek vele?

Az ezredes gondolkozva fel-alá járt a szobájában. Valahányszor kitekintett az ablakon, mindig ott látta a fiút. Végül már alkonyodni kezdett. A gyerek, valami makacs ösztönére hallgatva, még mindig ott volt.

Csabay ekkor valami különös keserűséget érzett. Soha életében nem érzett ilyesmit . . .

A legénye jelentette, hogy kész a vacsora. Ő azonban nem akart enni. Döngő léptekkel járt fel-alá a lakásában. Nagy és fájdalmas nyomást érzett a szívén és a nyomás egyre erősbödött. Érezte, hogy valami titokzatos, szörnyü veszedelem fenyegeti. Szinte kétségbeesetten kereste a menekülést.

Aztán egyszerre megtalálta. Odasietett az ablakhoz, kinyitotta és teli torokkal kiáltotta:

— Jancsi, jöjjön be hamar, én vagyok az ön édesapja!

Ne nyulj hozzám

Irta Nagy Endre

Bizony, egész egyszerűen csak eladták, portéka módjára pénzért eladták Iriszt. Ott voltam az esküvőjén. Jól emlékszem rá; soha még olyan szomoru esküvőt! Irisz apja és anyja, az örömszülők elkényszeredetten próbáltak örvendezni, mintha lelkiismeretüket akarták volna elriasztani. A menyasszony nem jajveszékelt, nem sírt, de ami még ennél is szomorúbb: közömbös volt. Itt nem hangzottak azok a suttogások, becéző bókolgatások. A násznép vigyázott a szájára, mert nem tudta, hogy melyik szavával sebez meg valakit. Bátonszeghy Ferenc, a vőlegény volt az egyetlen boldog ember az egész gyülekezetben. Ott tipegett köszvényes, rozzant lábával szobáról-szobára és ragyogó arccal fogadta a szerencsekivánatokat.

Persze őt mindenki irigyelte, sőt gyűlölte. Hatvan éves volt már, féllábával a sírban és a menyasszonya alig tizenhat! Az egyik átélt már mindent, amit csak az élet gazdag embereknek nyujthat, a másik pedig még úgyszólván csak tegnap került ki az iskolából. Ez az első útja az életbe és — ez is a nyomorult halálba vezet. Eh, mégis csak irtózatos, hogy ez a hajadongyilkolás így megeshetik. És még a szülők vezetik oda kézenfogva az áldozatot az oltárhoz, még ők biztatják, hogy majd boldog lesz, csak legyen vig, mosolyogjon! . . . Hogy a Gondviselés ezt ölbetett kézzel tudja nézni, holott annyi villáma van neki!

PILLANATFÖLVÉTEL Kober Leó rajza

Pedig a Gondviselés tétlenül tűrte, hogy megessék ez a gaztett. A pap rájuk adta az áldást, a kórus elénekelte az ünnepi kántust, ami a vőlegényt illette meg, mert ő volt a templom pátrónusa, aztán kocsiba ültek és valamennyien viszahajtattak a kastélyba, — vidám nászlakomára.

Hatalmas volt a traktamentom, sőt utána tánc is volt a parkban, a tisztáson. A faágakon színes lampionok világítottak, lent a gyöpön a szatmári banda frissen muzsikált, a hajduk egyre-másra hordták a mulatozóknak a hűsítő és hevítő italokat. A lombok között az álmos madarak aligha sejtették, hogy mind e vígsággal csúnya emberáldozatot ünnepelnek odalenn.

Irisz Halmay Pistával, régi gyerekkori játszótársával táncolt. Tizennyolc éves szőke gyerek volt, most került ki a kadétiskolából. Most is olyanok voltak egymás mellett, mintha a tánciskola próbáján lettek volna. Aki rájuk nézett, önkénytelenül is elmosolyodott és elmúlt ifjuságára gondolt.

A fiu, bárha nagyon feszített vadonatúj uniformi-

Uj Idők 1907. XIII. 42. sz.

a mintarajzis kola előtt
– Kit tartan Te a legnagyobb magyar minőnek?
– Azt nem lehet csak ny megmondani; – – az attól
f ny. kia. valló és közoktatásügyi minisztér

KOBER LEO RAJZA

mélység érzetét felkölthette, mint előtte senki. Nála a tér kibővült és alakjainak fesztelensége nemcsak lelki, de valósággal fizikai is volt. Segítségére volt rajzbeli tudása, mely átszelések és rövidítések segélyével a vonalak kifejező erejét a lehetőség határáig kiaknázta. Egyrészt tónusos érzéke, mely a konturnélküli kép megkisérléséig vitte, másrészt rajzoló készsége a japán tájkép nagy mesterévé tette. Hokuszái nagyszerűségét Utamaro ingeniuma nélkül méltányosan értékelni nem lehet.

Utamaro a művészete kedvéért élt és dolgozott. Kritikusai nem mulasztják el az ellentétet, hogy nappal kiadója házában szorgoskodott és éjjel mulatni indult a zöld teaházak felé. Elevenen megőrzött emlékképeket, átélt és izgalmas létükben megmaradt dús benyomásokat vetített munkáiba. A gyönyör országában járt ő. Virág és asszony volt körülötte és csupa mosolylyal kínálkozott minden. Fajának örömet szemelő sajátossága kiválasztódott benne és Utamaro hajszolta a gyönyör élményeit. A művész egoizmusa volt benne, mely követelt az élettől annyit, hogy túlostúl megteljék és egy nemzedék minden lelki rebbenését a maga bensejében végiglássa. A siker melegében lett nagygyá, terebélyessé. Később kissé elhamarkodta már a dolgát, de tőrőlmetszett művészereje a félmunkában is kitört. Úgy van, hogy ami ránk maradt tőle, a kultura összegéhez tartozik: színes foltba, alakba szorult élet, az, mely minden érzékünkkel megragadható, a miénk és a másé az ösztönök közössége folytán. Az Isten kegyelméből való művészet eltörli a faji határokat.

EISLER MIHÁLY JÓZSEF DR.

GARAY ÁKOS VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Művészet 1908. 330

Kóber Leó

U. 1728

Farkas Zoltán:
K. kiállítása.
Vas. Ujs.
1911. 922. l.

A Múzeumo

usiurandum), ez ar
opnak el a tábor
hadsereg vezetői
lasztják, részint
szolgálat tartama
adjárat, lovasoknak
Fontos része a
latin szövetség ó
lítanak és a föve
38-ban elvész ez a
ek. A municipium
omiával rendelkező
oroztak; az önál
aderőt állítanak (le
apatoknak parancs
li római tiszt

cohors 3 manipulus és egy manipulus 2 centuria: végeredmény 60 centuria. A katonaság minden év január 1-én leteszi a hűségesküt.

Augustus a légió szervezetére lényeges változtatásokat tesz és azt átalakítja. Minden legio mellé római lovasságot rendel 120 főből, mely négy turmára oszlik. De sokkal lényegesebb ennél az, hogy Augustus a legio élére parancsnokot állít. (A köztársaság alatt 6 tribunus állott a legio élén választás és consuli kinevezés alapján.) A parancsnok (legatus Augusti pro praetore legionis) praetorságot viselt egyén lehetett. A tribunusok is megmaradnak és e tisztségeket a lovagrendűek töltik be, akik az aranygyűrű-viselés

a lovagrendbe léptek és tribunus militu angusticlavus rangba jutottak.

A segédcsapatokat először sorszámmal lá táK el, majd az egyes népekből sorozottal látták el sorszámokkal (pl. cohors VII. Breuc rum). Melléknevük az alapító császártól ere (pl. Flavia Ulpia = Trajanus). Az a mellékné civium Romanorum nem azt jelenti, hogy cohors tagjai római polgárok voltak, hane hogy ez a csapat valamikor kitüntetésül me kapta a polgárjogot. A 32 itáliai coho czimében benne van: civium Romanoru ingenuorum.

A Flaviusok óta nemzetiségi előnyök érv nyesülnek a hadseregben és ekkor keletke nek a 200—000 fő közt változó *numeri*, ne

Kóber Leó festőmüvész.

. Népszava XXXV.évf.1907 máj.8.
109 sz. 8 lap.

Kóber Leó kiállitása.

Kober Márton

festő

Báthory István arcképe

1583

Krakó, rendház

missionárius atyák

Iml

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszermében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Kober Márton
festő

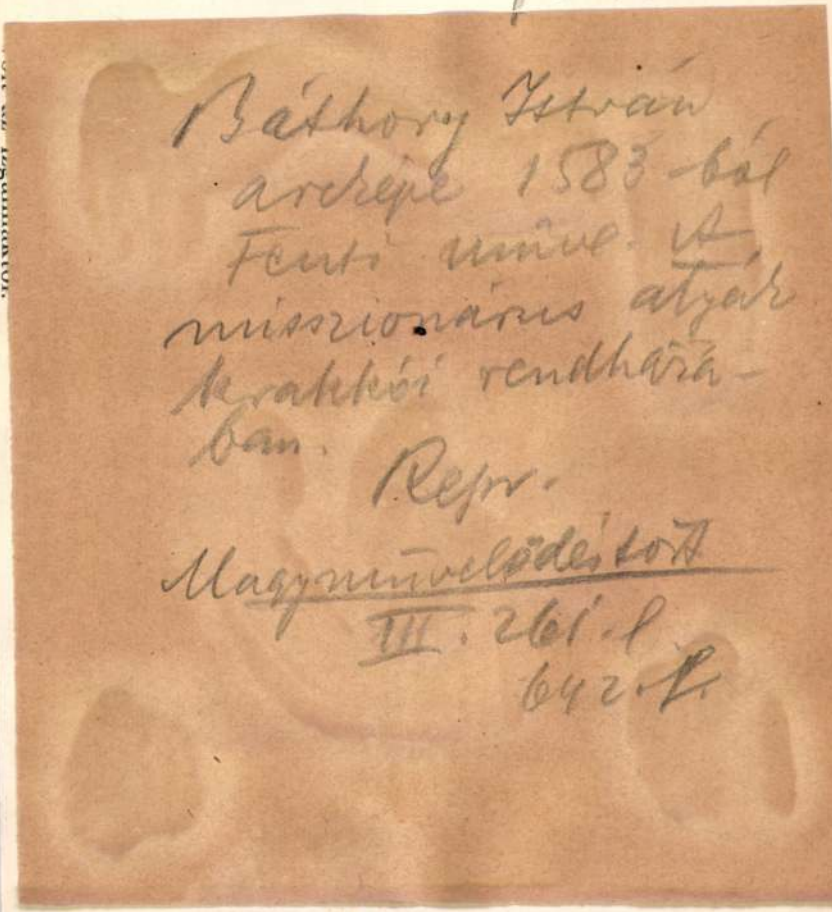

Báthory István
arcképe 1583-ból
Fenti műve. A
missionárus atyák
krakkói rendházá-
ban.

Repr.

Magyarművelődéstört
III. 261. l
642. l.

alá, hogy lemond a főispánságról. A fehér papiros piros foltokkal volt tarkitva, Kovács csepegő vérétől, de a lemondólevél mégis elkészült. Kristóffy belügyminiszternek volt cimezve az irás és igy hangzott:

— Kegyelmes Uram! Hajduvármegye és Debrecen főispánságáról ezennel lemondok. Kovács Gusztáv, királyi tanácsos.

A lemondólevelet dr. Fehér Ferenc és Lóránt József is aláirták, mint tanuk, azután kihirdették a népnek, amely igy megnyugtatva és csillapult kedéllyel szétoszlott. Az okmányt mindjárt átadták Kovács József debreceni polgármesternek, hogy továbbitsa a kormányhoz. De a főispánfogadtatásról maga is mindjárt táviratban számolt be Kristóffynak:

— A vasutnál többezer főnyi tömeg várt rám és megvertek. Utazom vissza máris Budapestre.

A póruljárt főispánt csendőrök és egy század huszár kisérte ki az állomáshoz, még aznap éjjel. Négy csendőr, minden tiltakozása ellenére, beült a vasuti fülkébe is és elkisérték egész Pestig. A vonat utasai valami nagy bünözőnek gondolták a szuronyos csendőrök között ülő összevert embert.

— Ugyan mit csinálhatott? — találgatták, — hogy igy hely-

Kober, Martin

Báthori István
lengyel király arcképe
vrd

Topass, Jan: L'art et
les artistes en Pologne.
Paris, II. 62. l.
1926 képpel

Távirati cím — Telegramme } FILMIRODA
Cables — Télégrammes } BUDAPEST

MAGYAR FILMIRODA RT. ⁓ UNGARISCHES FI

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST, IX, KÖN
LEVÉLCÍM: BUDAPE

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-U
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII, SZENTKIRÁLY
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAPEST, VII, I
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM: BUDAPES

Rendelés száma.....

T. *Szá*

Müemlékek Orsz

Van szerencsénk nb.megrendelésük

az alanti felállítás szerinti számlával szolgálni.

.....*mellćklet*

Munkalap száma.....

Tételszám	Esztergomi légoltalmi felvét

Kober P. Martin

magdeburgi festő

Báthory István lengyel-
király arckepe, olajt.

1583.

P (Koeber, E Kober)

Komornicki 451–467. l

ugyanitt felsorolva
és reprodukálva
számos végi arckep
amely Kober képe
~~[illegible]~~ nyomán
készült.

u.o. 468, 497. 506, 507
509, 511. l.

38-IK SZÁM. 1885. BUDAPEST, SZEPTEMBER 20. XXXII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre 4 frt. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre 3 frt. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

MAGYAR-LENGYEL EREKLYÉK.

(Báthory István siremléke s arczképei.)

A LENGYELEK látogatása után kétszeres érdeklődéssel és kegyelettel tekintünk amaz ereklyékre, melyek a magyar és a lengyel nemzet történeti érintkezésére emlékeztetnek.

Kegyelettel emlegetik, hogy *Nagy Lajos* királyunk volt az első, a kitől a lengyel nemesség első alkotmányos jogait nyerte, a ki alatt a köznemesség részt kezdett venni a törvényhozásban, az országgyülésben.

Leánya, *Hedvig* szivét, szerelmét feláldozta a lengyel érdekeknek, s Lengyelország a magyar királyleány keze árán nyerte Litvániát s a két századon át virágzott Jagello uralkodó házat. Hedvig életéből epizódokat, (pl. bucsuját előbbi jegyesétől, Vilmos herczegtől,) kiváló művészek örökitettek meg festményeken.

De már egy századdal előbb is dicsfény övezi a lengyeleknél a magyar nevet. *IV. Béla* királyunk leányát, Kunegundát, mint ők nevezik, *Kingát* vagy «*Kincsét*», «Szemérmes» Boleslaw királyuk nejét *szentté* avatták. A monda és költészet muzsája is őrködik emléke felett. A monda azt regéli róla, hogy ő vitte a wielicskai sóbányát nászhozományul a lengyeleknek. Varázsgyürűjét egy magyar sóbányába vetette s a mint Lengyelországba ért, Wielicska piaczán ásatni kezdett s ime sóra bukannak és az első kihasitott koczkából szent Kinga gyűrűje esik ki. Egy lengyel költő szépen dolgozta fel e történeti mondát.

De a legkegyeletesebb emlék *Báthory* István királyhoz, a muszkaverő hőshöz s a bölcs uralkodóhoz füződik a lengyeleknél.

Nagy Kázmér mellett legnagyobb királyokul tisztelik, sőt fölébe helyezik Szobjeszkinek, a törökverőnek is. Szobjeszki kitünő hadvezér volt, de Báthory sem kevésbbé és a mellett a béke müveiben is páratlan uralkodó.

Akkor jut a lengyel trónra, mikor a Jagellócsalád kihaltával a királyválasztás zavarai az egész országot az anarkhia örvénye felé sodorták, midőn a poroszok a koronától el akartak szakadni, Livoniát, a lengyelek tengermellékét, Iván a Rettenetes (Asztrakán, Kazán s a cserkeszek meghóditója) elfoglalta s a szomszédos Litvániát rettegtette — s bent az országban lengyel lengyel ellen küzd s a kis királyok kezdenek uralkodni.

BÁTHORY ISTVÁN. — EGYKORU OLAJFESTMÉNY UTÁN.

Báthory egy év alatt rendet csinált az országban bent, a másik évben leverte a poroszokat, aztán három évi diadalmas hadjáratában megismertette a muszka czárral a lengyel és magyar fegyverek hatalmát s visszafoglalta minden lengyel hóditmányát; — és azután, a mi a legfőbb volt, megtanitotta a lengyeleket engedelmeskedni s teremtett Lengyelországból pár év alatt olyan rendezett államot, a milyen azóta sem volt soha többé.

És most ott fekszik ő is a krakói vártemplomban, a többi lengyel király között. Körülötte Piastok, Jagellók, s a többi választott királyok aluszszák örök álmukat. Koporsójuk a sötét sirboltokban megtekinthető. A sirbolt-szolga, ez a királyi sakál, a ki rajtok élősködik, egy pár hatosért levezet s elreczitálja (ki tudja hány ezredszer), melyik koporsóban ki fekszik. Báthory koporsója felett elmondja azt is, hogy arcza, haja oly épen megmaradt a mai napig, hogy bámulatos: oly jól van bebalzsamozva. De többet elmond a koporsóján levő felirás arról, hogy mekkora veszteségnek tartották a lengyelek (és méltán!) «legnagyobb» királyuk halálát: «Cecidit corona capitis nostri. Væ nobis, quia peccavimus». «Leesett a mi fejünk koronája. Jaj nekünk, mert vétkezénk!» A szentirás eme találó szavai vannak bevésve koporsója fedelébe. Ott van üveg alatt olajfestményü arczképe is, a mely után Matejko Báthory arczképét festette egyik legszebb képén, mely a muszkák hódolatát ábrázolja.

Magyar ember nem maradhat kö-

zönyös azzal a pietással szemben, melylyel a lengyelek Báthory emlékét ma is a rajongásig tisztelik. Külön kápolnája van a várbeli székesegyházban, a legszebb helyen, a főoltár mögött. Ott van a falhoz illesztve gyönyörü siremléke: piros márványból faragott fekvő alakja a nagy királynak, fején korona, kezében a királyi pálcza, lábain sarkantyuk; Santa Gucci olasz művész munkája. Pár év előtt történt, midőn a kápolnát restaurálták (a mire Potocki grófné adott 2000 forintot), hogy a bomladozó fal mögött rá akadtak Báthory koporsójára. A koporsót felbontották s ime mit látnak: az épen megmaradt szemgödrökben mintha könycseppek fénylenének (lehet, a nedves falüregtől). Báthory sir! siratja a hazát! hangzik a megilletődés moraja. A harangokat megzenditik, a templom megtelik hivőkkel, mindenki térdre borul, a pap misézik s forró imát rebeg ezerek ajaka a nyitott koporsó körül. Később Matejko lerajzolja a koporsóban fekvő vonásait s nagy ünnepélylyel viszik le a sirboltba egy külön fülkébe s emlékérmet veretnek róla. El-elsohajtják azóta is a lengyelek: óh bár uralkodott volna tovább, nem tiz esztendeig, nem volna tán ok könyezni a haza sorsa felett!

Báthory egyik arczképéről emlékeztem fennebb, a mely koporsója fedelén látható. Ez a legismertebb képe Báthorynak, a mennyiben Krieger fényképe után leginkább el van terjedve. Annyira jellemzetes arczban és öltözetben egyaránt, hogy (a fényképiró nyilatkozata szerint) még angol touristák is veszik, mint a legérdekesebb lengyel históriai arczképet gyüjteményében, a hol a többek közt megszerezhető «Magyar Lajos» király, Hedvig (Jadwiga) királyné, «Várnai» Ulászló királyunk arczképe is.

A koporsón levő arczkép látása felköltötte a vágyat bennem, hogy a nagy király arczképei után kutassak. S mondhatom: törekvésemet szép siker koronázta. Megtaláltam Báthory leghitelesebb s művészi tekintetben legszebb olajfestményü arczképét, melyet még életében festett róla udvari festője, *Kober Márton*, a ki a római császár udvaráből ment át a lengyel királyhoz, miután Báthorytól az ő arczképei festésére kizárólagos privilegiumot nyert. Ez a remek kép a misszionáriusok kolostorában őriztetik, életnagyságu, bokáig érő sötét piros brocat királyi talárban ábrázolja a vitéz királyt, fején fekete kucsma bogláros forgóval, rövid nyakán széles fekete prémes gallér, oldalán kard, lábain sárga saruk, éles fekete szemei méltóságos tekintetet kölcsönöznek a királyi alaknak; magyarosan kipödrött bajusza maga elég volna, hogy magyarságát elárulja, ha nem volna az egész arcz különben is annyira magyar jellegü, a mit lengyellé nem formálhat még a Jagellók királyi ornatusa sem. Kár, hogy erről a képről nincsenek fényképek, mert ez a leghivebb és a legszebb összes képei közt. Nekem sikerült egy rajz másolatához hozzá jutnom, a mely után közöljük a fennebb látható képet. A misszionáriusok féltékenyen őrzik e műkincsüket, annál is inkább, mert egy izben műértő tolvajok betörtek, hogy ellopják, de rajta vesztettek.

Ugyancsak ez udvari festőtől van még egy arczképe Báthorynak Boroszlón: a harmadik megbizható arczkép. Találtam ezeken kivül négyet a hg. Czartoryski muzeumában: két kisebb olajfestmény, egyik franczia, másik svéd aláirással, egykorú; a harmadik fatáblára van festve, ezt Danczkában találta és szerezte a herczeg; a negyedik nagy életnagyságú mellkép, szintén piros brokát «kontusz»-ban, bogláros forgós süveggel; az arcz idealizálva van és sokkal ifjabban ábrázolja, mint a többi.

Báthory arczképeinek egy másik forrása az egykoru könyvekben keresendő. Mint a tudományos irodalom pártfogójának számos könyvet ajánlottak neki az egykoru lengyel irók s az ajánlás mellett sokszor ott találjuk a király arczképét is. Igy megvan arczképe *Paprocki:* «Herbarz rycerstwa Polskiego» («Lengyel nemesi czimerkönyv») cz. munkájában; megvan *Cromer* Márton lengyel történetének 1589-iki kiadása czimlapján; megvan *Heidenstein* (udvari történetirója) a muszka hadjáratról irt müve 1590-iki német kiadásán, nagyon szépen kiszinezve stb. stb.

Mindezek közös ereklyéi lengyelnek és magyarnak; megérdemlik tőlünk is, hogy tudomást vegyünk létezésükről.

Arczképeit megőrizték a muzeumok, könyvek, koporsóját a krakkói vártemplom, a pápától kapott diszkardját koporsója, dicső tettei feljegyezvék a történelem lapjain s kegyeletes emlékét őrzi minden lengyel és magyar szive.

Dr. Szádeczky Lajos.

UNOKÁM SZÜLETÉSÉRE.

Ne mondd, hogy czudar a világ,
Hogy megtiport szivedre hág,
S üdvödnek ellene;
Hogy megcsúfolja mind, mi szent,
S lerántja, minek odafent
Ragyogni kellene.

Bár ez örökforgó körön
Több bú tűnik fel mint öröm,
S haragra s könyre készt:
Ne zúgolódj! — Bú, gyötrelem
Sebére balzsam is terem
Kérdd csak szíved' s az észt.

Ha üldöz is künn a világ,
Keblén megnyugtat a család,
Hol szeretet maraszt;
S az angyal, — nézd csak, — a ki benn
Mosolyg e gyermek szemiben,
Az ád édes vigaszt!

Kiséri.

FÉNYBOGÁR.

Itt bolyongok künn az éjben,
Nyugtomat benn nem lelem.
Sűrü felhő van az égen,
Súlyos bánat keblemen.

Köszönöm, kis fénybogárka,
Forrón köszönöm neked:
Útamon hogy a sötétben
Szertehinted fényedet.

Szánsz. Fényed a legőszintébb
Részvét fénye, jól tudom.
És én mégis arra kérlek,
Ne világits útamon.

Ne világits. A sötétség
Most nekem oly jó nagyon.
Mintha, mintha csillapitná,
Elaltatná bánatom.

Ah de mégis, csak világits,
Hintsd rám szende fényedet,
Nehogy léptem a sötétben
Eltiporjon tégedet.

Hibján József.

HOMOKBÓL FONT KÖTELEK.

ANGOL REGÉNY.

Irta **FRANCILLON R. E.**

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

A védelem és menekülés.

A keserü csalódás, mely Ferit az által érte, hogy a Castellan-pár után, melytől Mabel eredetére nézve felvilágositást remélhetett volna, csak egy lány s egy vő maradt, kik arról — a mit ő keresett — mit sem tudtak: nem rontotta meg az ifju álmát. Mabel iránti szerelme sokkal összhangzóbb része volt valójának, hogy sem szivét szelleme ellen pártütésre ingerelhette volna. Magában bizva: benne bizott s az első sikertelen kisérletek után is csüggedetlen, kitartó reménynyel nézett a többiek elé, bár földrajzi ismeretei annyira tágultak és szilárdultak, hogy most már átlátta, hogy India és Dél-Amerika valamennyi házát és pusztáját fel nem kutathatja s a szerencsére kell biznia — és vajmi szeszélyes az! — ha czélt érhet e valaha vagy nem. Ily körülmények közt más ember okot keresett és talált volna, hogy abba hagyja reménytelen kutatásait — s visszatérjen oda, hova szerelme és honvágya egyaránt vonta. De Ferinek ezt tenni ép oly kevéssé jutott eszébe, mint a napnak, hogy megforduljon kimért pályáján azért, mert oly sürü felhőre talált, melyen sugarai át nem hatolhatnak.

Feri tehát, ágyára vetve magát, jó lelkiismerettel aludt és Mabelről álmodott. Egyszer azonban ugy tetszett neki — talán csak álmában, mintha valami járna a szobában, ágya körül; — azután mintha valaki motozna ajtója kilincsén — aztán egy zuhanás, melyre fölébredt. De minden csöndes levén körüle, meggyőződött, hogy csak álmodott s nem tett további vizsgálatokat. Egyszerüen felült ágya szélére s merengett. A hold épen lemenőben volt s a táj lassanként elsötétült. Ő Mabelre gondolt s a maga utjára, mely szintén sötétbe megy, egyetlen világitó sugár nélkül, mely az elveszett nyomokra lövellené fényét...

Egyszerre sajátságosan éles hosszu fütty reszketteté meg a levegőt.

Ma, ha éjjel oly füttyet hallunk s felriadunk rá álmunkból, megszidjuk a Watt és Stephenson emlékét, a kik a vasutakat divatba hozták. De akkor ilyesmi még nem volt a világon s Feri méltán felijedt a szokatlan hangra annál inkább, mert a mennyire eddig az indiai ültetvények életét ismerte, az éjszakák oly csöndesek voltak mindig, akár a stoke-julioti temető!

Felugrott s a nyitott ablakhoz sietett, mely felől a hosszu fütty hangzék. S ámbár a hold már lement volt, a kert ujra világosodni kezdett. Szaladgáló lámpák, fáklyatüzek futottak össze mind egy pont felé, a honnan egyre erősbülő zaj hallatszott, de oly változatos, hogy majd majmok, majd farkasok gyülekezésének tetszhetek.

Feri, Kuba szigetén vándorlásai közben, hallott arról, hogy a négerek, bár keresztényekké lettek, olykor éjszakánként összejőnek, hogy őseik szertartásait pogány isteneiknek meghozzák, ugy okoskodva: hogy ha nincsenek e régi istenek, üres szertartásaik csak haszontalan játék, de nem ártanak; s ha netalán mégis vannak, hasznos őket megengesztelniök. Azt hitte tehát, hogy egy ily elkésett pogány éji ünnep tanuja lesz most. De a hogy a csoport fáklyái- s lámpáival s egyre zavarosb morajával a kastély felé közelitett, Feri el nem gondolhatta, hogy ez ördögimádók, ha csakugyan azok, miért választják titkos bálványtiszteletök színhelyeül a kastély közelét s nem valamely félreeső erdei magányt.

A közelgő tömeget azonban nem valami nagy szakálu bálványpap vagy próféta, hanem az az otromba mulatt vezette, a kit Feri ugy látott volt először, a mint bambuszbotját széles orrán egyensulyozta. A nagy barom most is abban a gyapot-ujjasban volt, melyet akkor viselt, de fején nagy karimáju szalma-kalapja háromszögletü tábornok kalapnak volt feltüzve, óriási kakastoll-bokrétával, s kalapja, nyaka, válla, karjai tarka-barka pántlikákkal voltak diszitve, kezében pedig nagy karmester-bot, melylyel a taktust látszékverni a dobosoknak, a kik követték.

Most nem tudta már Feri, mit gondoljon a kastély felé közeledő tömegről. Éji zenével akarnak tán tisztelegni uroknak és urnőjüknek — ez volt az egyetlen, még megállhatónak látszó föltevés, közeledtük czélja felől. S hogy jobban szemügyre vehesse őket, egészen kihajolt ablakából. E pillanatban, a mint a közeledők meglátták az ablak keretében az idegen alakot, tiz mordály sült el egyszerre, csörömpölve a falon, összezuzva két ablaktáblát, mig egy golyó Ferinek a füle mellett sivitott el.

— Ördögbe is! — kiálta fel önkénytelenül. — Nem éjjeli zene ez, hanem lázadás!

S egyszerre tisztában levén teendőjével, hogy föl kell lármáznia a házat, ha a zajban még alusznak, — hirtelen becsapta ablakát, ki az

KOBER, Marcin festő

Mikó Művtört.Ért. 1988 3:4

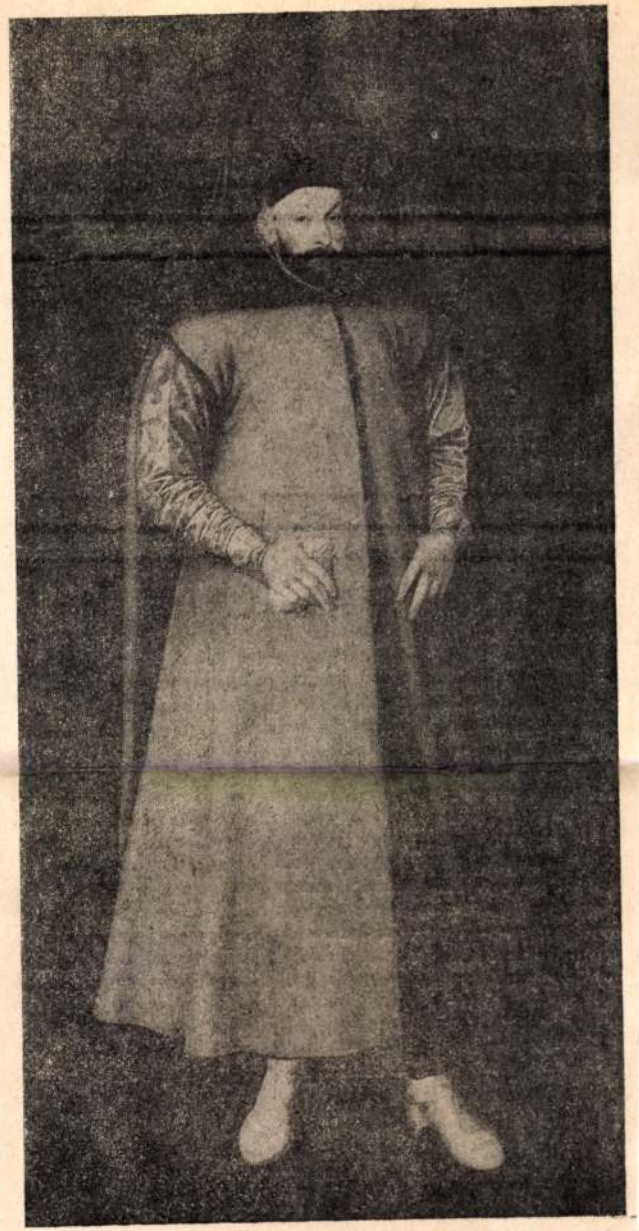

7. Marcin Kober: Báthory István király képmása, 1583. (Krakkó, Misszionáriusok kolostora)

II.

A legimpozánsabb arcképet kétségkívül Marcin Kober udvari festő készítette Báthory István királyról, 1583-ban. Kober Sziléziából származott s főleg Krakkóban

112.p.

11. Báthory István király képmása, 18. század eleje (?) (egykor Kolozsvár, rk. főgimnázium díszterme)

működött a 16. század végén s a következő század elején; portréi a reneszánsz portréfestészet európai hagyományához kapcsolódnak s egyben fontos előzményei a később kibontakozó lengyel portréfestészetnek is.[16] Báthory Istvánról festett egészalakos képmását ma is Krakkóban őrzik, a Misszionáriusok kolostorában. Félrevont zöld függöny keretében magasodik a király vörös köpenyes alakja, a ruha dekoratív foltjával éles ellentétben áll a finom, részletező realizmussal megfestett arc. Ez a monumentális (életnagyságon felüli) arckép számtalan festett és metszet-változatban terjedt századokon át, a legeltérőbb méretekben, egészalakos portréként és mellképre redukáltan.[17] Báthory többi (még életében, de már lengyel királlyá választása után készült) arcképe metszet, s bár ezeket is másolták a későbbi századok folyamán, jelentőségük jóval kisebb. Legismertebb közülük Jobst Amman rézmetszete, amely még a koronázás előtti időben készült, 1576-ban.[18] A Báthory Istvánról készült metszet-arcképek széles körben terjedhettek el; elterjedtségüket csak azok a profil-arcképek múlták fölül, amelyek a király pénzeit díszítették.[19] Ezekből is biztosan sok jutott Erdélybe, akárcsak a metszetekből. Arról azonban nem tudunk, hogy Báthory Istvánról még életében készült volna bármilyen arckép is Erdélyben, Magyarországon.

A Kober-, az Amman-, s a többi, kevésbé jelentős alaptípus valamennyi derivátumát összegyűjtve és csoportosítva Stefan Komornicki dolgozta föl a király ikonográfiáját 1935-ben.[20] Bárki, ha Báthory István arcképeivel foglalkozik, akárcsak érintőlegesen is, nem kerülheti ki ezt a hatalmas adatbázison alapuló rendszerező összefoglalást — számolnia kell azonban azzal, hogy ez az alapvető mű mára kissé idejét múlta. Nem annyira módszere, mint inkább amiatt, hogy az anyag megjelenése óta jelentősen fölszaporodott. Ezek egyik része beleilleszthető a Komornicki-kialakította leszármazási sorokba. Az a portré például, amit a boroszlói Muzeum Narodowe nemrégiben vásárolt, a Kober-derivátumok közé tartozik,[21] s leginkább ide kapcsolható az az aprócska, egészalakos képmás is, amely — Jagello Annáéval együtt — a király egyik számadáskönyvének kötéstábláját díszíti.[22] Martin Schrot 1581-ben megjelent *Wappenbuch des Heiligen Römischen Reichs* ... című munkájának fametszete a korai mellképek családjába tartozik.[23] Az újonnan előkerült darabok másik része azonban nem illeszthető bele maradéktalanul Komornicki feldolgozásába — s az erdélyi vonatkozású anyag főképp idetartozik.

Báthory Istvánról portrét csak lengyel királlyá választása utáni időből ismerünk, s ilyen portré nem került Erdélybe — legalábbis így vélte — szintén Komornickire támaszkodva — a legutóbbi időkben a hazai szakirodalom.[24] Ez a vélekedés azonban ilyenformán aligha tartható. Legföljebb arra nincs ugyanis adatunk, hogy életnagyságú, egészalakos — vagyis a Kober-féle típust méretében és kvalitásában is megközelítő — reprezentatív arckép került volna Lengyelországból Erdélybe a király életében. Az erdélyi udvarba nagyon is jutottak portrék a királyról s a királytól — csakhogy ezek a familiáris művészeti reprezentáció körébe tartoznak.

113.

Aober Márton, festő M.D.K.

Báthory István arcképe. 1583, Krakó, 102. ábra. A ráncolt dolmányujj visszahajtott kézelője csak kétharmadrészben fogja közül a csuklót. 211.o.

V. Ember Mária: Magyar viseletformák a XVI.és a XVII. században. 205.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Kober Márton, festő

Báthory Istvánarcképe. 1583-ból. Krakó. 102. ábra. Fekete repr. 103.o.

V. Ember Mária: Magyar viseletformák a XVI. és a XVII. században. 205.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Koberger

könyvkötő nem
Sopronban, hanem
Kismartonban
– működott
Helyesbítés.

Rozsnhányi Károly:
A magyar könyvkötés
művészete.
Ism. Csatkai E.
Soproni Szemle
1938. 105. l.

Koberger János

soprani kömpfötö

1707.

l.

Romhányi

89. l.

Kobicu Joh. Fried.

ötvös 1828

lása

Gyárfai Brassó 63

Kobian Joh. Frid

ötvös 1826

Lasá

Gyárfás Brassó 62

(lengyel) Kobierski Károly lovag festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 4., 1402. old.
(Műrészetek. Magyar tárgyu lengyel festmény.)

Kalmán

Kobierski Károly

(lengyel) festő

Fővárosi Lapok 1895. máj. 6., 1432. old.

((Sz.): A király honvédei köst.)

Kalmán

Kobierszky
(lengyel) festő

Főváros: Lapok 1895. jun. 27., 2023. old.
(Műrészetek.)

Kalmár

KÉPEK A FELKELŐ NAP ORSZÁGÁBÓL

Naplótöredékek.

Irta *Reményi Ferencz* cs. és kir. sorhajó-zászlós.

Jokohama. (Folytatás.)

A «Honcso-dori»-n és «Bentendori»-n (dori-utcza), Jokohama niponi negyedeinek e két főutczáján végigfutván, Dsisza habozás nélkül a «Blöff» felé fordítá a riksa rudjait; bizonyára ez volt a szokás szerinti első megtekintési körmenet következő pontja. Blöffnek nevezik a már említett halomhátat, mely délről határolja a várost és elválasztja a következő Missisippi-öböltől. Míg a meredek lejtőn felkapaszkodó út mentén még niponi házak, — jobbára árúházak és nyitott műhelyek, melyekben a földön kiterített szalmagyékényeken ülve félmeztelen szorgalmas emberek fúrnak, faragnak, csiszolnak, — húzódnak tova: addig a halomgerinczen ismét a nyugati ember birodalmába érünk, virágzó kertektől félig elrejtve, tetszetős, könnyed bungalo-stilben épült kéjlakok emelkednek. Ide menekül fárasztó napi munkája után a kereskedő vagy hivatalnok, a ki a keleten élő európaiak között általánossá vált angol szokás szerint szereti magánházát mennél messzebbre építeni hivatalos helyiségétől. Verandájáról egy kényelmes karszékben elhelyezkedve élvezi a tengerről jövő üdítő szellőt és a bájos látványt, melyet a lábainál elterülő zöldelő öblök, a népes, változatos jellegű város és hajóktól hemzsegő rév nyujt. Épen a divatos korzó idő volt, mikor fölértem; apró lovaktól vont díszes hintók gördültek a halomgerinczen végigfutó kitünő útakon; köztük hetyke lovasok és lovasnők ugrattak; a hölgyek az utolsó — azaz, minthogy ide a posta egy álló hónapig útazik* Európából, esetleg már elavult — párisi divat szerint öltözve, a férfiak az uralkodó hőséghez való kényelmes, tropikus vászonöltözetben. A hintók hátsó lépcsőjén egy vagy két «*betto*» állott; ilyenekül benszülöttek szerepelnek, a kiknek az a hivatásuk, hogy népes útczákon, vagy kanyarulatoknál leugorjanak és a lovak előtt szaladva szétereljék a járó-kelőket. A *bettók* már messziről fölismerhetők sajátszerű öltözetükről. Fejüket félgömbalakú, úgy szólván napernyő nagyságú kalap födi, mely kék vászonnal van bevonva; hasonló szövetből van az öltözetök is: bő, fityegő újjakkal ellátott dolmány, mellén és hátán az uraság czímerével, illetőleg nevének kezdőbetüivel, meg a lábat is födő testhezálló nadrág, czipő helyett szalma-szandál van a lábukon.

A halmok lejtőjén leereszkedve, a bájos Missisippi-öböl tárult fel szemünk előtt. Zöldelő földek huzódtak tova egy széles, lankás völgy alján, a tengerparttól föl a környező dombok lejtőire, itt-ott egyes niponi ízlésű házak s kisebb házcsoportok, melyek azonban néhol egész falukká szaporodtak; ezek szakíták félbe barna falaikkal, szürke födeleikkel a viruló zöldet. «*Csája*» (teaház) mondá *Dsisza* a házikókra mutatva, ekkép adva jelét ciceronei képességeinek. «*Jorosi*» (jó) — adám meg a kissé tökéletlen feleletet, egyéb alkalomszerű niponi szavaknak még hijában lévén. Ez esetben válaszom a következő gondolatot helyettesité: «Jól van, menjünk oda.» *Dsisza* hozzá lévén szokva az idegenek ilyetén csonka kifejezési módjához, ravaszúl mosolyogva bicczentett a fejével, hogy megértett és miután még végig gördített a tengerparton, a hol naiv niponi leányzók fáradoztak azon, hogy a pompás, hullámverésű tengerben megfürdött urakat szárazra dörzsöljék, neki fordult a «csájás» vidéknek.

Csakhamar oda értünk. Barátságos házikók kacsingattak ki gyümölcsfák, bambuszok s fenyők közül; a kapukból vagy az emeleti verendákról csinos «*nészán*»-ok (teaházban felszolgáló leányok) integettek hivogatólag, ilyen szólásokkal támogatva integetéseiket: «Please, Come in sir», «Komm her, mein Heer.» Szent czivilizáczió, hisz ezek már a nyugat minden nyelvén beszélnek!

Én már megelégeltem a riksázást és szerettem volna valahol betérni, azonban minden parancsoló, kérő és fenyegető angol kifejezés sem volt képes Dsiszát megállítani. Rohant, mint a förgeteg, előre. Végre azonban mégis megállt egy csája előtt.

Beléptem e csájába. A pitvarban le akartam vetni czipőimet; azt olvastam ugyanis minden utazási leirásban, hogy ez az első föltétele egy niponi hajlékba való beléphetésnek. A szobák padlója ugyanis vastag, tiszta szalmagyékényekkel vannak födve; azokon végez a háznép minden dolgot; mert bútor nincs; a szalmagyékény helyettesit mindent: szőnyeg is, asztal is, szék is, ágy is, abrosz is. Erre való tekintetből a tisztaságot kedvelő niponi természetesen nem viszi be az utcza porát, sarát szobájába, hanem saruit a bejáratnál hagyva, tiszta fehér harisnyában lép a gyékényekre. Azonban itt felsültem ilyetén niponi tudományommal. «No take off boots», mondá egy nészán s kezemnél fogva vonszolt fel egy emeleti szobába. Bár a padló ott is gyékényekkel volt fedve, de azok már egészen piszkosra voltak taposva; asztal és székek álltak rajtuk további bizonyságaiul annak, hogy e szoba Jokoháma európai vendégeinek látogatására volt berendezve. A nészánok pajtáskodó modora és pikáns tánczai is arra mutattak, hogy az európai izléshez alkalmaztatott mulatóházban vagyok, melynek csak a neve csája, de egyébként annyira különbözik egy valódi niponi csájától, mint a fekete a fehértől. Ujból tapasztalám, hogy a hová európai jut, megrontja az ősi nemzeti erkölcsöket, szokásokat. Távol Európától fölmentve érzi magát az európai a helyi illedelmi szabályok alól.

A «Grand Hôtelben» elköltött, valóban kitünő és hihetetlen olcsó (1 dollár a table d'hôteteriték) ebéd fejezé be a nap éleményeit, melyek az európai és niponi világ sajátságos vegyülése s egymásra hatása által bár kielégiték érdeklődésemet, de egyszersmind fölkelték bennem a vágyat, hogy ott figyeljem meg a niponi életet, a hol még el van zárva az idegenek beáramlása elől, a hol még hamisitatlan. Maga az ebéd is a vegyesség példája az osztrák vendéglős utasításai szerint készült, de angolos ízlésű ételeket egy khinai felügyelete alatt niponi szolgák hordták fel.

Még sokáig kint ültem a vendéglőnek tengerre nyiló verendáján. Csillagsugáros, langyos éj volt. Nem hallatszott semmi, csak a tenger hullámainak halk moraja. Hullám hullám után csapott fel; mindenik tudott valamit regélni elmúlt időkről, mikor még nem jött át ide a tenger hátán a hatalmas európai, a mikor itt még az ősi műveltség uralkodott. Vajjon milyen lehetett az akkori élet? Vajjon egészen eltünt-e már és csak emléke maradt fel az új műveltség diadalmas bevonulása után!

*

Ma láttam először a *Fudzsi-jámát*, Nipon szent hegyét, mely 13,000 lábnyi magas. Pompásan ellátszott a hajónkra. Valami a másvilágból alászálló tüneményeként rajzolódott az égre.

Büszkén emelkedett ki a környező hegyek közül, maga alatt hagyva mindent, s széttekintve az egész napkeleti szigetország fölött, mely lábainál terül!

Kétezer kétszáz éve, — így szól a hagyomány — *Kórei*, császár uralkodásának ötödik évében (286 kr. e.) a föld *Omi* tartományban, *Kioto* közelében megnyilt és vízzel telt meg. Így támadott a *Bíva-tó*. Ugyanakkor, mintegy az elsülyedt föld pótlására emelkedett fel a Fudzsi-jáma, lángokat okádva.

Mióta a történetet olvastam s mióta a Fudzsijámát láttam, egészen értem, hogy miért szereti e hegyóriást a niponi nép egész nemzeti rajongással, büszkén örökítve meg alakját ezernyi és ezernyi tárgyon és festményen, s miért zarándokol évenkint szent kegyelettel sok ezer niponi e csodaszerű hegyre, hogy onnét rebegje el imáját a fölkelő nap felé fordulva. Hiszen még az idegenben is csodálkozást kelt.

Mint e tűzokádó hegy, forrongó volt azóta Nipon népének története is, és valamint a föld sokszor megrendült e vulkántól, úgy a nép is, mely e földön él, gyakori rázkódtatáson ment át. De a Fudzsi már kétszáz év óta csöndes*, Nipon ellenben azóta is mily véres és messzehatható eseményeknek volt a színhelye. A hegy részében lappangó tűz csak néha rázza meg a földet, mintha valamivel nem volna megelégedve. Talán meg is fog szólalni megint?

(Folyt. köv.)

* Utolsó kitörése 1707-ben volt.

* San-Franciskón (Amerikán át) egy hónapig, a keleti úton (Ázsia körül) még tovább.

A POSTA KHINÁBAN.

A posta Khinában nem állami intézmény, vagyis jobban mondva: az állam csak saját hivatalos iratainak és körleveleinek szétküldéséről gondoskodik, minden mást egészen magán tevékenységre biz. Mivel azonban a kereskedelmi forgalom a mennyei birodalomban igen élénk, lassanként önálló szervezet képződött ki a levelek és csomagok szétküldésére nézve is, mely magában véve meglehetős tökéletes.

Minden jelentékenyebb városban van legalább 10—12 üzlet, melynek czégtábláján «Hsin Chü» (levélhivatal) felirat olvasható, a hol tehát leveleket csomagokat és pénzt lehet feladni tovaszállitás végett. Mindezek a hivatalok teljesen függetlenek az államtól és hatóságoktól, nincsenek szabályzataik, sőt a szállításért járó dijakra nézve is minden egyes esetben külön alkudoznak a megbizókkal. Azonban a vállalat nem monopolium s épen ezért a nagy verseny meggátolja, hogy az egyes szállitók nagy összegeket számítsanak fel. Minden egyes szállítónak külön ügynökei vannak, kiknek feladata megbizókat keresni s ezek az ügynökök különösen a postagőzösök indulásakor tömegesen jelennek meg a bankházak irodájában s ott valóságos árverést rögtönöznek, hogy melyik kapja meg a leveleket és küldeményeket. A szállitási dijat szabály szerint előre kellene fizetni, azonban a benszülöttek szándékosan mellőzik ezt, abban a hitben, hogy küldeményük pontosabban megérkezik, ha utólag fizetik a szállítás diját. Csak a szegény rokonokhoz irt vagy a kérőlevelek diját fizetik előre. A fizetendő összeget a boritékra jegyzik; de a levélbélyeg ismeretlen. Értékes küldeményeknél külön biztositéki dijat is szednek, s ez esetben a postahivatal kártérítéssel is tartozik. Posta-utalványféle is van divatban, de csak kis összegekre. Minden egyes levélről nyugtát adnak, nagyobb küldeményeknél havi számlát készítenek.

Az ily magánpostahivatalokról általában elmondhatjuk, hogy megbizhatók. A khinai kereskedő lelkiismeretesen végzi dolgát s még az ország belsejében is, hol sok az utonálló, a postát rendesen nem bántják, mivel a postaszállító a rablóknak rendes adót fizet, hogy háboritás nélkül hagyják.

Nem egészen ritka eset azonban, hogy európai ember khinai levélbélyeggel ellátott küldeményt kap. s a levélbélyeggyüjtők összeszedik az ily bélyeget, melyeken «Ta Sing állam postahivatala» felirat is van khinai jelekkel. Csakhogy ezek nem valódi állami intézmények, hanem a Khinában lakó európaiak részére alakított félig-meddig magán jellegü posták. Az európaiak régóta sürgetik már az állandó postaintézetek létesítését, de azokkal nagyon csekély eredményt értek el.

Európai jellegü posta mindeddig csak *Formoza* szigetén van, a hol szokták általában a khinaiak az európaiak által sürgetett reformokat létesíteni, igy a vasutat és távirdát is. Midőn a postát Formoza szigetén létesitették; mintegy öt évvel ezelőtt, Angliában levelbélyegeket is készítettek, melyeken «Formoza» és «Khina» feliratok voltak, vágtató lovakkal és repülő sárkányokkal. Ezek a levélybélyegek nagy négyszögü lapok s mindenik egy-egy állomásra volt érvényes, azaz oly távolságra, melyet egy ügyes szamár egyik etetéstől s másikig bejárhatott. De a levélbélyegek nem nyerték meg a benszülöttek tetszését s ők magok készítettek másokat, melyek vékony papiroson másfél hüvelyk szélesek s három hüvelyk hosszuak voltak khinai betükkel «Formosa postabélyeg» felirattal, továbbá utasitással a küldemény feladási ideje, sulya s a rendeltetési hely jelölésére. Minden ily bélyegből a másodlatot a postahivatal tartotta meg. Külön alaku bélyegeket készítettek a magánküldemények számára is, azonban a közönség nem bizván a hivatalos személyekben, nem használta ezeket, ugy, hogy később egy részüket vasuti menetjegy gyanánt értékesitették. Igy tehát a formozai posta is csak hivatalos szállitmányokra alkalmaztatott.

Másik hivatalos jellegü posta van *Tiencsin* városban, hol azt a khinai császári vamhivatal létesitette. Ez is európai jellegü. A levelek naponként mennek Pekingbe s hetenként kétszer egy pár közelebb fekvő városba, legtávolabb Csifuba. Ezek a postahivatalok

is azonban csak a hivatalos leveleket szállítják s az európaiak küldeményét. A benszülöttek egyáltalán nem szeretik, sőt üldözik, oly annyira, hogy a levélhordóknak egyenruhájukat le kellett tenniök, mivel sok helyen bántalmazták őket vagy csavargók gyanánt elfogták.

Látható ebből, hogy Khinában, hol minden ujítás nagy nehézségekkel jár; a posta-intézmény is nagyon nehezen alakul át európai jellegüvé. Egyelőre különben a «nemzeti rendszer» megfelel a khinaiak igényeinek s csak a távolba küldendő leveleknél fordul elő sok nehézség s ezzel kapcsolatban nagy költség.

A STRUCZTOLL TÖRTÉNETE.

Az őskor fejedelmi jelvényei között kiváló tekintélyü volt mindig a strucztoll, mely többek közt a faraók fejét is diszíette. A szép toll akkor még rendkivüli ritkaság s egyenértékü volt a drágakövekkel; de még századok múlva is csak előkelő lovagok és úrhölgyek voltak elég gazdagok, hogy azt viselhessék. Századunkban már gyakoribbá lett, napjainkban pedig egészen közönséges éke a legtöbb női kalapnak, vagy legyezőnek.

Hogy ez a szép toll ennyire elterjedt, annak oka természetesen az, hogy olcsóbbá lett. Nem mintha ma több struczvadász volna, hanem mivel az a strucz már háziállattá lett, melyet rendesen tenyésztenek.

Régebben Egyiptomban, az újabb időkben Algirban tették az első kisérleteket a strucztenyésztéssel; de ezek kevésbbé sikerültek. Eredményesebb volt az angolok munkája a Fokföldön, mely egészen újabb keletü tartomány és gyors emelkedésben van. 1865-ben a Fokföldön összesen 80 szeliditett strucz volt, 1875-ben már 32,247, 1885-ben 152,415; jelenleg 200,000-nél több. A tenyésztők természetesen csakhamar elözönlötték a piaczot strucztollakkal. 1880—1890 közt egy millió kiló strucztoll ment külföldre a Fokföldről, mintegy 80 millió forint értékben. A tollak szaporodásával arányosan hanyatlott azok értéke. Ma már csak a kikeresett szép tollakat fizetik busás áron, olyanokat, melyek legalább 34 gramm sulyúak, 10 cm. szélesek, 35 cm. hosszal s vagy hófehérek, vagy szép fekete színüek. Az átlagos ár azonban nagyon hanyatlott. 1860-ban egy angol font (453 gr.) toll ára 80 forint volt. 1870-ben már csak 32 forint; jelenleg alig 10 forint. Hasonlókép csökkent a madarak ára. Kezdetben egy költő párért 2—3000 forintot adtak, ma már 20—50 forintért lehet kapni.

A nagyon jövedelmező strucztenyésztés természetesen nem szoritkozott a Fokföldre. Mindenütt, a hol tenyésztésükre alkalmas éghajlat és vidék van, csakhamar kisérletet tettek, hogy versenyezzenek a fokföldiekkel; igy keletkeztek strucz-telepek Buenos-Ayres mellett, Urugayban, Ausztráliában, Új-Zeelandban és Mauritius szigetén. Hasztalan kisérlették meg a fokföldiek saját egyedárújokká tenni a strucztenyésztést, oly módon, hogy rendkivül magas vámot vetettek ki rá. Volt idő, mikor minden kivitt élő madárért 1200 frtot, s egy-egy tojásért 60 frtot kellett csak vámilleték gyanánt fizetni

Ma már a folytonos árcsökkenés miatt a strucztenyésztés nem is nagyon jövedelmező foglalkozás, mivel a strucz igen falánk állat. Ujabban tehát komolyan gondolkoznak arról, vajjon nem lehetne-e a struczot másként is felhasználni. A strucz húsa elég jóizü, jobb, mint a tengeri nyúlé, nem oly könnyü, mint a pulykáé, de egészen tápláló. Különösen jó izü pedig a strucztojás, melyet kellőkép elkészitve sokan finom csemegének tartanak. Mivel pedig a strucz évenkint 25—50-et tojik s mindenik tojás tudvalevőleg igen nagy, átlag 1·25 kgr., kiszámitották, hogy egy strucz, kellőkép tenyésztve, annyi tojásanyagot adna, mely 600 tyúktojásnak felel meg. A strucztojásnak a héját is föl lehet használi különféle dísztárgyaknak, a mint hogy a négerek rendesen abból készitik ivópoharaikat.

Nem lehetetlen, hogy jövőben a strucztenyésztés épen ezen mellékjövedelmek miatt még nagyobb lesz a jelenleginél is, s ebben az esetben a strucztoll, melyet egykor királyi jelvényként használtak, aligha lesz keresettebb, mint jelenleg a tarka kakastoll. Igy múlik el a világ minden dicsősége!

Kobiersky festménye a budapesti központi honvéd lovas-iskolában.

BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA HONVÉDELMI MINISZTER.

EGYVELEG.

* **Japániak élelmessége.** Néhány évvel ezelőtt Japánba még sok napernyőt vittek be Európából. Ma a bevitel teljesen megszűnt, sőt a japáni napernyők kivitele már megközeliti az egy millió forint értéket.

* **A legkisebb kutya** a világon állitólag az, mely Erzsébet főherczegnő, Stefánia özvegy trónörökösné leánya tulajdona. A parányi állat sulya csak 220 gramm (tehát félfont sincs) s igen kényelmesen elfér egy tányéron.

* **Az orosz czárnénak** van egy igen érdekes szalonbeli szökőkútja, melyből egy-egy kis gomb megnyomása által tetszés szerint 27 különféle illatszert lehet kilöveltetni.

* **Szigoru mértékletesség.** Ashlyka szibériai községben minden év szeptember első vasárnapján összegyülnek a község lakói a templomban, hol megesküsznek s irásban is kötelezik magukat, hogy egy évig sem bort, sem más szeszes italt nem isznak, kikötvén, hogy a fogadás-szegő 25 rubelt fizet büntetésül s társai leköphetik. Érdekes, hogy a fogadás-tétel megujitása előtt levő nap mindenki holtrészeggé iszsza le magát.

* **Palesztinába,** a jeruzsálemi anglikán püspök följegyzései szerint, az utolsó 7 év alatt százezernél több zsidó vándorolt, úgy, hogy az ország jellege már nagyon megváltozott. S ha a kivándorlás még néhány évig ily nagy lesz, egész Szíria teljesen átalakul.

* **Régi számtani iskolai füzet.** A British-muzeum ritkaságai között van egy papyrustekercs, mely a Kr. előtti 1700. évben készült, tehát legalább száz évvel Mózes születése előtt. Ez a tekercs valószinüleg egy mérnök-iskolai tanuló számtani füzete volt, mert számos számtani feladatot tartalmaz kidolgozva. Feladatai közt van például a következő: «Két mérő árpát el kell osztani 10 ember közt, ugy hogy minden következő 1/8 mérővel kevesebbet kapjon, mint az előző.» Más: «7 ember, mindeniknek 7 macskája; mindenik macska megeszik 7 egeret, melyek közül mindegyik 7 árpaszemet nyelt el, melyek mindegyikéből 7 mérő árpa termett volna. Mennyi árpa veszett el igy?» Vannak területmérések, valamint mathematikai szabályok is.

* **423 orvos.** A mikádó anyósa nem rég beteg volt s betegágyához 423 orvost hivtak. Mivel azonban ezek sem tudtak rajta segíteni, papot is hivtak, egy buddhista ortodox lelkészt, ki mindenki csodálkozására kimondta, hogy a császári felséges nő betegségének fő oka, hogy Japánban is építenek vasútakat.

* **Öreg hadvezérek.** Sok nevezetes hadvezér győzött öreg korában. Suwaroff 65 éves korában vette be Prágát; Ruyter 66 éves volt, midőn a franczia-angol hajóhadat megverte; 69 éves korában győzött Dessauer Kesselsdorfnál; Moltke a szedáni csata alkalmával 70 éves volt; 73 éves korában vivta meg Blücher a waterlooi diadalt, s Radetzky már 83 éves volt, mikor Novaránál győzött.

* **I. Napoleonnak** Szent Ilona szigetén három tuczat ingje volt, melyeket halála után kisérői között szétosztottak. Egyet ezek közül árverésen 150 frankért adtak el.

M. D. K.

KOBIERSKI Károly bécsi festő

A magyar királyi honvédség vezetői

Aradi Történet. 299. l.

Kobierski, Carl von
(1848-1907)

„Fürst dinnegyarban"
Gouache elefántcsontra 13,5 x 10
J. l. b.: C. V. Kobierski
Utáltási ár: 8000 ft.

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Egy napon férjemnek egy jó barátja szólott, hogy mennék el hozzájok egy kis lakomára, abból az alkalomból, hogy nővérének, a ki Herczegovinában lakik, a leánya átutazik Szerajevón, hogy egy gorázdai fiatal emberhez nőül menjen. Az após hozta el Herczegovinából és most náluk megszállottak, hogy az út fáradalmait kipihenjék és pár nap múlva tovább utazzanak.

A leány tizenhárom éves volt, igazi keleti szépség, még nem asszony, tehát kifestve sem volt, szép barnás bőrű, halvány, tojásdad arczú, fekete íves szemöldökű, fekete göndör hajú és két ragyogó sötétkék szemet takartak hosszú, selymes pillái. Szemeit lesütötte, ha szólottunk hozzá, megrebbent, mint a félős madárka és sötét bíborpír borította el arczát, nyakát. Ha felvetette szemét, mintha éjsötét pillangó szárnya lebbent volna fel. Egészen fejletlen volt még szegényke, szép kis szája szinte vonaglott az elfojtott zokogástól. A jelenlevő nagy társaság asszonyai tréfáltak vele, biztatták, hogy egyék a sok finom ételből, mely az ő tiszteletére lett föltálalva, nevessen a mókáikon; de az én kis leánykám nem tudott enni, nem tudott mulatni, csak a szemei lettek mindig fényesebbek az erőszakkal visszatartott könnyektől, és gyenge kis teste meg-meg remegett az elfojtott zokogástól.

Szerettem volna keblemre ölelni és azt mondani, hogy sírja ki magát, nálam részvétre talál, én megértem bánatát és félelmét egy ismeretlen világtól.

Nagy forróság volt. A házi asszonynyal egy perczre kimentünk a hárem udvarába hűsölni, a kis leány, a kit bántott a jókedvű asszonysereg kissé csípős tréfálkozása, utánunk jött, megállott az ajtóban, feltekintett a csillagos égre, és két nehéz könycsepp gördült le halvány arczán. Nem tudtam ellentállani, hogy meg ne kérdezzem, miért nézi olyan sóvár fájdalommal a csillagos eget. «Mert ezek a csillagok ragyognak ott is, a hol az én jó anyám lakik» — felelte szelid megadással, — «ő is bizonyára reám gondol és én úgy szeretnék haza menni.»

Annyira megszomorítottak ezek az egyszerű szavak, hogy nem tudtam leküzdeni mély megindúltságomat és nem sokára búcsút mondtam a mulató asszonytársaságnak, megcsókoltam a könyező leányka szép szemeit és haza mentem.

Néhány évvel később találkoztam a kis menyecskével szerajevói rokonainál és nagyon boldognak találtam. Már volt két szép gyermeke, és rajongással beszélt férje jóságáról és szeretetéről. Ez a három év megérlelte szépségét, megnőtt, kifejlődött, csak fájdalom, ő is hódolt az uralkodó szokásnak és épen úgy ki volt festve, mint a többi asszony.

A férfiak nem idegenkednek a férfias mulatságoktól, lovagolnak, vadásznak, és nem egy jeles vadász akad közöttük, a ki veszélyt, fáradságot nem ismer, mikor farkasra, medvére kell vadászni. Szokás náluk, hogy a lelőtt vadnak még a nyakát is átvágják. Szeretik a virágokat, tudnak gyönyörködni a természeti szépségekben, a kávéházakat szívesen építik a vizek partjára és ottan elüldögélnek órák hosszat csendben, csak a narghilék szutyogása hallatszik, a vizi pipákból felszálló füstben gyönyörködnek, vagy a Milyacska folyó apró hullámaiban, melyek a mederből kiálló apró sziklákba ütődnek és aztán tajtékozva futnak a kavicsos mederben tova.

Házaikat is előszeretettel építik magasan fönt a hegyoldalon, a szép kilátás és a jó levegő miatt. Volt férjemnek egy derék jó lelkű szépírástanítója, Ali effendi, sokat járt házunkhoz és velem is jó barátságot kötött, látván, hogy érdeklődöm a kacskaringós betűk iránt, hozott nekem egész csomó szebbnél-szebb színes papirra aranynyal irott háziáldást, szép mondásokat a koránból.

(Vége következik.)

Kobiersky festménye a budapesti központi lovas-iskolában.

BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA HONVÉDELMI MINISZTER.

EGYVELEG.

* **Régi jó óra.** Tompson Tamás, londoni órás 1709-ben a bathi fürdő szivattyúháza számára egy nagy álló órát készített, mely azóta folyton jól jár, soha meg nem állt és javításra nem szorult. A híres óra perczeket és másodperczeket mutat, a hónap napjait, a nap óráit, valamint a nap változásait is jelzi.

* **Angliában 2488 ujság** jelenik meg ez idő szerint. E számhoz London maga 456 ujsággal járul. 1846-ban Angliában csak 551 ujság volt. Még feltünőbb, hogy a heti lapok száma, mely ezelőtt ötven évvel 200 volt, most 2500-ra emelkedett.

* **Az utóbbi 200 év alatt Anglia** háborúkra 28 ezer millió koronát költött. Jövőben a tengeren vívandó háborúk sokkal többe fognak kerülni. Például harmincz legújabb szerkezetű hadihajó közt lefolyó csata óránként 24 millió koronába kerülne.

* **Kelet-Indiában** hivatalos kimutatások szerint 6,016,759 leány öt és kilencz éves kora közt ment férjhez. Ezek közül 170 ezer nem sokára özvegységre jutott.

* **Khinában a kötél által** való kivégzés csakis magas rangú bűnösök számára van fentartva. Az itélet kihirdetése után az illetőnek egy selyemzsineget küldenek a börtönbe minden további megjegyzés nélkül, mire az elitélt önmagát megfojtja.

* **A Szent-Gotthardi** vasút mérföldenként egy millió 600 koronába kerül. Az egész 172 mérföld hosszú vonalon 324 nagy hid és 1060 műszaki tárgy épült.

* **A tojás** megemésztésére 1 ½—3 ½ óra szükséges a különböző főzés szerint. Nyers tojás emésztése megy leggyorsabban, a keményre főtté tart a leghosszabb ideig.

* **Mesterséges kaucsukot** készít egy kopenhágai vegyész. A túlnyomólag aszfaltból készült solicium nevű anyag állítólag ép oly jó, mint a természetes kaucsuk és sokkal olcsóbb.

* **Nagy család.** Egy Rhode-Island szigetén élő franczia származású kanadai embernek nem rég született a 41-ik gyermeke. Jelenleg még 36 gyermeke él, sőt egy pár unokája is férjhez ment már. Összesen két neje volt, kik közül a második háromszor szült hármasokat.

* **A Kongó folyón** vannak a legszélesebb részek a föld összes folyói között. Némely helyeken a két part 40 kilométer távolságra van egymástól, úgy hogy a hajók elmehetnek egymás mellett a nélkül, hogy egymást látnák.

* **A fülkagylókat** Borneóban mesterségesen meg szokták nyújtani, mert az ottani izlés szerint az a szép, ha minél nagyobb a fülkagyló. Vannak ott fiatal nők, kiknek fülök egész a könyökig kinyúlik.

* **Az összes amerikai vasutak** részvényeinek 98 százaléka a Rockefeller, Rothschild, Morgan és Carnegie czégek birtokában van. A részvények értéke a mostani árfolyam szerint 6000 millió dollár körül van.

* **Új-Anglia szigetein** a vőnek nem szabad a napát megszólítani, sőt ha a vő az utczán találkozik vele, tartozik arczát rögtön eltakarni. A törvény ellen vétők kötelesek magukat kivégezni.

* **Az esztendő bármely szakában** az aránylag legalacsonyabb hőmérséklet mindig reggeli öt órakor észlelhető.

* **Az aveyrone-i kőszénbánya** Francziaországban 75 év óta folyton ég. A tüzet egy a hegy tetején látható vékony füstoszlop jelzi.

* **II-ik Miklós czár és neje** idejük nagyobb részét olvasással töltik. A czár atyja, III. Sándor nagyon ritkán vett könyvet kezébe s legfeljebb Verne regényeiben lapozgatott.

* **A világ legjobban fizetett magánhivatalnoka** Schwab C. A. az amerikai billiós aczél-társulat igazgatója, kinek évi javadalmazása 400 ezer dollárra rúg.

* **A franczia becsület-rend** keresztjét jelenleg 500 ezer ember viseli.

ült a lován és remegve nézte, mintha csak lázban lett volna. Olyan szép volt, mint ünnepnapon az ördög, a köntöse aranynyal volt kivarrva, az oldalán úgy ragyogott a szablyája, mint a villám, s alig hogy a lova megmozdult, ez a drágakövekkel kirakott szablya és kék bársony kucsmája olyan volt, mint az égnek egy darabja, — szóval, remek volt az öreg úr! Nézte, nézte, majd rászólt Raddára: Hej, adj egy csókot, teli bugyellárissal fizetek érte. — Az meg elfordult, de el ám! — Bocsáss meg, ha megsértettelek, de nézz legalább szelídebben reám, — sietett hozzátenni a büszke, vén mágnás s egy bugyellárist dobott a lábaihoz — de nagy bugyellárist ám! Ő meg, mintha véletlenségből történt volna, beletiporta a piszokba, s ezzel vége.

— Eh, micsoda leány! — sóhajtott föl az öreg, aztán végigvágott a lován és eltünt a porfelhőben.

De másnap megint előkerült. — Ki az apja? zúgott végig a hangja az egész czigánytáboron. Ott termett Danila. — Add el a leányodat, kérj érte, a mit akarsz. — Danila meg így szólt: Azt csak az urak szokták, hogy a disznaiktól kezdve a lelkiismeretükig mindent eladnak, de én Kossuthtal küzdöttem és nem kereskedem semmivel! — Az öreg erre fölordított és már-már a kardjához kapott, de közülünk valamelyik égő taplót dugott a lova fülébe s ez aztán elvitte ő kelmét. Mi pedig fölszedtük a sátorfánkat és tovább mentünk. Mentünk vagy két napig, egyszerre csak azt látjuk, hogy utólért bennünket. Héjh, hallod-e, — úgymond, — isten és ember előtt tiszta a lelkiösmeretem, add nekem feleségül a leányodat: megosztom veletek mindenemet, pedig gazdag vagyok és hatalmas! — Csupa tűzben áll ott és mint a sás a szélben, úgy imbolyog a nyeregben. Mi elgondolkoztunk.

— «No leány, hát beszélj! — mormogta a bajusza alatt Danila.

— «Ha a sasfiók önként berepűlne a varjú fészkébe, vajjon mi lenne belőle? — kérdezett bennünket Radda.

«Danila elnevette magát, és vele együtt valamennyien.

(Vége következik.)

KAPI VÁR.

Hegytetőről kapi vár
Néz a nagy távolba,
Hegyre, völgyre s még tovább,
Régi, régi korba.

A szabadság hősei
Laktak egykor benne:
Tökölihez hívek ők,
Mind igaz levente.

Elbukott a hős vezér,
Van miatta bánat!
Császári had felüzen:
Adják fel a várat.

Asszony volt a hegyi vár
Akkori védője:
Takarodjék ki hamar!
Követelik tőle.

Megteszi az uri nő —
Ha csak ennyi volna!
De a várra is ki van
Az ítélet mondva.

Felgyujtják, mint valami
Gonosz rablófészket:
Ne találjon senki ott
Többé menedéket.

És azóta maga áll
A felhős magasban.
Elfeledte a világ,
Puszta és lakatlan.

Évről-évre feketébb
A vár fala, tornya,
Nem a füst s a kor miatt —
Asszonyát gyászolja.

Kizavarták csúfosan,
Hagyták tova menni,
Talál-e uj födelet?
Nem kérdezte senki.

Reményeit, álmait
Viheti magával,
Tűzhelyét cserélje ki
A széles világgal.

Lovagiság szép erény,
És nem is hazátlan,
Valahol tán rátalál
Bujdosó utjában.

Egy asszonynyal tenni ezt!
Szörnyűség, gyalázat!
Emlékére a kihalt
Vár ma is fellázad.

Hegytetőről messze át
Ama régi korba,
Csak azért áll, hogy e kort
Hangosan vádolja.

Mikor ott fenn mennydörög,
Szólni látszik ajka —
Itéletét a vidék
Szivszorongva hallja.

Dalmady Győző.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter 1859. évi arczképe.

A BOSNYÁK MOHAMEDÁN CSALÁD ÉS TÁRSADALOM. (Folytatás.)

Az ételek ezüst, vagy fém tálakban többnyire hasonló fedővel letakarva adatnak fel, csak közvetlen az étkezés előtt veszik le a fedőt. Mindenből csak igen keveset esznek, de lehetetlen is lenne olyan hosszú menut végig enni, ha sokat ennének.

Közben a zsíros újjakat le kell szopogatni, ez hozzá tartozik a jó neveléshez. A legnagyobb illetlenség volna a hüvelyk, mutató és középső ujjakon kívül a másik két újjal is segíteni magunkon, ez épen olyan neveletlenség, mint nálunk késsel enni és a villával a fogat piszkálni. Bort természetesen sohasem isznak, hanem czitromos vizet, gyümölcs-sorbetet, vagy tiszta forrásvizet; a nagyon felvilágosodott mohamedán megiszsza a sört és a pezsgőt is. Az ebéd végeztével általános böfögés (ez is hozzá tartozik az illemhez) és hálálkodás között fölállottunk. A leányka ismét előjött szép korsójával, jobb kezét keblére szorítva hajlongott és nyújtotta a kancsót, hogy mossuk meg kezeinket, de ezúttal szappant is adott. Kezeinket a joglukban megtörölvén, vissza adtuk azt a kisasszonynak.

Visszamentünk a másik szobába és szép csendesen felkuporodtunk régi helyünkre, ismét hoztak kávét és czigarettát. A gyermekek és a cselédség csak ekkor mentek étkezni.

Még egy darabig elbeszélgettek, én örömest hallgattam az ő érdekes csevegésüket; udvariasan, finoman és igen kellemesen tudtak társalogni. Csodálkoztam, hogy daczára a tudatlanságnak, melyben felnőnek, mégis mennyi kellemet és természetes okos felfogást tanusítanak. A velök született tapintat minden naivságuk mellett is megóvja őket attól, hogy nevetségesek és közönségesek legyenek. Modoruk finom, úrias és mondhatom sok tekintetben imponáló az a méltóság, a melylyel viselkednek.

Mozdulataik nemesek, de mentek minden túlságtól. Úgy jár-kel mindenik, mint egy igazi úri nőhöz illik.

Mikor haza készülődtem, szíves szavakkal marasztaltak s meg kellett igérnem, hogy nemsokára ismét felkeresem őket.

A mint a női lakosztályt elhagytuk, két erős török szolgalegény állott útra készen meggyújtott bőr lámpásokkal. Egyik elől ment, a másik hátulról kisért tiz-tiz lépésnyi távolban, így értünk szerencsésen haza. Az úton minden igazhívő már messziről kitért, mert azt hitték, háremhölgyeket kisérnek.

Az éjfél nem messze volt, de a török városrész girbe-görbe utcáin még élénk volt az élet, társaságból haza sietö háremhölgyek és férfiak csapatai siettek hazafelé, hogy még éjfél előtt haza érjenek, mert éjfélkor ismét dördül az ágyú, mely azt jelenti, hogy minden igazhívő beszünteti az evést-ivást, dohányzást a legközelebbi aksamig.

A sok érdekes ujdonságtól, a mit láttam és tapasztaltam, felizgatva, hánykolódtam álmatlanul ágyamban. Lelki szemeim előtt megjelent és élesen kirajzolódott a sok ellentét az európai és a törökök évszázados conservativ szokásai között s látni véltem, hogy milyen munkát kellene végezni annak a kormánynak, a mely át alakítani és reformálni akarná a fenn álló szokásokat és erkölcsöket. De minek is?

Még egyszer hallani vélem a szomszéd dzsámia minaretjéről az üde, csengő, fiatal hangú muezzin énekét; a mint Allaht dicsőíti; mint a visszhang, hallik a válasz a többi minaretről és aztán lassan-lassan elenyészik.

Mély csend. Keresztény és mohamedán aluszsza az igazak álmát; csak az őrködik mindnyájunk fölött egyaránt, a kit mi Istennek, a mohamedánok Allahnak neveznek!

A mohamedán nők többnyire szigorú erkölcsüek. Pedig nem kell ám azt gondolni, hogy valami erős őrizet alatt vannak a bosnyák mohamedán nők. Ott is csak úgy, mint nálunk, csak a saját erénye és női méltósága őrizi meg a nőt a botlástól.

Kiváncsi voltam, hogyan köttetnek a házasságok, ha a férfi a házasság előtt nem láthatja a jövendőbelijét. Azt mondták, arra nincs szükség; az atya, vagy egy másik idősebb családtag megbeszéli a dolgot a leányos apával, megegyeznek a hozományon, t. i. mennyit fizet a vőlegény az apósnak (nálunk ez is megfordítva van,) mit móringol jövendő hitvesének, szerződésileg megköttetik a házasság és csak akkor ismerkedik meg a férj és nő. Bizonyára gyakran részesülnek kellemetlen meglepetésben. Erről azonban hallgat a krónika.

A kik egy helyben növekedtek fel, azok többnyire ismerik egymást, mert a kis leányok nem fedik el arczukat, különösen nem az ifjak előtt, és szokásban van, hogy péntek délután (a péntek ünnepnap náluk, de azért csak úgy üzik foglalkozásaikat, mint egyébkor) szépen felöltözködnek az eladó leányok és a kapuban egy kis résen át mutatkoznak és egy öreg nő felügyelete alatt egy kicsit ismerkednek is.

Meg is figyeltem a mi utczánkban nem egy keletkező szerelmi viszonyt, mely a legtöbb esetben házassággal végződött.

Nagy tragédiák, házassági drámák nem fordulnak elő, legalább soha sem hallottam egyről is.

Kobiersky C.

A tükör alatti nagy négyszögű asztalon szinezett biscuit- és bronzszobrok és kancsók, középen fekete fényezett fakeretben néhai gróf Széchenyi Béláné Erdődy Hanna grófnő

81

aquarellképe, mint a sírjából felszálló angyal ábrázolva; festette Kobiersky C.

Ka Ernstmuseum

81-l

Stoll főrendező, Beöthy L. igazg., Lehár Ferenc, Csatay J

Harmath Ilona, Fedák Sári Király Ernő,

Kobierszky Lovaj
nasy honredsej
kepb a m kir
honv minszterimelyk

M.D.K.

KOBLER, Johann Peter festő

Mária Terézia és Lotharingiai Ferenc

arcképe ~~178~~ 1751

Garas XVIII. 37. 136. 226. l.

Kobek János és

Koell Antal

bécsi ötvösök

Egyi erzéki urmu-
tató, 1819.

Empire stílű

Csányi Károly:

Az Iparművészeti Mú-
zeum egyházművé-
szeti kiállítása. –

Magyar Művészet

1930. 309. l.

Kobler János Péter cs. kam. festő

1750.

Herzog

1750 – 1774.

Kobler Johann Peter, KK Kammermaler,
erhält 1750 für das Portrait Erzh. Carls 30 Du-
caten, für 2 Portrait Brustbilder beider K. Majestä-
ten à 32 Ducaten, für ein Portrait Erzh. Leopolds
in Lebensgröße mit seinem Regiment 30 D. Für
Beede K. Majestäten in Lebensgröße vor jedes
60 Ducaten, wovon eines nach Pressburg ge-
kommen. Abb.
Arch. österr. Gesch. Quellen V. 736 (Schlager)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1967 DEC 14.
1021

Kolbic Gábriel

Változatos témák, elgondolkoztató képek

a szlovéniai és a Vas megyei képzőművészek kiállításán

A szombathelyi Savaria Múzeum következetesen gondoskodik a Vas megyei képzőművészet-barátok kiállítás-csemegéiről és ezzel nagymértékben részt vesz a tudatos ízlésformálásban. Legutóbb azzal igyekezett bővíteni a tárlatlátogató közönség látókörét, hogy hazánk határain túl élő művészekkel a szlovéniai és a vasi képzőművészekkel együtt rendezett tárlatot.

Mint arról korábban már beszámoltunk, a közelmúltban Muraszombatba juttatták el alkotásaikat megyénk képzőművészei, ahol 17 szlovén, 8 horvát, 13 osztrák és 14 magyar képzőművész képviseltette magát. A nemzetközi jellegű kiállítás nagy visszhangot váltott ki a szomszédos baráti állam közönségéből. A jelenlegi kiállítás viszonzása a muraszombatinak. Itt 20 szlovén és 8 megyebeli képzőművész vall alkotó erejéről, művészi felkészültségéről. Sok tekintetben közös a kiállítók érdeklődési köre. A pannon táj természeti és egyéb adottságai lehetővé teszik, hogy azonos problémák megoldására törekedhetnek az alkotók.

Mindenképpen hasznos megtekinteni ezt a rendkívül érdekes és színvonalas kiállítást, amelyen — és ezt őszintén be kell vallanunk —, szlovén barátaink tettek ki igazán magukért. Gondosan választották meg képeiket, amelyeknek nemcsak tartalma, de technikai megoldása is felettébb változatos. Egyszerre találkozhatik a néző a megszokott, a hagyományos képzőművészeti megoldásokkal és az újabb, az úgynevezett modernebb törekvésekkel. Elég ha csak a kiállítás egyik legszebb és legelgondolkoztatóbb képére gondolunk, *Vidic Janez* Öreg bádogdarabok című olajfestményére, amely mind technikai bravúrjaival, mind tartalmi mondanivalójával meghökkent, gondolkodásra késztet. Pedig alapjában véve nagyon egyszerű eszközökkel keltette életre a látszólag holt témát a művész. A képen egy elfekvő lovagi páncél darabjai láthatók, amelyeket pókhálóval szőtt be az idő. Mondanivalója képletes: tiltakozás az emberirtó háborúk ellen. A kép felett fenyegetően gomolygó sötétség ugyanakkor figyelmeztet: a háború veszélye most is a levegőben lóg, vigyázzunk emberek!

Ugyancsak rendkívül könnyed és festőileg szépen megoldott képekkel lepte meg közönségét *Pandur Lajci* is. Az egyenletesen fejlesztett, egyszerre festett képei lazuros megoldásaival, derűt, optimizmust keltenek a nézőben. Elég csak a háromalakos Pihenő című kompozíciójára pillantani, s máris esztétikai élmény öröm tölti el a nézőt. Hasonlóan kellemes látvány az Őszi táj című festménye, amelyen a hazánkkal földrajzilag rokon tájat állítja elénk. Meghökkentenek, újat mondanak *Jeraj Zmago* akt képei, amelyeken a festő színvariációkkal próbálkozik. Ugyanazt a témát festi meg — mégis merőben más tartalmi mondanivalóval —, zöld, illetőleg vörös színben. Ha arról beszélünk, hogy Jeraj Zmago képei feltűnést keltettek, akkor ugyanezt hatványozottabban mondhatjuk el *Kotnik Rudi* olajfestménynek nevezett képeiről, amelyek egyszerre tekinthetők festménynek, de valamiféle plasztikus megoldású reliefeknek is. Még a laikust is meghökkenti Síremlék című képe, amely egyformán tekinthető talajmetszetet ábrázoló produktumnak, ugyanakkor hatalmas felkiáltójelnek is, mely mint egy mementó figyelmezteti az élőket az élet újra meg újra beteljesedő, örök igazságára: egyszer mindenki megsemmisül. A középkor üvegfestményeire emlékeztető naív bájú képet mutatott be *Sagadin Vlado*. És itt mindenképpen meg kell említenünk azt a hasonlóságot, amely szembeötlik a magyar V. Tóth László művein. Bár szinte bizonyos, hogy korábban nem ismerték egymást, erőteljes, formai megoldásaik, de még színvilágúk is hasonló, egészséges.

A vendégek közül semmiképpen sem hagyhatjuk ki a rendkívül tehetséges és magas színvonalon alkotó *Kolbic Gabrielt*. Valamiféle ősi erő sugárzik a Talicskás bronzkompozícióján, amely emlékműve lehet a kétkezű munkásoknak, a kubikosoknak. Kitűnő vonalvezetés és formaérzék érvényesül a Leány vödörrel című alkotásán. Már maga a modell beállítása is különleges érzékről tanúskodik. A test arányai, harmonikus mozgása pedig, szinte olyan érzést váltanak ki a nézőkben; bár láthatnánk ezt az alkotást valamelyik közterünkön.

Kolbic Gábriel: Talicskás.

Pandur Lajci: Pihenő.

A Vas megyei festők közül elsősorban *Horváth János* és *V. Tóth László* mutatta be figyelemreméltó festményeit. Horváthtól a naív bájú, színben felfokozott és rendkívül egyszerűen előadott Kislány című tempera tetszett. V. Tóthnak ismét megtekinthettük a már korábban is látott Notre Dame című tusrajzát és az ugyan csak franciaországi kirándulásáról szerzett élményét, a Szajna-parton című festményt. *Mészáros József, Jaksa István, Artner Ferenc és S. Unger Károly*, a tőlük megszokottat nyújtják. Nagy sikert aratott Majthényi Károly rendkívül hangulatos Csacsi című kis-plasztikája.

Minden dicséretet és támogatást megérdemel ez a gyümölcsöző kezdeményezés, amely arra irányul, hogy bővítsük kulturális kapcsolatainkat a képzőművészet terén is. Szép élmény megtekinteni a két nép művészeinek közös összefogását és reméljük, a jövőben még többször lesz alkalmunk hasonló képzőművészeti szemlét megtekinteni.

Zentai Pál

ttag
i közössége

Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának köszöntése.

Igyekezett a vezetőség idejében továbbítani az egész párttagsághoz a felsőbb szervektől kapott tájékoztatást. Szorgalmazták, hogy a taggyűlés és a felsőbb pártszervek határozatait folyamatosan végrehajtsák, s ezekről megfelelő feljegyzés is készüljön.

Taggyűlésen foglalkoztak a tömegszervezetek pártirányításának gyakorlati feladataival. Itt fogadták el a politikai oktatás tervét, amelynek végrehajtását máris nagy sikerrel megkezdték. Felülvizsgálták, az időszerű tennivalóknak megfelelően osztották el a pártmegbízatásokat. Tájékozódtak az alapszervezet nyolc munkásőre szolgálatának ellátásáról. Beszámoltattak a bizalmiakat, a tömegszervezetben pártmegbízatásukat teljesítő kommunistákat, a gazdasági természetű pártmunkával megbízottakat. Személyre szólóan értékelték, érdeklődésükkel, képességükkel arányban van-e a megbízatás, s annak teljesítésében elért eredmény.

A pártszervezet tagjainak zöme fiatalember, az utóbbi években nyertek felvételt. Örvendetes, hogy a nők kereken egyharmad arányban vannak közöttük. Mégsem elégedettek a pártépítés eredményeivel s különösen azzal, hogy az elmúlt esztendőben mindössze egy taggal gyarapodtak. Meg is fogalmazták, hogy környezetükben sokkal többen dolgoznak olyanok, akik a rendszeresebb foglalkozás hatására máris vagy a közeljövőben a pártszervezet közösségében tevékenykedhetnének. Azt akarják ezzel is alátámasztani, hogy e munkában kovácsolódott baráti, elvtársi közösség minden tagja valóban a párt propagandistájává váljon egész környezetében.

Az ilyen gondolatokban gazdag, termékeny tanácskozást tetézte az új tagsági könyv ünnepélyes átadása. A taggyűlés után is hosszan együtt maradtak, beszélgettek, szórakoztak, még a bucsui pártszervezet kommunistái. Bizonyságául annak, hogy igazán baráti, elvtársi közösséggé kovácsolódtak.

D. M.

Nem megy gombnyomásra

Valamikor akadtak emberek, akik tévedhetetlennek hitték magukat. Abban a korszakban volt ez, amelyet a súlyos tévedések, sőt eltévelyedések időszakaként tartunk ma számon. Szerencsére ez a korszak már elmúlt, és nem tartott tovább, mint néhány esztendő. Ezeket a tévedéseket már helyrehoztuk, ezek a hibák lassan már a múlt ködébe vesznek.

Annak az időszaknak emlékeiből ha mást nem, azt a következtetést levonhatjuk, hogy buktatók, nehézségek, kitérők nélkül nem megy az új társadalom építése. S csodák csodája, amióta nem akarjuk néhány esztendő alatt felszámolni mindazt az örökséget, amelyek a sok évszázados régi, igazságtalan társadalmi rendszer hagyott ránk, többet változtattunk — előnyére —, az országon, mint annakelőtte.

Ezek az eredmények azt mutatják, hogy alapjában nem tévedtünk, amikor ilyen politika alapján folytattuk a szocializmus építését. De akármennyi új lakás is épült, még mindig nagy a lakáshiány. Az életszínvonal még mindig elmarad attól, ahogyan az emberek élni szeretnének. Vannak üzemeink, amelyek technológiája alig fejlődött.

Vajon ez azt jelenti-e, hogy ezekben a dolgokban tévedtünk volna? Nem. Egyszerűen arról van szó, hogy a legjobb politika, a legoptimálisabb hatékonysággal végzett építőmunka sem oldhat meg mindent egycsapásra. Voltak elképzeléseink, amelyeket legjobb tudásunk szerint, körültekintően alakítottunk ki, de mégsem váltak be teljesen. Akadtak beruházások például, amelyek kétszeresébe, háromszorosába kerültek a tervezettnek s nem hozták meg a kívánt eredményt. Akadt javítanivaló az iskolareform eredeti elképzelésein is. Az élet, a gyakorlat olyan kérdéseket, nehézségeket vetett fel, amelyeket nem láthattunk előre. Vajon tévedtünk-e akkor, amikor nem vettük őket előzetesen számításba? Bizonyos értelemben talán igen, de az ilyesmit mégsem lehet tévedésnek nevezni. Gyakran elhangzik egy-egy új intézkedés nyomán: „Akkor azt mondták, most meg ezt mondják". Nagyon könnyen lehet, — ilyen az esetek többsége —, hogy mind a kétszer helyes az álláspont. A változó körülmények tették szükségessé új álláspont kialakítását. A lényeg, hogy az alapállás nem változik: a nép érdekének szolgálata, az új világ építése.

Tévedések azonban nyilvánvalóan ezután is lesznek. Bármennyire is szeretnénk, nem fog minden elképzelés maximálisan beválni. S bizony előfordulhat majd — nem is ritkán —, hogy a döntések korrekcióra szorulnak.

Maga a gazdaságirányítás új rendszerének koncepciója azonban nem valami tévedés felismerésen alapul. Vannak ugyanis, akik ezt terjesztik. Az eddig folytatott gyakorlatot nem kell mentegetni, hiszen igazolják azt mindazok az eredmények, amelyeket elértünk. S éppen e politika helyességét bizonyítja, hogy képes volt felismerni: abban a szakaszban, ahová eljutottunk, már csak új módszerekkel haladhatunk tovább. Kidolgozta ezeket az új eszközöket, s bátran bevezeti. Nem félve attól, hogy olyan intézkedésekhez nyúl, amelyek eddig még nem állhatták ki a gyakorlat próbáját, hiszen még nem alkalmaztuk őket. A közgazdasági és politikai elemzés egyaránt azzal biztat, hogy az új mechanizmus, az új módszer eredményesen segíti továbbfejleszteni az eddigi vívmányokat, eredményeket. S ha a tapasztalatok alapján, az idők folyamán bizonyos dolgokat majd nyilvánvalóan módosítani kell, ez természetes. Azoknak a gondoknak a helyébe, amelyeket az új körülményekkel sikerült megszüntetni, bizonyára új gondok kerülnek majd. Egy biztos: az új mechanizmus nem gombnyomásra működik. Joggal bízhatunk azonban abban, ha az a bátorság, amely a reform bevezetését jellemzi, szorgalmas, odaadó munkával folytatódik a mindennapok során, örömmel állapíthatjuk majd meg, hogy minden aggály ellenére mégsem tévedtünk.

P. I.

menti" jegyzetek

széksorban helyet foglaltam, már gylésre méltóan fiatal fiú tartott fiúknak, lányoknak. Ötvenen le-

a történelmi feladat, hogy az sztgazdaság helyén felépítsük a gazdaságot" — mondta a fiatal tette hozzá, hogy vállvetve az öreg pviseltek néhányan ezen az ülésenségből feledkezett meg erről. le. Egyszerűen maguk között volfelé-felfelé, vagy bármilyen iránytak volna, javaslatokat tettek saját problémáiról tárgyaltak, a 1. Termelőszövetkezet úgynevea.

a vita, az ember világosan k, érzi, hogy itt új fiatalság nő fel, amelyet már nem fertőz-

lansága miatt. A közgazdászok is tudják, hogy a három fogalom nem ugyanaz, és például a munkaerő mérlegnél nem egyformán jönnek számításba. Bár ki tudja? Itt Simaságon könnyebb dolga van a munkaerőmérleget készítő üzemgazdásznak, mert mint Szabó József, az egyesült tsz elnöke mondja, a tanácskozó fiatalok kétharmada valóban nem tag, nem is alkalmazott, csak bedolgozó, de a munkában minden nap lehet rájuk számítani. Mind az öt faluban, amiből az egyesült termelőszövetkezet kialakult. Nagygeresden, Nemesládonyban, Lócson és Sajtoskálon, csak-

ezer forinttal számoltunk el. Hogy jövőre még jobban menjen a munka, a brigád minden tagja beiratkozott a kertészeti szakkörbe.

■

Molnár János, a tanácskozás egyik felszólalója, még hátulgombolós fiúcska volt, amikor felszabadult az ország, mégis eddigi életútjában a szocialista mezőgazdaság gépesítésének teljes korszaka egyesül. Hét évvel ezelőtt egy Hoffher traktoron kezdte gyakorolni a szakmát, s tavaly, hogy letelt a katonai szolgálata, egy belorusz gépet kapott. A megyei szántóversenyen a dobogó harmadik fokán állt, s az országos ifjúsági szántóversenyen is tizenkettedikként jegyezték teljesítményét. Nagyon elégedett — vallja be felszólalásában. De azon valahogyan mégis csak változtatni kellene, hogy az erőgépek ne a „nagy színben" (az ég alatt) álljanak télen át. Javaslatát, látom, feljegyzi az elnök. Bár a gépszín-építés nem ígéret dolga pénzre lesz szükség, nem is kevésre, hiszen a hatezer holdas gazdaságban sok a gép.

a termelőszövetkezeti fiatalok sztották a küldöttet. Szabó t. A teremből kifelé rajzik az sugarai szikrázva verődnek a

Szanati Anna

Gärtner Elek

Nobrán

1910–12

Elmúlt 1930. 83 l.

Gärtner Elek

1913/14, 1915/16

Ferképzőmfoiskávk

85.l.

országba került, Bolognában Prospero Fontana tanítványa volt, majd képeinek gondos megmunkáltságával, akadémikus símaságával nagy sikereket aratott és a Carracciak előtt több kiváló olasz művésznek (Reni, Domenichino, Albani) mestere volt. Festményeinek példája Szt. Mihály képe a bolognai székesegyházban. Az olaszok *Dionorio Fiammingo* néven ismerték.

CAMAIEU (ejtsd: *kámájő*), francia az olasz *cameo* szóból), eredetileg kétszínű vagy mustrázott ékkő, vagy metszett kő *(cameo)*, átvitt értelemben egy szín különböző árnyalataival festett kép (kivált az iparművészetben) vagy árnyékolt metszet. Szinonimája *Grisaille* l. o.).

CAMAINO, *Tino di*, l. *Tino di Camaino*.

CAMBIASO, *Luca*, másképp *Luchetto da Genova*, olasz festő, * Moneglia (Riviera di Levante) 1527, † Madrid 1585. A génuai iskola egyik legjelentékenyebb képviselője. Kortársai, köztük Lomazzo, a festő-író is nagyrabecsülik, azután elfeledik és csak újabban értékelik ismét érdeme szerint, azonban nem annyira festményeit, mint páratlan biztos vonalvezetésű, nagystílű rajzaiért. Atyjának, *Giov. C.*-nek tanítványa. Munkái főleg Génuában találhatók, így freskók a dómban: Mária eljegyzése. Krisztus bemutatása sok alakkal, nagy kupolás csarnokos háttérrel, továbbá u. o. oltárképek (A gyermek Jézus imádása, Keleti bölcsek imádása, Madonna Szt. János és Lőrinccel, 1559—1567); Krisztus megkeresztelése, föltámadása és mennybemenetele (S.

Gärtner Elek

150 K-ás állami öszlön-
díjat Eapok.

Képröm Försk. Évk

1915-16. 8. l.

ezenkiissek közül 5-6 darabot átengedelőre is köszönve, kérlek fogadd ez alkalmilésem nyilvánitását, mellyel vagyok

igaz hived és barátod

Bogya János

orszgy. képviselő

Róbert urnak

a Müemlékek Országos Bizottságának elnöke

B U D A P E S T .

Gärtner

Ltáb II. 129

Gärtner

Akad. I. 129

Gärtner Ferenc

Ötvös

Baja XIX sz eleje

Utolsó kenetkez

való kesztet, 4.5 cm

a bajai ferencesrend

tulajd

Jul

Fogadalmi ujándékok

u. o. H.

Jul

Római nyugvó ágy fémből

V. 246.

Gärtner Jakab

épitéri

l.

Csobán Hajdúcsom

208. l.

~~Megdicsőítést ábrázoló metszet~~

III. 33.

MDK

Kóbor G.Elek, szobr. sz. 1889.

Önarckép, pl. gipsz

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G.Elek, szobr. sz. 1889.

Anyám

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G.Elek, szobr. sz. 1889.

Rockefeller plaket, gipsz

P.I. ur képm. gipsz

K.E. urnő " "

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G. Elek szobrász, sz. 1889.

Curtizán, br.

Sebesült, br.

Ki a legény a csárdában, aranyozott fa

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G. Elek szobrász, sz. 1889.

Vak leány, patinázott fa

Vágy, gipsz

Léda, "

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

Kóber G. Elek MDK

Bibliaolvasó. terrakotta

Műcsarnok 1938. Szent István kiáll.

Kóbor

Műcsarnok téli kiállításán szere-
pelt.

8 óu. 929. XII. 22.

Kóbor G. Elek

Képzőművészeti Társulat téli kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

BH. 929. XII. 22.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon újévi kiállításán szerepelt.

valamint *Csenczy* V. László több vizfestménye, melyek mindenütt a tónushoz alkalmazkodnak. *Kóbor G* Elek szobrai érdekesek, de különösnek nem mondhatók.

Dékány András

M. 929. XII. 29.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon csoportkiállításain szerepelt.

Kóbor G. Elek a csoport szobrásza, ugyancsak a modernséget képviseli, de ízléssel és ötletesen. A „Golfozó", a „Tenniszező leány", a „Táncos" mozgásban, a „Lovas" cserkerámiája és a „Vak leány" című bronzfeje mintázásban komoly tudást árul el. Hiába! A természetben is úgy van, hogy a legbolondosabb formáju virágok is komolyan termő magból nőnek ki. (*k. k. l.*)

PH. 929. XII. 29.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon kiállításán szerepel.

Az Est 929. XII. 29.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon csoportkiállításain szerepelt.

A csoport egyetlen szobrászművésze, *Kóbor G. Elek* már elég tiszteles művészi multtal bir, noha itthon most jelenik meg másodszor gyüjteményes formában. Pózokat formál, de ehez egészen egyéni vonalvezetést alkalmaz s ebből stilizált formákban jelentkezik természetlátása. Igy együtt igen érdekes.

(—*sly.*)

EK. 929. XII. 29.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon új tárlatán szerepelt.

Kóbor G. Elek az egyetlen szobrász a kiállítók között, erősen tömegbe komponál, az anyag egyéni tulajdonságait és követelményeit elhanyagolja, de hibái mellett komoly értékek is vannak. Táncos című fába faragott szobra dinamikus lendületü, mégis sztatikus.

A képek elrendezése ezuttal szerencsétlen, zavaros. Miért?

Márjás Viktor

NU. 929. XII. 29.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

PH. 929. XII. 31.

Kóbor G. Elek festőművész.

Nemzeti Szalon új csoportkiállításán szerepelt.

BH. 929. XII. 31.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

A kiállítás egyetlen szobrásza *Kóbor* G. Elek, aki előnyösen fejlődött, finomodott az utóbbi időben, kezdi elhagyni gipszszobrainak erőszakolt faragás-stílusát és eredményesen próbálkozik erős mozgások ábrázolásával. *(m—i.)*

Mo. 929. XII. 29.

MIK

Kóbor G.Elek, szobrász

Gyermek delfinnel. Gipsz.

Mücs.-OMKT."A gyermek a művészetben" kiáll.1940.II.-III.
Kat. 2o.1.

MDK

Kóbor G.Elek:

Fürdés előtt, keramia
Lovas harcos, keramia

Ars Hungarica kiállitása 1941. febr-márc. 16.
/Pátria Club/

Kóbor G. Elek MDK

Fésülködő, terrakotta

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Kóbor G. Elek
művei:

Korcsolyázók. Bronz.
Viharban. Bronz.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 40.l.

Kóbor G. Elek

MDK

Táncos, majolika

Miccsurnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kóbor G. Elek MDK

Csárdás, terrakotta
Tavaszi szélben, terrakotta
Táncos legény, kerámia

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Kóbor K. Elek szobrász

Nemzeti Szalon LXVII. csoportkiállításán szerepelt.

NU. 929. XII. 31.

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

A kiállítás szobrásza *Kóbor G. Elek*, a
felületek és formák nyugodt értékeivel mín-

Kóbor G. Elek

Nemzeti Szalon csoportkiállításán szerepelt.

A szobrászatot a tehetséges *Kóbor* G. Elek képviseli kiváló anyagszerű kompozíciókkal. Igen jók paraszti figurái, akár nyugalmi helyzetükben, akár mozgáskőzben ábrázolja őket. (e. a.)

Ujság 929. XII. 22.

Kóbor G. Elek

Műcsarnok téli tárlatán stilizált
Zsánerszobra szerepelt.

M. 929. XII. 22.

MDK

Kóbor G. Elek szobrász, sz. 1889.

Zsuzsanna, carr.márv.

Fürdőző nő, rusk. "

Szt.Sebestyén, br.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G. Elek

Liszt Ferenc, gipsz

KMTárs. Szt. István kiáll. 1938.

Kóbor G. Elek MDK

Furlyaszerenád, terrakotta

Mücsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Kóbor Gärtner Elek

Tenniszező, br.

Vivó, gipsz

Korcsolyázó, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

MDK

Kóbor Gärtner Elek

Golfozó, gipsz

Uszó, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

KÓBOR G.ELEK

Öltözködő. Kerámia.

KMTárs 1938. őszi tárl. kat. 17.oldal

MDK

Kobor G. Elek

A Műcsarnok háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Kóbor G.Elek,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikan szerepelt müveivel. 1927.

A Nemz. Sza l. 400-ik jub.es a KÉVE XX-ik kiáll.-a 1929.febr.

Kobor G. Elek MDK

Viktória, bronz
Tanniszező, bronz

Munkácsy Céh IX. kiáll.
Nemzeti Szalon 1936. máj.

Kobor G. Elek MDK

Velencei Biennale 1932. 304.o.

KÓBOR G.ELEK

Viktória. Bronz.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Kóbor G. Elek

Táncos. Majolika.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 16.1.

Kobor G.Elek, szobrászm. MDK

109.	Szent Teréz.	Terrakotta.
110.	Liszt Ferenc,	"
111.	Tanulmányfej.	Bronz.

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Kóbor G. Elek szobrászmüvész

Győrffy István ceruzarajza fenti müvészről

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

Kóbor G. Elek

MDK

Madonna, keramia

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

M.D.K.

Kóbos G. Eler, szobrász

szobostervét megvásároltár a főváros iparművészeti tárgyakra kiírt pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

jul. 25. sz, 6. old.

Kóbor G. Elek

MDK

Csárdás, szobor

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Lovas, kerámia

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

Kóbor G. Elek MDK

Furulyázó juhász, körtefa

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

MDK

Kóbor G. Elek

a Zala-dijat nyerte

Kiadták a képzőművészek egyesületének dijait.
Uj Magyarság. 1942. máj. 2o.

MDK

Kóbor G. Elek

Gondolkodó, gipsz

KMTárs. 1939. téli tárlat kat. 16.1.

MMDK

Kóbor G. Elek, szobrászm.

a Zala-dijat nyerte el.

Mücsarnok. -Tavaszi kiállitás.

Kiadtár a Magy.Képzömüvészek Egyesületének érmeit és dijait.

Pesti Hirlap. 1942. máj.2o.

Kóbor G.Elek, szobrászm.

29.	Gelfező.	Terrakotta.
30.	Korcsolyázó.	Terrakotta.
31.	Uszó.	Terrakotta.
32.	Madonna.	Mázas terrakotta.

Alkotás Müvészház - I.csop.kiáll. 1942. nov. 8-24.
Kat.

szövarch 20.- 175.la

Kóbor G;Elek.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1926-
ban.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kobor G.Elek.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1929-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kóbor G. Elek

A táncoló c. szoborművének repr.

Képzőművészet, 1928. 12. sz. 176. l.

MDK

Kóbor G. Elek

Művével résztvett a kiállitason.

ÁmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 27.lap

MDK

Kóbor G.Elek, szobrászm.

Golgozó. Bronz.

A szobrászat uj törekvéseit tehetséggel igyekszik összeegyeztetni a plasztika hagyományaival.

Dénes Tibor: Nemzeti Kiállitás. -Műcsarnok.VII-IX. terem

Képzőművészet.1934. 116.l.

MDK

Kóbor G. Elek

Fürdés után, gipsz

Terstyánszky siremlék terv I., gipsz

" " " II. "

Nemzeti Szalon 67. csop. kiáll. 1929. dec.

MDK

Kóbor G. Elek

Táncos, diófa

Lovas, kerámia

Nemzeti Szalon 67. csop. kiáll. 1929. dec.

MDK

Kóbor G. Elek

Teniszező leány, gipsz

Golfozó, gipsz

Szenteltviztartó, gipsz

Nemzeti Szalon 67. csop. kiáll. 1929. dec.

MDK

Kóbor G. Elek

Bucsuzkodás, gipsz

Vakleány, br.

Nemzeti Szalon 67. csop. kiáll. 1929. dec.

MDK

Kóbor G.Elek.

Patrona Hungaria. Keramia.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 14.1.

Kóbor G. Elek MDK

Anyám, gipsz

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Kóbor G. Élek MDK

Gondolkodó, gipsz

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Kóbor G. Elek, szobrászm.

191. Csárdás.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. Kat.14.l.

MDK

Koch Ernőné

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll. Mücs. 1966. dec.

Kóbor G. Elek

MDK

Ugró, kerámia

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Világtalan, terrakotta

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Erika, terrakotta

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Kóbor Elek.

Az Ady-síremlékpályázaton részt vett pályaművével, mely egy artisztikusan megoldott magyar alakot ábrázol faragott síremlék mellett. (említve.)

Az Est, 1928. febr. 14.

Kóbor G. Elek MDK

Lovas, kerámia

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Kibor G. Klok

Iowa, Keremia

Kóbor G. Elek

MDK

Gondolkodó, Kerámia

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Szent Terén, kerámia

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

MDX

Kóbor G. Ilek

Szent Terén, keréndia

Mlecsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Kóbor G. Elek szobrász, sz. 1889.

Lótné, gipsz

Irredenta, "

Hygenia plaket, terr.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G. Elek szobrász, sz. 1889.

Kiss József, plak.br.

Lovas szobor, gipsz

Madonna relief, ker.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kóbor G. Elek

Golfozó, ter.

Korcsolyázó, ter.

Uszó, ter.

Madonna, mázas ter.

Alkotás Művészház első csop. kiáll. Bp. 1942.nov.

Kóbor G.Elek, szobr. sz. 1889.

MDK

Haldokló, gipsz

dr. Hetényi Imre képmása, pl.br.

dr. Donáth József képm. " "

M. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Kobor G.Elek

N. Szal. 1927. jan. 14-23.

MDK

Kóber G. Elek

Képzőművészet 1928. II. évf. 12.sz.
173.l.

MDK

Kóbor E.

Résztvett az Iparmüv.Társ. 1936.évi jan.19.-én
megnyilt rigai kiáll.-án. (Kerámia)

Cikk: Népmüvészeti, ...

Magyar Iparmüvészet, 1936. 3-4-lap

MDK

Kóbor E. keramikus

Népmüv, háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M. Iparmüvészet 1936. 1. sz. 4. l.

Kóbor Elek MDK

Furulyázó, fa.

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi Kiállitás

Kóbor Elek

MDK

Tenniszező, bronz

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Kóbor Elek, szobrász

Fésülködő. Terrakotta.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.–
ápr.6. Kat.13.1.

MDK

Kóbor Elek, szobrász

Tenniszező. Bronz.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931. junius. Kat.

MDK

Kóbor Elek szobr.

KMTárd őszi tárl. 1938. Mücs. ~~19~~x nov.
36 l.

MDK

Kóbor Elek

Képzőművészet. 1955. 11.o. kép

MDK

Kóbor Elek, szobrász

Táncos. Faszobor

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiállítás.1934.szept.27.-okt.3

Kat. 11.1.

MDK

Kóbor Elek

Tenniszező

Képzőművészet 1935. 8o. sz.

Kóbor Elek szobrász

Furulyázó

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

MDK

Kóbor Elek

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz.
64.l.

Kóbor Elek szobrász

Táncos

Magyar kiállítás tárgymutatója. Mücsarnok. 1934.

Kóbor Elek MDK

Zsuzsanna, kerámia

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

Kóbor Elek szobrász

Tenniszező

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

M.D.K.

Kóbor Elek

Kerámikus

herendi szobra :

Hajnal 37 cm magas fehér és színes

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 40. old.

MDK

Kóbor Elek, szobrász

Tenniszező leány. Bronz.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 28.l.

M.D.K.

Kóbor Elek /1889-

1060. Lovas. Szobor 30 cm. mag. fénymázas cserép.
Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
75. l.
MÚMOK. Bp. 1952.

Kóbor Elek kerámikus M.D.K.

herendi szobra :

Gyorskorcsolyázó — fekete és szines

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 31. old.

M.D.K.

Kóbor Elek szobrász

Olvasó nö / Fésülködö nö/ c.

művét megvásárolta a Művlödési Minisztérium 1967.

Művelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 10.l.

Kóbor G. Elek

Kiállit az "Alkotás Művészház" 6-án megnyilt második csoportkiállitásán.

Magyar Nemzet 1942.dec.15.

Kóbor Elek

* Nácsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarország 1942. XII. 8.

Kóbor Elek.

a Műcsarnok téli kiállításán „Csárdás" c. szobra szerepelt.

(említve.)

Népszava, 1928. dec. 21.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . . .

. . . . . 18.

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . XII.

Mikor Elek

Mikó Elek

8.ó.U-932

Kóbor G. Elek

MDK

Üldözött, gipsz

Szent Lukács, gipsz

Miscarnok 1939 dec-1940 január

Kobor Elek

Kiállít

P.H. 932. XII. 20.

Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból '
mely a terület épitészeti állagának a t

Kóbor Elek.

szobrász

Őszi Tárlat- Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Diófából készült táncosa külön ábrány. A szobron különösen a finom technikát kell megdicsérni.

Uj Nemzedék
1929.IX.8.

Kóbor G. Elek

~~festőművész~~

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1929.IX.8.

Kóbor Elek

szobrász

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Diótörő szobor

Magyarság
1929.IX.8.

Kiss G. Elek

szobrász

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szere-
pel.

Pesti Hirlap
1909.IX.8.

Kóbor Elek (1889-)

Lovas.
Szobor. Fénymázas cserép.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kóbor G. Elek MDK

Victoria, gipsz

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Kóbor Henrik

MDK

Öreg porta, repr.

Micsarnok 1939 dec-1940 január

Kóbor Elek.

A Műcsarnok téli tárlatán stilizált magáru népies szobra szerepel. (Aulitve)

Ujság, 1928. dec. 16.

Kábor Ilele.

A Hüsnemele téli tárlatán stili-
tált nyugáni népies kolesa szerepel
(Aulitne)

Ugrács, 1924. dec. 16.

Kóbor lélek.

Részt vett az Ady Endre-
társaság pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1924. febr. 9.

Kober lelek.

a Mücsarnokban látható Ady-szerem-lékpályázaton pályaművével részt vett, mely magyar furulyást ábrázolt magas fejfa tövében. (elutítve.)

Magyarság, f 1928. febr. 14.

Kóbor Elek.

az Ady Endre-szerémlék elkérzi-
tésének pályázatán részt vesz.

Magyarság, 1928. febr. 9.

Kabos Ede.

Pályaműve szerepel a Műcsarnokban bemutatott Ady-emlékpályázaton.

A Reggel, 1928. febr. 13.

Kóbor Elek

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. I. 21.

Kóbor Elek

Szobrainvel nagyon a Nemzeti Szalon csoportkiállítása

Nemzeti lijság 1927 I. 14.

Kóbor Elek

"Furulyázó" c. műve

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Kóbor

Kerepes a magyar képzőművészet
kiállításon Rigában, Helsinkiben
Tallinban és Kaunasban

Nemzeti Újság 1938 V. 10

Kóber Elek

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőművészek Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Kóber Elek

Szerepelt a dűcsamok téli tárlatán.

PJH 1932 XII. 20

Kóbor Elek

szerepelt az I. nemzeti társalgón.

M. H. 1933. IV. 19.

Kóbor G. Elek

Akkorokkal, mellnokrokkal és plakettekkel nekrepelt a Nemzeti Szalon csoportkiállítása

Lipság 1927 I. 14

Kóbor Gy. Elek

Szerepel a Nemzeti Szalon
53. csoportkiállításán

Magyarság 1927 I. 23.

Kábor G. Elek.

szobrász

A Vezeti Szalon új csoport-
kiállításán munkái szere-
pelnek.

Esti Kurir, 1927. jan. 15.

Kóbor G. Elek szobrász

szerepel a Nemzeti Szalon
Nagy Tavaszi Tárlatán

Pesti Napló 1927 VI. 16.

Kóbor Elek

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Kóbor Gy. Elek

Szerepelt a Művészeti Szalon tavaszi kiállításán.

PFl. 1933. IV. 16.

Kóbor Elek

Árpádházi Szentek kiállításán a Nemzeti Szalonban szobra szerepelt.

NG. 930. VIII. 15.

Kóbor Elek

Szobormüve az Uj Szalon kiáll.-án.

Ujság, 934.V.27.

Kóbor G. Elek MDK

Fésülködő, terrakotta

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Kabor Gertler Elek.

zobrázzművész

A Ferenc József jubileumi alapítvány második pályázatára bejelentette részvétét.

Magyarság, 1927. nov. 20.

Kóbor G. Elek

MDK

Anyaság, terrakotta

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Kóbor G. Elek MDK

Patrona Hungária, kerámia

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Góbor G. Elek MDK

Madonna, kerámia

Mücsarnok 1942 [redacted] kiállítás

A magyar művészetért c.kiáll.

Kóbor G. Elek

Gacsaj Pista, terrakotta

Hücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Kóbor Elek

festőművész

Vigadókiállítás - Nemzeti Szalonban képével szerepel

Est, 1931. VI. 21.

Kóbor Elek szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki. szobrot, amely a kiállitott tárgyak közül kiválik.

Esti Kurir 1931.VI.24

Kóbor Elek

szobrász

Nemzeti Szalonban - Tavaszi Szalon kiállitáson komóly értékü alkotással szerepelt.

Budapesti Hirlap 1931.VI.21.

Kóbor Elek szobrász

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Kóbor Elek szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban szoborral szerepel

"Tenniszező"

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Kóbor G. lek MDK

Gyermek delfinnel, gipsz

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Kóbor G. Elek MDK

Léda, bronz

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Kóbor G.Elek

Patrona Hungária, ker.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. 19Mücs.

Kóbor Elek

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

B. H. 1931. II. 22.

Kóbor Elek

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

NU ~~[illegible]~~ 1931. II. 24.

Kóbor Elek

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PH. 1931. II. 22.

Kóbor Elek szobrász

Nemzeti Szalon téli kiállításán
portréval szerepelt.

P.ö.u.932.T.1.

Kóbor Elek szobrász

Tavaszi kiállitás - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel

Ujság 1931.VI.21.

Kóbor Elek MDK

Táncos, fa

Mücsarnok 1937 IV.Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Kóbor G. Elek.

„Csárdás" c. stilizált szobra szerepett a Műcsarnok téli kiállításán.
(említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. dec. 16.

Kóbor G. Elek MDK

Öltözködő, kerámia

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Kóbor G. Elek MDK

Bibiliaolvasó, terrakotta

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Kóbor G. Elek
zebrán

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – zebrával
szerepel

Az Est
1929 III. 3

MDK

Kóbor Elek

Lovas, cserép, szobor

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Kóbor Elek
szobrász

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – eredetisk
keramikai csoportjai

Budapesti Hírlap
1929 III. 3

Kóbor G. Elek

MDK

Korcsolyázók, bronz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Kóbor G. Elek MDK

Viharban, bronz

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Táncos, majolika

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kóbor G. Elek

MDK

Viktoria, bronz

Műcsarnok 1937 Téli kiállitás

Köbor G. Ilek

Viktoria, Bronx

Kóbor G. Elek

A fővárosi tanács iparművészeti pályázatán jutalommal tüntette ki és megvásárolta szobor-tervét.

Nemzeti Ujság, 1928. Júl. 27.

Kobor G. Elek

MDK

Liszt Ferenc, gipsz

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Kóbor G. Elek MDK

Furulyaszerenád, terrakotta

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben c. kiállitás

Kóbor G. Elek MDK

Tavaszi szélben, terrakotta

Táncos legény, kerámia

Csárdás, terrakotta

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben c. kiállitás

Kóbor Elek, szobrász

M.D.K.

a Ferencz-emlékmű és a Tersanszky-emlékmű alkotója kisplasztikai sportszobrokat mintáz (melyekből a lap kettőt közöl.)

Turó András: Egy óra a Lehel-uti művészház lakói között

Esti Hírlap, 1957, jan. 18.

M.D.K.

Kóbor G. Elek

"Fürdés előtt" c. szobrának repr.÷ját hozza a lap a "Konzervativok a Pátria Klubban" c. beszámolójának illuzstárciójaként és megemliti még porcellán és majolika szobrait.

Csemiczky: Két kiállitás c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. febr. 28.-márc. 6. IV. évf. 9. sz.

Kóbor G. Elek

MDK

Gondolkodó, gipsz

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

M.D.K.

Kóbor G. Elek

"Golfozó" c. szobrának repr.-ját bemutatja a lap a müvészek összefogásával létrehozott "Alkotás Müvészház" néven megnyitott kiállitásról.

Csemiczky: "Kiállitás-szövetkezeti alapon"c Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. nov. 13-19 V. évf. 46. sz.

MDK

Kóbor Elek, ip.müv.

115a. Bucsuzkodás. Kerámia.

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp.1934.ápr. Kat.

Kóbor Elek MDK

Léda, szobor

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Kóbor Elek MDK

Tanulmány, szobor

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Kóbor Elek

Kisplasztikai művekkel szerepelt a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943.nov.21. 14.1.

MDK

Kóbor Elek

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

MNK

Kóbor Elek

Tanulmány. Szobormű.

KMT 1916. tav. kiáll. 33. lap

MDK

Kobor Elek

Szent Imre, gipsz

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

Kóbor Elek

K.: A N. Szalon csoportkiállitása. Nemzeti Ujság 1927. jan. 14. 11.l.

M.D.K.

Kóbor Elek, szobrász

Ady szimbolár-pályázatra beküldök műve szérey fejfa elők tilinkóró alakot ábrázol. Komor Jenő szerint „nem illik a költő egyénységéhez, aki meglehetősen távol állok műveiben a tilinkóréstól"

Vállalkozók Lapja, Bp. 1928. XLIX. évf.

febr. 15. sz. 6. old.

MDK

Kóbor Elek

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-síremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Kóbor Elek MDK

Tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Kóbor Elek

Kiállít

Mj 07. 1942. IV. ip.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Kóbor Elek MDK

Táncos,fa

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Kóbor G. Elek MDK

Golfozó, bronz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kóbor Elek MDK

Tenniszező leány, bronz

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Kóbor Elek, szobrász.

195. Temnizbajuskuő, bronz.

Műv. és Keresk. Int. (v. Ernst Muz.) - Nemz. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. - 1945 III. 11-26. Kat.

Badál

Kóbor Elek:Ferenczy István emléktáblája

Müvelt Nép
1954.okt.31./V.évf.34.sz./2.l.

— l. — M. D. K.

KÓBOR Elek szobrász

1889 —

Anya (1943.)

Fésülködő

Fésülködő nő

Furulyázó juhász

Gladiator

A M. N. Galéria alagjegyzéke I./a r.

Bh. 1959. 266-267. l

— 2. — M. D. K.

KÓBOR Elek szobrász

Golfozó

Teniszező" (1930.)

A M. N. Galéria ánagjegyzéke I./a r.

Bu. 1959. 268. l.

MDK

Kóbor Elek, szobrász

Táncos. Fa.

OMKT.- M ücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29. -jun.20. Kat. 9. l.

MDK

Kóbor Cs. Elek

Magvető, terrakotta

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 18.1.

Kóbor G.Elek
Léda, gipsz

Magyar Képzőművészek Segitő Bizettsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 l.

helyén puszta épületek ál
"kőbótok" vagyis bolthajt
re, ki háromra emlékszik.
István bort árult, de úgy
emberek. Az épület egykor
amelynek felső traktusát e
Nem messze volt egy kőpinc
kapujánál s régi pince var
tudják, hogy az egyik kőbó
a residentia klastrom felő
konyha illetve a szolgák s
~~is nevezték - "Toronynak"~~.
a földben. Kisrészben a ki
ott volt, a jelenlegi resi
falai most is ott találha
emllett nem nagy ház is vo
épitettek a kőfalhoz. Volt
is. A kolostor kapujától u

KÓBOR ELEK, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.-ban van. 116.drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek: 95-96

KÓBOR ELEK.-Felirat:KÓBORELEK 1921.-MNM.-~~80~~80 mm.-Leírás: HP. 3253/a. 31.old

SZENTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXII.évf. 1975.-1. Bp. 1975

Kóbor Elek

Bemutatott műve:

195. sz. „Tenniszbajnokno", bronz.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek kabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945

Kóbor Elek

Teniszbajnokuő, bronz

Nemz. Sportbiz, M Képző
Kiáll. Katalógus 1945 au

Kóbor Elek,

Vetkőző nő, terrakotta

Szoc.dem.Párt Képzőm. Tagozata. 4o szocialista művész csop.-kiáll. 1948. febr.

Kóbor G.Elek, Bp.V.Lehel-u.14.I.

Adressenverzeichniss der ungarische Medailleure

MDK

Kóbor Elek

Akt lovon

Zsuzsánna, eozin

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 4 l.

Kóbor Zlek, szokán MDK

Nisplantikai sportnokrokat minták.

Turi András: "Csak teljes őszintességgel alkosson a művén".
Ez óra a Sehel-ülő művénkán lakói körött.

Ezt. Hirlap, II. évf. 14. n. 1957. jan. 18. pé.
2. old.

MDK

Kóbor G .Elek

Viharban

Furulyás

Ars Hungaria kiáll. 1940.

Kóbor Elek

82. Lovas szobor. majolika

83. Gacsai Pesta, eozin

84. Portré, bronz

Uj Szalon, Őszi Kiállitása, 1934. szeptember katalogusa , Budapest

Dunn Kiállitás kata logusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó 1sp

[redacted]

Kóbor Elek

Zsuzsánna, ker.

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK

Kóbor G. Elek

Ars Hung. 1. kiáll. Új Magyarság, 1940. dec. 21.

MDK

Kóbor Elek

Tenniszező leány, bronz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

28 l.

MDK

Kóbor E.

Kerámiai műveit küldte a tallini kiállitás-
ra.

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magyar Iparművészet, 1936. 29-30.lap

Kébor Elek szobrász.

Béke és Szabadság. 1954. 43. sz. okt. 27. 15. 1

Kóbor Elek MDK

Bátyám arcmása, gipsz

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Kóbor Elek

MDK

Leányfej, bronz

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

MDK

Kóbor G.Elek

Táncosnő, br.

Fürdés után, terr.

N.Szal. őszi kiáll. 1921. szept. 12 l.

MDK

Kóbor G.Elek

Szent Lukács, gipsz

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 22.1.

MDK

Kóbor G.Elek

Victoria, gipsz

Horthy jub. kiáll. 1939. dec. Ellen.

15. 1.

Kóbor G.Elek

Üldözött, gipsz

Horthy jub. kiáll. MMOE. 1979. dec. 22.1.

MDK

Kóber G.Elek,szobrász.

Léda. Gipsz.

MK.Dec.Dis.Műv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Műv.

MDK

Kober G. Elek, szobrász

135.	Trianon. /Meglánccolt nö/.		Gipsz.
244.	Golfozó.	12.1.	Bronz.

Bp.Mücs.-MKT. Nemz. Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-
Kat. 9.'1., 12.1. jun.17.

MDK

Kóber G. Elek

Szent Teréz. Kerám.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 27.l.
Mücs.

Robot G. Alex

Saint Teréa. Kerem.

Mice.

MDK

Kóbor G. Elek

Lovas. Kerám.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 27.l.
Mics.

Robert O. Blas

Lovas. Terém.

Tavaszi Tárlat. 1940. apr.-maj. 27 l.
Mics.

MDK

Kóbor G. Elek

Léda, br.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 6.l.
Mücs.

MDK

Kóbor G.Elek

Női akt, gipsz

Tanulmány, "

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 29. l.

Kóbor G.Elek

Gondolokdó, patinázott gipsz

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 15. 1.

M.D.K.

Kóbor G. Elek

279. Gyermek delfinnal. Gipsz.

"A gyermek a művészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz, M. Képzőmüv. Társulat. 20.l.

MDK

Kóbor G.Elek, szobrász

139. Madonna. Kerámia.

Bp. Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat.9.l.

KÓBOR CS.ELEK

468. Magvető. Terrakotta

KMTárs.Magyar Művészetért kiáll.1940-41. 18.old.

Kóbor Gy. Elek

MDK

Magvető, terrakotta

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Kóbor /Gärtner/ Elek szobrászm.

Budapest 1889.ápr.19. A bp.-i iparmüv. majd a képzö müvészeti föiskolán tanult. Realisztikusan mintázott "Diszkoszvetö", "Táncosnö", stb.
1914 óta vesz részt a mücsarnok és Nemzeti Szalon tárlatain.1927. és 1929. koll.kiállitása volt a Nemzeti Szalonban.

E.G. I. 573.1.

Kóbor G. Elek MDK

Trianon, gipsz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Kóbor G. Elek

Képszínház 1934. III. 1.

Kóbor G. Elek NDK

Korcsolyázók, bronz

Viharban , bronz

Műcsarnok 1936. máj.jun. Jub. kiáll.

Kóbor G. Elek

MDK

Anyaság, terrakotta

Miccarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Kobor Elek

[illegible]

l.

Ki - kicsoda?

430. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kóbor G. Elek

Kisplasztikai munkáját megvette a főváros irod

z

Képzőművészet

1928. II. évf. 173. l.

Kóbor G. Elek

Geboren am 14. April 1889 zu Budapest, absolvierte ebendort die Kunstgewerbeschule, sowie die Hochschule für Bildende Künste. Seine Meister waren Imre Simai, Béla Radnai und Alajos v. Strobl. K. is Monumental- und Kleinplastiker, der sich mit der Medaille und Plakette nur ausnahmsweise beschäftigt.

14 nuove fels.

Hu Prmagyérem 278. l.

T. 8528.

eljes felszerelésben ábrázolt közvi-
eresztett szuronyos puskát tart.

iment Joseph

Reichenau in Bőhmen.

Leopold I. und hiess Herzog
b (+) 1698. - Graf v. Gratz +1704. -
. - Freyherr v. Wallenstein + 1716.
1728. - Patrick O. Neulau +
+ 1743. - Freyherr v. Andlau +1769

és nn.

4: 10 cm.

.n. 54-904
-904-29.

Kóbor Elek

festőművész

Műcs. kiáll. 1914-től

Pipics 115. C.

Mezősámsod, Hauptfassade des Rhédey-Bethlen Kas

Gernyeszeg : Teleki-kastély bejárati homlokzata. 17

Gernyeszeg, Teleki-Kastell)1772—78).

Gernyeszeg : Teleki-Kastell)1772—78). Oben : E

Udvari homlokzata.

Erkedi templomvár.

Erked, Kirchenburg.

Bánffyhunyadi ref. templom.

Wánffyhunyad, reform. Kirche.

A bethlenszentmiklósi egykori Bethlen-kastély bejárati

Bethlenszentmiklós, Torfassade des einst. Bethlen-Kast

Kóbor Elek

szobrász

Műcs. kiáll. tól
Pipics 64. l.

„Kobor"

Gärtner Elek

Kül. Budapesten 1889 ápr. 19, Rk. 3 iparmův. ist –

1913/14. I – első osztálybeli mű-vezetők, Radnai B., Pilch D.

1913/14. II – első oszt. n. o.

Magyarláposi lelet VI. 83.

Kóbor

Gärtner Elek

Aut. Budapesten 1889

ápr. 19. Rk. v parnův. vrhol.

3 évf.

1914/15. I. másodéves

~~Kimaradt~~

1915/16. I. másodéves mint vésznövendék Radnai Béla

1915/16. II. másodéves n. o.

Kóbor

Mihalik Josef VI. 227

Kóbor G. Elek

szobrász

Kül. 1889. A bpesti ipar-
művészeti iskolában Mátrai
és Simai, képművészeti Aka-
démián Radnai Béla, Strobl
Alajos. Részt vett szamos szo-
borpályázaton. 1929. dec.
koll. kiállítás gipsz szobrai-
ból a Nemzeti Szalonban.

121.

TÉRIT

Alulírott elismerem, hogy a *Műemléke*
könyvet, fényképet, rajzot kikölcsönöztem:

A könyv, f	
szerzője	
Grünstein	Die Bibl

Budapesten, 192[illegible] évi ..... juli

Határidő

„Élet" irodalmi nyomda részv.-társ.

Kóbor Gy. Elek

Golfozó c. rézkarc repr.
(kiállítva az Alkotás
Művészházban)

Film-Színház-Irodalom
1942. 46. sz.

Kóbor J. Elek

Golfozó, terrakotta		100.—
Korcsolyázó	"	100.—
Ugró	"	100.—
Madonna, márás terrakotta		100.—

Alkotás művészház
I. csop.-kiáll.
1942. nov.

Pázmány Lajos vármegyei levéltára

VI. 183

Kóbor Gärtner Elek
VI. Lehel u. 14.
Teniszező,
Győr

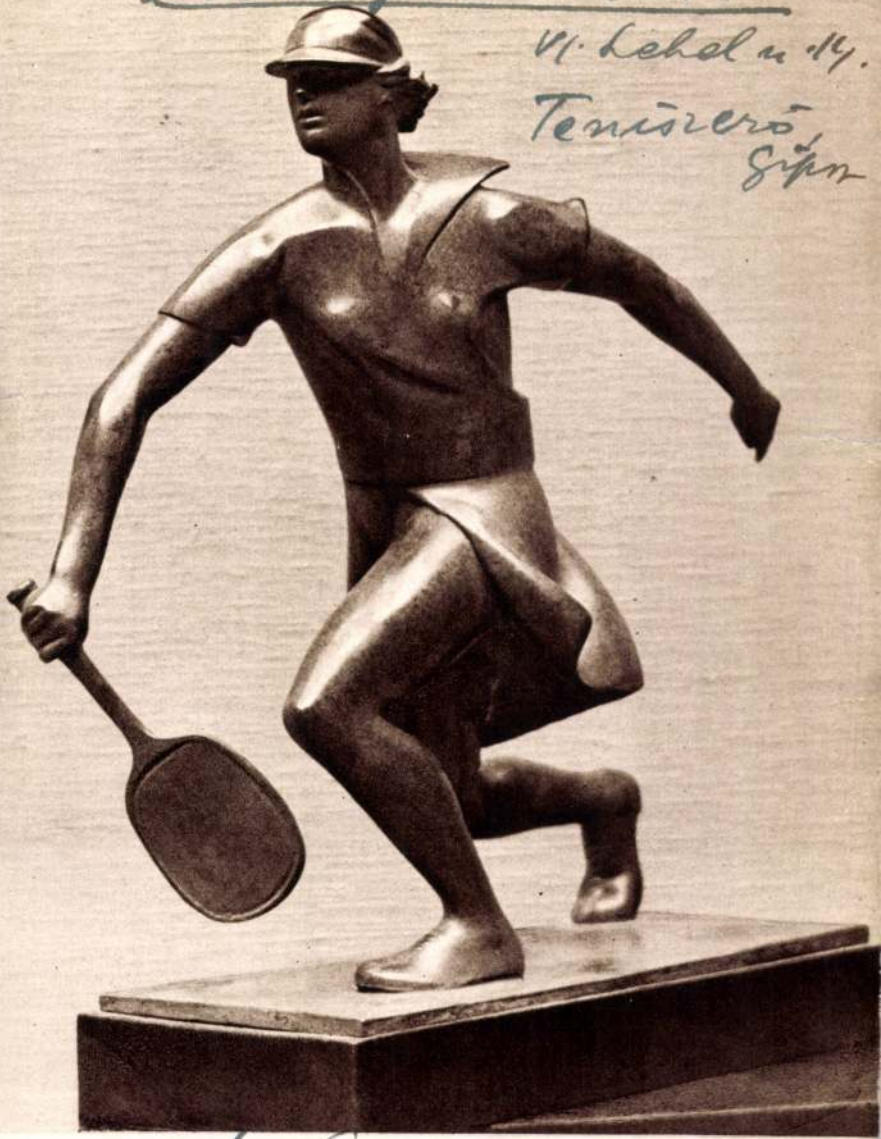

XVII. tábla. VKM Sportdíjkiállítás 1940 33. szám.

XVIII. tábla. 76. szám.

Kóbor Gärtner Elek

szobrász

Golfozó, gipsz

repr.

VKM Sportdíjbiáll

1940. XVI. t.

Visszajár ucki — ·82

IX/17

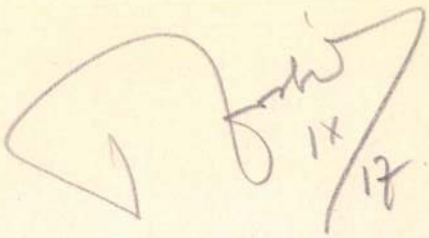

Kóbor G. Elek

kiáll.

Nemzeti Salon

1927 jan.

Főv. képt.

Kóbor Gy. Elek

kiáll.

Nemzeti Salon

1929. dec.

Frey. Kajos.

Kobor G. Elek

nobrász

KMTárs 1940. A gyermek

Gyermek delfinnel,

gyűr

Kobor G. Elek

70 – 72. 4.

lásd

Alkotás Műcsarnok

II. csop. kiáll. 1942

dec –

Vétel

965 g vörösréz á 192·0

125365 : 965 =
18536,5 : 965 = 192·0
8886
2015
-8000
7100
8800

Kóbor G. Elek

~~[illegible]~~ szobrász

koll. kiáll., életrajz

10 min.

lásd

Nemzeti Szalon

1929. dec.

67. csop. kiáll.

kat. könyvtáramban

A

CSOPORTKIÁLLITÁS

TALOGUSA

CHIOVINI FERENC
CSENEY VUCHETICH LÁSZLÓ
EDVI ILLÉS ALADÁRNÉ
HAGYIK ISTVÁN
K. PRENOSZIL SÁNDOR
KOPECZKY RAOUL
N. FODOR OLGA
PAP GÉZA
SZILÁDY MARGIT
KÓBOR G. ELEK
MŰVEI.

1929. DECEMBER HÓ.

Kobor Elek

Szent Imre, gipsz

Nemzeti Szalon
Árpád-kori szentek kiáll. 1930 aug

Kóbor Elek

Tennisező, bronz

Nemzeti Szalon
Sport-művk kiáll. 1934 máj

Kóbor Elek

M. Képrőm. Egyes tagja

KMTÁRS művesoptók
1931. feb-márc kiáll.

III. 23, 36

1932/33. sěli kiáll - 565

1933. ~~[illegible]~~ nemz. képzm. kiáll

330.

Kóbor G. Elek

1920. jan. feb.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Diszkoszvető, bronz

Női akt, " "

1921. jun. n. o.

Madonna, keramia, 1500.–

1921. szept. n. o.

Tańcosnő, bronz 8000.–

Fürdés után, terra kotta, 800.–

Versecki városi múzeum és Könyvtár

fejlődése 1910-ben V. 192, 193

Kóbor G. Elek

Szül. 1889. Középiskolának elvégzése után az ~~[illegible]~~ iparmuvészeti iskolában Mátrai és Simainál, kés. ott a szépmuvészeti akadémián Radnai Béla és Strobl Alajosnál tanult. 1914. a háboru kitörése előtt a székelyudvarhelyi kőipari technologiát végezte. 1927. koll. kiáll a Nemzeti Szalonban – Kat. életr.

Kengyel, Árpádkori VI. 134.

Kóbor Elek

Műcsarnok zobrázy P. Bpest
1914. tav. kiáll. 252
1916. tav. kiáll. 5

Kóbor G. Elek

1917 tav. kiáll. - 454
1928/29. tél. kiáll. 191 -
1929 tav. kiáll. 151.
Visegrádi u. 43

Szentmária h. n. VI. 11.

Kóbor Elek

mint szobrász

l.

Szépm. Mus. Ék

X. 207. l.

Kobor Elek

Szobrai

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 48. l.

[illegible]
járulni, hogy a Bizottság
[illegible] az egyházmát épülő tanítói
[illegible] Pát a szükséges renoválást
[illegible] végezhesse, így a Bizottság
[illegible] kiutalását az egyház
[illegible].

kéri és köszöni,

mély tisztelettel

Perjessy Károly
rj. lelkész

[illegible] Pál.
[illegible] gondnok

Kóbor Elek

novain

Visegrádi u. '43

MKSz 1947

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK LEXIKONA

SZERKESZTIK: Dr. SZENDREI JÁNOS, A M. TUD. AKADÉMIA TAGJA
ÉS SZENTIVÁNYI GYULA, LAPSZERKESZTŐ

Szerkesztőség SZEGED, TISZA LAJOS-KÖRUT 23. sz. II. e. 6. a.

Ismeretlen.
Inconnu.

Nagyságos

Kobor Elek

szobrászművész úrnak

Szeged

~~Budapest~~

IX. ~~Baráis tér 7.~~

1914 VI/8 Pellen

BUDAPE

Serio, Vignola, Bibbiena tovább fejlesztik a scenografikus kisérleteket. Serio fantasztikus, merész beállításai magát *Piranesit* is, a XVIII. század nagy tervezőjét is befolyásolták. A XIX. század folyamán a szinpadi hatáskeresés, a realisztikusra való törekvés lépett előtérbe Az interieur minél hivebb visszaadása, a természeti tünemények a csalódásig való utánzása, az architektonikus tömegeknek a megtévesztésig valószerű beállítása, a plasztikus kidomborítás; ezek lettek a modern scenografus irányelvei. Messzire elkalandoztak Shakespeare korától, mikor egy

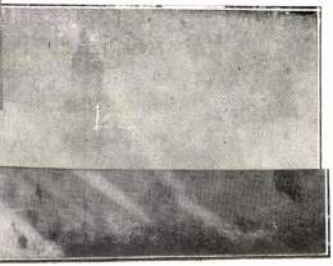

li délelőtt az Erzsébet-téren

sematikus festmény vagy felírás jelezte az er-
dőt, a kastélytermet

A Székesfővárosi pályázati kiállításról

KÓBOR G. ELEK: A táncoló

Hóbor G. Elek

Koll. kiáll. a Nemzeti
Szalonban. 1927. január

2996

6. H. Zügel.

(Sz. Murhardtban 1850. október 22-én.)

Az első napsugarak.

Az előtérben köves dombon nyugvó birkanyáj fekszik összevisszaságban. Jobbról barna kost látunk nyakán kolomppal. Előtte szembe nézve ülő fehér kutya figyel, éberen. A háttérben zöld mezők látszanak, az égbolt kissé felhős, s a tájat reggeli világításban szemléljük. Jelzése alól balra: »*H. Zügel, München 93.*«

Vászon, méretei 140 : 202 cm. — Nyilv. sz. 451
1895: VI. 6. — 1896: VI. 6. — 1897: VI. 6.
Vétetett 1894-ben. — Ltsza 451.

749

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

KÓBOR GÄRTNER ELEK (Bp., VI., Lehel-u. 14.)

33. Teniszező. *(Képe a XVII. táblán.)*	Bronz.		Ára	700.–	P
34. Vívó.	Gipsz.	Ára	bronzban	700.–	«
35. Korcsolyázó.	«	«	«	700.–	«
36. Golfozó. *(Képe a XVI. táblán.)*	«	«	«	700.–	«
37. Úszó.	«	«	«	700.–	«

Vkdl Sportdíjkiírás
1940.

Horváth Tibor

Höllrigl A. József

Hunyadi József

Huszár Lajos

Jajczay János

Jajczay Jánosné

Kalmár János

Kampis Antal

Kapossy János

Kelemenné Berkovits Ilona

Kopp Jenő

László Gyula

Mihalik Sándor

Nagy Zoltán

Kóbor G. Elek

nobrán

Alkotás Művészház II cs. kiáll.

1942. dec.

KÓBOR G. ELEK

70. Erika, majolika 200.–
71. Fésülködő, teracotta 100.–
72. Liszt Ferenc, gipsz termésköben 10.000.–

KOBOR G. ELEK

109. Szent Teréz, terrakotta,
110. Liszt Ferenc, terrakotta
111. Tanulmányfej, bronz

Nemzeti Szalon

1939-es kiállítás

Kobor Elek

162 Tanulmányfő 1931-ből, bronzban 500.—
163 Szent Terézke, gipsz kerámiában 100.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Kalmár - féle alap VII. 145.

KÓBOR ELEK :

131. Női fej. - Szobor, br. mag.: 29 cm.
Jelz.h. "Kobor E."

Kóbor Elek

Kopp 1939/40. Szám II.

Kóbor Elek szobrász

Lehel-utca 14. Műcsarnok

1934. nemz. képzőm. kiáll. 134, 244.

ıncesco Goya.

; márczius 30-án. † Bordeauxban
prilis 15-én.

rczképe.

rázolva, párnázott támlásszéken
e néz. Ölében piros varróvánkos
hogy azt a kézimunkára átvigye.
alját, a melynek kis ujján nagy-
os-mintán nyugtatja. Félkörben
szeme barna. Öltözete : szalagok-
ejdisz lelógó fátyollal, csipkeváll-
selyemruha kék betéttel, csipke-
kötött szalaggal. Mindkét kezén
karkötőt visel.

: 84·3 cm. — Lelt. sz. 3792. —
i 55500 sz. leiratban nyert enge-
O. Miethkétől 1908 május 20-án
- Kifizettetett az 1908 június 4-iki
; június 17-én (959–908). — El-
3-án (993–908). — Az elszámolást
ki 74234 sz. határozat (1056–908).
ozó adatok a Szépművészeti Múzeum-
ncisco José de Goya y Lucientes:
udez.

-ban Kiszely Nándor és Kopilovich
dor, 1910-ben Romes Marich és

/i

III

510 (3792).
614 (185).

510

KÓBOR *(Gärtner)* 1. *Elek*, szobrász, * Budapest 1889 ápr. 19. A bpesti iparművészeti iskolában, majd a képzőműv. főiskolában tanult. Realisztikusan mintázott szoborműveivel (Diszkoszvető, Táncosnő, stb.) 1914 óta vesz részt a Műcsarnok és a Nemzeti Szalón tárlatain. 1927. és 1929. kollektív kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

K. 2. *Henrik*, festő, * Budapest 1885 okt. 9. Itt és Münchenben tanult. 1907 óta sűrűn állítja ki tájképeit a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban. Egy tájképe a Székesfővárosi Múzeumban van.

K.

É. Gy. I. 573 l.

Lübke IV. 240

	Pengő
SZABÓ CSAPÓ MÁRTON	
43. Behavazott városrészlet, olajf.	500.—
SZANDAI SÁNDOR	
44. Férfi akt, bronz	480.—
45. Női akt, bronz	480.—
SZENDY ARISZTID	
46. Önarckép, tempera	700.—
47. Anya gyermekeivel, tempera	600.—
SZIGETHY ISTVÁN	
48. Önarckép, olajf.	400.—
49. Népliget, olajf.	800.—
50. Vasárnap délután, olajf.	1000.—
51. Bakterház, vízf.	200.—
52. Lágymányos, vízf.	200.—
53. Dunapart, vízf.	200.—
SZŐLLŐSY JÁNOS	
54. A képeskönyv, olajf.	450.—
55. Gyulai utcarészlet, olajf.	350.—
SZÜLE PÉTER	
56. Női fej, olajf.	1000.—
UDVARY PÁL	
57. Kertben, olajf.	400.—
58. Déli pihenő, olajf.	400.—
VARGA NÁNDOR LAJOS	
59. Tehénfejés, vízf.	250.—
60. Vetkőző nő, vízf.	400.—
61. Hetivásár, vízf.	250.—
62. Borús délelőtt, vízf.	300.—
63. Olvasó leányka, rézkarc	30.—
64. Napnyugta, rézkarc	40.—
VÖRÖS GÉZA	
65. Virágos függöny, olajf.	1500.—
66. Tarka virágok, olajf.	1000.—
67. Foxi, vízf.	150.—
68. Könyöklő nő, vízf.	150.—

F. k.: Bende János Fémes nyomda

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

ELSŐ CSOPORT KIÁLLITÁSA

1942 november 8—24-ig

Á R A
30 FILLÉR

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19. I. EM.
IGAZGATÓ: BENDE JÁNOS

A kiállított műtárgyak jegyzéke

	Pengő
BASCH ANDOR	
1. A reggeli, olajf.	800.—
2. Ülő akt, olajf.	400.—
BENDÉNÉ K. FRIDERIKA	
3. Önarckép, olajf.	450.—
4. Kisleány, olajf.	400.—
5. Interieur, olajf.	400.—
BERNÁTH AURÉL	
6. Önarckép, olajf.	1500.—
BIAI FÖGLEIN ISTVÁN	
7. Műteremsarok, olajf.	500.—
8. Őszi csokor, olajf.	350.—
BIRÓ GYÖRGY	
9. Pesti részlet, vízf.	250.—
10. Tájkép, vízf.	250.—
BUZI BARNA	
11. A csók, mázas terakotta	250.—
CSER KÁROLY	
12. Anyaság, terakotta	400.—
13. Angyali üdvözlet, mázas kerámia	300.—
Ifj. CZENE BÉLA	
14. Szőlőhegy, tempera	500.—
15. Parasztleány, tempera	300.—
apátfalvi CZENE JÁNOS	
16. Gyümölcscsendélet, olajf.	600.—
17. Tiszapart, olajf.	500.—
EGRY JÓZSEF	
18. Tájkép, olajf.	magántulajdon
FESZTY MASA	
19. Csallóközi fűzfák, szénrajz	200.—
GAÁL FERENC	
20. Kukoricatörés, olajf.	2500.—

	Pengő
GÁDOR ISTVÁN	
21. Mária, mázas terakotta	100.—
22. Pécsudvari leány, mázas terakotta	100.—
23. Munkás, terakotta	80.—
GLATZ OSZKÁR	
24. Bujáki leány korsóval, olajf.	1300.—
25. Parasztasszony, olajf.	magántulajdon
szentgyörgyvári GYENES LAJOS	
26. Csendélet, pasztell	3000.—
Cz. HIKÁDY ERZSÉBET	
27. Balatoni táj, tempera	500.—
28. Zuglói utca, tempera	250.—
KÓBOR G. ELEK	
29. Golfozó, terakotta	100.—
30. Korcsolyázó, terakotta	100.—
31. Úszó, terakotta	100.—
32. Madonna, mázas terakotta	100.—
LÁSZLÓ PÁL	
33. Tabáni templom környéke, tussrajz	400.—
34. Erdőrészlet, tempera	400.—
MÁRFFY ÖDÖN	
35. Lovasok a tóparton, olajf.	1800.—
H. MATTIONI ESZTER	
36. Kőrösfői leány, tempera	600.—
MAUGSCH GYULA	
37. Majom, bronz	400.—
MOLNÁR C. PÁL	
38. Látogatás, olajf.	1000.—
kézdivásárhelyi MOLNÁR RÓZA	
39. Nyitott ablak, olajf.	400.—
PÁTZAY PÁL	
40. Férfi fej, terakotta	magántulajdon
PÉCSI-PILCH DEZSŐ	
41. Párisi utca, olajf.	300.—
REMSEY GYÖRGY	
42. Anya és gyermeke, olajf.	magántulajdon

Kóbor G. Elek

K.

— **Kiadták a Magyar Képzőművészek Egyesülete érmeit és díjait.** A Műcsarnok tavaszi kiállításán szereplő művészek közül a Képzőművészek Egyesületének díját *Maugsch Gyula*, a Zala-díjat *Kóbor G. Elek* szobrászművészek nyerték el. Zala-éremmel tüntették ki *Szabó Béla Leó* és *Aradi Edvi Illés* festőművészeket, míg az egyesület bronzérmét *Müller Ágosta* és *Kubass Árpád* festőművészek, valamint *Halmágyi István* szobrászművész kapták.

Pesti Hirlap

1942. máj. 20.

A kiállított műtárgyak jegyzéke

	Pengő
BASCH ANDOR	
1. A reggeli, olajf.	800.—
2. Ülő akt, olajf.	400.—
BENDÉNÉ K. FRIDERIKA	
3. Önarckép, olajf.	450.—
4. Kislcány, olajf.	400.—
5. Interieur, olajf.	400.—
BERNÁTH AURÉL	
6. Önarckép, olajf.	1500.—
BIAI EGGLEIN ISTVÁN	
7. Műteremsarok, olajf.	500.—
8. Őszi csokor, olajf.	350.—
BIRÓ GYÖRGY	
9. Pesti részlet, vízf.	250.—
10. Tájkép, vízf.	250.—
BUZI BARNA	
11. A csók, mázas terakotta	250.—
CSER KÁROLY	
12. Anyaság, terakotta	400.—
13. Angyali üdvözlet, mázas kerámia	300.—
Ifj. CZENE BÉLA	
14. Szőlőhegy, tempera	500.—
15. Parasztleány, tempera	300.—
apátfalvi CZENE JÁNOS	
16. Gyümölcscsendélet, olajf.	600.—
17. Tiszapart, olajf.	500.—
EGRY JÓZSEF	
18. Tájkép, olajf.	magántulajdon
FESZTY MASA	
19. Csallóközi fűzfák, szénrajz	200.—
GAÁL FERENC	
20. Kukoricatörés, olajf.	2500.—

	Pengő
GÁDOR ISTVÁN	
21. Mária, mázas terakotta	100.—
22. Pécsudvari leány, mázas terakotta	100.—
23. Munkás, terakotta	80.—
GLATZ OSZKÁR	
24. Bujáki leány korsóval, olajf.	1300.—
25. Parasztasszony, olajf.	magántulajdon
szentgyörgyvári GYENES LAJOS	
26. Csendélet, pásztell	3000.—
Gz. HIKÁDY ERZSÉBET	
27. Balatoni táj, tempera	500.—
28. Zuglói utca, tempera	250.—
KÓBOR G. ELEK	
29. Golfozó, terakotta	100.—
30. Korcsolyázó, terakotta	100.—
31. Úszó, terakotta	100.—
32. Madonna, mázas terakotta	100.—
LÁSZLÓ PÁL	
33. Tabáni templom környéke, tussrajz	400.—
34. Erdőrészlet, tempera	400.—
MÁRFFY ÖDÖN	
35. Lovasok a tóparton, olajf.	1800.—
H. MATTIONI ESZTER	
36. Kőrösfői leány, tempera	600.—
MAUGSCH GYULA	
37. Majom, bronz	400.—
MOLNÁR C. PÁL	
38. Látogatás, olajf.	1000.—
kézdivásárhelyi MOLNÁR RÓZA	
39. Nyitott ablak, olajf.	400.—
PÁTZAY PÁL	
40. Férfi fej, terakotta	magántulajdon
PÉCSI-PILCH DEZSŐ	
41. Párisi utca, olajf.	300.—
REMSEY GYÖRGY	
42. Anya és gyermeke, olajf.	magántulajdon

	Pengő
SZABÓ CSAPÓ MÁRTON	
43. Behavazott városrészlet, olajf.	500.—
SZANDAI SÁNDOR	
44. Férfi akt, bronz	480.—
45. Női akt, bronz	480.—
SZENDY ARISZTID	
46. Önarckép, tempera	700.—
47. Anya gyermekeivel, tempera	600.—
SZIGETHY ISTVÁN	
48. Önarckép, olajf.	400.—
49. Népliget, olajf.	800.—
50. Vasárnap délután, olajf.	1000.—
51. Bakterház, vízf.	200.—
52. Lágymányos, vízf.	200.—
53. Dunapart, vízf.	200.—
SZŐLLŐSY JÁNOS	
54. A képeskönyv, olajf.	450.—
55. Gyulai utcarészlet, olajf.	350.—
SZULE PÉTER	
56. Női fej, olajf.	1000.—
UDVARY PÁL	
57. Kertben, olajf.	400.—
58. Déli pihenő, olajf.	400.—
VARGA NÁNDOR LAJOS	
59. Tehénfejés, vízf.	250.—
60. Vetkőző nő, vízf.	400.—
61. Hetivásár, vízf.	250.—
62. Borús délelőtt, vízf.	300.—
63. Olvasó leányka, rézkarc	30.—
64. Napnyugta, rézkarc	40.—
VÖRÖS GÉZA	
65. Virágos függöny, olajf.	1500.—
66. Tarka virágok, olajf.	1000.—
67. Foxi, vízf.	150.—
68. Könyöklő nő, vízf.	150.—

F. k.: Bende János Fémes nyomda

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

ELSŐ CSOPORT KIÁLLITÁSA

1942 november 8—24-ig

Á R A
30 FILLÉR

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19. I. EM.
IGAZGATÓ: BENDE JÁNOS